Poštnina plačana v gotovini Leto LVIII. v Ljubljani, v soboto, dne 28. junija 1930 Št. 146 1. izdaja St. 3 Din

Naročnina
Dnevna izdaja
za kraljevino Jugoslavijo
mesečno 25 Din
polletno 150 Din
celoletno 300 Din
za inozemstvo
mesečno 40 Din
nedeljska izdaja
celoletno v Jugoslaviji 120 Din, za inozemstvo 140 D

SLOVENEC

S tedensko prilogo »Ilustrirani Slovenec«

Cene oglasov
1 stolp. petit-vrsta mali oglasi po 1·50 in 2 D, večji oglasi nad 45 mm višine po Din 2·50, veliki po 3 in 4 Din, v uredniškem delu vrstica po 10 Din
Pri večjem naročilu popust
Izide ob 4 zjutraj razen pondeljka in dneva po prazniku

Uredništvo je v Kopitarjevi ulici št. 6/III Rokopisi se ne vračajo, nefrankirana pisma se ne sprejemajo - Uredništva telefon št. 2050, upravništva št. 2992

Informativen list za slovenski narod

Uprava je v Kopitarjevi ul. št. 6 - Čekovni račun: Ljubljana štev. 10.650 in 10.349 za inserate, Sarajevo št. 7563, Zagreb št. 39.011, Praga in Dunaj št. 24.797

Prazni upi

Znano je, da igra južni Tirol v sedanjih mednarodnih homatijah v Evropi tudi svojo vlogo, nič manj važno kakor Tripolis ali Posaarje. Med diplomatična sredstva namreč, s katerimi si antagonistka Francije, Italija, skuša pridobiti oporo v Nemčiji, spada tudi netenje nade, da bi se ta dežela mogla kedaj vrniti Nemcem ali pa, da bo vsaj v doglednem času uživala večjo svobodo, če ne popolno narodno kulturno avtonomijo.

Mislim, da Vas bo zato zanimalo, če Vam narišem, kakšen je sedanji položaj v južnih Tirolah in ali se sme iz njega sklepati, da bi se nemške nade v doglednem času mogle uresničiti.

Odkar je bil g. zvezni kancler Schober v Rimu, se lahko ugotovi, da so se metode fašističnega režima v južnih Tirolah ublažile, da se pa v velikih vprašanjih stvarno ni izpremenilo ničesar, razen tega, da je Mussolini privolil v imenovanje dr. Janeza Geisslerja za knezoškofa v Bolzanu. »Politično sumljivi elementi« se več tako intenzivno ne nadzorujejo kakor prej in policijske šikane so malodane prenehale; v stvari in v ciljih fašistične politike pa je ostalo pri starem. Radi tega je soživljenje Nemcev z gospodujočo manjšino postalo nekoliko bolj znosno in ni v toliki meri določeno po političnem terorju na eni in strahu na drugi strani, kakor prej. Sistem v svojih temeljih pa slejkoprej »trdno stoji«.

Kakor pač veste, je v južnih Tirolah samouprava prenehala biti. Sicer se južnim Tirolcem v tem oziru ne godi ne boljše ne slabše kakor Italijanom samim, toda italijansko občino vodi vsaj italijanski komisar, dočim spadajo nemški občinski načelniki danes med bitja iz bajeslovja. Vrhtega je italijanska občinska uprava neprimerno dražja, nego je bila prej domačinska, čeprav nočemo reči, da bi bila italijanska državna uprava sploh slabša od bivše avstrijske; vsaj red na železnicah je večji. Kar tvori največjo rano južnega Tirola, je brezobzirno poitalijančevanje, glede katerega ni opaziti niti najmanjše preorientacije režima.

Zunanje poitalijančenje dežele je vsekakor popolno, kajti če Amerikanec predrvi južne Tirole z avtomobilom, ne bo, ako se ne bo spustil v razgovor s prebivalstvom, opazil nobenega zunanjega znaka nemškega značaja dežele. Drugače pa je v srcih. Ljudstvo je složno in je ostalo od prvega do zadnjega človeka nemško: renegatov južnotirolski Nemci nimamo tudi enega ne. Črne srajce so brez izjeme vsi Italijani. Zelo razrušilno delo pa opravlja šola, in sicer v tem oziru, da sicer ne izpodjeda direktno tradicionalnega nemškega mišljenja, pač pa otroci ne znajo več pravilno nemškega jezika, tako da se čedalje bolj pojavlja revščina na označbah pojmov, to se pravi, da eksistirajo stvari, za katere mladina ne pozna več nemške besede, ako je dotični pojem redek in presega jezikovni zaklad, ki je vsakodnevnemu življenju družine potreben. Poučevanje verouka, ki ga opravlja farna duhovščina, je zato zelo otežkočeno, ker otroci svetopisemsko povest pač razumejo, ne morejo je pa sami pravilno ponoviti ali pa še celo napisati. Sicer ta pojav še ni splošen, vendar pa je siguren znak začenjajočega se procesa.

Nemci v južnih Tirolah smo toliko na boljšem od drugih narodnih manjšin v Italiji, da imamo nekaj nemškega privatnega pouka, ki pa je podvržen tolikim omejitvam in šikanam, da je njegov praktični pomen zelo majhen. Prav v tem oziru pričakuje prebivalstvo po Schobrovem obisku v Rimu, da bodo prenehale vsaj policijske šikane, s katerimi se je doslej ta pouk na vse načine omejeval in tudi onemogočal. Vendar pa zaenkrat še ni videti znamenj, da bi fašistični režim nameraval dati privatnemu pouku nemškega jezika popolno svobodo.

Seveda pravijo nekateri, da je boljše tako. Čim bolj brezobziren je režim, tem večji je tihi, notranji odpor prebivalstva. In končno, naj se zgodi karkoli hoče, ostane cerkev, ki je nepremagljiva varhinja materinega jezika. Za ohranitev narodnega čutenja je zadosti, če se v cerkvi nemško moli, poje in pridiguje. Kajti naši ljudje so se ponotranjili in so ostali nedotaknjeni od gonje za veseličenjem, kar pospešuje notranjo zbranost in povzdignjenost. Ta-le resna poteza, ta obrnjenost našega ljudstva na znotraj je prav očividna in to pride seveda zelo v korist narodnemu čutenju. (Žal da med Slovenci in Hrvati v Julijski Benečiji ni tako. — Opomba urednika.)

Toda, čeprav je vse to resnično, pa sem jaz in z menoj večina mojih sorojakov odločno mnenja, da je treba zagrabiti tudi za najmanjšo koncesijo od strani režima, ki more naš narodni in kulturni položaj olajšati in zboljšati — naj bo tudi v najminimalnejši meri.

Da preidem zdaj vnovič na aktualno vprašanje, da-li sedanje milejše ali boljše rečeno, previdnejše vršenje oblasti od strani Italije pomeni začetek kakšne resnične preusmeritve dosedanjega kurza, ki je šel za amalgamizacijo Nemcev v italijanstvo brez ostanka, potem je treba na to odgovoriti, da take preorientacije ne opazimo. Bojimo se, da nam najnovejši kurz zunanje politike Italije razun nebistvene ublažitve administrativnih in policijskih form ne bo prinesel ničesar.

Riva, 24. junija. Hildebrandus.

Gospodarsko zbližanje MA

je sad konference v Štrbskem Plesu — Mala antanta dobi novi statut

Štrbske Pleso, 27. jun. x. Po oficijelnem komunikeju se je danes na zaključni seji Male antante podpisala **trgovinska pogodba med Češkoslovaško in Romunijo. Nato se je govorilo o praktični izvedbi pariške pogodbe glede vzhodnih reparacij in tozadevnih podrobnih določb.** Nato so podali ministri pregled splošnega gospodarskega položaja držav Male antante. Ugotovili so, da obstoja danes po vsej Evropi tendenca po boljši organizaciji gospodarskega sodelovanja. **Razen tega so razpravljali tudi o novem statutu Male antante, katerega besedilo bodo podpisali še danes.** Prihodnje zasedanje Male antante bo v Romuniji.

Češkoslovaški zunanji minister **dr. Beneš je podal izjavo, v kateri je navajal, da ima češkoslovaško-romunska trgovinska pogodba poseben pomen, ker je bila sklenjena v času, ko vlada težka gospodarska kriza v obeh državah in po vsej Evropi. Nova češkoslovaška carina na žito in moko je sicer pogodbo otežkočila, vendar se je pogodba zaključila pod vtisom političnega prijateljstva med obema državama. On in dr. Marinković upata, da se bo kmalu posrečila tudi slična trgovinska pogodba med Češkoslovaško in Jugoslavijo.**

Kar tiče vprašanj iz pariškega dogovora glede vzhodnih reparacij, je šlo v glavnem za tehnično izvedbo tega dogovora. Dogovorile so se skupne smernice za skupno postopanje. O gospodarskem položaju v Evropi in posebno v državah Male antante so vsi trije ministri drug drugega natančno informirali. Ne pričakujejo nobenih čudežev in vsa gospodarska vprašanja se bodo preštudirala temeljito. Dalje se je govorilo o vprašanju Društva narodov, o zastopanju Male antante v Društvu narodov, o volitvah v Svet Društva narodov, o programu prihodnjega zasedanja Društva narodov in o gotovih tehničnih vprašanjih.

Novi statut

Obširno se je potem dr. Beneš izjavil o **novem statutu Male antante,** ki se bo prvič zabeležil pismeno. Ta statut se bo objavil prihodnje dni. Na vprašanje Vašega dopisnika, ali se bo statut predložil Društvu narodov, je odgovoril minister, da je to stvar Male antante. Novi statut je dokument, s katerim se bodo po anglosaksonskem vzorcu pismeno fiksirale vse dolgoletne skušnje, ki so jih ministri doživeli na dosedanjih 11 konferencah Male antante. Gre pri tem predvsem v splošnem za tehnično organizacijo Male antante, za vprašanje predsedstva konference, sklicanja, skupnega protokola in nastopa posameznih članov, ki opravljajo misije v imenu Male antante. To je važen dokument, ki poderta notranjo trdnost Male antante ter je jasen znak njene solidarnosti. Dasi v načelu ne prinaša nič novega, je vendar važen, ker je prvi oficielni dokument Male antante. Stopil bo v veljavo že na prvem prihodnjem zasedanju Male antante.

Štrske Pleso, 27. jun. p. Opoldne sta minister Beneš in gospa Beneševa priredila banket v čast gostom. Popoldne je bila zaključna konferenca, o kateri bo izdan končni komunike. Ministri se bodo jutri razšli. Marinković bo odšel v Bukarešto, kjer bo ostal tri dni.

Zbližanje z Madjarsko

Budimpešta, 27. jun. x. Dr. Beneš je dal ob priliki konference Male antante zastopniku lista »Pesti Naplo« intervju, v katerem je naglašal **zbližanje med Madjarsko in Malo antanto ter izdatno zboljšanje razmerja. O vprašanju restavracije Habsburžanov je izjavil dr. Beneš: »Za nas je povsem eno, kakšno državno obliko si izbere Madjarska, ker se to nas prav nič ne tiče. Poskus restavracije Habsburžanov pa bi se v treh dneh končal ravno tako, kakor se je svojčas končal poskus nesrečnega cesarja Karla. Priznavam, da prav nič ne verujem, da bi bil tak poskus verjeten.«** — V političnih krogih so te Beneševe izjave povzročile veliko pozornost in se navaja, da bi bila tudi eventuelna restavracija Habsburžanov notranja zadeva Madjarske, ne pa zunanjepolitična. Voditelj krščansko socialne stranke dr. Turi je izjavil, da se na Madjarskem ne bavijo resno z eventualno restavracijo Habsburžanov. Madjarska si v tem vprašanju pušča prosto roko. V nedeljo bo v Sopronju velik shod legitimistov, na katerem bo poleg grofa Alberta Apponyia, grofa Jožefa Hunyadyia in grofa Jožefa Szechenyija govoril tudi poslanec dr. Baracs in na katerega je prijavilo svoj prihod okoli 30 poslancev magnatske zbornice. Nastop dr. Baracsa povzroča pozornost, ker velja za vodilno osebnost liberalne opozicije.

Ameriški finančni strokovnjak o slovanskih državah

Slovanske države potrebujejo tuj kapital za gospodarski podvig

Belgrad, 27. jun. p. Kakor smo že poročali, se tukaj mudi finančni svetovalec poljske vlade in bivši pomočnik ameriškega finančnega ministra Charles Dewey. Bivanje odličnega ameriškega finančnega strokovnjaka je v naši prestolnici vzbudilo vsecbčo pozornost. G. Dewey se je par dni bavil s proučevanjem gospodarskih vprašanj in je v to svrho stopil v zvezo z vsemi merodajnimi činitelji. Danes dopoldne je Dewey sprejel zastopnike tiska in jim dal o svojih dosedanjih vtisih tole izjavo:

»Skoro tri leta so že minila, ko sem bil imenovan za člana odbora poljske narodne banke. Bil sem pozvan za finančnega svetovalca. Za časa svojega bivanja v Poljski sem imel priliko obiskati države Srednje Evrope in se seznaniti z najnovejšimi problemi. Rezultat je bil ta, da sem dobil mnenje o slovanski rasi, o njenem rasnem pojmovanju in njeni delavnosti. Z zelo majhno pomočjo od zunaj so države Srednje Evrope dosegle glede obnove tisto, kar je uničila vojna, enako tudi glede razvoja in zdravega gospodarskega napredka. Vidim, da je prišel čas, da se da prirodnemu bogastvu in narodni delavnosti vzpodbuja z uvedbo tujega kapitala in z izkušnjami, da ne bi bil napredek prepočasen. **Da bi se ta spodbuja zares izvršila, je potreba dokazati sigurnost udeležbe inozemskega kapitala.** Radi tega bi bilo svetovati, da se pospeši izdaja zakonov, s katerimi bi se zaščitili interesi manjšine in s katerimi bi se položaj tujega kapitala postavil na isto mesto, kot je domači. Kot Američan verujem, da bo poslovna in finančna intenzivnost moje domovine postala vedno večja in večja. Cilj obiska sosednje Poljske je ta, da proučim njene potrebe in probleme, da bi po vrnitvi v Ameriko, ki se bo vršila na koncu tega leta, čim bolj koristil, tako interesom svoje lastne kakor tudi interesom države, v kateri sem v poslednjih par letih delal z velikim zadovoljstvom.«

V razgovoru s časnikarji je Dewey omenil, da je bil še od Nj. Vel. kralja sprejet v avdienco.

„Južni križ" v New Yorku

Znnimive izjave letalcev

Newyork, 27. jun. AA. Major Kingsford Smith je pristal s svojim letalom »Južni križ« na letališču Roosevelt v Newyorku. Pred pristankom je obkrožil v spremstvu 12 ameriških letal mesto. Polet iz Nove Fundlandske v Newyork je v početku ovirala gosta megla. Pozneje je pa bilo krasno vreme. Ko so Kingsford Smith in njegovi tovariši pristali po velikem poletu iz Dublina v Newyork, jih je sprejela velika množica z ovacijami. V razgovoru z novinarji je Smith dejal, da ovirajo polet preko Atlantskega oceana najbolj vremenske neprilike.

Smith je nadalje pripomnil, da dvomi, da bi bil severni Atlantik pripraven za prekooceanski trgovinski promet. Težkoče so velikanske.

Meteorološke študije dokazujejo, da je na tej zračni progi veliko nevarnih mest in da je treba premagati nasprotne vetrove.

Newyork, 27. jun. x. Ob 23.30 srednjeevropskega časa je letalo »Južni križ« pristalo na letališču Roosewelfield ob nepopisnem navdušenju newyorškega prebivalstva. Smith je izjavil, da razen poleta v San Francisco, da dovrši polet okoli sveta, ne namerava nobenega drugega potovanja. Drugi pilot van Dyck je izjavil, da je bila pot strašna in da je srečen, da se bo vračal s parnikom. Tudi radiotelegrafist je izjavil, da ima zadosti in da naj drugič napravi pot kdo drugi. Od Bostona dalje je spremljalo »Južni križ« več ameriških vojaških letal. Ko je letel nad Newyorkom, so ga prebivalci pozdravljali z vseh streh, v pristanišču in v tovarnah pa so v pozdrav tulile vse sirene.

Odlično stanje franc. financ

Pariz, 27. jun. AA. V poslanski zbornici je predsednik vlade Tardieu izjavil, da je stanje državne blagajne odlično. Njena sredstva bodo z lahkoto pokrila predvidene vojaške izdatke, kakor tudi kredite za pospeševanje gospodarskega udejstvovanja. Nato je zbornica z veliko večino odklonila socijalističen predlog o anketi, ki naj ugotovi stanje državne blagajne. Socijalistični listi napadajo zadržanje socijalističnih poslancev v zbornici in velijo, da je francoski socijalizem nacijonalističen.

Stališče Španije do Panevrope

Madrid, 27. jun. x. Španska vlada je izročila francoskemu poslaniku svoj odgovor na Briandov memorandum. Španska vlada pozdravlja načrt z vsemi simpatijami, ne prikriva pa težkoče, ki se protivijo uresničenju ideje, dasi je za idejo v poznejši bodočnosti več upanja. Španija je navdušen pristaš Društva narodov in smatra, da se mora evropsko sodelovanje vršiti v okviru Društva narodov. Španija ne more pristati brezpogojno, ker je tesno zvezana z latinsko Ameriko in ne bi mogla pristopiti k nobeni organizaciji, katera bi motila te odnošaje. Tudi ne bo pristopila k nobeni skupini držav, ki bi bila naperjena proti eni ali proti več državam. Evropska unija ne sme imeti nobene osti proti nikomur in popolna suverenost posameznih držav bi ne smela biti prikrajšana

Gospod. konferenca na Sušaku

Sušak, 27. jun. z. **6. julija bo v sušaški mestni posvetovalnici konferenca gospodarskih krogov savske in dravske banovine. Obravnavalo se bo vprašanje zveze Slovenije z morjem in zgradbe proge od Kočevja na sušaško progo.**

Nov obrtni zakon

Belgrad, 27. jun. p. V trgovinskem ministrstvu se završujejo dela na ureditvi materijala za izdajo novega zakona o obrtnikih, ki bo 15. julija predložen vrhovnemu zakonodajnemu svetu. Bilo je govora o tem, da bi se sestala širša konferenca zainteresiranih. Vendar se je to opustilo, ker so vse strokovne komisije sestavile ta zakon in od vsega začetka pri njem sodelovale.

Iz seje VZS

Belgrad, 27. jun. AA. Na seji vrhovnega zakonodajnega sveta dne 26. t. m. sta bili izvoljeni sekciji za proučitev zakonov, uredb in pravilnikov iz resora ministrstva za socialno politiko in narodno zdravje in zakonov iz resora ministrstva za trgovino in industrijo.

V sekcijo za predmete iz resora ministrstva za socialno politiko in narodno zdravje so bili izvoljeni tile gospodje:

Kosta Timotijević, dr. Slavko Miletič, dr. Hamdija Karamehmedović, dr. Andrej Gosar in dr. Albert Kramer.

V sekcijo za predmete iz resora ministrstva trgovine in industrije pa so prišli tile gospodje:

Dr. Gjuro Šurmin, dr. Dragoljub Arangjelović, dr. Slavko Šećerov, dr. Milan Škerl in Vilko Krpan.

Sekciji imata nalogo, da proučita predmete, ki so bili predloženi vrhovnemu svetu in da predložita poročila plenumu vrhovnega zakonodajnega sveta

Obnovitev trgovskih pogodb

Belgrad, 27. jun. z. Strokovnjaki zainteresiranih ministrstev zbirajo podatke za zaključitev in obnovitev starih trgovinskih pogodb, katerih roki potečejo to leto. Zelo je verjetno, da se bodo ta pogajanja vršila v Belgradu in da jih bo vodil naš delegat in izvedenec, ki sedaj vodi pogajanja na Dunaju, dr. Todorović.

Avto ob tramvaj

Zagreb, 27. jun. z. Pred glavnim kolodvorom se je zgodila strahovita nesreča. Avtobus, poln ljudi, je trčil v tramvaj. Pri tej priliki je padel nek potnik pod kolesa. Kolo je šlo preko noge. V bolnici so mu morali takoj nogo odrezati. Ponesrečenec se piše Kravos Andrej iz Maribora. Nesrečo je zakrivil šofer, ki se je izgovarjal, da ni videl tramvaja, ker je bil avto prenapolnjen.

Strela užgala z dinamitom natovorjen parnik

London, 27. jun. x. **Med hudo nevihto je včeraj na reki Sv. Lovrenca udarila strela v parnik, ki je bil natovorjen z dinamitom za razstreljevanje rečne struge, da se razširi plovna pot. Strela je užgala 20 ton dinamita ter se je parnik popolnoma razletel. Na njem je bilo 42 mož posadke, od katerih je 31 ubitih in 13 ranjenih.**

Kaj je na nemško-ruskih pogajanjih?

Ako presojamo razmerje med Nemčijo in Sovjeti, postaja vedno bolj jasno, da je Nemčija sklenila rapalliski in berlinski dogovor samo zaradi tega, da na eni strani da protiutež ogroževanju svojih meja, kakor je mislila, da ji grozi od zapada in vzhoda, na drugi strani pa, da najde trg za svoje industrijske produkte.

Sčasoma pa je politična realnost pokazala, da more biti Nemčija pomirjena glede varnosti svojih meja. Pač pa se je dvignil sredi nemškega naroda nov, mnogo hujši sovražnik — komunizem. Težko gospodarsko stanje dežele je vedno bolj množilo število brezposelnih in s tem tudi število nezadovoljnih, kar je razumela zelo spretno izrabljati boljševiška propaganda v svoje svrhe.

Nemčija se gotovo ne bi pomišljala spričo te nevarnosti takoj prekiniti s sovjeti, ako si ne bi obetala od oficielnega prijateljstva z Rusijo gotovega materijelnega dobička za svojo trgovino. Tako pa je vedno oklevala in okleva še danes kljub temu, da je ravno na tem polju doživela mnogo prav bridkih razočaranj.

Znano je, pod kakšnimi poniževalnimi okoliščinami so morali nemški kolonisti zapustiti Rusijo. Nemški inženirji so bili aretirani od sovjetskih oblast s praznimi pretvezami in izgnani v domovino. Kljub velikim finančnim žrtvam, ki jih je nemška trgovina doprinašala, da si osvoji prvo mesto na sovjetskem trgu, jo stalno izpodriva Amerika. Nasprotno pa se množi nemški izvoz iz Rusije. Mesta da bi bila trgovska bilanca napram Rusiji visoko aktivna, grozi, da postane pasivna. Sovjeti se namreč prizadevajo, da kolikor mogoče osamosvoje svojo industrijo.

Nemški ponos je bil v zadnjem času upravičeno globoko žaljen od najnovejše sovjetske časopisne kampanije, ki je prikazovala nemško blago v slabi luči in celo javno izražala dvom o poverljivosti nemških industrijskih ponudbenikov.

Ako bi torej Nemci sledili samo svojemu čustvovanju, potem bi bilo pač težko koga dobiti, ki ne bi bil za prelom s sovjeti. Toda gospodarski interes je tu in ta je močnejši kot čustvovanje. Tako vidimo, da se zopet znova poskuša s pogajanji, do katerih nimajo pravega veselja ne na eni ne na drugi strani. Agencija Wolff sporoča, da je dobil nemški poslanik von Dircksen nalog, da prične pogajanja z Moskvo, istočasno pa »Izvestija« trdijo, da na vsem tem ni ničesar. A ni še dolgo, kar so ista »Izvestija« predlagala, da bi bilo dobro izboljšati slabo razmerje do Nemčije.

Položaj je zaenkrat tak, da se od obeh strani šele preiskuje teren in pogoji, kako priti do trajno boljših odnošajev. A težko bo kaj, kajti sovjeti se nečesto bahajo in so ponosni na to, da je v zadnjih mesecih njihova propaganda v Nemčiji mnogo napredovala. Nikakor ne kažejo volje, da bi v bodoče opustili to svoje najbolj učinkovito in najbolj nevarno orožje. Kar bi trenutno Nemčija hotela doseči, je baš prenehanje boljševiške propagande med nemškim delavstvom, drugič pa zasigurati svojim ljudem in svojemu blagu varnejšo pot v Rusijo. Ravno teh pogojev sovjeti ne bodo hoteli sprejeti. Od tega svojega minimalnega programa pa nemška vlada in zlasti sedanja desničarska vlada ne more odstopiti, ako noče, da proti njej vstane večina naroda. Zato ni mnogo upanja, da bi v doglednem času prišlo med Nemčijo in Rusijo do zadovoljive pogodbe.

Sokolski zlet

Belgrad, 27. jun. AA. Program zletnih prireditev v nedeljo 29. junija je sledeči:

I. Ob 7.30 dopoldne formiranje svečane zletne povorke.

II. Ob 9 obhod povorke na zletišče.

III. Ob 3.30 tretji javni nastop s sledečim razporedom:

1. proste vaje Sokolov,
2. vaje vojaštva s puškami,
3. vaje združenih oddelkov šol vojne mornarice,
4. vaje Sokola s palicami,
5. vaje mornarjev z vesli,
6. nastopi vojaških oddelkov prijateljskih držav,
7. nastop konjeniške šole iz Zemuna.

IV. a) Ob 8.30 sokolska akademija v gledališču na Vračarju,

b) ob 8 predstava drame »Zaton« v gledališču pri Kneževem spomeniku,

c) ob 8.30 na zletišču koncert. Po koncertu bodo izvajali nočne borbene prizore,

d) narodna veselica z narodnimi plesi itd. na zabavišču pri Savinački cerkvi.

Zdravljenje vojnih invalidov

Ljubljana, 27. jun. AA. Zdravljenje vojnih invalidov v Toplicah pri Novem mestu se prične dne 3. julija 1930 za vse upravičene vojne invalide dravske banovine. Obsega radioemanacijske kopelji, po potrebi tudi mehanoterapijo, za ves čas zdravljenja popolno brezplačno oskrbo (hrano in stanovanje) v Invalidskem domu v Toplicah.

Pravico do brezplačnega zdravljenja na osnovi čl. 16. in 113. invalidskega zakona imajo sicer vsi vojni invalidi, ki so po mnenju uradnega zdravnika takega zdravljenja potrebni, toda vojni invalidi VII., VIII. in IX. skupine le tedaj, če je bolezen, za katero se žele v Toplicah zdraviti, v vzročni zvezi s priznano invalidsko hibo.

Prošnje je naslavljati na kr. banske upravo dravske banovine v Ljubljani. Prošnji je treba priložiti:

1. dokaz o invalidnosti: uradno poverjen prepis sodnega sklepa o priznanju invalidnine, po starem ali novem zakonu ali prepis uverenja, da je upravičen prejemati invalidnino tudi po novem invalidskem zakonu;

2. zdravniško izpričevalo uradnega zdravnika, da je tako zdravljenje potrebno.

Vojni invalidi VII., VIII. in IX. skupine morajo razen tega priložiti prepis invalidskega uverenja o zadnjem komisijskem pregledu.

Dobo zdravljenja določi v vsakem posameznem primeru kopališki zdravnik pri prvi zdravniški preiskavi. Nastanitev vseh invalidov brez izjeme je skupna v poslopju Invalidskega doma.

Rim dela na spravi med Ogrsko in Romunijo

Berlin, 27. jun. d. Med vprašanji, ki jih je italijanski minister za zunanje zadeve ob svojem posetu v Varšavi načel, je bilo, kakor trdijo dobro informirani nemški diplomatični krogi, eno najbolj važnih vprašanje zbližanja **med Budimpešto in Bukareštom, na kar se zadnje čase koncentrirajo vse diplomatične sile Italije.**

Poljska bi bila za tako nalogo v resnici **najbolj pripravna, ker ima z Madžarsko razsodiščni pakt**, ki bazira na poljski izjavi, da je na trianonskem miru desinteresirana, to je, da se je vzdrževanje ali revizija tega miru nič ne tiče. Na drugi strani pa obstoja najtesnejši politični in vojaški pakt med Poljsko in Romunijo. Poljska bi z enega stališča tem lažje med Budimpešto in Bukareštom posredovala, ker bi Romunija v slučaju kakega aranžmana z Madžarsko imela za slučaj kakšnega konflikta z Rusijo krit hrbet, kar bi odgovarjalo tudi interesom Francije — bi torej ne pomenilo poljskega afronta proti Franciji. **Ker Italija brez vsakega dvoma dela na vpostavitvi ogrske krone po Otonu**, bi rada še prej eliminirala možnost bodočega konflikta med Madžarsko in Romunijo zaradi Sedmograškega, kjer bi v slučaju zopetnega zavladanja Habsburžanov na Ogrskem madžarska iredenta nevarno narasla — kar hoče Italija po madžarsko-romunskem sporazumu, oziroma paktu preprečiti. More se reči, da je bil to sploh glavni namen obiska g. Grandija pri Pilsudskem. Zato se je podal Grandi po tem obisku na Dunaj preko Budimpešte, kjer se je tozadevno razgovarjal z grofom Bethlenom.

Italijanska zunanja politika se je lotila tega problema v Varšavi s tem večjim prepričanjem v uspeh, ker je od povratka in intronizacije Karola s polno gotovostjo pričakovala popolne preusmeritve romunske politike v italofilskem zmislu, v čemer se je pa, kakor vemo, na čeli črti uračunala.

Če se, pravijo v Berlinu, vpošteva odločilna vloga, ki jo je igrala Italija pri zaključitvi turško-grške prijateljske pogodbe, pa s tem kombinira njeno prizadevanje, da bi se tesneje zvezali Varšava—Budimpešta—Bukarešt, potem je očividno za vsakega, da meri politika Mussolinija na popolno izolacijo Jugoslavije. Največja važnost konference Male antante v Štrbskem Plesu in njenih zunanjepolitičnih rezultatov je zato ta, da pomeni preprečitev tega načrta, kar je tudi bilo pričakovati, ker je bil pač v palači Venezia zasnovan s prevelikim optimizmom in čisto napačnim vrednotenjem političnih smeri Poljske in Romunije. Tvori pa obstoj tega načrta seveda slejkoprej stalno nevarnost motenj, s katero je treba računati, čeprav je ideja grupacije držav od Helsingforsa — Poljska je namreč baltiški blok več ali manj uresničila — do Rima precej zelo fantastična, naj jo je tudi Grandi maršalu Pilsudskemu slikal pod zapeljivo prispodobo ‚kulturne barijere krščanskega zapada proti azijatskemu boljševizmu'.

Kar tiče v tem načrtu Nemčijo, si Nemci ne delajo nobenih iluzij, da imajo po načrtu g. Mussolinija igrati samo vlogo »cirkuškega blapca«, kakor se je nekdo tu drastično izrazil. **Nemci so prepričani, da Italija srčno želi priti do sprave s Francijo, da le osami Jugoslavijo.** V tem je sploh ves cilj in zmisel politike palače Venezia. Italijanska vodilna buržuazija skuša Francijo prepričati, da je zanjo stokrat boljše, če se z Italijo sporazume in si z njo razdeli »interesni sferi« v Evropi, kakor da se udaja »utopiji sporazuma z Nemčijo« in pa »dvomljivi antanti z Veliko Britanijo, ki je samo še z enim prstom na nogi v Evropi«. Nemški desničarji, ki ginjeno poslušajo Mussolinijevo pesem o »nujni potrebi revizije mirovnih pogodb«, so slabo slišali, kajti Mussolini ni nikoli zahteval revizije mirovnih pogodb sploh, ampak samo **nekaterih, v prvi vrsti trianonske**, dočim je že večkrat izjavil, **da se Italija verzajskega miru ne misli dotikati.**

V ostalem se ne da tajiti, poudarjajo nemški politiki, **da je Madžarska v sedanjem položaju postala jako važen činitelj mednarodne politike** in je zaradi tega treba z njo računati drugače kakor doslej pa dobre odnošaje z njo vrednotiti višje nego so se morebiti od njenih sosedov vrednotili dosedaj.

Po seviljski revolti

Pariz, 27. jun. d. Delavska revolta v Seviljі je sicer potlačena, toda razburjenje prebivalstva se ni poleglo. Seviljska revolta, ki ni toliko sad kakšnih komunističnih rovarij kolikor posledica skrajno velike socialne bede, ki danes med nižjimi sloji Španije vlada, je resen memento ne samo za režim, da vpostavi čim prej normalne parlamentarne razmere, ampak tudi za vse politike starih strank, bodisi monarhiste bodisi republikance, bodisi liberalce bodisi konservativce. Kliče jim namreč, da je zadnji čas, da se v Španiji umaknejo borbe in intrige za osebne stolčke in ugodnosti stvarni politiki izboljšanja gospodarskega položaja dežele in socialnega stanja velike večine prebivalstva.

Zlasti je mizerno stanje kočarjev in kmetiških delavcev v sicer naravno tako bogati Andaluziji. Edina dozdaj v Španiji nedavno izdelana statistika o dohodkih v poljedelski stroki izkazuje, da povprečni letni dohodek kmeta družinskega očeta v provinciji Korčloba ne dosega niti 1200 pezet (okoli 8000 Din). Spričo tega pač ni čudno, če agitacija revolucionarnih elementov najde ugodna tla.

Zelo se je opazilo, da je ob nemirih prispel v Seviljo general Martinez Anido, ki tam prav za prav nima ničesar iskati in sploh ni več v aktivni službi. Bil je minister za notranje zadeve pod Primom de Rivero in se je po svoji upokojitvi po sedanji vladi generala Berenguera podal na Portugalsko. Njegov prihod v Seviljo se smatra kot provokacija, tembolj, ker so mu člani fašistične Union Patriotica priredili ovacije. Martinez Anido zelo intrigira proti sedanji vladi in želi, da bi se vpostavila vnovič diktatura, kar pa se mu ne bo posrečilo, ampak bo izzvalo le še večjo revolucionarno propagando, česar general Berenguer sam ne želi. Zdi se, da bo vlada Martineza Anido pozvala, da se vrne na Portugalsko.

Vprašanje povratka Santiago Albe na oblast je zopet postalo dvomljivo. Katoliški »Il Debate« meni, da sestanek med kraljem in Albo v Parizu ni bil srečna poteza. Albo so hoteli nekateri prevariti, da bi bil sprejel oblast, ki bi se bila pa končala s popolnim neuspehom zanj, kar bi bilo imelo za posledico anarhijo, katero bi bile gotove osebe izrabile za proglasitev ponovne diktature. Dobro, da Alba vlade ni sprejel. Zaenkrat je najboljše, če general Berenguer vodi posle dalje in sicer z vso potrebno energijo.

Liberalni »El Sol« pa nasprotno obžaluje, da se Alba ni vrnil v Španijo, da prevzame vodstvo države. Ne odobrava, da se je izrekel za nadaljnji obstoj režima generala Berenguera, ki noče deželi vrniti ustavnih svoboščin. Tako se bo splošno konfuzija le še povečala.

Konservativni »ABC« je naklonjen bodoči liberalni levičarski vladi, meni pa, da je bil sestanek v Parizu le hipen blisk na temnem španskem nebu, ki za enkrat še ne bo prinesel blagodejnega dežja.

Sestanek letalcev Male antante in Poljske

Prireditev belgrajskega aerokluba

Belgrad, 27. jun. AA. Na Vidov dan t. l. se bodo prvič sestali letalci aeroklubov držav Male antante in Poljske. Ta sestanek prireja belgrajski aeroklub. Sestanek predstavlja važen datum v razvoju letalstva držav Male antante. Udeležili se ga bodo najvažnejši predstavniki letalstva naše in prijateljskih držav, da se dogovorijo, kako naj priredijo vsakoletne letalske tekme držav Male antante. Dozdaj so prirejale take tekme samo vojne avijacije držav Male antante. Danes dopoldne so pričakovali prihod češkoslovaških letalcev. Ob 11 dopoldne so se podali češkoslovaškim letalcem nasproti naši piloti Sondermajer, Stanojević, Vayer ter veliko število drugih pilotov in predstavniki našega tiska. Ob 11.46 so prispela češkoslovaška letala, tri po številu, na bedžamijsko letališče. Češkoslovaško letalsko delegacijo vodi podpolkovnik Jaroslav Plast, spremljajo pa ga generalštabni kapetan I. razreda Šindler ter predstavniki češkoslovaškega aerokluba Lipovsky, inž. Vladimir Voraček, major Sika ter podporočnik Bohuslav Sedlaček. Čehoslovaki so bili na aerodromu prisrčno in toplo sprejeti. V imenu naših vojnih letalcev jih je pozdravil komandant 6. letalskega polka g. podpolkovnik Tomič z oficirji, v imenu jugoslovanskega aerokluba pa podpredsednik Sondermajer z mnogimi člani. Danes popoldan pričakujejo prihod poljskih letalcev.

Schober obišče Prago

Dunaj, 27. jun. x. Zvezni kancler dr. Schober, ki bo začetkom julija napravil v Budimpešti vljudnostni obisk pri madjarski vladi, bo obiskal Prago jeseni »Neuigkeits-Weltblatt« pripominja k temu, da se obisk Prage predvideva zato, ker je nastalo neko nesoglasje med avstrijsko in češkoslovaško delegacijo v Ženevi, ko se je neko vprašanje rešilo ugodno za Avstrijo in je dr. Schober odpotoval, ne da bi se formalno poslovil od čeških delegatov. Ker pa polaga dr. Schober važnost na to, da manifestira dobro razpoloženje s Češkoslovaško, mu je na tem, da pride osebno v Prago, posebno ker tudi nemške stranke na Češkoslovaškem polagajo važnost na to, da se poudarijo prijateljski odnosi med obema državama.

Poincare se umakne politiki?

Pariz, 27. jun. x. Pri volitvah v pariško odvetniško zbornico je dobil Poincare 702 glasova, znani odvetnik in bivši poslanec Giaffery pa 617 glasov. Millerand pa je prišel v ožjo volitev.

Pariz, 27. jun. z. »Echo de Paris« prinaša, da je z izvolitvijo Poincarea v svet odvetniške zbornice in z bližnjo njegovo izvolitvijo v zborniško predsedstvo postalo izključeno, da bi Poincare skozi tri leta mogel sodelovati aktivno v politiki.

Posvetovanje angl. državnikov

London, 27. junija. AA. Včeraj se je sestal ministrski predsednik MacDonald v spremstvu tajnika za Indijo Wedgwooda Bena z bivšim ministrskim predsednikom Baldwinom, s sirom Austeom Chamberlainom, z liberalnim voditeljem Lloydom Georgem in z lordom Readingom. Razpravljali so o poročilu indijske ustavne komisije in o nadaljnjih korakih za rešitev tega vprašanja, ki se bodo storili istočasno v Indiji in v Angliji.

Angleško-japonsko prijateljstvo

London, 27. jun. x. V buckinghamski palači je bil danes prvič po kraljevi bolezni prirejen državni dine na čast japonskemu prestolonasledniku. Kralj Jurij je v svojem govoru izjavil, da je bil japonski cesar imenovan za angleškega maršala. Dalje je izjavil, da stavlja angleška vlada vse svoje nade na pomorski dogovor, ker je odstranil pomorsko tekmovanje med Anglijo, Ameriko in Japonsko. Dasi ne obstoja več zveza med Anglijo in Japonsko, bo prijateljstvo med obema državama trajalo še nadalje.

Egipet po posnemal Indijo?

London, 27. jun. x. Nahas paša je včeraj na zborovanju stranke Vaft zahteval, naj stranka na vsako ustavno kršitev Sidki paše odgovori po indijskem vzorcu s teko zvanim corporation pokretom.

Zastrupljenja v Lübecku

Pariz, 27. jun. AA. Pasteurjev zavod priobčuje ugotovitev o tem, da je uradna anketa nemške vlade ugotovila vzrok smrtnih primerov v otroški bolnišnici v Lübecku. Na podlagi te uradne ugotovitve smrtni primeri niso nastopili zaradi uporabe preventivnega protituberkuloznega cepiva iz Pasteurjevega instituta v Parizu, marveč zaradi usodne pogreške v laboratoriju bolnišnice v Lübecku. Uradnik tega laboratorija so zamenjali francosko cepivo z virulentnimi tuberkuloznimi kulturami.

Nemški poslanik pri Briandu

Pariz, 27. jun. AA. Minister za zunanje zadeve Briand je sprejel nemškega poslanika v Parizu von Hoescha. V poučenih krogih trdijo, da je nemški poslanik očrtal Briandu glavne obrise nemškega odgovora na spomenico o federaciji evropskih držav.

Italija bojkotira Ameriko

Rim, 27. jun. AA. Italijanski ministrski svet je razpravljal o načrtu za boj proti novi ameriški carinski tarifi. Italijanski gospodarski krogi so sklenili, da bodo popolnoma bojkotirali ameriško blago.

Jugoslov.-italijanska trgovina

Rim, 27. jun. p. Po uradnih podatkih znaša italijanski izvoz iz Jugoslavije v prvih treh mesecih tega leta 162 milijonov lir proti 128 milijonov lir v preteklem letu. Italijanski uvoz v Jugoslavijo znaša 71 milijonov proti 68 milijonom v preteklem letu.

Podoknica gosp. Petru Grasselliju

Enemu najstarejših ljubljanskih prebivalcev in prvemu svojemu slovenskemu županu g. Petru Grasselliju se je Ljubljana snoči dostojno oddolžila. Ob pol 9 je priredil pevski zbor »Glasbene Matice« pod oknom Grassellijevega stanovanja uspelo podoknico. Ljubljansko občinstvo pa je tej podoknici prisostvovalo v veliki množici, med katero je bilo opaziti prav mnogo starejših osebnosti našega javnega življenja.

Pevski zbor »Glasbene Matice« je pod vodstvom prof. Juvana zapel troje lepih pesmi, primernih za tako priliko: Aljaževo »Divno noč«, Vilharjevo »Našo zvezdo« in Ipavičevo »Domovini«. Med petjem je odšla deputacija »Glasbene Matice« čestitat Grasselliju kot edinemu še živečemu ustanovitelju »Glasbene Matice« in njenemu vnetemu pospeševatelju. V deputaciji so bili predsednik »Glasbene Matice« dr. Vladimir Ravnihar, predsednik pevskega zbora g. Silvan Pečenko in podpredsednica pevskega zbora gospa Klementina Hrovatinova. V imenu »Glasbene Matice« je izrekel čestitke g. Grasselliju dr. Ravnihar, g. Grasselli pa se je še prav čvrsto in krepko zahvalil in s tem dokazal, da si je ohranil svežost duha in živahnost besede še v svoja visoka leta.

Po končani podoknici je pričelo občinstvo vzklikati: »Živel Grasselli!« in mu prirejati ovacije. G. Grasselli sam, ki je podoknici prisostvoval z okna, pa se je ginjeno zahvaljeval.

Odlikovanje g. Grasselija.

Belgrad, 27. jun. AA. Nj. Vel. kralj je blagovolil odlikovati g. Petra Grassellija povodom njegove 90letnice z visokim odlikovanjem reda Sv. Save II. stopnje.

Drobne vesti

Belgrad, 27. jun. p. V trgovinskem ministrstvu je bila danes pod predsedstvom načelnika dr. Steinmetza-Sorodolskega konferenca o prodaji oziroma o izvozu opija in drugih drog. Prihodnjo nedeljo bo še ena konferenca, na kateri bodo sodelovali tudi zainteresirani gospodarski krogi.

Belgrad, 27. jun. z. Naš poslanik na Dunaju dr. Grga Angjelinović je dopotoval v Belgrad in je bil od Nj. Vel. kralja sprejet v avdienco.

Sofija, 27. jun. AA. V Gabrovu so našli v neki kleti truplo tvorničarja Ganče Papova. Bil je prvak Cankovljeve skupine. Zaenkrat še ni dognano ali gre za politični umor.

Dunajska vremenska napoved. Nevihte, v ostalem ostane dosedanji značaj vremena, morda nastopijo zapadni vetrovi.

Ljubljanski vodovod

praznuje 40letnico

Pred štiridesetimi leti dne 29. junija 1890 je bil ljubljanski mestni vodovod slovesno otvorjen.

Gotovo bo zanimalo vsakega Ljubljančana, kako se je od leta 1870 do 1890, toraj celih 20 let, reševalo vprašanje, na kak način bo preskrbeti ljubljanskemu mestu potrebno vodo. Zato priobčujemo kratek historijat o spočetju ljubljanskega vodovoda. V to naj nam služi izvleček iz poročila predsednika vodovodnega odseka g. Ivana Hribarja leta 1888 občinskemu svetu.

Pred 50 leti

Nedostatek pitne vode čutil se je v Ljubljani že davno. V celem mestu namreč ni bilo več kot 12 javnih vodnjakov. Prebivalstvo pomagalo si je pač s tem, da je zajemalo vodo iz zasebnih vodnjakov; a to je šlo le, dokler je bil dotok vode zadosten. Ako pa je vsled suše začelo nedostajati vode po vodnjakih, zaprli so hišni posestniki zasebne vodnjake za splošno porabo.

Naravno je, da so se pri takih razmerah čule pritožbe o nedostatku pitne vode. Obč. svet je v seji dne 20. maja 1870. leta sklenil ustanoviti posebno komisijo za pregledovanje vodnjakov. Ta komisija, je dala pred vsem javne in tudi nekatere zasebne vodnjake kemično preiskati, da konštatuje, kakšno vodo pije ljubljansko prebivalstvo. Preiskava je pokazala, da je pitna voda v Ljubljani večinoma tako pokvarjena, da bi raba njena v slučaju nalezljivih bolezni bila nevarna. Kljub temu pa je komisija v poslednji svoji seji, dne 29. aprila 1876. leta sklenila, da se ima mestnemu zboru priporočati, naj bi napravil jeden vodnjak na Marijinem trgu, kateri bi dobival vodo iz vodovoda s tivolskega hriba, jeden pa na Križevniškem trgu s podzemeljsko vodo. Na vodovod, ki bi preskrboval celo mesto z dobro in zdravo pitno vodo, izrekla se je komisija v že omenjeni seji jednoglasno, da ni misliti.

Prve pobude za vodovod

V seji dne 21. decembra 1882 leta stavil in vtemeljil je mestni odbornik in poznejši župan g. Ivan Hribar samostalni predlog, naj se radi silne potrebe vodovoda in za pospešitev predpriprav, ustanovi posebni vodovodni odsek šesterih članov. Ta predlog je bil sprejet, ter so bili v odsek voljeni: dr. Josip Drč, Fran Fortuna, Ivan Hribar, Josip Tomek, Fran Žužek in dr. Josip Dornig.

Vodovodni odsek konštitutoval se je v svoji prvi seji dne 25. maja 1883. l. izvolivši g. Ivana Hribarja za predsednika in g. dr. Josipa Drča za namestnika.

Takoj v prvi seji, dne 25. maja 1883. l. izrekel se je odsek za napravo tacega vodovoda, ki bi mesto preskrboval s pitno vodo in z vodo za vso ostalo potrebo.

Odsek je določil, da bo zadostovalo za vsako osebo po 60 litrov vode na dan, tedaj računajoč prebivalstvo na okroglih 30.000 duš vsega skupnô 18.000 hl; vendar je pa jemajoč v poštev bodoči razvoj mesta, sklenil vodovod urediti tako, da bode dovajal v mesto vsak dan po 100 l vode za osebo, tedaj vsega vkup 30.000 hl (danes porabi Ljubljana do 180.000 hl dnevno. Op. pisca.)

V isti seji sklenilo se je tudi privzeti v odsek kemika g. prof. Baltazarja Knapitscha in naprositi radi geološkega proučevanja ljubljanske okolice, podravnatelja geološkega državnega zavoda na Dunaju, g. Dionizija Stura, kateri je radostno obljubil biti na uslugo mestu s svojim znanjem. Objednem je izrekel željo, naj bi se mu za to, da bode vedel staviti svoje nasvete, sporočilo, kako visoko se bode potrebovala voda v Ljubljani. Odsek je določil, da se ima voda vzdigovati šest metrov nad višino najvišje stoječe hiše v Rebru, tedaj na absolutno višino 340 metrov.

Kje je najboljša voda

Treba je bilo določiti, odkod vzeti vodo.

Na podlagi poročil odsekov, se je odsek mogel izreči že odločno za edine tri kraje, od koder bi se zmogla vzeti voda za nameravani vodovod: Babin dol, Skaručna in Savska nižina (ljubljansko polje). V Babinem dolu in na Skaručni so bili na razpolago živi izvirki, katerih bi se bilo moralo v prvem kraju vzeti več, v drugem pa bi bil zadostoval eden sam. Z ljubljanskega polja bi se imela vzeti podzemeljska voda, o kateri je odsek mislil, da je filtrovana savska voda.

Ko se je prišlo do teh uspešnih preiskav, sklenil je odsek pozvati v Ljubljano g. Dionizija Stura, da izreče svoje mnenje, katera voda bi bila prikladnejša za vpeljavo. Ta je pregledal studence na Skaručni in v Babinem dolu ter vodnjake na Posavju in na ljubljanskem polju. V svojem poročilu je g. Dionizij Stur naglašal, da je podzemeljska voda na ljubljanskem polju obilna, jako okusna, čista, hladna in zdrava in torej pripravna za vodovod, posebno ker bi se dala napeljati v mesto brez velikih stroškov. Vendar bi on ne bil zanjo v prvi vrsti, ker se bode mesto gotovo širilo v smeri proti Savi in bi prej ali slej vsled tega vodovodna voda postala onesnažena.

Vodo v Babinem dolu označil je istotako za vodovod pripravno a dostavil, da nanjo ni misliti, ker bi sicer sedaj še zadostovala potrebam mesta, ako bi se pa isto količkaj razširilo, bi je bilo premalo. Za najpripravnejši kraj, kateri naj bi vodovodni odsek imel pred očmi, označil je Skaručno, ker bi se dobilo obilno hladne, čiste in silno okusne studenčnice, katera bi se po njegovih mislih dala napeljati v mesto brez velikih stroškov. O tej priliki izrekel je g. Dionizij Stur mnenje, **da voda v vodnjakih na ljubljanskem polju ni, kakor misli odsek, filtrovana savska voda, temveč, da je to voda istega izvora, kakor ona voda, katera priteka izpod zemlje pri Skaručni in na Povodju.**

Vodovodni odsek je končno napravo natančnih načrtov in proračunov izročil g. ing. Oskarju Smrekerju, obenem pa sklenil, da se imajo izvršiti vsa še potrebna dela; kar se je tudi zgodilo. Da se stvar reši brez odloga, pregledali so tehniki odborov načrt. Rezultate so predložili odseku v seji dne 14. marca 1888. l. in odsek jih je odobril v polnem obsegu, odločivši se za prvo alternativo, to je za vpeljavo vode z ljubljanskega polja. Po odsekovem predlogu naj bi veljal vodovod 485.486 goldinarjev.

Na podlagi tega poročila g. Ivana Hribarja je občinski svet v svoji seji dne 13. julija 1888 soglasno sklenil, zgraditi mestni vodovod po načrtu, kakor ga je izgotovil ing. g. Oskar Smreker. Takoj v jeseni leta 1888 se je pričelo z delom.

Vodovod deluje

Vsled raznih ovir zaradi visoke talne vode v letu 1889, je bil dovršen vodovod, pri katerem so sodelovali razni domači in tuji podjetniki, spomladi l. 1890 tako, da se je prvič raztakala voda po ljubljanskem mestu 17. maja 1890. leta. Slovesno otvorjen je bil mestni vodovod 29. junija 1890 l. Tedaj je imel občinski svet ljubljanski slavnostno sejo, pri kateri je bil načelnik vodovodnega odseka, poznejši župan g. Ivan Hribar izvoljen za častnega občana ljubljanskega.

Mesto je imelo na razpolago dovolj najboljše pitne vode za vse domače in sanitarne potrebščine. Sedaj šele je uvidelo prebivalstvo, kakšne dobrote uživa od tako srečno izpeljanega vodovoda, ki je zlasti v poznejših letih povzdignil Ljubljano na nivo najzdravejših mest naše države.

Vedno obširnejše zahteve pa so se pričele staviti mestnemu vodovodu, ko se je pričela Ljubljana modernizirati.

Prvotne skromne naprave po starih hišah so se umaknile razkošno urejenim modernim, ki zahtevajo neprimerno večjo porabo vode.

Razen privatnim stavbam pa oddaja mestni vodovod ogromne množine vode raznim javnim in zasebnim zavodom in industriji.

Vsled regulacije mesta so nastale široke ulice in trgi, ki se morajo škropiti z vodo mestnega vodovoda, jednako velja za obširne mestne nasade. Vsi ti faktorji so povzročili, da je postal prvotno zasnovani vodovod nezadosten.

V letih 1908—1910 je bil vodovod razširjen z novo glavno dovodno cevjo, ki spaja vodarno v Klečah z reservoirjem na tivolskem hribu. Razširila se je tudi vodarna v Klečah, izkopal se je nov vodnjak in postavila nova črpalka za 90.000 hl vode na dan.

Do tedaj je imel vodovod 2 črpalki, od katerih je črpala vsaka po 45.000 hl vode na dan.

Vodovod se je tedaj leta 1910 povečal za 100 odstotkov delazmožnosti.

Po prevratu je postajalo tudi to razširjenje vodovodnih naprav nezadostno, tako, da je bila mestna občina primorana leta 1928 postaviti v Klečah četrto črpalko za dnevnih 90.000 hl vode. Vse štiri črpalke dvignejo lahko na dan 270.000 hl vode.

Na ta način je ustvarjena v mestni vodarni potrebna rezerva pri strojni napravi, da se mestu ni bati v doglednem času pomanjkanja vode, akoravno je narastla poraba v poletnem času že na 180.000 hl vode dnevno. Vendar pa bo morala skrbeti mestna občina pravočasno tudi za pomnožitev vodnjakov, ker sedanjih 5 po številu, ne bo zadoščalo za tolike množine vode, kot jih zmorejo sedanje strojno-črpalne naprave.

Končno omenimo nekoliko statističnih podatkov o sedanjem stanju mestnih vodovodnih naprav, ki naj označijo, kako je vodovod, ki je bil prvotno zasnovan za dnevno dobavo 30.000 hl vode, po 40tih letih dosegel že 180.000 hl na dan porabljene vode.

Poleg ljubljanskega mesta oskrbuje mestni vodovod danes tudi sosednje občine: Moste, Ježico, Zgornjo Šiško in Vič ter škofove zavode v Št. Vidu, blaznico na Studencu, državno železnico i. t. d.

Dolžina glavnih vodovodnih cevi presega danes že 115.000 metrov. Na vodovod je priklopljenih preko 3.900 hiš.

V teku leta 1929 je bilo črpanih 52 milijonov hektolitrov vode nasproti 4 milijonom 900 tisoč hektolitrov v letu 1891, 11 milijonov hl (l. 1910) — 18 milijonov hl (l. 1910) — 35 milijonov hl (l. 1920).*

Iz teh številk je razvidno, kako rapidno raste od leta do leta poraba vode v Ljubljani in njeni okolici.

---

* Ljubljanski vodovod oskrbuje sedaj ca. 70.000 prebivalcev, tako da je odpadlo l. 1929 na vsako osebo 200 litrov vode na dan. A. C.

Na lovu za cigani

Jesenice, 25. junija 1930.

Pretekli teden so se pojavili v brezniški fari na Gorenjskem cigani takoimenovani »kotlarji«, ki kaj radi »trgujejo« s konji. Tudi pri posestniku Janezu Zimi v Zabreznici pri Žirovnici so se oglasili. Kupčija je bila kmalu sklenjena. Zamenjala sta konje s tem razločkom, da je Zima ciganom navrgel še čedno vsoto denarja, ker ciganov konj je izgledal še dosti dobro. Drugi dan je Zima debelo gledal, ko je prišel v hlev in videl, da se je ciganovo kljuse skoro na glavo postavljalo od samega kašlja. Pravijo, da so mu cigani za en dan »naduho zaprli.« Slučajno sta isti dan prišla k njemu konjska mešetarja, Jaka in Pepe, ker sta slutila nekaj »kšefta«. Jezna, da so ju cigani prehiteli, sta kmeta najprvo oštela, zakaj s cigani kupčuje in ne ž njima, sta se pa ponudila, da dobita konja nazaj za nekaj odškodnine. In začel se je zanimiv lov za cigani, ki je trajal celo noč od sobote zvečer do nedelje zjutraj. O tem lovu bi se dal spisati cel roman.

Na kratko bodi povedano, da sta Jaka in Pepe hodila, oziroma se vozila (opremljena sta bila namreč s kolesi) od vasi do vasi, od ene orožniške postaje do druge, povsod sta pa izvedela, da so cigani že šli naprej. V Kovorju pri Tržiču sta pa imela srečo. Izvedela sta, da cigani taborijo v vasi Zavrče pri Podbrezju.

Radi previdnosti sta šla naprej v Podbrezje po orožnike, ki so cel ciganski tabor pripeljali v Podbrezje. Cigani so se upravičeno jezili nad našima junakoma. Starejšina je celo poklical Pepeta na stran in mu obljubil večjo nagrado, če stvar popustita na miru. Ker pa imenovana dva zelo veliko držita na svojo mešetarsko besedo, seveda o tem ni bilo niti govora.

Stvar se je končala s tem, da je prevarani Zima dobil konja in denar nazaj, naša dva junaka pa častno zasluženo nagrado.

Prvi slovenski župan Ljubljane

Jubilej Petra Grasselija.

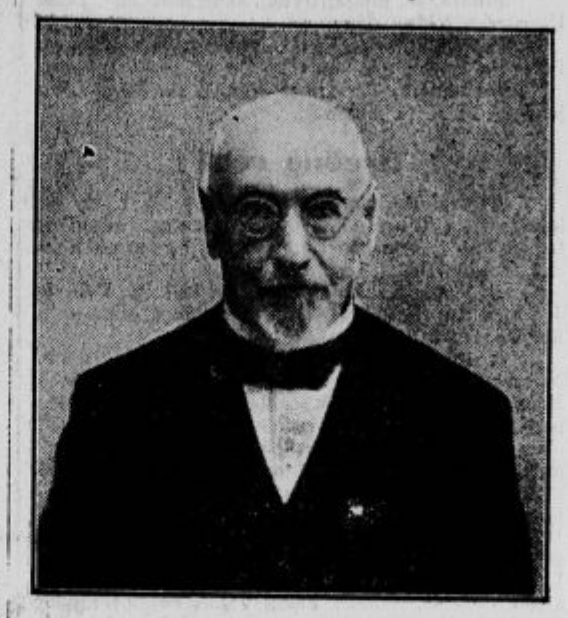

Prvi župan mestu Ljubljane in po dolgi dobi nemških županov prvi slovenski župan g. Peter Grasselli slavi danes v najožjem rodbinskem krogu svoj 90. rojstni dan. Čeprav je izrecna jubilantova želja, da ta svoj redki jubilej proslavi le med najožjimi svojci, vendar je osebnost Petra Grasselija tako ozko združena s politično zgodovino Slovencev, da javnost in njen glasnik, časopisje, ne more molče preiti tega redkega dogodka.

Peter Grasselli se je rodil dne 28. junija 1841 v Kranju kot sin Andreja Grasselija in Marije, roj. Walland ter praznuje torej danes svoj 90. rojstni dan in stopi s tem v 90. leto. S tradicijo jubilantove rodbine je namreč združeno, da se jubileji praznujejo na ta način in je jubilant praznoval tako tudi svoj 70. in 80. rojstni dan l. 1910 in l. 1920.

Pravne studije je Peter Grasselli dokončal v Gradcu in se je l. 1865. poročil v Kranju z Marijo, roj. Krisperjevo, ki je sedaj že pokojna. Pred petimi leti pa sta še slavila svojo diamantno poroko.

Peter Grasselli je vse svoje življenjsko delo posvetil razvoju in osamosvojitvi Ljubljane. Skupno z našimi najzaslužnejšimi politiki, kakor Poklukarjem, Murnikom, Bleiweissom, Luko Svetcem, Klunom, Šukljejem, Višnikarjem, dr. Kersnikom, Vošnjakom in drugimi, se je boril pod šovinističnimi avstrijskimi vladami za nacionalne pravice Ljubljane in slovenskega naroda. Slavil je svoje najlepše uspehe, ko je za časa Taaffejeve vlade in ob aktivni podpori deželnega predsednika Kranjske Winkierja, goriškega rojaka, priboril Ljubljani slovensko zastopstvo in bil izvoljen l. 1883 za župana Ljubljane, kateri je županoval do l. 1896. Ti uspehi so bili tem bolj pomembni, ker je v to dobo padla proslava 600-letnice pripadnosti Kranjske bivši Avstriji in se je te udeležil cesar Franc Jožef I., ki se je moral na lastne oči prepričati, da je Kranjska s prestolico vred popolnoma slovenska tako po prebivalstvu kakor tudi po predstavnikih naroda. V jubilantovo dobo županovanja je padlo tudi usodno leto 1895., ko je zadela Ljubljano potresna katastrofa.

V priznanje jubilantovega uspešnega in nesebičnega delovanja ga je poslala Ljubljana v parlament na Dunaj, kjer je imel v Hohenwartovem klubu odlično vlogo. Več volivnih dob pa je bil deželni poslanec, namestnik deželnega glavarja v kranjskem deželnem zboru in v visoki starosti s pokojnim dr. Tavčarjem deželni odbornik za časa deželnega glavarja Detele. Tudi nova poprevratna doba ni pozabila njegovih zaslug in v priznanje njegovega dela mu je bil podeljen pred sedmimi leti red sv. Save III. reda.

Prav tako odlično vlogo kakor politik je zavzemal jubilant tudi kot odličen družabnik, časnikar, pisatelj in prevajalec. Urejeval in izdajal je tednik »Triglav« in sodeloval odlično pri ostalem slovenskem časopisju. Znan je bil tudi izven Slovenije po svojih duhovitih in originalnih dovtipih. V svoji mladosti in moški dobi je pisal in prevedel v družbi z opernim pevcem Nollijem več veseloiger in dram, ki so izšle v »Taliji«. Nekaj jih ima pa še v rokopisu. Z Nollijem sta nastopala kot glavna igralca pri prvih slovenskih predstavah ljubljanske čitalnice, in sicer jubilant kot junaški ljubimec. Kljub svoji visoki starosti pa se še danes živo zanima za našo politiko in literaturo in ni nobenega pomembnejšega dogodka v obeh, da ga ne bi poznal dobro. Ugodna usoda, ki je spremljala in vodila jubilanta v njegovem javnem delovanju, mu je bila naklonjena še bolj v njegovem družinskem življenju. S pokojno gospo je živel v vzorni harmoniji in tudi svoje sinove in hčere je vzgojil v odločnem narodnem duhu. Njegova pokojna hči Marija, v Ljubljani znana kot »županova Micika«, je bila navdušena narodna delavka za Spodnje Štajersko. Sin Prokop je bil dolga leta višji uradnik bivše Avstroogrske banke na Dunaju, pozneje pa ravnatelj »Obnove« v Ljubljani. Dr. Mirko je ob prevratu, torej v najtežji dobi prevzel vodstvo državnega pravdništva v Mariboru, sedaj pa je višji državni pravdnik v Ljubljani. Leon je banski svetnik v Ljubljani, najmlajša hčerka Anica pa živi na Dunaju. Jubilantu častitamo najiskreneje in mu želimo, da bi mu mogli čez deset let častitati še k stoletnici!

Andrejčkovemu Jožetu

Odkritje njegove spominske plošče

V občini Krašnja ob državni cesti Ljubljana—Celje je pripravljalni odbor pridno na delu, da odkrije dne 6. julija t. l. svojemu rojaku pisatelju Jožetu Podmiljšaku — Andrejčkovemu Jožetu na njegovi rojstni hiši spominsko ploščo.

Andrejčkov Jože je bil rojen v Krašnji dne 24. marca 1845. Na pobudo tedanjega župnika g. Jurija Varla, ki je vodil v Krašnji zasilno šolo, osnovnih šol še ni bilo, in od čigar je prejel Jože osnovne nauke, so dali Jožkovi starši nadarjenega fanta v gimnazijo v Ljubljano, kjer je bil po 7. razredu poklican v vojake. Med vojaško službo si je nalezel J. Podmiljšak kal neozdravljive bolezni. Nato je dobil Jože službo brzojavnega uradnika v Trstu, umrl pa je v Ljubljani dne 24. decembra 1874, star komaj 29 let.

Prelest Črnega grabna, kmetiška idila in vsa tedanja romantika vraž in strahov ter naposled živahen promet, ki se je razvijal mimo Krašnje po drž. cesti, je dal nadarjenemu Jožetu, ki je razpolagal z bujno domišljijo in žarno ljubeznijo do domače grude, dovolj pobude, da je začel opisovati domače kraje in ljudi. Po njegovih spisih je šolska mladina najraje segala. Z ozirom na kratko Jožetovo življenje je bilo njegovo pisateljevanje kaj plodovito in je v tistih časih znatno oplodilo poznejše pripovednike.

Ljubljanski izletniki, ki se udeleže odkritja, se odpeljejo s Kamničanom ob 7.46 do Domžal, odkoder se vrši prevoz do Krašnje z avtobusi. Ob 10 bo opravil iz prijaznosti domači g. župnik sv. mašo, na kar se vrši odkritje plošče s slavnostnim govorom našega moravškega rojaka prof. v pok. g. Maksa Pirnata.

Popoldne se vrši na prostem ljudska veselica s koncertom, ki ga priredi železničarsko glasbeno društvo »Sloge« iz Ljubljane. Pri sv. maši poje moški zbor »Sloge«.

Pripravljalni odbor vabi vsa društva, Ljubljančane in vse, ki čutijo hvaležnost do naših slov. pisateljev, na slavnost. Udeleže naj se je zlasti vsi bivši in sedanji dijaki brdskega sodnega okraja ter vsi, ki so rojeni v tem okraju blizu ali daleč v javnih ali privatnih službah. Skažimo čast spominu Andrejčkovega Jožeta, navžijmo se pri tej priliki krasot Črnega grabna in se poveselimo ob zvokih in pesmih naše neumorne »Sloge« vsega, česar smo dosegli in po čemur so že naši velmožje tako vroče hrepeneli.

Rojstna hiša Andrejčkovega Jožeta

8 šolarjev ranila patrona

Novo mesto, 26. jun.

Ko so šli 25. junija šolarji iz šole v Šmarjeti, je našel Lojze Jerman iz Gorenje vasi neko staro vojaško patrono. Dal jo je Francetu Pirh, ki jo je položil na kamen ter začel z drugim kamnom udarjati po njej. Med tem se je nabralo polno drugih dečkov krog njega. Naenkrat pa patrona eksplodira s tako močjo, da je znatno poškodovala osem krog stoječih dečkov. Pet jih je šlo domov, med tem ko so trije ostali kar na mestu za cesto. K sreči pa je kmalu privozil mimo novomeški avtobus, ki je pobral ranjence ter jih odpeljal v bolnišnico usmiljenih bratov v Kandiji, kjer so jim nudili hitro pomoč. Kdaj bo že konec teh vednih nesreč, posledic svetovne vojne.

Šmarjeta, 25. jun.

Trije dečki, ki so bili pri nesreči hudo ranjeni, so: Viktor Gal iz Zbur, učenec II. razreda; Fran Derepasko tudi iz Zbur, učenec I. razreda, in Janez Novak iz Zagorice, učenec II. razreda. Ti so dobili težje poškodbe po nogah. Ostalih pet učencev je zbežalo domov. Nekateri od teh so dobili manjše poškodbe. Eden med njimi, Jožef Anderlič iz Zbur, učenec II. razreda, pa je na eno uho oglušil.

Ženska žrtev tovarniškega stroja

Včeraj se je v litijski predilnici pripetila težja nesreča. Delavki Mariji Malinovi je zjutraj ob 8 stroj zmečkal desno roko. Z dopoldanskim vlakom je bila prepeljana v Ljubljano, z glavnega kolodvora pa jo je reševalni avto prepeljal v bolnišnico. Nesreča je tem hujša, ker je Malinova mati treh otrok. Da te prehrani, je prihajala vsak dan daleč s Šumanskega hriba garat v Litijo za bore krajcarje. Kdo bo sedaj materi vrnil delavno roko, ki je hranila tri otroke? — V ljubljansko bolnišnico so iz Zagorja pripeljali rudarjevo ženo Heleno Ragužinovo. Pri padcu si je zlomila desno nogo.

Kaj pravite?

Ako pošljem prijatelju eno postajo (10 kilometrov) daleč zaboječek, n. pr. 10 kg češenj po pošti, plačam 20 Din.

Ako se pa sam peljem z istim vlakom in vzamem seboj še 25 kg češenj (ker do 25 kg je prtljaga prosta), in jaz povrhu tehtam 96 kg, češnje pa, kakor rečeno, 25 kg, kar da skupaj 121 kg, se pa peljemo vsi skupaj za 4 Din.

***Prosim Vas**, gospod urednik, premišljujte to čudo in razložite ga strmečemu občinstvu, če znate. Jaz ne znam tega razložiti in tudi ne bom znal, dokler mi bo Bog ohranil zdravo pamet.*

Letna poročila na srednjih šolah

Kar je javnost že dalje časa zahtevala, to se bo letos izvršilo: vse srednje šole bodo zopet izdajale svoja letna poročila. Vsebina teh letnih poročil bo pa strogo omejena samo na objavljanje uradnih podatkov o stanju zavoda: poročilo o učnih zbirkah, o profesorjih, o dijakih, o učnih knjigah itd. Po učnem uspehu se deljo dijaki v šest vrst: v tiste, ki so izdelali z odličnim, s prav dobrim in z dobrim uspehom, v tiste, ki imajo ponavljalni izpit, v padle dijake in v neocenjene. Odlični in prav dobri dijaki se bodo v tisku ločili od ostalih.

Prav tako bo iz letnega poročila razvidno, kdo je izdelal dobro, kdo je dobil ponavljalni izpit in kdo je padel. Gremo torej nazaj proti dobi lokacije, ko je bilo natisnjeno tudi, na katerem mestu je dijak po svojem uspehu. Razprav, ki so jih poprej (pred vojno) prinašala letna poročila — in deloma morala prinašati! — pa sedaj ne bo več. Samo ob kakem svojem jubileju bo smel posamezen zavod objaviti svojo zgodovino. Brez pretiravanja lahko rečemo, da je poprej izšlo v letnih poročilih mnogo znanstvenih razprav, ki so bile za letna poročila prav malo primerne. Dostikrat so prinašala letna poročila razprave strogo znanstvenega značaja o kakem podrobnem vprašanju iz kake panoge znanosti, ki so bile tako specialne, da jih noben dijak ni bral. In vse, kar stoji v letnem poročilu, naj bo pisano predvsem za dijake! V tem oziru torej ne žalujemo za razpravami. Pač bi se nam zdelo umestno, če bi letna poročila prinašala poljudno pisane krajše članke o stvareh, ki se tičejo dijakov: o higieni v počitnicah, o potovanju, o izberi poklica, o učenju tujih jezikov itd.

Stroški za letna poročila se krijejo s tem, da je vsak dijak dolžan naročiti letno poročilo. — Marsikomu bo neljubo, da bo letno poročilo razglašalo urbi et orbi, kdo je na kakem zavodu padel. Kakor čujemo, se je to uvedlo radi tega, ker so se v poslednjih letih množili primeri, da so dijaki ponarejali izpričevala in s ponarejenim izpričevalom na tujih zavodih vstopali v višje razrede. Tudi v Ljubljani smo že imeli tak primer. Sedaj se bo dala morebitna potvorjenost kakega izpričevala ugotoviti že iz letnega poročila, ker si bodo vsi zavodi v državi med seboj izmenjavali letna poročila.

Iz sodne dvorane

Ljubljana, 24. junija.

Pred malim senatom tukajšnjega deželnega sodišča se je danes vršila kazenska razprava proti Josipu Martinjaku, samskemu delavcu iz Srednje vasi na Gorenjskem, ki je obtožen, da je dne 3. maja t. l. na Lužah pri Kranju zabodel z nožem Josipa Bajta v levo stran prsi. Sunek je bil smrten in je Josip Bajt na mestu izdihnil.

Navedenega dne je obdolženec — kakor pravi obtožnica — sedel z svojim bratom Janezom in dvema drugima fantoma v neki gostilni na Lužah pri eni mizi, pri nasprotni mizi pa je sedela druga fantovska družba, med katero se je nahajal tudi pokojni Bajt Josip. Prvoimenovani fantje so izpili 2 litra vina, Martinjak Josip pa je povrh pil še pivo in 2 osminki z vodo pomešanega špiritovega žganja. Ta količina mešane alkoholne pijače je baš zadostovala, da je fantu užgala kri v žilah in ga spravila v samozavestno, da ne rečemo v bojevito razpoloženje.

Okoli pol 11. ponoči so vsi fantje zapustili gostilno in se ustavili sred vasi na koncu hiše posestnika Morana Janeza. Pokojni Bajt Josip je tedaj izustil one usodne, nepremišljene besede, ki so ga stale življenje. Pozval je obdolžencevega brata Martinjaka Janeza, naj gre spat, ker da je še mlad. Ta poziv je bil kakor leden pljusk na razbeljeno železo. V obdolžencu, Martinjaku Josipu, se je oglasil čut užaljenega ponosa in omadeževane fantovske časti. Pariral je poziv Josipa Bajta z možato pokroviteljsko gesto in samozavestnimi besedami:

»Nikamor ne bo šel! Dokler bom jaz tukaj, bo tudi moj brat!«

Lok je bil napet. V štadiju najvišje fantovske bojevitosti in maščevalnosti sta stopila oba Martinjaka in Bajt od ostalih fantov vstran — in lok se je sprožil. V tiho noč se je zarezal bolesten krik Bajta Josipa:

»Jaz sem zaboden! Dajte mi kol, da ga bom s kolom!«

Takoj nato se je Bajt Josip zgrudil nezavesten na zemljo, brata Martinjaka pa sta se jadrno odstranila z usodnega mesta. K nezavestnemu Bajtu je planil Kristanc Franc ter na hitro poskrbel voz, s katerim ga je odpeljal domov. Bajt Josip pa je bil medtem že umrl. Zadet je bil z nožem naravnost v srce.

Obtoženi Martinjak Josip je zakrivil s tem zločinstvo zoper življenje in telo po § 178-II. k. z. Sodišče ga je obsodilo na tri leta robije, na izgubo častnih državljanskih pravic za dobo 3 let, na povračilo stroškov kazenskega postopanja in izvršitve kazni, na plačilo odškodnine zasebnim udeležencem Francu Bajtu 2100 Din, ekspozituri Kranj 864 Din ter na plačilo takse v znesku 150 Din. V kazen se mu vračuna zapor od 4. V. do 24. VI. t. l.

Moderne damske obleke

Foulard in umetna svila	od 150 Din
Crepella in poplin	od 240 Din
Barvaste etamin kreton	od 60 Din
Bluze in krila	od 85 Din
Klotaste halje, močne	od 95 Din

naprej nudi v veliki izbiri

F. in I. GORIČAR, Ljubljana, Sv. Petra cesta 29.
Oglejte si blago in cene v naših izložbah!

— PEGE —
odstrani takoj in brez sledu „Creme Orizol“. Dobiva se v lekarnah, drogerijah in parfumerijah. Zaloga: »Cosmochemia, Zagreb, Šmičiklasova 23. Telefon 49-

Pozor na položnice

Celi današnji poštni nakladi smo priložili položnice za obnovitev naročnine za mesec julij, oziroma za tretje četrtletje ali drugo polletje za one p. n. naročnike, ki plačujejo naročnino četrt- ali polletno vnaprej. Cenjene naročnike najvljudneje prosimo, da se poslužijo teh položnic čimprej, ker s tem znatno olajšajo poslovanje v upravi in si zagotove redno daljnje prejemanje lista. Obenem z novo naročnino naj pa vsak poravna tudi morebitni zaostanek, ker se prične z ustavljanjem neplačnikom že v prvi polovici prihodnjega meseca. V svojo korist naj torej nihče ne odlaša z obnovitvijo naročnine!

Koledar

Sobota, 28. junija: Irenej, škof, mučenec; Leon II., papež. Vidov dan.

Nedelja, 29. junija (3. pobinkoštna nedelja): Peter in Pavel, apostola.

Ponedeljek, 30. junija: Spomin sv. Pavla. Dan je dolg 16 ur in 2 minuti.

Osebne vesti

= **Diplomirana pravnika.** Dne 23. t. m. sta bila na tukajšnji univerzi diplomirana gg. pravnika: Lojk Leo iz Vič pri Ljubljani in Rozman Konrad iz Ljubljane.

= **Izprašani sodniški pripravnik g. Pelc** je dodeljen na službovanje na okrajnem sodišču v Kozje.

= **Premestitev.** Premeščen je skladiščnik-zvaničnik I/2 Jamšek Jurij, skladiščnik, Celje v Maribor glav. kol. in ne sklad. sluga, kakor smo pomotoma objavili v Slovencu od 22. t. m.

= **Iz železniške službe.** Nameščeni so za zvaničnike II-3: Marentič Franc, premikač, Novo mesto; Bonisegna Karel, premikač, Zalog; Feštanj Matija, čuvaj proge, prog. sekc. Zid. most; Bergant Ivan, čuvaj proge, prog. sekc. Ljubljana gor. kol., dol. proga; Strukelj Alojz, sklad. desetar, Rakek; Leden Viktor, premikač, Zalog; Kranje Anton, sklad. desetar, Rakek; Vadnjav Lovrenc, premikač, Jesenice; Hren Anton, tov. sprevodnik, Ljubljana glav. kol.; Kotnik Peter, tov. sprevodnik, Ljubljana gl. kol.; Resnik Alojzij, kretnik, Šoštanj; Grobovšek Frančišek, čuvaj proge, progovna sekcija Jesenice; Frahs Jakob, blokovnik, Rakek; **za služitelja** 2. skup. Burkelc Leopold, svetilničar, Zidani most. — **Upokojeni so zvaničniki** I-1: Pernek Franc, vlakovodja, Maribor gl. kol.; Jančar Simon, admin. zvaničnik, Maribor glav. kol.; Miheve Franc, obrtnik, kurilnica Ljubljana II. gor. kol.; Kramar Josip, vlakovodja, Ljubljana gl. kol.; I-2 Sajšek Roza, kom. zvan., Maribor gl. kol.; **zvaničniki** II-1: Sajovic Mihael, skladiščnik, Kranj; Rubin Franc, Jesenice; Vodišek Franc, desetar, prog. sekc. Zid. most; Osvaldič Ignac, čuvaj proge, prog. sekc. Maribor glav. proga; Cotič Franc, kretnik, Brezovica; Slavta Karel, sprevodnik, Maribor gl. kol.; Lipovšek Jurij, čuvaj proge, prog. sekcija Maribor gl. proga; Stern Franc, blokov. sluga, Pragersko; Ostrovršnik Ivan, skladiščnik, Sevnica; Valenčič Franc, blokov. sluga, Ljubljana gl. kol.; Faganel Anton, pisar. sluga, Rakek; Kosil Franc, kretnik, Maribor kor. kol.; Kovačič Jožef, kretnik, Pragersko; Kodrič Jurij, čuvaj proge, progovna sekcija Maribor gl. proga; Grabar Djuro, progov. sekc. Ptuj; Robar Franc, kretnik, kurilnica Maribor; Zajec Ignacij, kurjač, kurilnica Ljubljana I. glav. kol.; Kamnikar Alojzij, nadkurjač, kurilnica Ljubljana gl. kol.; Tomažič Jernej, pisar. sluga, progovna sekc. Jesenice; Urbanc Jožef, nadkurjač, kurilnica Ljubljana I. glav. kol.; Grzetič Ivan, desetar, progovna sekcija, Ljubljana gor. dol. proga; II-2 Tertnik Franc, premikač, Zalog.

Novi grobovi

† **O. Vit. Loinger.** Umrl je 24. t. m. v Steyru na Avstrijskem starejšim Ljubljančanom in duhovnikom dobro znani jezuit o. Vit. Loinger. V Ljubljani je veliko in goreče delal kot priljubljen nemški pridigar in spovednik od l. 1889—1894. S svojo apostolsko marljivostjo si je pridobil srca vseh, ki so ga poznali. Dosegel je visoko starost 86 let. N. v m. p.!

† **V Zalogu** je umrla v četrtek ga. Marija Gradišek, roj. Robida. Pogreb bo danes ob 5 popoldne k D. M. v Polju. N. p. v m.!

N. p. v m.!

Šolske vesti

△ **Končni izpiti na Drž. dvorazredni trgovski šoli v Ljubljani** so se vršili pod predsedstvom ministrskega odposlanca g. direktorja dr. L. Böhma od 2. do 25. junija. K izpitu je bilo pripuščenih 73 kandidatov in kandidatinj, od katerih jih je napravilo izpit 53, dočim je bilo odklonjenih za 3 mesece 6 kandidatov in 13 kandidatinj, za 1 leto 1 kandidatinja. Končni izpit so napravili(e): Birtič Franc, Caleari Franc, Černe Josip, Jenko Franc, Kitzer Anica, Korošec Marija, Mille Helena, Pirš Bogomir, Pogačnik Marija, Primožič Anton, Rossmann Edvard, Sijanec Camilla, Škof Karel, Špacapan Bogdana, Tomažič Antonija, Volk Josip, Weber Franc, Zalokar Josip, Zevnik Kristina, Accetto Fanči, Bratož Rada, Franetič Milena, Grlj Josipina, Kecur Kristina, Kopušar Cirila, Mozetič Draga, Plestenjak Marija, Poznik Marija, Pungerčar Franja, Sluga Vida, Tonin Anica, Traven Marija, Vailgoni Vilibalda, Vodušek Tatjana, Vrhovec Leopoldina, Zornada Lidija, Zupanc Marija, Zupančič Anica, Brecelj Marija, Delgos Alice, Galobič Regina, Gregori Štefanija, Jerman Mihaela, Kamnikar Draga, Kosec Jožica, Krušič Mira, Martelanc Marija, Mirtič Valerija, Rugelj Marija, Šimnovec Marta, Volčič Anica, Zavašnik Milena, Zevnik Antonija.

△ **Na Drž. dvorazredni trgovski šoli v Ljubljani** se bo vršilo vpisovanje za I. letnik dne 1., 2. in 3. sept. t. l., za II. letnik pa dne 4. sept. t. l. Naknadno vpisovanje se bo vršilo še dne 10. sept. t. l. Pričetek vselej ob 8. V I. letnik se sprejemajo učenci in učenke, ki so dovršili(e) IV. razred srednje šole ali pa meščansko šolo z završnim izpitom. Sprejemnega izpita ne bo. Prednost imajo sinovi in hčerke trgovcev in podjetnikov, ki bodo po dovršeni šoli ostali v domačem podjetju. K vpisovanju je treba prinesti rojstni list, zadnje šolsko izpričevalo, kolkovano z Din 5. V II. letnik se sprejemajo samo tisti(e), ki so dovršili(e) I. letnik drž. dvorazredne trgovske šole. Absolventi trgovske šole imajo v službi pravico na dijaški rok. Vpisnina znaša za vse po Din 150. Dne 12. sept. bo objavljeno na razglasni deski, kdo je sprejet v I. letnik in kdo je odklonjen. Otvoritvena služba božja bo dne 16. sept. t. l. ob 9 v križanski cerkvi.

△ **Trajanje pouka na drž. trgovskih šolah.** Na razna vprašanja obveščam javnost, da ne obstoja nobena namera, da bi se sedanje dvorazredne trgovske šole spremenile v trirazredne. Pouk na trgovskih šolah bo trajal kakor doslej tako tudi nadalje 2 leti. — Gogala.

Skrbna gospodinja pere dobro ohranjeno perilo samo z izvrstnim in nedosežnim Albus-Zvono milom, ker ve, da je to najboljše sredstvo za pranje. Čistoča! Zdravje! ako se brigate za to, boste uporabljali za pranje perila, dečjega in odraslih, vedno samo Albus-Zvono milo, ki tudi desinficira.

Albus

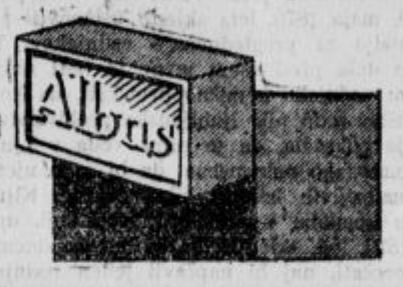

ZVONO MILO
DOBITE V VSAKI TRGOVINI.

△ **Vpisovanje na drž. deški in dekliški meščanski šoli na Jesenicah** se bo vršilo 29. in 30. tega meseca od 8. do 12. ure. Novinci naj prineso s seboj zadnji šolski izkaz, krstni list in potrdilo o cepljenih kozah. Zglase naj se v spremstvu staršev ali njih namestnikov. Pri vpisu se plača za zdravstveni fond Din 20. V prvi razred se sprejemajo učenci in učenke, ki so z dobrim uspehom dovršili četrti razred osnovne šole.

△ **Vpisovanje na Tehniški srednji šoli v Ljubljani** se bo vršilo na vseh šolskih oddelkih šele začetkom septembra.

Mala kronika

★ **Polovična vožnja za Brezje dovoljena. Na posredovanje predsednika mariborske Prosvetne zveze dr. J. Hohnjeca je uspelo dobiti za skupščino na Brezjah polovično vožnjo. Da je mogoče stvar v redu organizirati, je omenjena skupščina mariborske Prosvetne zveze preložena na začetek avgusta. Podrobnejša pojasnila priobči »Slovenski gospodar«.**

★ **Prihodnja številka »Slovenca«.** Ker je Vidovdan po tiskarski tarifi dela prost dan in ker se tudi po sklepu časnikarskega društva ta dan ne dela, bo izšla prih. številka »Slovenca« v torek 1. julija.

★ **Na Sv. Jošt. Jutri 29. junija** se zbere kršč. soc. delavstvo na svojem taboru na Sv. Joštu nad Kranjem. Po sv. maši, katero bo daroval č. g. dr. Andrej Snoj, bosta govorila pred starodavno lipo tovariša **Langus Jože** in **prof. Krošl Tone.** Tabor se vrši ob vsakem vremenu, zato naj ne bo nikjer vzrok slabo vreme, da ne bi od kje prišli. Pridite vsi na delavski tabor Gorenjske!

★ **Desetletnica mature.** Tovariše maturante II. drž. gimnazije v Ljubljani l. 1920. prosim, da mi pošljejo predloge za proslavo (mesto, čas, obseg i. p.). Milan Grošelj, prof., Maribor, Krčevina, Sernečeva 111.

★ **Višji tečajni izpit,** ki se je vršil v Murski Soboti na samoupravni realni gimnaziji pod predsedstvom ministrskega odposlanca, gimn. ravnatelja dr. Josipa Tominška iz Maribora, je razmeroma zelo dobro uspel. K izpitu so bili pripuščeni vsi kandidati. Izpit je napravilo 8 kandidatov, trije pa so bili do jeseni odklonjeni. Izpit so napravili gg.: Camplin Ivan (oprošč.), Gabrc Vlado, Jerič Mihael, Kovač Štefan, Nemec Ludovik, Škraban Janez, Vlaj Štefan, Wolfarth Ludovik.

★ **Za rudarske otroke.** Podmladek Rdečega križa dekliške osnovne šole v Ribnici je zbral za rudarske otroke v Kočevju vsoto 1032 Din in jih izročil Vincencijevi družbi v Kočevju, naj jih ta porazdeli med rudarske otroke. Istočasno se Podmladek Rdečega križa dekliške osnovne šole vsem darovalcem najiskreneje zahvaljuje.

★ **V gluhonemnico v Ljubljani** se sprejemajo ob pričetku šolskega leta 1930-31 gluhonemi otroci na prošnjo staršev ali njih namestnikov. Prošnje, ki jim je pridejati rojstni list, izpričevalo o cepljenih kozah, zdravniško izpričevalo, domovinski list in event. izkaz o imovini, je poslati zavodnemu ravnatelju do 15. julija t. l. Pogoji sprejema so razvidni v Službenih objavah Jugoslovana z dne 4. junija 1930, št. 3. — Ravnatelj.

★ **Natečaj za vojaške zdravnike in lekarnarje.** Na temelju rešenja ministrstva vojske in mornarice od 3. t. m. bo letos sprejetih iz meščanstva v aktivno vojaško službo 40 zdravnikov in 10 lekarnarjev. Prošnje je poslati sanitetnemu oddelku ministrstva vojske in mornarice do 1. septembra t. l. Pogoji so razvidni iz službenega vojnega lista štev. 24/1930, ki je na razpolago pri pristojnih vojnih okrožjih in na vseh orožniških postajah.

★ **Društvo učiteljev glasbe in pevski zbor UJU.** Na naš stvarni oficielni, ne anonimni popravek v »Slovencu« dne 8. in v »Slov. Narodu dne 11. junija t. l., ki bi moral po pravilih takta iziti pravzaprav iz pevskega zbora UJU, so priobčili časopisi nekaj odgovorov od prizadetih in neprizadetih strani, ki skušajo vsi z raznimi podtikanji, domnevanji, sumničenji in zavajanjem na polje osebnosti odvrniti čitatelje od jedra našega popravka. Da ne bo nesporazuma, pribijemo: **Pevski zbor UJU je kot popolnoma nov zbor, brez zveze s takratnim** obstoječim tržaškim pevskim zborom in brez ozira nanj, osnovalo, ustanovilo, organiziralo, denarno podprlo (v ta namen priredilo tudi poseben koncert), preskrbelo notni materijal, sobe za vežbanje, korepetitorje, dopuste za učitelje-člane, prenočišča i. dr. **Društvo učiteljev glasbe v Ljubljani,** ki je bilo kot nadstrankarsko strokovno društvo edino zmožno, da združi takrat po strankah tako zelo razcepljene pevce pod eno egido. Poedinec, ne Peter ne Pavel tega dela sploh ne bi bil zmogel. Da dorasli sinek včasih pozabi na svojega očeta, je pa znana stvar, zakaj se ga nekateri gospodje pri zboru UJU sramujejo, nam pa ni znano. S tem zaključujemo časopisno »kampanjo«, kakor imenuje naš stvarni popravek neka brihtna glavica in želimo pevskemu zboru UJU, da bi se še nadalje krepko razvijal in s še boljšim uspehom udejstvoval v započetih smereh, saj smo ga v ta namen ustanovili. Društvo učiteljev glasbe v Ljubljani.

★ **Dr. Krekova mešč. gospodinjska šola v** Zg. Šiški pri Ljubljani prične novo šolsko leto 1. oktobra 1930. Učenke bodo imele priliko se učiti nemščine s pomočjo konverzacije. Prospekti na razpolago. — Šolske sestre.

★ **Osmrtnico** po nenadno umrlem gospodu Fr. Klinarju objavljamo danes v celoti, ker je bila v večerajšnjem listu vsled neljube telefonske motnje pomanjkljivo objavljena.

★ **V Službenem listu kraljevske banske uprave** dravske banovine št. 10 od 27. t. m. je objavljen »Zakon o draginjskih dokladah častnikov, vojaških uradnikov, podčastnikov in gojencev vojaških akademij«, dalje »Zakon o izpremembah in dopolnitvah zakona o neposrednih davkih«, »Pravilnik k zakonu o izpremembah in dopolnitvah zakona o neposrednih davkih«, »Pravila o opravljanju učiteljskega izpita za začasne učitelje in učiteljice narodnih šol, ki nimajo popolne kvalifikacije za stalne učitelje«, »Izpremembe in dopolnitve v uredbi filozofske fakultete v Beogradu«, »Odredba o uradnih nazivih banovinskih zavodov, ustanov in podjetij dravske banovine« in »Razglas kraljevske banske uprave dravske banovine proti pijančevanju in nespodobnemu obnašanju«.

★ **Pomoč novorojenčku in dojenčku«, knjiga** primarija dr. Dragaša je izšla ter se dobi v vseh knjigarnah. Praktična in priročna knjiga obravnava nego otroka, duševni razvoj, vzgojo otroka, praktično pripravljanje hrane, navodila doječi materi, kaj naj je in kako naj živi, prvo pomoč otroku pri boleznih in nezgodah in nego otrok poleti. Knjiga stane samo 24 Din in se priporoča vsaki hiši.

★ **Kubična računica** za okrogel, rezan in tesan les, sestavil Mirko Logar, 1929, je v našem kmetskem in lesnem gospodarstvu neobhodno potrebeu pripomoček, s katerim se na podlagi premera in dolžine takoj najde kubična mera tako za en hlod ali za poljubno število hlodov (do 100), kakor za tramove, in to pri slednjih ne samo v metrih, ampak tudi v čevljih in colah. Knjižica, ki mora biti v žepu vsakega našega gospodarja z lesom, stane 45 Din in se naroča v Jugoslovanski knjigarni v Ljubljani. Dobijo se pa tudi posamezne kubične računice od istega avtorja in v isti knjigarni kakor — Kubična računica za okrogel les Din 20, za rezan in tesan les Din 30.

★ **Moderna higiena ust.** Mnenja zobozdravniških strokovnih autoritet o najprimernejših sredstvih za čiščenje zob in nego ust že stoletja hodijo različna pota, in je kozmetična industrija evropskih in ameriških držav večinoma brez objektivne, znanstvene kritike pograbila vsako idejo, da bi usula na človeštvo z bajno reklamo podprto ploho najrazličnejših zobnih čistil. Na podlagi najnovejših poskusov je mehka, v danes priljubljeni tubasti obliki napravljena zobna pasta ali zobna krema v zvezi s prijetno okusno zobno vodo in dobro tudi vrzeli med zobmi prodirajočo zobno ščetko ono sredstvo,

★ **Pri pomanjkanju teka,** nakislem pehanju, slabem želodcu, lenivi prebavi, zaprtju v črevih, vzdigovanju, motenju pri prebavi, izpuščajih, srbečici osvobodi naravna **»Franz-Josef«-grenčica** telo vseh nabranih gnilobnih strupov. Že stari mojstri zdravilstva so spoznali, da je **»Franz-Josef«**-voda popolnoma zanesljivo sredstvo za čiščenje črev. **»Franz-Josef«-grenčica** se dobiva v vseh lekarnah, drogerijah in zadevnih trgovinah.

Sladkorno bolezen
(Diabetes)
ozdravite lahko in hitro z Radensko zdravilno vodo. Navodila za pitno zdravitev doma dobite na zahtevo od Zdravilišča Slatina Radenci.

Globoko znižane cene v svili!

FOULARD SVILA, krasni vzorci, fina kvaliteta, široka 95 cm, samo . . . 65 Din
Bemberg Parisette, šir. 72 cm . . . . . 58 Din
Dagmar svila, velika izbira . . . . . 28 Din
Razne umetne svile . . . . . 20 Din

nudi **F. I. Goričar, Ljubljana, Sv. Petra c.**

s katerim lahko dosežemo neoporečno higieno ust in zob. Kakor že povedano, gre pri tem samo za mehanično čiščenje, ki ga pa ne smemo ogrožati s slabimi sirovinami. Na Nemškem porablja prilično 6 milijonov ljudi za vsakdanjo nego zob in ust Chlorodont. Poraba te zobne paste znaša prilično 8 odstotkov vesoljne nemške porabe zobnih past. Pa tudi po drugih deželah, zlasti v prekmorskih krajih, je konzum zobne paste Chlorodont kar ogromen. Iz teh številk je torej razvidno, da vzrok razširjenja in splošne priljubljenosti tega zobnega čistila ni samo reklama, nego zlasti in poglavitno strogo znanstveni izsledki, ki so že celo vrsto let vodili sestavo te zobne paste. Iz vsega sledi torej, da predstavlja zobna pasta Chlorodont idealno ustno-higiensko kombinacijo neporečnega zobnega praška s premaščenim milom, kalijevim kloratom in ustno vodo, katere redna poraba že po kratki rabi preskrbi zdravo ustno dolbino, lepe v prirodni barvi popravljajoče se zobe z zdravim in svetlo ohranjenim zobnim loščem.

★ **Opozarjamo** na oglas A. in F. Kajfež, ki otvorita s 6. julijem svojo novo preurejeno gostilno v Florjanski ulici.

★ **Nova založba v Ljubljani,** Kongresni trg 19. Knjigarna in **antikvarijat,** kupuje že **rabljene šolske knjige** (predvsem za srednje šole) po kar najbolj ugodnih cenah. — **Za oddih** in **letovišče** ima knjigarna na razpolago najraznovrstnejše ceneno **lažje čtivo,** za odrasle in mladino.

★ **Letovišče** je zame predrago. Najbolj zadovoljen sem in najceneje izhajam, ako grem dnevno v Unionsko klet na kozarček dobrega štajerca.

★ **Amerika** ni le zemlja čudes, ampak tam imajo tudi več smisla za realnost in stvarnost, kot to mislimo. Pred nekaj dnevi sta v Chicagu trčila avtomobila neke dobro znane filmske igralke in nekega filmskega glasovitega igralca. Pri tej priliki pa je prva izjavila, da se mora zahvaliti samo Dunlop obročem, da ni prišlo do katastrofe, ker je Dunlopov profil tak, da dopušča trenutno zavoro in ni gladek.

★ **Opozarjamo** na oglas Spodnještajerske Ljudske posojilnice na zadnji strani današnjega »Slovenca«.

★ **Največji reveži so slepci.** Spominjajte se jih! »Dom slepih« ima položnico 14672.

Ljubljana

Kakšen bo ljubljanski nebotičnik

Ljubljana, 27. junija.

Da bo Ljubljana končno dobila svoj prvi nebotičnik, to je sedaj že gotovo. Kakor je našim bralcem že znano, bo ta nebotičnik, to se pravi osemnadstropno poslopje zgradil Pokojninski zavod na oglu Dunajske ceste in Gajeve ulice, tik Ljubljanske kreditne banke. Danes se je vršil komisijonelni stavbni ogled na licu mesta. Stavbišče si je dopoldne ogledala stavbna komisija, v kateri so bili za Pokojninski zavod predsednik g. Vrtovec in ravnatelj dr. Sagadin, za Ljubljansko kreditno banko kot najbližjo sosedo bodočega nebotičnika dr. Pavlin in upravitelj poslopja LKB ravnatelj Nebenführer, za mestno občino inž. Perko, komisar Svetel, mestni fizik dr. Rus in občinski svetnik Jeglič. Mnenje celotne komisije je bilo zelo ugodno in je pričakovati, da bo stavbno dovoljenje v kratkem izdano. Že jutri dne 28. t. m. pa pično delavci z vrtanjem terena. Univ. profesorja, dva priznana naša strokovnjaka Hinterlechner in dr. Förster bosta namreč preiskala geološko formacijo terena.

Nebotičnik je Plečnikov zamislek in je izdelal tudi projekt, po katerem so bili napravljeni načrti zanj. Nebotičnik bo tvoril arhitektonsko središče in zaključek vse Ljubljane. Prvih pet nadstropij nebotičnika bo namenjenih za pisarne, to pomeni, da bo v teh nadstropjih 72 pisarn. V pritličju in medpritličju bodo trgovski lokali. V zadnjih treh nadstropjih bodo stanovanja. Na vrhu nebotičnika pa bo posebna atrakcija za Ljubljančane — sezonska kavarna. Ta kavarna z najkrasnejšim razgledom, kakor si ga je le mogoče misliti, bo znatno dvignila tujski promet v našem mestu. Klet bo v dveh etažah. V spodnji etaži bo centralna kurjava. Promet po vsem poslopju se seveda ne bo mogel vršiti izključno le po stopnicah, temveč tudi po liftu. Poslopje bo imelo vzidana dva lifta, enega, ki bo stalno krožil in drugega brzovoznega.

Poslopje bo iz naravne opeke, deloma pa tudi iz belega podpeškega brušenega kamna. Dela za stavbo so že razpisana. Med stavbeniki in drugimi obrtniki vlada kajpada za to zgradbo veliko zanimanje, zakaj prav gotovo bi se vsakdo rad udeležil del na tej stavbi, ki bo največja v Jugoslaviji. Rok za vlaganje prošenj pa poteče, kakor je razvidno iz našega inserata, dne 12. julija.

Pred komisijskim ogledom se je vršil še ogled za drugo veliko stavbo, ki bo zidana prav blizu in ki seveda ne bo tako velika kakor palača Pokojninskega zavoda. To je palača zavarovalne družbe »Dunav«, ki bo stala na oglu Aleksandrove ceste in Bethovnove ulice. Sedanja »palača« na istem oglu, to je cvetlični paviljon tvrdke Korsike, pa se bo morala seveda preseliti. Med palačo Ljubljanske kreditne banke in palačo »Dunava« pa bo zgradila trgovka Mila Kambičeva veliko stanovanjsko poslopje. Tako bo vse to zemljišče v sredi mesta, ki je bilo od potresa skoro 30 let navadna gmajna, vse zazidano in to s samimi velikimi monumentalnimi stavbami. Ljubljana se krepko razvija in modernizira.

Kaj bo danes?

Vidodanska vojaška proslava na vežbališču ob pol 9 zj.

Stolnica: Ob 10 slovesna služba božja.

Francoska umetnostna razstava v Narodnem domu.

Lekarne: Nočno službo imajo danes in jutri: Mr. Bahovec, kongresni trg; Mr. Ustar, Sv. Petra cesta 78 in Mr. Hočevar, Šiška VII.

V ponedeljek: Mr. Sušnik, Marijin trg 5 in Mr. Kuralt, Gosposvetska c. 10.

*

⊙ **Trnovo.** Musica sacra na žegnanje 29. t. m. Gabriel Franek: Missa solemnis (z orkestrom), Chlondowski: Graduale, Wagner: offertorium. Introitus in Communio koralno, Fr. Kimovec: Tantum ergo, Fr. Marolt: Janez Krstnik.

⊙ **V cerkvi sv. Petra.** Na praznik sv. Petra in Pavla bo v župni cerkvi sv. Petra v Ljubljani ob pol 10. slovesna sv. maša v čast sv. Jožefu z orkestrom, pri katerem sodeluje tudi višji kapelnik dr. Čerin. Gradual od Kristinusa, ofertorij od Premrla.

⊙ **Francoska razstava** v Narodni galeriji se bliža zaključku. Vstopninska statistika pove, da si mnogi še niso ogledali razstave. — Na Vidov dan bo vodstvo zvečer ob osmih in v nedeljo ob pol 12, s čemer se nudi zadnja prilika, da se zamudniki seznanijo z delom in smermi francoskih mojstrov slikarjev in grafikov.

⊙ **Ljubljanska posadka bo proslavila Vidov dan.** Komanda mesta objavlja: V zmislu točke 478 do 486 Pravil službe II. del bo Vidov dan ljubljanska garnizija proslavila na svečan način 28. junija ob 8.30 dopoldne na velikem vežbališču pri Devici Mariji v Polju. Program svečanosti: 1. Pričakovanje komandanta divizije; 2. svečana zadušnica padlim borcem v borbah za osvobojenje in zedinjenje; 3. svečana revija čet po komandantu divizije; 4. defiliranje pred komandantom divizije. — Druga posebna vabila se ne bodo pošiljala.

⊙ **Mestno županstvo** pozivlja ljubljanske hišne posestnike, naj danes, na Vidov dan, 28. junija 1930 v proslavo in spomin padlih borcev za domovino razobesijo zastave.

⊙ **Vincencijeva konferenca za župnijo Sv. Jakob v Ljubljani** priredi v nedeljo 29. junija izlet na Homec pri Kamniku. Odhod s kamniškim vlakom ob 1 popoldne iz glavnega kolodvora. Člani in prijatelji konference se vljudno vabijo, da se izleta čim obilnejše udeleže.

⊙ **Trnovska cerkev bo drevi bajno razsvetljena,** ker imajo Trnovčani jutri žegnanje.

⊙ **Ogenj na Rožniku.** V gozdu nad Šiško je te dni nastal manjši požar, ki je zavzel dimenzijo 800 kv. metrov ploskve in osmodil okoli 100 mladih drevesc. Ogenj bi se še bolj razširil, da ni pritekel neki moški in z nekaterimi otroci pogasil ogenj.

Katar želodca in črev

ledvične in jetrne bolezni, turi v želodcu, gorečica, pehanje, bolečine v želodcu po jedi, bljuvanje itd. so posledica

neurejene prebave, neredne stolice

Pri vseh teh pojavih se priporoča opoldne in zvečer po jedi prašek „Magna" na špici noža v malo vode.

Prašek „Magna" se dobiva v lekarnah

Prepričajte se sami,

da si prihranite 15—20%, ako kupite emajlirano ali aluminijasto kuhinjsko posodo pri tvrdki z železnino

Stanko Florjančič

Ljubljana, Sv. Petra cesta 35

⊙ **Prošnja ljubljanskim hišnim posestnikom in stanodajalcem.** V dneh od 6. do 11. septembra t. l. se bo v Ljubljani vršil VII. mednarodni akademski misijonski kongres, ki bo po svojem namenu in pomenu in po svoji mednarodno prodirajoči misijonski zamisli za Ljubljano in za vso državo izredne važnosti. Udeležba obeta biti velika, kajti priglašajo se iz vseh mogočih držav akademiki, profesorji, učitelji, duhovniki itd. Treba jim je pa preskrbeti stanovanja. Ker nam je na tem, da jim nudimo čim prijetnejše bivanje v Ljubljani, prosimo vse hišne posestnike, gospodinje (dijaške), najemnike in sploh stanodajalce, da nam sporoče, če bi hoteli v kongresnih dneh nastaniti po enega ali več udeležnikov brezplačno ali vsaj za nizko ceno. Skupna dijaška stanovanja bi nam zlasti dobrodošla. V sporočilu je navesti naslov event. ceno in ostale pogoje. Reflektiramo pa seveda na snažne, kolikor mogoče zračne sobe. Prosimo pa, da naj bodo cene res zmerne in vzdržne. — Pripravljalni odbor za VII. Ciam, Ljubljana, Šemeniška ul. 2.

Veliko izbiro mod. cefirjev

za srajce od . . . . . 15 Din naprej
prvovrstne šifone od . . . . . 11 Din naprej
kakor tudi vse vrste blago za damsko in moško perilo po jako nizkih cenah — nudi

F. I. Goričar, Ljubljana, Sv. Petra cesta.

⊙ **Trije samaritanski tečaji** krajevnega odbora Rdečega križa v Ljubljani. Dne 23. t. m. sta se zaključila dva samaritanska tečaja v Mestnem domu. Teh tečajev so se udeleževale zaščitne sestre, poklicni gasilci, delavke in delavci. V obeh tečajih je bilo 65 udeležencev in udeleženk. Dne 24. t. m. pa se je zaključil samaritanski tečaj v Mladiki. Tega tečaja se je udeleževalo 15 gojenk gospodinjske šole in 15 učiteljic, ki bodo na svojih zavodih poučevale higijeno. Uspehi vseh treh tečajev so bili prav dobri in se je z njimi izdatno pomnožil kader usmiljenih samaritanov in samaritank v Ljubljani. Vse tri tečaje je vodil zdravstveni nadsvetnik g. dr. Rus. Pomagala pa sta mu gg. dr. Franta Mis in dr. Otmar Krajec. Ljubljanski krajevni odbor Rdečega križa razvija živahno delovanje na polju narodnega zdravja.

⊙ **Pod voz je padel.** V četrtek zvečer je peljal posestnik Franc Potočnik z Ilovice št. 68 voz po Ižanski cesti. Na oglu pred ižanskim mostom je pri sunku padel pod voz in se močno poškodoval, tako da so ga morali ljudje prepeljati v bolnišnico.

⊙ **Solnce med nalivom.** Včeraj popoldne ob pol 5 se je vlil nad Ljubljano močan naliv, ki pa je trajal le nekaj minut, vendar je temeljito izmil mestne ulice, kakor ne bi to mogel noben škropilni voz. Med nalivom je celo sijalo solnce, po nalivu pa se je na vzhodni strani vzbočila sijajna mavrica.

⊙ **Javna dražba zarubljenega primoža** bo dne 2. julija t. l. od 9 dopoldne dalje na mestnem magistratu. Več na razglasu, ki je nabit na mestni deski.

⊙ **Tvrdka Novak** na Kongresnem trgu priporoča svojo veliko zalogo blaga. Več v današnjem oglasu.

⊙ **Drva - premog** najceneje pri »Kurivo«, Dunajska 33. — **Telefon 3434.**

Vi ljubite dobro kavo!

Če bi se s tem le toliko ne izpostavljali neugodnemu delovanju kofeina (srčnemu bitju, živčni napetosti, nemirnemu spanju itd.).

Vaši želji za dobro kavo morete neomejeno zadostiti, **če pijete kavo Hag brez kofeina,** ker Vam daje ta popolno jamstvo, da celo zdravniške dokaze, da je absolutno neškodljiva.

Ne samo zato, ker je brez kofeina, ampak prav tako tudi radi neprekosljive kvalitete, boste cenili kavo Hag. Ona je najboljša in najplemenitejša zrnata kava, ki se odlikuje zlasti po svoji močni in ugodni aromi. Kavo Hag piti pomeni imeti večji užitek in boljše zdravje.

Maribor

☐ **Lažne menice.** 43 letni delavec Alojzij Bohak iz Pobrežja, 61 letna delavka Jera Bohak iz Pobrežja ter 40 letna delavka Marija Majerič iz Maribora se obtožujejo zaradi zločinstva napravljanja lažnih listin. Obtožnica pripoveduje, da sta 4. aprila t. l. Alojzij Bohak in Marija Majerič podpisala menico, glasečo se na 8000 Din pri Zadružni gospodarski banki v Mariboru, in sicer Alojzij Bohak v imenu Ivana Slokana, posestnika na Pobrežju, kot izdajatelja menice; Majeričeva pa v imenu Marije Slokan iz Pobrežja kot žirantinja. Marija Bohak pa se obtožuje, da je menico uporabljala in dvignila na podlagi te menice pri Zadružni gospodarski banki v Mariboru omenjeni znesek 8000 dinarjev, ki jih je deloma zapravila deloma pa njen mož porabil v svrho kritja raznih dolgov. Obsojeni so bili: Alojzij Bohak na tri mesece strogega zapora, Jera Bohak na štiri mesece strogega zapora, Marija Majerič pa na dva meseca strogega zapora. Razpravo je vodil sodnik okrožnega sodišča Guzelj, dr. Lešnik in Kolšek prisednika. Obtožbo je zastopal drž. pravdnik dr. Hojnik.

☐ **Takole pravijo, da bi bilo boljše.** Radi tistih-le bazenov na Mariborskem otoku. Eden je za dečiž; dobro. Drugi za neplavalce; dobro. Tretji za plavalce; dobro. Prikrajšani pa so pri vsem tem plavalci-začetniki, ki jim ni do »morske« vode v drugem bazenu, kjer se mladež izčrpava v žogometu; veliki bazen pa je samo za dobre plavalce. Zatorej se glasi njih želja: v velikem bazenu naj se napolni voda do takšne višine, da bo gornji del namenjen plavalcem začetnikom. Želja je tu; kazalo bi jo izpolniti, ker spada glavni kader kopalcev ravno v to kategorijo.

☐ **Mednarodne rokoborbe.** Tudi v četrtek zvečer je bila veranda unionske pivovarne nabito polna radovednega občinstva, ki je z velikim interesom zasledovala potek rokoborb. V treh parih so nastopili rokoborci. Kot prva sta nastopila madjarski prvak v srednji kategoriji Bognar in italijanski prvak v srednji kategoriji de Petri. Igra je bila zelo fair. Zmagal je v 14. minuti Bognar. Bolj ogorčena je bila druga borba med Jugoslovanom Jarešem in Avstrijcem Kawanom. Borba je ostala po 25 minutah neodločena. Odločilna borba med Bolgarom Beličem in Čehom Jandero je končala v 24. minuti z Beličevo zmago. Včeraj zvečer pa so nastopila ob veliki napetosti glede izida Bognar : Weiss, Kawan : Belič in Jandera : de Petri. O končnem izidu mednarodnih rokoborb prinese poročilo »Slovenski list« v ponedeljek.

☐ **Mariborski gledališki igralci na turneji.** Kakor smo že poročali, se podajo člani tukajšnjega Narodnega gledališča na daljšo turnejo. Dne 2. julija nastopijo v staroslavnih Rušah, dne 3. julija v Dravogradu, dne 4. julija pa v Prevaljah. Na sporedu so nekatere znamenite šaloigre, razen tega tudi pevske točke.

☐ **V finančnem odseku** se je razprava glede uvedbe občinske trošarine zaenkrat prekinila. Mnenja o predmetnem vprašanju so bila precej različna in deljena. Razprava se bo v odseku nadaljevala po vrnitvi župana dr. Juvana.

☐ **Prva drž. dekliška meščanska šola.** Vpisovanje za šolsko leto 1930-31 bo 30. junija in 1. julija dnevno od 8—12 in od 15—17. V prvi razred se sprejemajo učenke, ki so uspešno dovršile četrti razred osnovne šole. K vpisu naj pridejo novinke v spremstvu staršev ali njih namestnikov. Prineso naj s seboj zadnje šolsko izpričevalo, krstni list in potrdilo o cepljenju koz. Pri vpisu plača vsaka učenka 20 Din v fond za zdravstveno zaščito učenk. Siromašne učenke so te pristojbine oproščene. Revne učenke dobe v šoli učne knjige brezplačno, ravno tako toplo juho, kadar imajo popoldanski pouk.

☐ **Važne spremembe v mestnem avtobusnem podjetju.** Glede avtobusnih voženj na *Mariborski otok:* Z ozirom na velikanski naval občinstva preteklo nedeljo se v svrho brezhibnega prevoza na otok ne bodo izdajali vozni listki več po šoferjih, ampak samo v predprodaji od 8 zjutraj do 8 zvečer na Glavnem trgu pri Marijinem kipu in v Kamnici pri cestnem odcepu po uslužbencih avtobusnega podjetja. Vstop brez voznega listka se sploh ne bo dovolil. Občinstvo, ki se vozi do Kamnice, naj zasede zadnji del avtobusa; potniki do gramozne jame pa prednji del. — *20% popust* na vseh podeželskih progah se uvede s 1. julijem t. l. Velja samo za vožnje preko prevoženih 20 km. — *Knjiga za priložbe* ali želje se nahaja od danes naprej v prometni pisarni na Glavnem trgu. — *V Rogaško Slatino* danes avtobus ne vozi; počenši z jutrišnjem dnem se uvedejo posebne vožnje iz Rogaške Slatine na kopališče Mariborskega otoka. Prijaviti se mora najmanj 10 oseb. Odhod iz Slatine ob 9.30; ob 17 povratek. Voznina sem in tja je 80 Din.

☐ **Prva matura na tukajšnji trgovski akademiji.** Na tukajšnji trgovski akademiji je opravljalo završni izpit 33 kandidatov. Drevi priredijo abiturijenti v spodnji veliki dvorani hotela »Orel« komerz, na katerega so vabljeni zlasti starši abiturijentov. V torek dne 1. julija ob 3.45 pa se podajo z graškim brzovlakom na poučno turnejo skozi zapadno Nemčijo, Holandsko, Belgijo, Francijo in Italijo. Vodi jih prof. Prezelj iz Ljubljane, ki je lansko leto poučeval na tukajšnji trgovski akademiji.

☐ **Zaradi slabega šolskega izpričevala.** Od doma sta pobegnila 12 letni Karl Roba, sin strojnega pomožnega delavca Karla Robe, Pristaniška ulica 7 ter 13 letni Jožef Korošec. Izginila sta v smeri Pohorja. Vse to pa: zaradi slabega šolskega izpričevala.

☐ **Razstave v vseh mariborskih osnovnih šolah.** Starši in prijatelji mladine se opozarjajo na razstavo pismenih izdelkov ter deškega in dekliškega ročnega dela, ki jih prirede mariborske osnovne šole danes na Vidov dan in pa jutri v nedeljo. Prepričajte se o sadovih, ki jih rodi tiho in neumorno šolsko delo.

☐ **V dravsko valovje** se je vrgla včeraj zjutraj v bližini Badlove tovarne 19 letna služkinja Stanislava R. Pa so jo rešili in prepeljali v bolnišnico.

☐ **Koncert v mestnem parku** bo jutri ob pol 11 do 12. Svira »Drava«.

☐ **Vlom v unionski kino pred sodiščem.** Na zatožni klopi so sedeli včeraj 26 letni slaščičar Franc Jarčič iz Maribora, 28 letni delavec Ivan Lebič, 32 letni delavec Anton Valh in 26 letni ključavničar Edvard Lončarič. Obtožujejo se, da so v noči na 6. aprila vlomili v pisarniške prostore tukajšnjega unionskega kina ter odnesli raznih predmetov v vrednosti 6500 Din. Jarčič, Lebič in Valh so bili zaradi tatvine že predkaznovani. Zaradi nadaljnjih poizvedb se je razprava preložila.

☐ **Za inozemstvo** išče nujno tukajšnja posredovalnica dela več ključavničarjev, elektrikarjev in elektrotehnikov; razen tega dobi takoj zaposlitev na domačem delovnem trgu 1 ključavničar, 2 kovača, 1 steklar, 1 usnjar, 1 mlinar, več kuharic, sobaric in delavk, 10 elektromehanikov, 4 elektromonterjev, 1 mizarski ter 1 kolarski mojster.

☐ **Iz Drave so potegnili** pri Obrežu pri Središču železničarjevo soprogo Alojzijo Krempelj, o kateri smo poročali, da je pred dnevi neznano kam izginila. Bila je delj časa bolna ter je očividno izvršila samoumor v trenutku duševne depresije.

☐ **V Sv. Lovrencu na Dravskem polju** je umrl g. Ivan Finžgar, oče nadzornika varnostne straže v Mariboru, dne 27. junija v 83. letu starosti po daljši in mučni bolezni. Pogreb bo v nedeljo, dne 29. junija ob pol 15 na farno pokopališče v Sv. Lovrencu. Bodi mu Bog milostljiv!

ZOBNI ATELJE

FRANJO RADOVAN

nasproti velesejma je za čas šolskih počitnic odprt samo

ob torkih, sredah, četrtkih in petkih.

Telefon št. 12-12 Telefon št. 12-12

Solnce in Niggerol olje

in krema (Patent št. 5922) za solnčenje in masažo krepita Vaše zdravje in Vam delata tiho rezervo za zimo

Drogerija GREGORIČ, Ljubljana, Prešernova ul. 5

Prepričajte se o trpežnosti **VRVARSKIH IZDELKOV** iz prve kranjske vrvarne

Ivan N. Adamič, Ljubljana, Sv. Petra cesta 31.

in pri podružnicah v Mariboru, Vetrinjska 20; Celje, Kralja Petra c. 33, in v Kamniku, Šutna 4.

KONC. ZOBOTEHNICA

Pavla Marija Kocjančič

Ljubljana, Dunajska c. 29 (v hiši Gospodarske zveze) se je vrnila s svojega študijskega potovanja in zopet

redno dnevno sprejema

Telefon štev. 3472

Od solnca zarjavelo zdravo kožo dobite,
ako Vaše telo pred zračno in solnčno kopeljo nadrgnete z

NIVEA-CREME

tudi pri oblačnem nebu, kajti tudi veter in zrak ožgeta telo. Toda telo mora biti suho, ko je direktno obsevano po solnčnih žarkih. Poprej pa se treba dobro nadrgniti z Nivea-Creme. S tem si znatno zmanjšate nevarnost pekoče solnčarice. Vsled samo v njej vsebujočega Eucerita prodre Nevea-Creme z lahkoto v kožo in šele pronikla krema more popolnoma uveljaviti svoj blagodejni učinek.

Trgovina v Jugoslaviji: Jugosl. P. Beiersdorf & Co., d. s o. j. Maribor, Meljska cesta 56

Doze po Din 3, 5, 10 in 22, tube po 9 in 14

Celje

Ob priliki današnjega praznika Vidovega dne bo ob 8 dopoldne v celjski opatijski cerkvi slovesno žalno opravilo za vse, ki so dali svoje življenje junaško na oltar svobode našega naroda. Sv. opravila se udeleži vojaštvo in predstavniki vseh celjskih oblasti in javnih korporacij. Ob 9 dopoldne bo spominska svečanost na Glaziji. Rezervne častnike opozarjamo, da so v zmislu zakona dolžni prisostvovati opravilu v cerkvi in na Glaziji ali pa podati komandantu mesta z razlogi podprto opravičilo.

Na glasbeni šoli Glasbene Matice v Celju se zaključi šolsko leto danes na Vidov dan z razdelitvijo letnih šolskih spričeval. Vpisovanje za vse glasbene instrumente in predmete bo 1. septembra v ravnateljstvu, Slomškov trg št. 10, I. kamor se lahko pa vsak čas pošljejo tudi pismene prijave gojencev. Vsa potrebna pojasnila daje ravnateljstvo.

Z avtobusom v Logarsko dolino. Včeraj je pričel obratovati na progi Celje—Logarska dolina mestni avtobus. Vozil bo do nadaljnjega stalno vsak dan. Iz Celja odhaja po prihodu vseh vlakov in avtobusov ob 15.15, vozi skozi Mozirje ob 17.40 in prispe v Logarsko dolino ob 19.45. Iz Logarske doline bo odhajal ob 4.55 zjutraj, vozil skozi Mozirje ob 6.52 in prispe v Celje ob 8.25. Vožnja iz Celja v Logarsko dolino stane Din 55, v Solčavo pa Din 50.

Zrelostni izpiti na tukajšnji državni realni gimnaziji so se pod predsedstvom ministrskega odposlanca univ. prof. dr. Nikole Radojčiča iz Ljubljane vršili prošli teden. Med 19 kandidati je bil 1 ustnega izpita oproščen, 11 jih je izpit položilo, 7 pa jih je bilo reprobiranih, 2 za eno leto, 5 pa za 3 mesece. Izpit so položili: Ivan Dolhar, Karel Hereog, France Jager, Boris Jagodič, Adolf Jakhel, Ivan Likar, Evgen Marek (oproščen), Marjan Medvešček, Ivan Možina, Milica Perič, Franc Pinter in Ivan Žličar. Pozornost vzbuja visoko število reprobiranih kandidatov.

Izlet celjskega Kat. prosvetnega društva v Rogaško Slatino. Člani pevskega zbora odidejo jutri, 29. junija na Slatino z vlakom ob 7.44. Pri Sv. Križu poje zbor med pozno službo božjo. Skupni obed bo v restavraciji Julija Ogrizek na Slatini. Ob 3 popoldne se vrši v Društvenem domu pri Sv. Križu predavanje o slovenski ljudski pesmi in potem koncert s programom, ki je z njim zbor že v Celju dvakrat uspešno nastopil. Izleta naj se udeleže tudi drugi člani našega društva. Ako gen. direkcija drž. železnic dovoli znižano vožnjo, dobe vsi udeleženci potrebne izkaznice. Kdor se ne more peljati iz Celja zjutraj, naj se posluži vlaka ob 9.48 ali pa avtobusa ob 12.30. Brzovlak s Slatino nima zveze. Vrnemo se zvečer ob 17.38 z vlakom ali pa z avtobusi. Ker je za vse udobnosti dovolj poskrbljeno, naj se nihče ne ustraši skupnega izleta. Več nas bo, bolje bo!

Izbrana vina

200 hl, črna in bela, letniki 1921, 1924, 1928 in 1929, silvanec, burgundec, rizling, rulandec, muškat, en bloc ali tudi v manjših količinah poceni naprodaj. Naslov v upravi »Deutsche Zeitunge« v Celju.

Ptuj

Bralno društvo Rogoznica je na občnem zboru sklenilo preurediti in povečati knjižnico ter nabaviti nove knjige. — Društvo šteje 58 agilnih članov in je priredilo lani 5 gledaliških predstav. Na čelu društva je z malimi spremembami ostal dosedanji odbor.

V nedeljo 6. julija priredi bralno društvo Podvinci na vrtu posestnika g. Pihlerja Medvedovo gledališko igro »Stari in mladi«.

Nevihta. V sredo popoldne se je naenkrat stemnilo in po vsem ptujskem okraju je razsajala nevihta. K sreči se je vlila le ploha dežja, drugih elementarnih nezgod ni bilo.

Iz gradbenega gibanja. G. Kossär je dal svoj hotel prebeliti in preurediti sobe za prenočišča ter ostale prostore.

Novo mesto

Nesreča. Rom Franc iz Škrilja pri Planini je vozil trame iz hoste domov. Ko pa hoče na nekem ovinku prijeti konja za uzdo, ga zgrabi konj tako močno za roko, da mu napravi veliko rano. Sedaj se zdravi v bolnišnici v Kandiji.

Umrla je v Novem mestu 24. junija 80letna Klemenčič Ana. N. v m. p.!

Škropilni avto si je nabavila naša mestna občina. Pripeljan je bil v Novo mesto že 10. t. m. zvečer in drugi dan so ga takoj poizkusili in škropili sedaj z njim. Avto je izdelala tvrdka Gräf in Schlieft, Dunaj-Wien, dobavil pa ga je zastopnik omenjene tvrdke g. Jožo Bohinc v Ljubljani in je stal 240.000 Din. Škropi s treh strani, le rezervoar je premajhen; drži namreč samo 2200 l vode. Avto ima na zadnjem koncu tudi gasilsko pripravo. Prosimo pa še, da bi s tem avtom vsaj včasih poškropili tudi druge večje ulice, ne samo glavne ceste, ki tečejo skozi mesto.

Kranj

Peter Graselli — častni meščan kranjski.

Kranj, 27. junija.

Občinski svet mesta Kranja se je danes ob 6 popoldne sestal k kratki občinski seji, na kateri se je na predlog občinskega starešinstva soglasno imenoval za častnega občana g. Peter Graselli, kranjski rojak, ki bo jutri slavil jubilej svoje 90 letnice. To imenovanje naj bo skromna zahvala za njegove zasluge, ki si jih je stekel v času težkih nacionalnih borb s prevladujočim nemškim elementom. Župan g. Pirc je takoj po sklepu seje brzojavno sporočil g. jubilantu častno imenovanje in mu tudi poslal brzojavne častitke.

Gimnazijska razstava. Drž. gimnazija v Kranju priredi te dni razstavo dijaških izdelkov. Razstava je odprta danes 28. t. m. od 10 dalje, jutri pa cel dan. Razstavo priporočamo v poset.

Dev. Marija v Polju

Prvo sveto obhajilo v D. M. v Polju. Na dan sv. Alojzija se je v D. M. v Polju vršilo prvo sveto obhajilo. Matere se čutimo primorane izreči najiskrenejšo zahvalo vsem, ki so oskrbeli za obhajilo, samo vzoren red in za to, da so našim malčkom po sv. obhajilu priredili veselje in se jim je dalo zajtrk, popoldne pa še južino. Prirejena je bila tudi mala igra, pri kateri so sodelovali naši prvoobhajanci. — Skratka: priznati moramo, da je bilo za sv. obhajilo vse kar najskrbnejše pripravljeno in vzorno urejeno, za kar gre hvala v prvi vrsti g. katehetu Sladinu in gdč. učiteljici Heršmanovi, pa tudi vsem ostalim, ki so k prireditvi prispevali v kakršnikoli obliki. Vsem se najtopleje zahvaljujemo in pripomnimo še to, da takega prvega sv. obhajila, kakor je bilo letos, v D. M. v Polju še ni bilo.

Procesija Sv. Rešnjega Telesa se je izvršila letos prvič ob polnoštevilni udeležbi šolskih otrok, med temi veliko belo oblečenih s svečami v rokah. Se povsod pozna velika vnema našega mladinoljuba. Pogrešali pa smo letos zastave in godbe Prosvetnega društva, to pa zato, ker je večina godbenikov bilo zaposlenih v vevški papirnici, kakor tudi mnogo delavstva; kar ne dela čast upravi papirnice, da se tako tepta verski čut našega ljudstva. Ni še dolgo tega, ko so morali na delavnike praznovati. Malo več takta prosimo v bodoče.

Smrtna kosa. Umrl je 22. junija in bil dne 24. pokopan posestnik Jože Podgoršek (vulgo Matus) iz Vevč. Umrli je bil skrben gospodar, blag značaj, praktičen katoličan, tretjerednik. Pred dvemi leti mu je umrla žena, sestra duhovnika Salezijanca. Zapušča več krščansko vzgojenih otrok. Dne 25. junija pa smo položili k večnemu počitku v ljubljanski bolnišnici umrlo gospo Rešek, soprogo strojevodje v Vevčah. Tudi rajnica je bila blagega značaja, usmiljena do revežev, velika podpornica naših društev. Vsi ti jo bodo zelo pogrešali. Naj ji dobra dela poplača usmiljeni Bog. Pogreb se je vršil z zastavo in godbo Prosvetnega društva in je pokazal, kako je bila spoštovana. — Počivajta v Bogu blaga značaja. Preostalim svojcem naše iskreno sožalje.

Cerkveni vestnik

Letošnji uovomašniki

V nedeljo, na praznik sv. Petra in Pavla zjutraj bodo v tukajšnji stolnici posvečeni v mašnike naslednji gospodje:

Benedik Valentin, Gande Bogomir, Košir Jožef, Sedej Janko, Petrič Anton, Pipp Viljem, Skvarča Stanislav in Starec Maks.

*

Bratovščina sv. Rešnjega Telesa bo imela svojo mesečno pobožnost v četrtek 3. julija v uršulinski cerkvi. Ob 5. uri bo prva sv. maša, ob pol 6. uri bo pridiga in ob 6. uri bo sv. maša z blagoslovom za žive in rajne ude bratovščine. Vabimo vse častilce sv. Rešnjega Telesa, da se udeleže evharistične pobožnosti v uršulinski cerkvi.

Praznik presv. Srca v cerkvi sv. Jožefa v nedeljo 29. t. m. Ob 8 slovesna maša. Zvečer ob pol 8 procesija z Najsvetejšim, ki bo ves dan izpostavljeno v počaščenje in zadoščenje. Popolni odpustek kakor na porcijunkulo dobe verniki v nedeljo in na predvečer pri vsakem obisku cerkve, ako molijo nekaj po namenu sv. očeta.

Kongregacija za gospe pri sv. Jožefu ima dne 2. julija sv. mašo ob 7 na Rožniku.

Cerkev sv. Jožefa v Ljubljani. V nedeljo slovesno praznovanje praznika presv. Srca Jezusovega. Ob 8 slovesna sv. maša. Izvaja se: Missa solemnis v C, zl. Ig. Mitterer, ofert. Improperius, zl. p. H. Sattner; po maši: himna Kristusu Kralju, zl. V. Vodopivec. Vse skladbe spremlja oddelek orkestra dravske divizije.

Iz društvenega življenja

Kat. društvu rokodelskih pomočnikov so ob 75letnem jubileju darovali deloma kot preplačilo za »Jubilejni zbornik«: Gospa Angela Češnovar, gostilničarka in posestnica, 300 Din; g. Ferdo Ferenz, kleparski mojster in predsednik Obrtniško-stavbne zadruge, 200 Din, in preč. g. dr Ivan Zorè, univ. profesor v p., 100 Din. Bog povrni vsem dobrotnikom in jim obudi obilo posnemovalcev!

Slov. kat. akad. starešinstvo v Ljubljani priredi v nedeljo 29. t. m. izlet v Št. Vid nad Ljubljano. Zbirališče ob 4 popoldne pri Cebavu. K številni udeležbi vabi — odbor.

Motoklub »Ljubljana«. V nedeljo dne 29. t. m. izlet na Kofce nad Tržičem. Z motorji do Ankeleta pri Sv. Ani, nato pešizlet na Kofce ca. 2 uri peškoda. Oprema turistovska. Po članih vpeljani gosti vabljeni. Start ob 5. uri zjutraj izpred kavarne »Evropa«. — Odbor.

Nazarje. Tukajšnje prosvetno društvo priredi v nedeljo 29. t. m. ob 3 popoldne v Društvenem domu igro »Živa pokopana«. Igra je lepa. Vsi prijatelji prosvete uljudno vabljeni.

Gasilno društvo Ježica priredi 6. julija veselico na Ježici na vrtu posestnika Erjavca. Preskrbljeno bo z vsakovrstnimi jedili in dobro vinsko kapljico. Sodeluje viška godba. Na veselo svidenje!

Trnovsko žegnanje, ki ga priredi pevsko društvo »Krakovo-Trnovo« v nedeljo dne 29. t. m. na vrtnih prostorih gostilne Kolezije (pri Pelcu) obeta kakor vsako leto tudi letos obilo zabave in razvedrila. Preskrbljeno bo za jedačo in pijačo. Velik plesni prostor bo pripomogel, da pridejo tudi plesalci in plesalke na svoj račun. Zato vsi v Kolezijo na proslavo trnovskega žegnanja.

Učni uspehi na naših srednjih šolah koncem šolskega leta 1929—30

Zavod	Skupno število učencev koncem šol. leta	Skupno število učenk koncem šol. leta	Število učenk v odstotkih	Izdelali so: odlično			prav dobro			dobro			Skupno je izdelalo			Ponavljalni izpit imajo iz enega ali dveh predmetov			Niso izdelali			Redovani niso bili		
				učenci	učenke	skupaj %	učenci	učenke	skupaj %	učenci	učenke	skupaj %	učenci	učenke	skupaj %	učenci	učenke	skupaj %	učenci	učenke	skupaj %	učenci	učenke	skupaj %
Humanistična gimnazija v Ljubljani	615	93	13·14	46	13	8·33	169	29	27·97	211	27	33·62	426	69	69·92	140	15	21·89	46	8	7·63	3	1	0·56
Humanistična gimnazija v Mariboru*	581	87	13·02	81	—	12·13	182	—	27·25	173	—	25·89	436	—	65·27	132	—	19·76	94	—	14·07	6	—	0·86
Humanistična gimnazija v Št. Vidu	278	—	—	37	—	13·30	114	—	41·01	79	—	28·42	230	—	87·73	38	—	13·67	9	—	3·23	1	—	0·37
II. drž. realna gimnazija v Ljubljani	378	434	53·44	13	33	5·67	112	145	31·65	145	136	34·61	270	314	71·93	72	81	18·84	33	37	8·62	2	2	0·49
III. drž. realna gimnazija v Ljubljani	464	—	—	31	—	6·68	125	—	26·94	139	—	29·96	295	—	63·58	98	—	21·12	66	—	14·22	5	—	1·08
Ženska realna gimnazija v Ljubljani	—	639	100	—	47	7·35	—	152	23·75	—	229	35·84	—	428	66·98	—	128	20·03	—	76	11·89	—	7	1·10
Realna gimnazija v Kranju	275	109	28·39	18	14	8·33	89	31	31·25	91	40	34·11	198	85	73·69	50	17	17·45	26	7	8·60	1	—	0·26
Realna gimnazija v Kočevju	251	49	16·33	4	1	1·66	45	14	19·67	110	18	42·67	159	33	64·—	45	7	17·33	42	11	17·67	5	—	1·—
Realna gimnazija v Novem mestu	289	90	23·75	17	6	6·07	47	28	19·79	109	33	37·47	173	67	63·33	69	15	22·16	45	8	13·98	2	—	0·53
Realna gimnazija v Celju	428	114	21·03	30	19	9·04	105	41	26·94	153	31	33·95	288	91	69·93	94	15	20·11	43	8	9·41	1	—	0·18
Realna gimnazija v Ptuju	270	62	18·67	12	2	4·22	45	14	17·77	101	23	37·35	158	39	59·34	71	15	25·90	41	6	14·16	—	2	0·60
Realna gimnazija v Murski Soboti**																								
Realka v Ljubljani	780	14	1·76	29	—	3·65	144	6	18·89	282	8	36·52	455	14	59·06	214	—	26·95	110	—	13·85	1	—	0·13
Realka v Mariboru	473	113	19·28	19	10	4·95	106	47	26·28	220	34	43·34	345	91	74·57	96	19	19·63	32	3	5·17	—	—	—
Državno moško učiteljišče v Ljubljani	169	—	—	3	—	1·77	64	—	37·87	50	—	29·59	117	—	69·23	47	—	27·81	1	—	0·59	4	—	2·37
Državno žensko učiteljišče v Ljubljani	—	257	100	—	9	3·50	—	142	55·25	—	67	26·08	—	218	84·83	—	32	12·45	—	3	1·17	—	4	1·55
Zasebno žensko učiteljišče pri uršulinkah v Ljubljani	—	60	100	—	—	—	—	21	35·—	—	31	51·67	—	52	86·67	—	8	13·33	—	—	—	—	—	—
Zasebno žensko učiteljišče pri uršulinkah v Škofji Loki	—	50	100	—	5	10·—	—	31	62·—	—	11	22·—	—	47	94·—	—	2	4·—	—	1	2·—	—	—	—
Državno moško učiteljišče v Mariboru	178	—	—	5	—	2·81	56	—	31·46	107	—	60·11	168	—	94·38	10	—	5·62	—	—	—	—	—	—
Državno žensko učiteljišče v Mariboru	—	281	100	—	6	2·14	—	129	45·91	—	91	32·38	—	226	80·43	—	49	17·44	—	1	0·35	—	5	1·78
Zasebno žensko učiteljišče šolskih sester v Mariboru	—	131	100	—	10	7·63	—	99	75·57	—	10	7·63	—	119	90·83	—	12	9·16	—	—	—	—	—	—

* Podatkov za učenke nismo mogli pravočasno dobiti.
** Nam na prošnjo ni dala na razpolago podatkov.

ZVEČER za namakanje Schichtova ŽENSKA HVALA

ZJUTRAJ za izkuhavanje Schichtovo TERPENTINOVO MILO

pa je pranje gotovo!

9 svetnikov iz Družbe Jezusove

Izredno sveto leto ob priliki svojega zlatomašniškega jubileja želi sv. oče Pij XI. slovesno skleniti in venčati s tem, da proglasi danes, na praznik svetih prvakov Petra in Pavla, za svetnike 10 redovnikov: frančiškana bl. o. Teofila da Corte in 9 jezuitov.

Sv. Robert Bellarmin, kardinal

Kakor je gospod Bog obudil v začetku svete Cerkve učene in svete može, ki so branili Cerkev in ohranili njen nauk čist paganskih zmot, tako je poklical na bojišče svete in učene može tudi v 16. stoletju, ko so nameravali krivoverci izpodkopati sveti veri temelje in uničiti Cerkev. Eden od velikanov, prvoboriteljev in stebrov Cerkve v tej dobi je kardinal Bellarmin.

Rodil se je v toskanskem mestecu Montepulciano 4. okt. 1542. Izredno nadarjenega 14 letnega dečka pošlje oče na jezuitski kolegij v istem mestu. Po borbah za poklic stopi Robert kot 18 letni mladenič v Družbo Jezusovo. Že za časa svojih študij v Florenci in Padovi je zaslovel kot propovednik. V svojem 28. letu je bil posvečen v mašnika; takoj nato je nastopil službo profesorja bogoslovja v kolegiju v Louvainu.

Takrat ustanovi jezuitski general kot branik zoper protestantske napade na Cerkev v rimskem kolegiju posebno učno stolico za predavanja o spornih vprašanjih katoličanov in protestantov ter jo izroči o. Bellarminu. Kmalu je učenjak zaslovel po vsej Evropi. Njegova predavanja so tiskali in širili. Izdajal je sveto pismo in dela sv. očetov in deloval v raznih kongregacijah papeškega dvora.

Nekaj let je bil hkrati duhovni voditelj mladih jezuitov v rimskem kolegiju. Tu je vzgajal med drugimi tudi sv. Alojzija. Ko je postal nato rektor rimskega kolegija, je bil kot predstojnik zelo ponižen in ljubeznjiv.

Papež Klemen VIII. ga imenuje proti njegovi volji za kardinala in nato za nadškofa v Kapui. Umel je pridobiti srca ljudstva in duhovščine; silno so ga ljubili. Tu ga pokliče sv. oče zopet v Rim. Odslej deluje Bellarmin v več papeških kongregacijah, preosnuje nekatere redove, piše knjige in pisma, kako naj vladajo škofje in krščanski vladarji.

Kot 80 letni starček se Bellarmin odpove visoki službi ter se vrne v mir in tihoto rimskega noviciata Družbe Jezusove, da se kot redovnik pripravi na svojo smrt. Umrl je 7. okt. 1621, potem ko je kleče prejel sveto popotnico.

Po njegovi smrti se je zgodilo dovolj čudežev, toda deloma so veliki zgodovinski dogodki, deloma pa tudi svetnikovi nasprotniki preprečili njegovo proglasitev za blaženega. To je izvršil 18. maja 1923 šele sedanji sv. oče Pij XI., ki bo danes proglasil bl. Bellarmina za svetnika.

Sv. kanadski mučenci

V Kanadi, kjer so danes cvetoče katoliške škofije, so prebivali še pred manj kot 300 leti divji Huronci in Irokezi. Kot prvi misijonarji so prišli med ta dva divja naroda oo. frančiškani Čim je bila ustanovljena Družba Jezusova, so šli v Kanado tudi jezuiti že v prvi polovici 16. stoletja. Med jezuiti, ki so se oglasili za Kanado, je bilo tudi naših osem mučencev, Francozov, šest patrov: Izak Jogues, Janez de Brébeuf, Natal Chabanel, Anton Daniel, Karel Garnier, Gabrijel Lalement in dva brata laika: René Goupil in Janez Lalande.

Jezuiti so želi takoj v začetku lepe uspehe; velik del Huroncev se je pokristjanil. Toda sosedni divji Irokezi so radi tega Huronce in njih misijonarje sovražili ter so sklenili, da bodo vse pokristjanjene Huronce pobili. Tako je prišlo do mnogih napadov in bitk med obema plemenoma. Posebno so se Irokezi znosili nad misijonarji, kadar so katerega ujeli. Med temi je bilo naših osem mučencev. Umrli so vsi mučeniške smrti med letoma 1642. in 1649.

Najstrašneje so mučili o. Brebeufa l. 1946. Brž ko ga ujamejo, ga privežejo na kol, ga žgo z gorečimi bakljami po vsem telesu. Hrabri mož bodri sredi muk krščanske Huronce krog sebe. Zdaj mu odrežejo ustnice, prebadajo grlo z razbeljenimi železi, a ker pater tudi to muko junaško prenaša, mu iztrgajo srce, ki ga eden od divjakov pogoltne, meneč v svojem poganskem praznoverju, da bo tudi on odslej tak junak.

Na dan sv. Alojzija, 21. junija v svetem letu 1925. je vseh osem mučencev prištel sveti oče Pij XI. blaženim. Kmalu po beatifikaciji je več oseb na priprošnjo blaženih mučencev ozdravelo. Dva od teh čudežev so strogo natančno preiskali in v treh rimskih kongregacijah proučili, in letos 14. maja je sv. oče izjavil in objavil, da se more varno in brez skrbi pripraviti slovesna kanonizacija mučencev. Tako bo danes sv. oče vseh osem kanadskih mučencev hkrati s kardinalom Bellarminom in o. Teofilom da Corte iz reda sv. Frančiška v baziliki sv. Petra v Rimu slovesno proglasil za svetnike. Ob priliki bomo pozneje tudi v Ljubljani na oltarjih počastili nove svete može, ki pričajo svetu, kako so današnjo obilno duhovno žetev v Kanadi rodile — žrtve prvenke svetih kanadskih mučencev.

Žena globoke misli

(Dr. Ksenija Atanasijević: Filozofski fragmenti, knjiga druga, samozaložba, Beograd 1930., 240 str., 30 Din.)

Odkrito moram reči: prijetna knjiga. Za vsakogar, ki notranje količkaj aktivneje živi, ki ga zanima svet duhovnih vrednot in ki z mislijo brede dlje kot mu seže drobno telesno oko. Tem prijetnejša še za one, ki so se v poznanju filozofskih sistemov više povzpeli. Za one prve bo knjiga Atanasijevićeve (če ne v celoti, pa vsaj v prijemljivejših odlomkih), odkritje, za druge impulzivno doživetje, odraz izklesane in skrajno samožive osebnosti, morda ogledalo, v katerem bodo globoko nekje našli same sebe z doživetimi prevarami in najglobljimi spoznanji.

Ksenija Atanasijevićeva se je učila pri Branislavu Petronijeviću. Toda danes že prav malo njegovih vplivov odseva iž nje. Leto za letom se bolj ločuje od njegovega nekam nepraktičnega, neživljenjskega sistema in postaja od knjige do knjige odkritosrčnejša in samoniklejša. Tako je druga, nedavno izšla knjiga njenih »Filozofskih fragmentov daleč individualnejša ko prva. Avtorica jo je široko raztegnila in je prostorno za tretjino večja od prve. Dočim se vprvi bavi s problemi metafizike, je v drugem segla po morda manj abstraktni snovi in v dveh obsežnih oddelkih z naslovom »Etički odlomci« rešuje probleme iz področja etike. Razmišljanja in zaključki o psihoanalitiki, ki jih je pisateljica prvotno nameravala izdati skupaj z »Etičnimi odlomki«, so morali radi obsežnosti knjige izostati. Izšli bodo kot tretja knjiga »Filozofskih fragmentov.«

V prvem delu knjige govori o človeku in osebnosti (str. 1—59) in stališču ki naj bi ga človek zavzel do tosvetskih pojavov, ali da se bolje izrazim, do bitij in stvari, s katerimi se kot družabno bitje nujno srečuje (79—174). Sicer pa avtorica ni strogo po istovrstnosti nanizala te zdaj krajše zdaj daljše fragmente, ampak jih obravna v valoviti črti in mešano. V naslednjih odstavkih bom nekaj vsaj zame najbolj mikavnih in svojevrstnih sentenc podal iz izvirnika.

»Etičnije je nepromišljeno i plahovito učiniti zlo, nego svesno i posle mnogo razmišljanja ne učiniti dobro« (str. 11). »Covek se teško snalazi, ako nema dovoljno ograničenosti da se pokori nametljivim uputstvima, ni dovoljno jačine da im se odupre, ni dovoljno pameti da ih nadmudri i izigra« (str. 70). »Naša čestitost i naša najbolja vrednost dolaze, možda, do najjasnijega izraza onda, kad otvoreno i radosno priznamo da je neko nad nama« (str. 30). Posebej sem si zapomnil sledečo konstatacijo: »Kod svesnih i jakih ljudi ono što se mora pada ujedno (se krije) sa onim što se može« (str. 69).

Na mnogih mestih sem zasledil klice Knežcvićeve fragmentarične filozofije (»Misli«). Samo da jih Atanasijevićeva tuintam okrene na svoj mlin. Celo njegov čisto zunanji, stilistični vpliv se ji na nekaj straneh pozna.

Atanasijevićeva si je v prvi tn še boli v tej drugi knjigi »Filozofskih fragmentov« zgradila komplicirano in do minucioznosti izdelano stavbo svoje praktične filozofije. Poudarjam »svoje« in »praktične«, ker dasi je njena knjiga pisana za vsakogar, ne bodo mogli vsi, ki jo bodo presnavljali v sebi, končno sprejeti njenih včasih tako postranskih in morda le zanjo osebno ugodnih rešitev in zaključkov. Prav zato pa, ker more ta filozofski sistem v organski celoti veljati le za redke posameznike, ki ga pa tudi ne bodo v vsej širokosti aplicirali nase, sledi logičen zaključek, da ta filozofija ni praktična v vseh ozirih, ampak sti določivni besedi »svoj« in »praktičen« v tesni medsebojni zvezi.

Par zaključkov te njene »praktične filozofije«: »Prvi uslov (pogoj) da nam se digne cena kod ljudi jeste da budemo prema niima bezobzirni, dosledno i bez ustupaka« (str. 79). »Ništa nije tako promašeno (pogrešeno) i beskorisno kao kajanje. Jedino još osveta« (str. 170). »Pitanje šta o nama drugi misle, ne treba nikad da se pojavi u našoj svesti« (str. 129).

Zelo mnogo polaga Atanasijevićeva na molčečnost in zaprtost v samega sebe. Takole pravi: »Valja otisnuti svakoga, od koga preti opasnost da se uvuče u naš život. Reči svoju nameru (izdati načrt), znači osujetiti je (onemogočiti). Gospodari smo situcije, kad svi od nas odu neutoljene radoznalosti« (str. 95). Ona namreč zahteva izdelano osebnost, ki sama sebi zadostuje. S tem pa zadeva v potrebo in dolžnost človeka kot sociialnega bitja. Tu bi omenil njeno (čisto Cankarjevo) podobo o »zaklenjeni kamrici« (str. 97). Sicer je pa koncem koncev zelo resnično, da »ljudi nisu u stanju da razumeju našu otvorenost, ali će zato biti sposobni da pobožno zadrže našu laž« (str. 94). Molčečnost, pravi, je »najpriporočljivejša stvar, ključ za vsaki uspeh in pot k miru« (str. 113). Po teh in mnogih podobnih zaključkih je jasno, da Atanasijevićeva živi iz naše dobe, jo dobro pozna in ilustrira in je zato tem sprejemljivejša.

Čisto Kneževićeva je misel: »Iz rastojanja (oddaljenosti) se ne samo preglednije vidi, nego se i pouzdanije misli« (str. 121).

Kot pozitivno vrednost moram naglašiti, da se pisateljici skoraj nikjer ne pozna ženskost.

Zapomniti si velja še naslednje reke: »Dostižno je samo ono što ostaje uobručeno osećanjem mere (148). Najoveštalija zloupotreba rečima: gomilati superlative radi toga da se opišu čiste osrednjosti (110). Treba hrabro da iščistimo od obmana svoju zavisnost od drugih (163). Kad smo potcenjeni, onda je plus u našim rukama, onda smo, zacelo, mi nadmoćni (105). Izvanredno je zadovoljstvo ići nepoznat i nezapažen, i biti daleko od sviju, i od dobrih, i od rdavih (130). Pitanje, šta o nama drugi misle, ne treba nikad da se pojavi u našoj svesti (129). Ono što ne smemo da ispoljimo (pokažemo), a što ne možemo da uništimo, moramo da zabravimo (zaklenemo) u sebe« (102).

Kako možât je odstavek na str. 22: »Slabi i nemoćni vrednju smisao za lepo. Snaga (moč) je estetična. Ne samo bedno, nego još pre ružno izgledaju ljudi koji nijedno svoje uverenje ne smeju da kažu, bez zaziranja šta će na to reći oni nad njima.«

V drugem delu »Etičnih odlomkov« (str. 177 do 240) je še mnogo manj suhega teoretiziranja. »Zaborav je najbolja odmazda« (povračilo), pravi (str. 183). O večnosti zaključuje, da je »utešna već samim tim što permanentno trajanje sadrži u sebi sve mogućnosti« (str. 186). Ideje o Bogu, večnosti, neskončnosti, rešitvi duše pravi, da so »čudesno neodoljive« (str. 186). Delo ji je rešitev iz mnogih skušnjav. Na str. 201 pravi: »Zaposlenost jeste još i najbolja odbrana svih svetskih propinanja«. O prijateljstvu misli tako-le: »Prijateljstvo je od izvanredno tankoga tkiva, i zato je neoslvarljivo nastaviti (nadaljevati ga, kad se jednom prekine. Kao zakrpljena svečana haljina od tanke materije i ono vredi samo kad je celo« (str. 203). O družbi: »Društvo (družba) nebliskih odvlači nas daleko od našega jezgra; boravljenje u prijateljskome utočištu vrača nas sopstvenoj duši« (str. 205). O vesti: »Savest ostaje jedina i najbolja orientacija za naše delanje« (str. 211). Zunanje zastrt, ali zelo resničen je stavek: »Melodije sa variacijama nisu visoka muzika« (str. 220).

Kljub vednemu in vednemu poudarjanju moči in zmožnosti človeka, ob koncu vendar prizna, da »u mrtvačkoj ili svetiteljskoj dotrajalosti svečano priznamo kako smo nejaki, da hitno popravimo tok zemaljskih stvari, i polažemo oružje« (str. 240).

Druga knjiga »Filozofskih fragmentov« je uspel zbornik duhovnih resnic; nekatere so na več načinov povedane in je s te strani knjiga nekam široka. Ksenija Atanasijević je v njej kristalizirala človeka v raznih situacijah in subjektivno zamišljeno. Posebno privlačen je pisateljičin stil, široka skala izražanja in zato cela vrsta novih doslej v srbščini še nerabljenih besednih sestav (grupacij).

Sicer pa knjiga zasluži, da eden naših poklicnih filozofskih kritikov napiše obsežno oceno o njej.

Belgrad, 19. junija 1930.

Tone Potokar.

Nemški glasovi o Ivanu Cankarju

Kritični mesečnik »Literarischer Handweiser«, ki ga izdaja Herderjeva založba v Freiburgu i. B., prinaša oceno o obeh pri Niethammerju na Dunaju v nemščini izišlih izborih Cankarjevih del. O **»Hlapcu Jerneju«** piše Josef Leo Seifert: »Slovenski pesnik Ivan Cankar (1876—1918) spada brez dvoma med velike pesnike slovanstva in njegova dela vsebujejo mnogo nepozabnih prizorov. Njegova tragika pa je v tem, da je — sin globoko vernih malih ljudi — zašel kot študent na Dunaju pod vpliv socializma in da ga trpljenje, ki ga je moral prestati, ni izčistilo kakor Dostojevskega, marveč da se je v svoji trmi začel zaletavati v Boga, kar je njegovemu pesniškemu delu prizadelo mnogo škode. Hlapec Jernej, junak njegove najbolj znane povesti, ki je delal 40 let na kmetiji, išče pri vseh inštancah, ko ga mladi gospodar zapodi, svoje »pravice« — celo do cesarja gre, pred katerega ga seveda policija ne pusti. Tedaj pa obupa nad Bogom, zažge kmetijo in razkačeni kmetje vržejo njega samega v plamene. Za svojo »pravico« pa smatra Jernej to, da pripada posestvo njemu in ne mlademu gospodarju in da ima on odločati, kdo sme gospodariti. — Trpinčeni in obupani pesnikov duh si daje duška v zasmehovanju krščanstva in njegovih predstavnikov, tako n. pr. v povesti župnikovega sina Polikarpa in njega maščevanju na svojem duhovnem očetu, ki se človeku zdi kakor peklenska vizija.

Kljub temu moramo to knjigo priporočiti baš katoliškim krogom, ker ulegne postati marsikateremu brezskrbnemu in mlačnemu katoliku memento, da je treba tudi v resnici v življenju krščanstvo resno upoštevati. Prevod je izvrsten.«

O **»Hiši Marije Pomočnice«** piše v isti reviji Joseph Albert: »Slovenec Ivan Cankar je umrl po trdi mladosti in mnogih udarcih usode kmalu po svetovni vojni v starosti 40 let. Povest, ki jo oznanja naslov te knjige, hoče prikazati premaganje nečistega sveta na življenju otrok, ki so neozdravljivo bolni ter v bolnišnici hrepeneče in veselo pričakujejo smrti. V svojem koprnenju po Bogu so skoraj vsi bogatejši nego ljudje, ki prihajajo od zunaj. Izredna pesniška nadarjenost žari iz te povesti, kakor je njena gradba malo umetniška. V nekaterih slikah stopa čutnost preveč močno na svitlo. — Drugi del knjige, pod naslovom »Moje življenje«, podaja izvlečke iz pisateljeve mladosti. Tu se razodeva pristni pesnik z vso svojo notranjostjo ter silo in lepoto jezika. Ti listi nimajo primere v vsem novejšem evropskem slovstvu. Verna preprostost matere zmaga nad vsem znanjem tega sveta, tudi nad svojim lastnim, v svetu znanstva odraščenim sinom. Prevod v nemščino je mojstrski.«

Rajko Vrečer, **Savinjska dolina** s posebnim ozirom na splošno, krajevno in upravno zgodovino v besedi in sliki. Samozaložba, Žalec 1930. Tiskala tiskarna Brata Rodé & Martinčič v Celju. 270 str. 40 Din.

Žalski nadučitelj R. Vrečer je poiskal po raznih tiskanih in rokopisnih virih vsa poročila, katera se ozirajo na Savinjsko dolino, je tista zbral, uredil in v pričujoči knjigi izdal. Razdelil pa je snov v štiri dele — kakor je že v naslovu knjige označeno —: I. Splošni zgodovinski oris (str. 1—33). Obsega zgodovino Savinjske doline od predzgodovinske dobe do najnovejšega časa. Za večino bralcev bo nov opis rimskega vojaškega taborišča na Ločici pri Polzeli (5—9) s 4 slikami. — II. Kronika Savinjskih občin. Je popis 18 občin v Savinjski dolini po abecednem redu — brez Celja. Omenja kratko zgodovinski opis občine, župne cerkve, vrsto župnikov od začetka 19. stoletja, vrsto znanih županov, zgodovino šol v župniji, opis gradov in drugih zanimivosti, kolikor je ravno našel v virih ali jih je sam znal. Obseg posameznih občin kajpada ni enak. Saj tudi ni bilo povsod gradivo enako obilno. Mislim, največja zasluga dela je ravno šolska zgodovina; njegovi stanovski tovariši so mu dali vse gradivo na razpolago. Ta del obsega str. 35 do 242. — III. Upravna in gospodarska zgodovina (str. 243—262). Razpravlja o upravah posameznih dob od rimskega časa do sedaj, pripadnost Savinjske doline k posameznim upravnim ednotam, gospodarske in življenske razmere v raznih časih. — sledi še dodatek: Iz moje preteklosti, v katerem pisatelj opisuje vse svoje rodbinske razmere, vsakoletna potovanja, svoje službe, sodelovanje pri raznih pevskih in godbenih društvih in končno tudi svoje pisateljevanje. Pri tem dodatku, ki mi nehote sili v pero Prešernove besede: »Kaj pa je tebe treba bilo . . .«, pa nam zamolči — iz sramežljivosti? — svoj rojstni dan in leto rojstva. Knjigo krasi tudi 50 slik raznih gradov itd. po Vischerju in novejših posnetkih, nekatere so v tej knjigi prvič obelodanjene. Knjiga bo gotovo našla mnogo prijateljev v Savinjski dolini. — S tem bi bila moja naloga končana, ko bi me vest ne silila vsaj k opazki: Avtor ni bil vedno srečen pri izbiri svojih virov, in je delal s preveliko naglico. Vseh napak vsled tega ne morem in maram tukaj naštevati. Pisatelj n. pr. zastopa še vedno že davno ovrženo bajko, da je panonski knez Pribina imel svojo kneževino v Savinjski dolini. Zato pa vkljub večkrat poudarjeni meji med oglejsko in solnograško škofijo od l. 811 naprej, Dravi, po kateri je Savinjska dolina pripadala kajpada Ogleju, strašijo po njej solnograški nadškofje in posvečujejo tukaj cerkve, kakor Petrovče, Žalec, Sv. Rupert itd., ustanovljene po Pribini, Kocelu (16, 19, 35, 45, 111, 114, 174, 194). Iz te krive podmene še sledijo marsikatere ponesrečene trditve, katerih ne moremo vseh tukaj navajati. — Velika naglica se spozna ne samo v dejstvu, da avtor datira svoje delo na str. 267 s 1. majem 1930, referent pa je knjigo po pošti prejel že 16. maja, ampak tudi v mnogih tiskovnih pogreških. Teh navaja avtor sam na koncu skoraj dve strani, pa še jih je cela kopica ostala! Nekateri zelo motijo. N. pr. str. 17: 505 mesto 605; str. 20: cesar Friderik II., namesto celiski grof Friderik II., kakor stoji sicer na str. 132 pravilno; str. 162: 1147 namesto 1137 itd. Medtem še str. 1.: v Negavi namesto: v Negovi ne štejemo med tiskovne pogreške. Potem razna nasprotja. Ali ona mešanica na str. 174: O arhijakonih nima pravega pojma (253)! — Po našem mnenju bi bil g. Vrečer najboljše napravil, ako bi dovršeni rokopis pustil vsaj pol leta ležati. Potem pa bi ga mirno še enkrat pregledal in predelal, ker bi sam še prišel na razne nedostatke in tiste popravil. Nato bi šele naj dal delo v tisk in prvi stavek že pridno korigiral. Tako bi sicer drugače lepa knjiga na svoji veljavi izredno mnogo pridobila.

Celje. A. Ljubša.

*

Jadranski almanah, ki je prvič izšel l. 1923. pod uredništvom dr. Lojze Resa, drugič pa l. 1924. pod uredništvom dr. Janko Kralja, je zdaj izšel v tretjič pod uredništvom Rado Bednarika; Gorica, 1930. Prinaša sledeče sestavke: Ivan Rejec, župnik: Notranje vrednote kulture so odločile. — Dr. Mirko Rupel: Rezija, Rezijani in rezijanščina. — Dr. A. Kacin: Nov slovenski rokopis iz 15. stoletja. — † Franjo Kos: Prebivalstvo Gorice v kasnem srednjem veku. — Rado Bednarik: † Franjo Kos. — Msgr. Arko: Nekdanji socialni položaj idrijskega rudarja. — Filip Terčelj: Prosvetno delo v povojni dobi. — Rado Bednarik: »Mladika«. — Milanović: Iz istarske kulturne prošlosti. — Josip Rustja: Razvoj zadružništva v Julijski krajini. — Dr. Bercé: Trst — Hamburg. — Dr. Stelè: Novo cerkveno slikarstvo v Julijski krajini. — France Goršè: Glasbeno življenje v letih 1924.—1930. — Matija Bravničar: Naši glasbeni umetniki v tujini. — Dr. A. Kacin: Slovenski tisk v Italiji od 4. novembra 1918 dalje.

Prva celotna izdaja!

Doktorja Franceta Prešerna

zbrano delo

Cena Din 40·—, eleg. vezana Din 55·—

Jugoslovanska knjigarna v Ljubljani.

Fran Orehek:

Elektrifikacija Slovenije

oziroma pogodba med KDE in MOL.*

Ker sem bil načelnik odseka, ki naj vodi pogajanja med K. D. E. in M. O. L. podajam v tej zadevi tudi jaz svoje laiško mnenje. Predvsem pa naj ugotovim nastopno:

Gospod vseuč. profesor dr. Vidmar je v »Sl. Narodu« z dne 22. aprila t. l. na moja izvajanja, ki jih je objavil »Slovenec« dne 19. aprila t. l., zapisal, da z mano ne more debatirati, ker sem laik. Na to mu nisem odgovoril, ker sem si mislil, pride še čas in priložnost, da mu povem nastopno:

Res je, da sem laik in da se kot tak tudi nikdar nisem in ne bom vmešaval v vprašanja, ki so zgolj tehničnega značaja. Glede splošno-gospodarskih vprašanj pa mislim, da smem istotako imeti svoje mišljenje in o njih razpravljati. Če sem pa laik, tudi v tem vpogledu po mnenju g. univ. prof. dr. Vidmarja, je tudi njegovo razpravljanje s te strani laično. Tehnik je tehnik. Tehnika in gospospodarstvo pa ni eno in isto.

Toda k stvari:

Dne 13. junija se je v občinskem svetu pričela razprava o vprašanju priključitve Ljubljane na elektrarno v Velenju. Razburjenje veliko! Vsi dnevni časopisi: »Jugoslovan«, »Slovenec«, »Jutro«, »Sl. Narod«, so imeli dovolj člankov o elektrifikaciji banovine, o priključitvi M. O. L. na Velenje, o gospodarskih problemih itd. Članki se še nadaljujejo in se bodo še nadaljevali, tako trdijo izvestni krogi iz raznih taborov. Mnogi članki so bili stvarni in dobri, mnogo jih je bilo, ki so bili velika nesmiselnost.

Iz vsega tega prerekanja in pričkanja je pa vendar povzeti eno vodilno misel, **da mora izvesti splošno elektrifikacijo le dravska banovina in da je le ona poklicana v to.** Tudi mestna občina ljubljanska se temu ne protivi in so vsi njeni zastopniki, bodisi v občinskem svetu ali v elektrifikacijskem odseku te miselnosti, da je elektrifikacijo izvesti mogoče le banovini in da je le ona v prvi vrsti v to poklicana. **Mestna občina pa je kot taka pripravljena z vsemi svojimi močmi podpreti to akcijo,** seveda s pridržkom, da ne utrpi gmotne škode. Toda o tem kasneje.

Po razpravi v občinskem svetu je izšel prvi članek v »Jugoslovanu« dne 15. junija, ki sicer nima direktne zveze z razpravo v občinskem svetu, pač pa je dotični članek, naslovljen: »T. P. D. je za elektrifikacijo Slovenije«, zelo značilen. Članek je povsem točen in pravilen, toda objavljen je bil v času, ko bi si lahko kdo, ki ni o celi zadeva točno poučen, ustvaril napačno mnenje, češ, da obstoji med M. O. L. in T. P. D. kak dogovor in da vsled tega mestna občina zavrača predloženo pogodbo K. D. E. Članek je, kakor že rečeno, povsem umesten, toda ne ob pravem času objavljen.

17. junija je izšel drugi članek v »Jugoslovanu«, ki zopet obravnava elektrifikacijo vse Slovenije in ki razpravlja, kaj so predlagale K. D. E. M. O. L. Članek se opira na besede, ki sem jih zapisal svoječasno v »Slovencu«, češ, **da še enkrat ugotavljam, da se ponavljajo enaka predavanja in razpravljanja vedno le tedaj, kadar nekaterim ne gre kaj v račun.** — Tudi danes stojim na tem stališču. Prav žal mi je pa tudi izreči to, **da bi bilo veliko bolje, ko bi vse te zadeve ne prišle v taki obliki v javnost, ker to škoduje le namenu samemu.**

Po debati v občinskem svetu se je pojavilo mnogo poklicanih in nepoklicanih, ki so razpravljali o elektrifikaciji po časopisih in konec vsega konca je ta, da se je javnost s tem popolnoma desorientirala in zbegala.

Poročilo, katerega sta podala g. dr. Fettich-Frankheim in g. inž. Dietrich, zavrača že samo na sebi vsa izvajanja v tem članku.

Nekaj bi pa moral vendarle še k temu pripomniti. K. D. E. se obvezujejo M. O. L. dobavljati električno energijo od **koderkoli.** Ta pasus pogodbe mi je zelo nesimpatičen. M. O. L. je pa le pripravljena jemati tok od K. D. E., katerega te bodisi koderkoli **same producirajo.** Temu besedilu pogodbe se pa protivijo K. D. E. in zakaj, mi ni znano. Bojazen obstoja v tem, da se misli tudi še na nekoga drugega proizvajalca električne energije in to je **Fala.** Mestna občina pa noče jemati falskega toka potom posredovalcev. Če bi ga že morala jemati, ga lahko jemlje direktno in si posredovalno provizijo ali dobiček sama zase pridrži. Tak postopek K. D. E. ne bi bil upravičljiv, kajti če bi se K. D. E. zvezala s Falo, bi bilo isto, kakor če bi se zvezala s Trbovljami. T. P. D., kateri se pravi, da je tuj kapital, je enaka Fali, ker tudi ta je tuj kapital. Jasnost v pogodbi je v prvi vrsti predvsem potrebna. M. O. L. izključuje T. P. D. kakor tudi Falo, torej naj tudi potem K. D. E. poleg T. P. D. izključijo Falo. Ako se to doseže, bode že napravljen prvi korak do zbližanja.

Nadalje mi je tudi nerazumljivo, zakaj se je moralo pri preračunavanju, koliko stane mestno občino proizvajanje električnega toka, vzeti za podlago leto 1929, tedaj dobo, ko je mestna občina proizvajala električni tok s parnimi stroji na zelo drag način. Novi turboagregat bo proizvajal električno energijo mnogo ceneje, kakor se je dognalo po veščakih. Jaz moram to verjeti, ker sem laik. Ako bi mestna občina akceptirala pogodbo v obliki, kakor je predložena in obračunavala na način, kakor je predviden, bi imela dvojne konzumente. Za stare konzumente bi morala tok plačevati po 1.08 Din, novi konzumenti, kakor zatrjujejo K. D. E., posebno pa industrija, pa bi dobivali tok po nižji ceni. — To bi ustvarilo dve vrsti občanov.

Da pa je ne mogoče mestni občini delati razliko med občani, je umevno.

V »Jugoslovanu« z dne 19. junija pojasnjuje celo zadevo sam g. ban ing. Sernec. Vse lepo in pravilno, toda jedro tistega, o čemur se vse suče, to je o načinu zaračunavanja električnega toka, tudi s tem člankom ni rešeno. Gospod ban citira tudi izvedeniško mnenje Orniga. Glavno, kar je za mestno občino izpovedal Ornig, je pač to, — kar smatra g. ban za postransko stvar —, **da je način obračunavanja težak in kompliciran.** Torej eden najmerodajnejših izvedencev v Avstriji je istega mnenja, kakor večina članov elektrifikacijske komisije in občinskega sveta. — Ali se mora res ta način obračunavanja obdržati, ki je za strokovnjaka kompliciran, kaj šele za nestrokovnjaka?

Sem mnenja, da naj bodo pogodbe take, da so vsakomur jasne, tudi laiku. Ali ni noben drug način obračunavnja mogoč, ki bi ne bil tako kompliciran? Zakaj mora ta pogodba imeti isti način obračunavanja, ki ga ima Fala in mesto Maribor?

G. ban omenja tudi, da je odpor proti dangšnji akciji banovine močan in da stoje v enotni fronti proti tej akciji T. P. D., Zveza industrijcev slovenskega ozemlja in vsaj navidezno večina občinskega sveta ljubljanskega. — Zadnjega, to je večino občinskega sveta, g. ban lahko izloči. Čudno se mi pa dozdeva, da ne najdem v tej enotni fronti Fale. Ali je res Fala tako brezpomembna, da sploh ne pride v poštev? Ali je Fala tako podjetje, ki prav nič ne more škodovati in noče škodovati akciji banovine? V tem bi želel, da se nam natoči čistega vina, da se poslužujem izraza gda. bana.

M. O. L. se je predložil osnutek pogodbe. Ali se ta osnutek ne sme v točki 7 (obračunavanje) prav nič spremeniti? — Če je tako, potem je to diktat!

M. O. L. pa danes še ni premaganec, da bi morala podpisovati kapitulacijsko pogodbo. Za to je še vedno čas. Boj še ni dokončan, in če bo ta boj končan na ta način, da bo Ljubljana podlegla v celem obsegu, potem lahko K. D. E. predlože v podpis kapitulacijsko pogodbo. M. O. L. pa danes še ni v tem položaju, vsled česar hoče skleniti trgovsko pogodbo in v to je pripravljena vsak čas, biti pa morajo njene koristi v vsakem oziru sedaj in v bodoče popolnoma zavarovane. V tem smislu pa mora braniti koristi M. O. L. g. župan.

Da se pa pride do sporazuma med obema pogodbenikoma, je treba predvsem strpnosti. Ne eden ne drugi pogodbenik ne sme nastopati tako, da bi drugemu kazal svojo moč in ga hotel s to močjo prisiliti do tega, da podpiše to, kar ne smatra prvi za dobro, pravilno in koristno.

Vsled tega se mi ne zdi povsem neumestno in mi je tudi nerazumljivo, zakaj se vse prošnje, ki jih je vložila M. O. L. za razširjenje svojega omrežja velike napetosti, kakor tudi za sekundarno omrežje, ne rešijo od pristojnih oblasti, dasiravno bi morala ta rešitev že davno biti izdana v smislu obstoječih zakonov. Pravilno vložene prošnje nimajo in ne smejo biti odvisne od pogodbe, ki jo ima skleniti M. O. L. in K. D. E.

K. D. E. so banovinsko podjetje, kakor je mestna elektrarna mestno podjetje. Mestna elektrarna izvršuje tudi inštalacije. Vzemimo, da bi prišel nek inštalater, ki je upravičen ta dela izvrševati, in bi zaprosil pri mestnem magistratu, da mu le-ta izda tozadevno koncesijo ali obrtni list. — Mestna elektrarna ima tudi trgovino z električnimi potrebščinami. Prišel bi drug za to upravičeni in bi zaprosil za obrtni list. Mest.-i magistrat, ki podeljuje v svojem prenešenem delokrogu te pravice, pa bi ne hotel prošenj teh dveh prosilcev rešiti, ker bi s tem nastala dva nova konkurenta mestni elektrarni in ker vrši enake posle mestna elektrarna. — Tako postopanje bi bilo ožigosati, bilo bi protizakonito, in vsakdo bi se moral zgražati nad tem. Mestni magistrat ne sme svoj stalež v korist mestne elektrarne izrabljati.

Če to velja za mestni magistrat, velja tudi za vsak drug urad.

Prošnje, katere so od strani mestne elektrarne oziroma M. O. L. pri pristojnih oblasteh za razširjenje električnega omrežja vložene, so pa tudi tako malenkostnega značaja, da se jih pač tako veliko zasnovana banska elektrifikacija ne more strašiti in ji tudi ne morejo biti resen konkurent ali v resno škodo.

Obojestransko naj se odstranijo vse ovire, naj se pride do spoznanja, da je eden drugemu potreben, in prišlo se bo gotovo do skupnega uspešnega delovanja, katero bo v korist ne samo obema pogodbenikoma, temveč splošnosti.

* Priobčujemo tudi ta prispevek k debati o elektrifikaciji, da se čuje tudi druga plat zvona, v tem slučaju stališče ljubljanske občine. »Slovenec« v tem sporu zasleduje le ta cilj, da po svojih močeh pomaga rešiti to velevažno vprašanje na način, ki bo najbolj v korist našemu ljudstvu. — Uredništvo.

Modne novosti

1. Ensemble iz rjasto-rujavega krepp caida s kratkimi rokavi; vrhna jopica z ovratnikom iz belega krepp georgette-a in reversjem iz rujavega krepp satina.

2. Kostum iz kache fraise barve; jopica z velikim cape-om, ravno krilo z dvostransko položenimi gubami.

3. Sportni kostum z gumbnim obšivom, žepi in usnjenim pasom; krilo položeno v gube.

4. Cestna obleka iz mandljevo-zelenega tweeda s prešitimi šivi, gumbnim obrobkom, kletnimi gubami in ovratnikom iz pikee-ja.

5. in 6. Bratec in sestrica: bela pralna svila s plavimi pikami in temnoplavim obšivom; hlačice na gumbe iz temnoplavega platna.

7. Otroška oblekca iz belega, pisano-vzorčastega voile-a, zadaj zapeta, vrat, rokavi in pas obšiti s trakom skladne barve.

8. Obleka iz pralne svile, bela s črešnjevo-rdečim vzorcem; poševno ukrojen životek in širok obrobek na krilu sta iz črešnjevo-rdečega china-kreppa.

9. Haljica iz živo pikastega mezlana z nazobčanim robom, ovratnik in obšivi na rokavčkih iz belega pikee-ja.

10. Poletna obleka v obliki ovoja iz rožastega china kreppa; krilo spredaj gladko s širokim všitim, v gube položenim delom, zadaj zvončaste oblike.

Žena naj svojo nalogo ume

»Vsaka žena naj se na svojo nalogo razume.« Ta izvrstni nasvet je dala nedavno mlajšemu ženskemu rodu pesnica Annie Swan. »Kajti,« je dodala, »mnogo zakonov ponesreči po mojem mnenju zato, ker žena ne zna voditi gospodinjstva. Tudi bi morala vsaka žena vedeti, kako je treba z zakonskim možem ravnati.«

Glavni vzrok vsega zla je v tem, da se toliko mladih žensk obupno prizadeva, da bi dobile moža, ko ga pa imajo, pa pozabljajo na najenostavnejše dolžnosti. Večinoma je temu vzrok njihova neizkušenost in sebičnost.

Za pravilno vodstvo gospodinjstva je treba mnogo umnosti in izkušenj in nasproti možu mora imeti žena mnogo razumevanja, mnogo življenske modrosti. Mnogo je žensk, ki mislijo, da imajo dolžnosti le nasproti sebi in da so storile svoje za zakon že s tem, da so pred oltarjem rekle »da«. Resnost življenja pa začenja še-le po medenih tednih.

V zakonu mora mož skrbeti za prehrano družine, ščititi ženo in otroke pred vsemi neprilikami življenja in jih po možnosti osrečiti. Če se mož v svojem pridobitnem poklicu izkaže nesposobnega, potem je slab zakonski mož, in če misli izključno le na svoje delo — izvzemši seveda posebne, kritične dobe — je pravtako slab zakonski mož. Ravno tako ni za zakon mož, ki mu je ljubša tuja družabnost, sport in druge zabave nego družinsko življenje.

Zakonska pogodba ne terja od žene nič manj nego sposobnosti v gospodinjstvu in vzgoji otrok, kakor od moža njegov pridobitni poklic. Tudi naj žena ostane v zakonu ravno tako prikupna, kakor je bila pred njim. Če zahteva od moža nagnenje in ljubezen, mu mora oboje tudi sama dajati.

Žal, da daje večina moških dražestnim ženskam prednost pred stvarnimi in sposobnimi. Seveda pa dražest in sposobnost nista nezdružljivi; dražestna ženska, ki se zanaša le na to svojo odliko, igra tvegano igro in zanemarja pri tem svoje najočividnejše dolžnosti. Zakaj srečujemo toliko praznih, abotnih starih žensk? In zakaj toliko zagrenjenih, čemernih žensk v srednjih letih in starosti? Enostavno zato, ker so bile nesposobne, da bi se prilagodile življenju in združile sposobnost z vedrostjo in ljubkostjo.

Največje zanimanje za svoje otroke velja kot hvalevredno za žensko. To je pravilno, če to ne zajema popolnoma vsega njenega življenja. Nobena žena ne sme zaradi otrok zanemarjati svojega moža. Dušno in telesno zdrave otroke je mogoče mnogo bolj prepuščati same sebi, nego delajo to matere, ki se imajo rade za izobražene, ki pa ponavadi nimajo dovolj znanja in spoznanja, da bi vse teorije različnih svetovalcev tudi dobro prebavile. Slednjič družinski glavar ni samo sredstvo za pridobivanje denarja; marveč mu je treba dom napraviti domač — kar bo tem boljše za oba dela.

Umetnost pravočasnega staranja

Stara resnica je, da bi vsak rad postal star, ker je to pač edina pot do dolgega življenja, da pa star biti nihče noče. Žal pa se starost za svoje pravo ne da oguljufati. Mladost se da z umetnimi in naravnimi sredstvi pač podaljšati, več pa ne. Današnje ženstvo je itak kar na splošno za deset do dvajset let na boljšem nego prejšnje generacije, ko se more še mladostno oblačiti in tudi čutiti, ne da bi se kdo nad tem izpodtikal. Še pred par desetletji so se ženske s tridesetimi leti čutile in so veljale kot stare približno tako, kakor danes komaj s petdesetimi leti.

Toda tudi sodobni ženski so postavljene starostne meje, ki se jih vsaka sama zase prav dobro zaveda, o katerih pa misli, da jih drugi ne vidijo in igra dalje mladostno vlogo. Na svojo škodo. Gotovo je čisto prav, da skuša vsakteri človek ohraniti toliko zdravja, svežosti in bodrosti do zadnjih let svojega življenja, kolikor le more. Vendar se poznejšim letom spodobi resnejše obnašanje; ne sme se siliti v družbo mladih ljudi kot enak z enakimi in zlasti ne sme starejša ženska hoteti biti koketna. Ženska, ki tega pravočasno ne razume, vzbuja v najboljšem slučaju pomilovanje.

Seveda, pa ni vedno nečimernost, ki sili danes priletne ljudi, da se nočejo priznati za take. Resnica je, da danes prinaša starost strahote, ki jih prejšnje dobe niso poznale. Preje so mladostno svežost in lepoto zamenjale druge vrednote, ki se niso nič manj cenile. Namesto ljubezni je človek užival spoštovanje, spoštljivost; leta so mu prinesla udobne eksistenčne razmere; njegova izkušenost, poznavanje ljudi, njegovo delo, njegovi svéti so se visoko cenili. Starost zato ni imela nič strašnega, poniževalnega, družabno izključujočega, marveč je bila lepa, prijetna nagrada za delavno življenje mladih in zrelih let.

Vsi vemo, da danes ni več tako. Današnji čas ceni le rekordne uspehe in užitke, ki so dani le mladim in mlajšim letom. Bliskoviti tempo današnjega življenja za izkušnje prejšnjih dob nima več zmisla ne uporabe. Pa tudi v gmotnem oziru sedanje gospodarske razmere starosti ne dajejo tiste varnosti in zaščite, da ne govorimo o obilju, ki jih je bila praviloma deležna starost v prejšnjih časih.

To je pač tok časa, ki se ne da na mestu zavreti. S tem je treba računati in se prilagoditi. Iskreno je treba priznati staranje, a zdravje in moč ohraniti in negovati: Ne skušajmo hiteti s časom s tem, da si barvamo osivele lase, marveč s tem, da skušamo zmagovati njegov brzeči delovni korak. Slednjič mora trenutno precenjevanje mladine — tudi na popriščih, kjer tega niti ne zasluži in kjer bosta polagoma pridobljeno znanje in izkušnja ostala vedno merodajna — ponehati, življenje mora preiti v naravnejši tok, ko bo brutalno odrivanje in zametavanje starejših ljudi nemogoče. Tedaj bodo pač ob sebi izginile tudi ženske, ki bi hotele še s šestdesetimi leti igrati ženo »nevarnih let«.

Tvrdka
A. KUNC
Ljubljana — Gosposka ulica
priporoča svoje izborne izdelke moških oblačil. - Cene kar mogoče nizke!

UPORABLJAJTE SAMO ORIGINALNI
„ZACHERLIN“
NAJBOLJŠE SREDSTVO ZOPER MRČES

Čitateljem „Slovenca“ za nedeljo

F. F. v. Conring:

Izdajalka

Indijska črtica.

Begum Allah Visaya je smuknila iz svoje hiše z globoko zastrtim obrazom, postala za trenotek v senci smokev in se ob granatni jablani ozrla na verando in na okna, če je kdo ne vidi. Potem je z glasno utripajočim srcem nitela dalje. Mimo slabo dišečih karavan in Chorassona, mimo vladne palače in policijske barake — v častniško kazino.

Ko je hotela kreniti po stopnicah, ji je stopila nasproti straža v khaki-uniformi in jo vprašala, česa želi? Obenem je prišel mlad sluga, čisto rdeče oblečen, skozi vrata.

»Rada bi govorila s kapitanom Bonsonbyjem.«

Straža je ostro motrila zastrto damo in se vprašala, ali ima nos? Kajti na splošno se tako globoko zastirajo samo tiste indijske žene, ki jim je mož kot samolasten krvnik odrezal nos.

Potem je vojak vprašal: »Kaj pa hočete sedaj ob sedmih, tik pred jedjo, še od kapitana? In kdo ste sploh, da se kaj takega drznete?«

V tem trenotku so stražo odpoklicali. Tedaj je dama vzela iz žepa deset rupij in jih ponudila slugi: »To je tvoje, če me odvedeš k sahibu (sahib = gospod).

Fant si tega ni dal dvakrat reči; odvedel je Indijko, predno se je vrnila straža, v hišo in tam v podčastniško obednico, kjer se je ravno mudil kapitanov sluga. Ko je ta videl damo, se je prestrašil, slednjič pa jo je le javil svojemu gospodu.

Kapitan Bonsonby, veder Irec, ki še ni služil dolgo na indijski meji in je poznal njene nevarnosti le iz pripovedovanja tovarišev, jo je povabil, naj vstopi in jo najljubezniveje sprejel. Ko si je odkrila obraz, je z zadovoljstvom opazil, da je bila izredno čedna. Ponudil ji je pleten stol in jo vprašal: »Kaj mi je naklonilo čast?«

Zardela je, obmolčala, nato pa neposredno vprašala: »Ali veste, gospod kapitan, da je lani nekako ob tem času vojaški sel tu v kazini zabodel častnika našega polka samo zato, ker je bil belec in si vsak Indijec šteje v čast, umoriti kakega sahiba?«

Kapitan Bonsonby je postal zdajci pozoren. Dvignil je glavo in ostro pogledal svojo obiskovalko. Kaj naj bi to pomenilo?

Opazila je njegovo izpremembo in takoj dejala: »Ne bojte se me, saj prihajam le, da vas opozorim na nevarnost.«

Kapitan Bonsonby, drugače hraber vojak, se je le nekoliko zmedel in mukoma dejal: »Ne, o umoru ne vem nič. Saj sem bil še-le nedavno prestavljen iz Londona semkaj v Bàrren. Toliko so mi pripovedovali, toda ...« se je zdajci prekinil, »hoteli ste me svariti? Pred čim? Pred kom?« Pričakujé se je nagnil naprej in jo pozorno gledal.

»Kdo bo storil, ne vem, vem le, da je iz taistega kraja kakor oni, ki je storil lani.«

Ali mi ne morete kaj natančnejšega povedati? Kako ste zvedeli za nameravani napad?«

Znova je zardela in topot še bolj nego prvič, in rekla komaj slišno: Častnik Indijec Mahoob Ali ...«

»Poznam!«

»... je našel fotografijo, ki sem jo ...« tu so ji dolge veke zasenčile oči in glas ji je prešel v šepet, »napravila o vas, ko ste jezdili mimo ... Ker me ljubi, vam je v svoji ljubosumnosti prisegel smrt in najel onega človeka, čegar ime pa mi ni znano, da vas umori in s tem dokaže, da njegova rodovina ni slabša od one lanskega morilca.«

Kapitan je zgrožen skočil na noge.

»In kdaj naj se to zgodi?«

»Nocoj med obedom.«

Pogledal jo je, kakor bi imel pred seboj blazno žensko, toda kmalu mu je bilo jasno, da je ženska jako dobro vedela, kaj dela. Prožil ji je roko: »Prijateljica Angležev ste?«

Položila je svojo ozko, rujavo, s prstani okrašeno roko v njegovo in odvrnila: »Ne vseh.« In zopet je zardela do senc.

»Iskrena vam hvala! A vaše ime?«

»Begum Allah Visaya.«

»Oh, sedaj vas spoznam,« je zdajci zaklical, »stanujete v hiši ob kanalu Sarra-Jam, pred katero rastejo smokve! Videl sem vas enkrat, a potem nikoli več.«

»Ko ste prihajali mimo, sem se vedno skrila.«

Malo minut nato je z globoko zastrtim obrazom odšla, kakor je bila prišla, on pa je ostal z umljivim razburjenjem v srcu.

Umoriti ga hočejo. V teku te ure pri obedu. Toliko je bilo gotovo in Mahoob Ali je bil tega pač sposoben. Toda kdo naj bi bil najeti morilec? Kako in v katerem trenotku ga bo napadel?

Spreletela ga je zona in vprašal se je, kaj naj stori? Če se sedaj umakne nevarnosti, ga bo zalotila drugič nepripravljenega. Torej je že bolje, da se postavi po robu sedaj.

Vtaknil je nabit revolver v žep in se odpravil v jedilnico.

Če morda vse skupaj vendar-le niso prazne ženske marnje?

Ostro si je od strani ogledal trojico domačih slug. Premotril je tudi njihovo obleko, če se morda ne skriva pod njo kako orožje, toda nič sumljivega ni mogel opaziti.

Srce mu je bilo prav do grla in zdelo se mu je, kakor bi sedel pri svoji lastni krvniški pojedini. Ko je tako sedel in jedel, si je tudi rekel, če ne bi bilo morda pametno napeljati pogovor na lanski slučaj? Čisto odkrito in jasno, da bi s tem morilca, ki je moral slišati vsako besedo, oplašil? Vendar je to opustil, ker mu je bil jezik kakor ohromel. Silno ga je prijelo.

Bil je nenavadno molčeč in izpod vek je skrbno pazil na vsak gib služabništva. Vselej ga je spreletel mraz, čim se mu je kateri od njih približal, in oddihnil si je, če je videl skledo, ki so mu jo bili prožili na levi, že pri svojem sosedu na desni. Vedeti in ne moči ničesar storiti — kolika muka! Stokrat raje bi bil z odprtimi očmi drl smrti nasproti, nego tako prenašal zalezovanje.

Na misel so mu prihajale pravljice iz Tisoč in ene noči in ob tem mu ni bilo ugodneje. Turbani slug so govorili le prerazločno orientalski jezik in njihov neslišni, begajoči korak ga je spominjal na palače, mu pripovedoval o suženjstvu in zalezujoči osveti.

Začel je šteti vtripe žil, ki so kakor s kladivom udarjale ob senca. »Eden, dve, tri ...« Poškilil je po slugah in začel znova šteti: »Ena, dve, tri ...« naprej ni mogel. V nos mu je udarilo izparivanje teles domačih slug, česar drugače ni nikoli opazil. Zopet je poškilil. Nič sumljivega ni bilo videti. Nenadoma je pomislil na starega Samuela v Londonu, ki mu je bil dolžan, in moral se je srdito smehljati. Ta potem ne dobi nič in iskati bo moral kritja v njegovi zapuščini.

Njegova zapuščina! Kljub kritičnemu položaju bi se bil najraje glasno zasmejal. Pogladil se je z roko po obleki, da je začutil ročaj ostro nabitega orožja. Tudi njegova mati je bliskovito šinila mimo in potem mlado, plavolaso bitje. Toda sentimentalen ni hotel biti. Hudiča! Tega ne. »Ena, dve, tri ...« ali oni veliki z zastrtimi očmi ni posegel v žep?

Bliskovito je skočil na noge, stol se je prevrnil po tleh. Vsi so se začudeno ozrli vanj. A že se je vrgel na rujavega, in v tem ko je njegova levica zgrabila Indijca za grlo, se je desnica kakor s kleščami oklenila njegove roke.

Na tla je padlo bodalo.

»Straža!« je zaklical hripavo.

Ni trajalo dolgo, ko so pepelnato prepadlega indijskega gorjanca odvedli.

Potem je kapitan sedel in povedal svojo zgodbo, ne da bi bil navedel ime dame z velom. Vsi so občudovali njegovo hladnokrvnost in njegov pogum. Nihče ni bil ničesar opazil.

Ko je nastala noč, se je kapitan splazil iz hiše, da bi se Allah Visayi zahvalil.

Ko je šel mimo Velblodjega parka, je srečal Mahoob Alija, ki je po vsej priliki prihajal od kanala in bil vidno neprijetno presenečen, da je srečal kapitana. Kljub temu je uljudno pozdravil. Bonsonby-ja je čudno spreletelo, vendar je hitel dalje.

Ko je prišel do smokev, je trenotek postal in prisluškoval, nato je stopil v odprio hišo. Nobenega glasu. Nobenega človeka. Nekak čuden molk. Šel je po stopnicah in vstopil v sobo, v katero se je zlivala mesečina in srebrila vse predmete. Tu je ležala harpa; in poleg nje na tleh z bodalom v prsih v svoji krvi — Allah Visaya, izdajalka.

W. Komakizzy pl. Nohara:

Srečanje z generalom Nogi-jem

Dobro se še spominjam pomladi 1912. Takrat sem studiral v Tokiu in živel v hiši industrijca in barona M. kot »domači student«. Domači student je japonska ustanova, ki zagotavlja mlademu dijaku življenje v dobri hiši, gostitelju pa pomoč zanesljivega, izobraženega mladega človeka v lastnosti nekakega zasebnega tajnika.

Moja naloga je bila nekoliko drugačna. Predvsem sem moral skrbeti za okrasitev prostorov z broncami, slikami in napisi; poleg tega sem moral paziti na vrt ali bolje park, ki je spadal med najlepše v mestu. To niso bile posebno lahke stvari in so zahtevale vso pozornost, posebno, če pomislimo, da v japonskih hišah okrasja — kakemono, bronec — ne ostanejo na enem mestu dlje kakor teden dni, marveč se neprestano premeščajo; pri tem pa treba paziti, da se vsak okrasni predmet sklada s prostorom, letnim časom in z ostalimi okrasnimi predmeti. Tako mora biti n. pr. cvetlica v vazi v nekakem soglasju s cvetlicami na slikah.

Nekega večera proti koncu marca, ko sem bil ravno vtopljen v tako delo, sem zaslišal pred hišo konjski peket — v tej, inače tako tihi okolici, redek ropot. Potem sem slišal, kako je služabništvo z najizbranejšim spoštovanjem pozdravilo nekega gosta in ga odvedlo v sprejemnico. Hitel sem tja, ne da bi mi bili gosta še-le prijavili, da bi g... gospodarjevem imenu pozdravil. In nemalo sem se začudil nad gostom, ki ni bil nihče drugi nego general in feldmaršal grof Nogi. Bil sem pač že slišal, da spada slavni vojskovodja med znance našega domačina; vendar ga dotlej še nismo nikoli pozdravili v hiši in ga sploh še nisem bil videl iz obličja v obličje. Vtis, ki ga je napravil name, je daleč presegal onega, ki je izhajal iz njegovih slik; tršat in skoraj majhen, me je spominjal na umne besede nekega zapadnega učenjaka, ki je govoril o »monumentalnosti v majhnem« japonske umetnosti, ki sem jo menil spoznati tudi v postavi in osebi vojskovodje.

Potem je prišel domačin, baron M., in moža sta se pozdravila prisrčno.

Pokazalo se je, da je prišel general k nam s čisto določenim namenom. »Vračal sem se že pozno,« je dejal, »iz vojnega ministrstva, kjer imamo te dni več nego dovolj dela — in videl, kako se vrača ljudstvo z dežele domov, obloženo s cvetočim vejevjem. Tedaj sem se spomnil, da pravkar cveto črešnje. Kdaj pride ubog cesarjev uradnik, kakor sem jaz, do tega, da bi šel za ves dan na prosto in se posvetil naravi? Spomnil sem se pa, da imate vi, baron M., vrt, ki slovi zaradi svojih prekrasnih črešnjevih dreves. Ali bi bili tako dobri in mi dovolili, da se smem pol ure pomuditi v njem? Ne bi hotel motiti in prosim, da se name prav nič ne ozirate; sam se bom nekoliko izprehodil in nato neopažen izginil pri stranskih vratih.«

Baron je pomislil trenotek, pogledal skozi okno in opazil, da je bilo za občudovanje cvetja že dokaj pozno in temno. Bodisi, da je bil nečimern zaradi svojih črešenj — bodisi, da je hotel sivemu vojskovodji prirediti čisto posebno počaščenje, na vsak način me je poklical na stran in mi dal nalog: Naj v naglici zberem mehanikov in monterjev, kolikor največ morem, in ti naj po vsem vrtu napeljejo električne žice in v vsa drevesa montirajo električne žarnice — vse prikrito in natihem in vse mora biti gotovo — v pol ure. Hitel sem na telefon in dal trem — štirim instalacijskim tvrdkam potrebna naročila.

Baron M. je dal v tem vse oknice sprejemnice zapreti, da general ne bi o pripravah ničesar opazil. Naročil je, da so gostu prinesli pogretega vina in mu je stregel z različnimi prigrizki, da bi pozabil na čas in se ne žuril z odhodom.

Ko sem vse potrebno odredil in nadzoroval začetek dela, sem se vrnil v sprejemnico in opazil, kako se je general zatopil v čitanje nekega napisa, ki ga je bil umetnik naslikal na zlat papir. Na tabli je bila napisana naslednja bajka:

»Ko je vojskovodja Nita Jošisada prejel nekoč od cesarja Godaigo v dar kadilo izbranega vonja, je rekel cesarju: Če pojdem nekoč za mojega cesarja in gospoda v boj, bom preje to kadilo zažgal v svoji čeladi. Če ti tedaj, moj cesar, naznanijo, da je sovražnik dobil v plen posebno lepo dišečo glavo, potem vedi, da se je Nita Jošisada boril do zadnjega.«

General je položil svojo majhno, mišičasto roko na spodnji rob table in je besede mrmraje ponovil, potem se je polagoma okrenil in dejal zamišljeno:

»Bili so časi, ko je bilo vojskovodjem dano, da so smeli umreti za svojega cesarja. Dandanašnji pa stojimo ob strani in gonimo tisoče v smrt — potem pa sedemo za pogrnjeno mizo in spimo v pripravljeni postelji, v tem ko žare zunaj na večernem nebu grmade in hropejo umirajoči v mlakah krvi.

Tudi jaz sem bil nekoč vojak in mlad častnik, in tedaj se je pripetilo, da sem izgubil — na Kitajskem — zastavo. Moj cesar me je le očitajoče pogledal, ni pa zahteval moje krvi — takrat mi je prvič podaril življenje.

Pri Liao-Yangu sem izgubil najstarejšega sina, pri Mukdenu drugega in pred Port Arthurjem zadnjega. Videl sem: v drugo mi je bilo podarjeno življenje.

Vojna je minila, vrnil sem se, z odlikovanji posut, domov, pa vendar sem bil žrtvoval stotisoče najboljših sinov domovine. Tedaj sem vedel: Moje življenje je zapadlo v tretje, in vendar mi ga je cesar znova podaril. Poslej je moje življenje v njegovih rokah, na njem je, da ga zahteva, in jaz se ne bom obotavljal, da ga dam.«

Sklenil je z majhno, skoraj plaho krotnjo leve roke, kakor bi prosil oproščenja, v tem ko sva baron in jaz sedela globoko zatopljena.

General je spil čašo vina in pokazal na napis:

»Sicer me pa to spominja na resnično zgodbo iz vojne, ki mi je bila prišla na uho. Toda odigrava se med priprostimi ljudmi in vas bo dolgočasila.«

Oba sva seveda odločno ugovarjala in nujno prosila generala, naj nama zgodbo pove. General drugega tudi pričakoval ni, kajti bil je pač znan kot zelo molčeč, a tudi kot dober pripovedovalec, če je kdaj začel in bil dobro razpoložen. Še enkrat si je dal natočiti vina in začel:

»V neki vasi blizu Kanagave, katere ime je postranskega pomena, je živelo mlado dekle, kakor je tisoče drugih; imenujmo jo Hana. Živela je v precej skromnih razmerah, in njen zaročenec, Taro Tamaki ga imenujmo, je ob začetku vojne odšel k vojakom, dočim se je bil preje, ker je imel njegov oče zelo veliko posestvo, odkupil od redne službe.

Ko je odhajal, mu je obesila Hana okolu vratu amulet, kakor jih nosijo pri nas: majhna vrečica, večinoma iz zlatega brokata, ki vsebuje na tenkem papirju zarotitev iz duhovniške roke. Taro je utegnil misliti na izrek, ki visi tukaj, utegnil pa ga tudi ni poznati; na vsak način je rekel za slovo: »To veš, Hana, da se vrnem, če ostanem živ. In vedno veruj, da sem živ in da mislim nate. Če ti pa pošljejo ta amulet, ki si mi ga obesila okolu vratu, potem vedi, da sem mrtev in da si prosta in moreš vzeti drugega — če maraš.«

Hana je jokala in obljubila, da bo vedno mislila na te besede. Svojega zaročenca ni smela spremiti na kolodvor, v pozni noči, brez godbe in hrupa je odšel polk, in le od daleč je videla v yokohamskem pristanišču prevozno ladjo, ki je s četami odplula proti Koreji.

Potem so prišli zanjo težki dnevi, dnevi, ko ni vedela ni kod ni kam s svojim srcem, tako težko ji je bilo. Hrepenela je, postala bleda in bolehna, kakor tisoči njenih sester, pa ji vendar ni bila v tolažbo, v oporo zavest, da v svoji bolesti ni bila sama; kajti taka žalost je dana, da jo nosi vsak sam, kakor ve

Slednjič ji je prišlo na misel, da je za svojega zaročenca sestavljala majhne zavoje, séle ženske ljubezni, dasi je vedela, da ga njegov oče z vsem obilo preskrbuje. Upala pa je, da mu bodo njeni skromni darovi ljubši od bogatih očetovih.

Vsak dan je pribranila po dva vinarja, in ko je imela skupaj zaokroženo vsoto, je nakupila jestvin, pletenin, predvsem pa tobaka in cigaret in iz tega napravila majhen zavojček. Tega je nosila uro daleč v Kangavo na pošto, kjer je dobivala tudi pisma, ki so prihajala po enkrat do dvakrat na teden, kajti vojaki večkrat niso smeli pisati.

Vojna se je vlekla, na obeh straneh je bilo mnogo ranjencev in ujetnikov. In nekega jutra, ko je šla Hana zopet z zavojčkom na pošto, so stali na obeh straneh poljske poti visokoraščeni tuji ljudje v zelenkastih uniformah in delali na njivah. Straže, ki so stale poleg, so dejale, da so to ujeti Rusi. Ti se pa nikakor niso zdeli pobiti, marveč veseli in vedri; bodro so delali, se zraven pogovarjali ali prepevali, in če si je kateri ogreval premrle roke na ta način, da je z njimi mlatil okolu sebe, je bilo videti, kakor če se mlin na veter hitro vrti. Majhne in žolte so stale poleg straže v svojih oguljenih uniformah in nerodno nosile svoje težke puške, kakor bi z njimi ne znale ravnati. Tedaj je Hani neugnan ponos razširil njeno malo srce, da so ti mali, šibki vojaki zmogli veliko Ruse in jih celo mnogo ujeli. Potem so se ji pa vendar-le tudi zasmilili mladi dolgini, ki so včasih, ko so počivali, stali tako sami in se otožno ozirali proti zapadu.

Posebno eden je bil med njimi, ki je bil vedno nekako sam zase; ni bil čisto tako velik kakor drugi, ne čisto tako širok in močan; imel je podolgovat, bled obraz in obilo črnih las. Ta je vzbujal pri Hani prav posebno zanimanje in usmiljenje, in ko ga je videla tako sedemkrat ali osemkrat, je vprašala eno izmed straž, kdo je — in če bi mu smela dati kako malenkost. Kajti junaško se je bila odločila, da mu da polovico zavojčka, ki ga je bila namenila Taru. To je storila tem raje, ker je tiho upala, da bo s tem dobrim delom nad sovražnikom odkupila od usode življenje svojega ljubega.

Na kaj drugega pri tem ni mislila, in tako ga je večkrat obdarovala.

Toda zapadnjaki, in posebno Rusi, pravijo, so drugačni. Po njihovem ni mogoča nikaka pozornost, nikaka dobrota bodisi moškega nasproti ženski, bodisi ženske nasproti moškemu, za katero se ne bi skrivalo nekaj drugega — močno nagnenje, odlikovanje ali celo ljubezen. Kajti oni ne razumejo nepreračunanega podarjanja, kakor ga pozna narava, cvetlica na primer, ki ne vidi, koga obsipa s svojim bogastvom. Posebno pa je zanje pri ženski najmanjši dar moškemu le člen v verigi do največjega daru, ki ga more dati ženska.

Tako je prišlo, da je Rus, ki je bil častnik in so ga pritegnili k poljskim delom samo kot tolmača, v pozni popoldanski uri dekletu odkrito priznal svojo ljubezen.

Imel je prav — po zakonu in nazorih svoje dežele; ni mogel vedeti, da zakoni in nazori dežele, v kateri se je nahajal sedaj, dekletu propovedujejo, da bi sovražniku priznala kaka globlja čustva, pa najsi bi jih morda tudi mogla gojiti zanj. Toda uljudnost je Hani kakor s tino masko pokrila obraz, tako da je Rus mislil, da se v svojem mnenju ni motil. In ko je imel kasneje, zaradi dobrega obnašanja, vsak večer eno prosto uro za izprehod, sta pač hodila skupaj, držeč se za roko, v tem ko je on pripovedoval o svoji domovini, ki jo je zelo ljubil, dasi ni imel tam ne prijateljev ne sorodnikov.

Spomladi je stari Tamaki, Tarov oče, umrl in Hana ga je pomagala pokopati. Sedaj je bila čisto sama z Rusom in z mislijo na svojega daljnega zaročenca.

Potem so pisma izostala.

Zavojčki, ki jih je odpošiljala, so prihajali kot nedostavljivi nazaj. Dirjala je na poveljstvo, na polkovni urad, ki je vodil sezname o izgubah, prosila in rotila je vaškega župana, naj kaj stori, da se najde Taro — toda vse brez uspeha, o Taru ni bilo najti nobene sledi.

Rekli so ji, da mora biti ujet — da ga je mogla ravno tako na tisoče koscev raztrgati granata ali mina, tako da o njem sploh ni ostale sledi, se ji niso upali reči.

Prišli so seznami o ujetnikih, ki jih je izdal sovražnik, kmalu so bili prečitani, kajti niso bili dolgi. Ime Tamaki je bilo nekajkratov v njih, ker je na Japonskem sploh pogosto, in vsakokrat je Hani planilo srce v grlo kakor divja ptica, toda Taro Tamaki se ni nahaja med njimi.

Nasproti Rusu je Hana »varovala svo obraz«, kakor pravijo, in on je samo opazil, da se je vsakotedenski delež na cigaretah in tobaku podvojil. (Nadaljevanje prih. nedeljo.)

I. A. Krylov:

Osel

Kmet osla je imel,
ki se tako krotak je zdei,
da ni dovolj ga mogel prehvaliti.
Da bi pa v lesu se ne zgubil kakšenkrat, —
obesil mu je kmet zvonček na vrat.
Zdaj osel se nadmè, začne se košatiti
(najbrž je o redovih slišal kaj),
misleč, da je postal visok gospod sedaj...
A novi čin zadel je revčka osla v živo
(to ni samo za osle poučljivo).
Povedati vam moram brž:
Ta osel ni imel časti obilo.
A do zvončkà se mu prav srečno je godilo:
Če v oves je zašel, v ograd ali rž, —
odšel je tiho spet, najedši se do sita.
Sedaj pa ta sprememba temeljita!
Naj dene, kamor če, se veliki gospod,
na vratu novi čin pozvanja mu povsod!...
Zdaj vidijo, ko kmetova gorjača
tu iz rži, tam z gred preganja pojedača!
A v ovsu sosed spet, začuvši glas zvončkà,
s krepelcem oslu bok ravna...
Tako je na ubogega velmóža
izhujšanih kosteh
ostala na jesen samo še koža.

Tako i pri ljudeh v časteh
je z lópovi... Doklér je čin pohleven,
še lopov ni tako videven;
a važen čin na njem je ko zvončèk:
Njegov glas široma in daleč je doněk...

Oblak

Nad pokrajino, od vročine izsušeno,
se velik je oblak podil;
a s kapljico je ni poživil niti eno,
temveč je ves svoj dež na morje izlil.
Nato z dobrotnostjo se svojo gori hvali.
»Si mar kaj dobregà
s to darežljivostjo napravil, ka-li?«
zavrne gora ga.
»Kako naj gledati na to hudó ne bode!
Da si svoj dež ti na poljé izlil,
ves kraj gladú bi rešen bil;
a v morju je že brez tebè zadosti vode.«

Prevel Georges.

M. Zoščenko:

Carjevi škornji

Letos so v Zimski palači razprodajali vsakovrstno carsko šaro. Muzejski arhiv ali kdo že je s tem kupčeval. Ne vem, kdo je bil to.

Šel sem tjekaj s Katarino Fedorovno. Potrebovala je samovar za deset oseb.

Samovarja pa tam sploh ni bilo. Bodisi, da je car pil čaj iz čajne ročke ali pa da so mu ga nosili v kristalni čaši iz kuhinje — ne vem, ampak dejstvo je, da samovarjev ni bilo na dražbi.

Zato pa je bila tu množica drugih stvari. In vse v resnici zelo krasno. Različne carske zavese, bordure, čaše, pljuvalniki, srajce in vsakovrstne druge carske reči. Zijaš in ne veš, po čem bi preje posegel, kaj bi kupil.

Katarina Fedorovna je namesto samovarja za svoj denar kupila štiri srajce iz najfinejšega batista. Zelo lepe. Carske.

Jaz pa sem v seznamku stvari zdajci opazil škornje. Ruske golenice. Osemnajst rubljev.

Takoj sem se obrnil na sodruga, ki je s tem kupčeval: »Povej mi, prijatelj, kakšni škornji pa so to?«

Odgovori mi: »Sam veš, kakšni — carski škornji.«

»In kakšno jamstvo, da so to res carski škornji?« mu dem. »Morda,« pravim, »jih je nosil kak dvorski sluga, vi jih pa prodajate za carske škornje. To ni lepo,« mu pravim, »naravnost nepošteno.«

Odgovoril je: »Vse to naokolu je imetje carske družine. Ne kupčujemo s capami.«

»Pokaži,« mu pravim, »blago.«

Ogledal sem si škornje. Strašansko so mi bili všeč. Tako ozki, brhki. Tu konica, tu peta. Pravi škornji. In sploh malo nošeni. Morda jih je imel car samo trikrat na nogah. Podplat se ni še nikjer luščil.

»Katarina Fedorovna,« pravim, »ali je bilo mogoče preje sanjati o carjevih čevljih? Ali pa na pr. v carjevih škornjih iti preko ceste? Kako se svetovna zgodovina menja, Katarina Fedorovna!«

Osemnajst rubljev sem položil na mizo, lahkega srca. In seveda za carjeve škornje ta cena niti ni bila visoka. Odštel sem, pravim, osemnajst rubljev in nesel carjeve škornje domov.

Res, obuti jih ni bilo lahko. Ne samo na onuče, ampak tudi na navadne nogavice so se dali le s težavo potegniti: »Kljub temu,« sem si mislil, »jih bom že izhodil.«

Tri dni sem hodil v njih, da bi jih izhodil, četrti dan je odpadel podplat. In ne samo podplat, ampak vse spodnje nadstropje s peto vred. Noga je pogledala ven.

In to se mi je pripetilo sredi boulevarda in moral sem po lastnih podplatih teči preko celega mesta.

Najbolj pa je bilo človeku hudo za denar. In nikogar ni bilo, pri komer bi se bil mogel pritožiti. Če bi šlo za katero naših tovarn, to bi ji bil mogel človek nekaj zagosti, rdečega ravnatelja vreči na cesto. Tu pa, prosim, carjevi škornji.

Seveda sem šel naslednji dan v arhiv — toda tam je bilo že zaklenjeno. Razprodali so. Nu, in potem je dejala Katarina Fedorovna: »Kaj hočete, od revolucije je pač že več nego deset let. V tolikih letih more nagniti ne samo carjev škorenj, ampak škorenj vsakega kralja. Šivi strohne. Treba vendar razumeti.«

Ampak, ko so caričine srajce v prvem perilu razpadle, je Katarina Fedorovna napsovala na ves carski režim cele gore zelo hudih imen.

Claude Farrère:

Dekle na potovanju

(Nadaljevanje.)

Veliki Fu.

Anamitski Fu je precej visok uradnik, čegar oblast odgovarja našemu okrajnemu glavarju ali pa županu. Fu v okraju »Pisalnega orodja iz jadeja« je nedvomno zaslužil naslove, ki mu jih je zaupno prisodil Fernand Dubourg: »Stari lopov«, »bandit v pokoju«. Da. Ta Fu je rad in uspešno ropal po mandarinskih cestah, plenil polja in nalagal vasem kontribucijo. Toda mladost ne traja večno. In Fu v okraju »Pisalnega orodja iz jadeja« je postal, čim je prišel v leta, eden najpoštenejših mož z belo brado...

Kar se tiče njegovih hčera, so bile to tri dražestne lutke. In nič ni bilo prijetnejšega nego svetla in blesteča zlatorjava polt njihovih ram, ki so se odražale od črne svile njihovih gladkih, komaj malo z zlatom in koraldami okrašenih tunik. Roke so sličile draguljem, svilene in nežne. Usta so se odpirala nekoliko široko, čisto majhni noski pa so bili videti skoraj otročji... Toda oči, zelo črne in zelo podolgaste, so se bliskale umno, prikupno in poredno — vedro. Mala bitja so bila stara petnajst, šestnajst in sedemnajst let. In to bi na Francoskem ne bilo mnogo. Toda na tropski zemlji je bilo dovolj, da so se razvile v žene, zrele za možitev. In če jih je posetila Ko Mi, je bila morda najbolj otroška od vseh.

Gospod Dubourg je bil obljubil Ko Mi, da se vrne v soboto, in Ko Mi je obljubila, da bo v tem obiskala Fu-a Nguyen Van Hok-a, je pa našla čas za ta obisk še-le v petek. Pot je bila predolga — osem do deset milj tja in nazaj — da bi jo mogla opraviti v enem popoldnevu. Tembolj, ker se je bilo treba zgodaj vrniti; gorke ceste so po solnčnem zatonu nevarne; in ong kop, Njegovo veličanstvo tiger, se včasih smuče tam okolu. Pot je Ko Mi poznala, ker je bila v spremstvu Fernanda Doubourga že dvakrat v Yamenu.

Po približno triurni ježi je dospela na cilj. Obdalo jo je pol dvanajstorice civilnih in vojaških služabnikov, ki so »zelo plemenito obiskovalko« najspoštljiveje pozdravili. Nato so jo takoj odvedli pred starca, ki mu je bila koža na obrazu kakor iz pergamenta in ki se mu je živahni pogled skrival za neštevilnimi gubicami poševnih vek. Izsušene poteze so izražale prekanjeno premetenost, ki se je mogla poljubno izpremeniti v blagohotno dobrodušnost ali pa v najneizprosnejšo krutost. Nekaj tiste zavratnosti in surovosti, ki se je je bil nalezel v stikih s Kitajci, ko je z njimi plenil po Kouangu in Yunanu, je temu Anamcu ostalo tudi v starosti.

Čim je Ko Mi vstopila, je razvil Fu vse svoje viteštvo. Pred vsem je vprašal po zdravju obiskovalke, po utrujenosti in vročini, ki jo je morala prenašati na tako dolgem potu. Dejansko je bila Ko Mi pobeljena od prahu in je na dušek izpila rituelni čaj, ki ga ji je podal Fu lastnoročno. On pa je bil neumoren v poklonih in je istočasno izdal povelje, da nemudoma obvestijo njegove tri hčere. Nakar je, kakor je zahtevala spodobnost, vprašal po svojem »občudovanja vrednem prijatelju«, Fernandu Dubourgu: kje je, kako se mu godi. Ko je zvedel, da je gospod Dubourg popolnoma zdrav in zadovoljen, se je zahvalil višjim silam.

Ko Mi je nenadni prehod z žarečega solnca v hladno senco dvoran Fuovega domovanja nekoliko zmedel; le raztreseno je poslušala domačina. Kljub temu je opazila, kako se Fu trdovratno vrača k vprašanju, kje se pravzaprav nahaja njegov »občudovanja vredni prijatelj«, katerega dne se vrne in če je popolnoma gotovo, da se njegovo potovanje kako nepričakovano ne podaljša. Ko Mi se je vznemirila in se spomnila, da je pravzaprav pooblaščenka svojega gospoda; in opozorila je na to starega moža:

»Gospod Nguyen Van Hok, odsotnost gospoda Dubourga bi se bila vsekakor lahko podaljšala, kakor ste namignili. Toda ne brez moje vednosti, to se pravi, ne da bi me bil o tem obvestil. Pomislite, da sem v njegovi odsotnosti edino-le jaz, ki ukazujem v hiši. Vedno je treba odločb in ukrepov. Gospod Dubourg, ki to zelo dobro ve, bi mi bil sporočil nova navodila, če bi bil moral svojo vrnitev odložiti.«

»To je res, to je res! Kakšna redka sreča za mojega občudovanja vrednega prijatelja, da je našel v taki mladi, negrajni osebnosti tako dragoceno pomožno moč!«

Smehljal se je in živahno gibal svoje suhe roke z dolgimi nohtovi na prstih. Nato je nenadoma vpletel novo, nepričakovano vprašanje:

»Sedaj pridejo kmalu najhujši dnevi sušne dobe... Vročina bo tu neznosna... Toda v Tonkingu na primer je že hladno, zelo hladno celo... Vem to, ker sem preje živel v Tonkingu... In nedvomno vas bo moj občudovanja vredni prijatelj odvedel tja, zaradi vašega zdravja. Treba je že dokaj let živeti tukaj, da more kdo več let zaporedoma prenesti našo kochinkinesko vročino...«

Začudena ga je pogledala Ko Mi:

»Kolikor vem, gospod Dubourg ni nikoli govoril o tem, da bi šel v Tongking... In vrhu tega se izvrstno počutim...«

Nguyen Van Hok je navdušeno pritrdil: »Kajpada, čisto prav, izborno! Sem si mislil, ko sem vas občudoval!... In gospod Dubourg čisto gotovo ni nikoli govoril o tem, da bi šel v Tonking, proti nikomur... Toda mogel bi bil... čisto samo nasproti vam...«

»Ne, prav nič ni omenil.«

Ne da bi vedela zakaj, je bila razsrjena. Fu, fina glava, je to čutil in hitel zaključiti zaslišavanje:

»Ah! Slednjič...! Tu prihajajo moje hčerke, da vas z vso spoštljivostjo pozdravijo. Prosim vas, gospodična, bodite jim prizanesljivi...! In blagovolite odpustiti neumno govorjenje moža, ki ne zasluži, da bi se imenoval starega in ne ve drugega storiti, nego da polaga k vašim nogam svoje najvdanejše spoštovanje...«

Fuove hčere.

Fu Nguyen Van Hok je bil sprejel Ko Mi v službeni dvorani, da bi ji s tem pokazal svoje globoko spoštovanje.

Po zaključeni avdienci so se na prvo znamenje, ki ga je dal Fu, med stebri pokazale njegove dražestne hčerke. In sedaj, ko je Ko Mi zapustila lepo slavnostno dvorano, prekoračila več dvorišč in galerij in brezkončno vrsto stopnic na prostem, se je mogla slednjič odpočiti med številnimi svilenimi blazinami na globokem pletenem naslonjaču. Na velikih podstavkih, ki so stali na majhnih mizicah, je hlapel v brezrčnih kitajskih čašicah zeleni čaj, nežen kakor dih in blagodišeč. In ker je bila obiskovalka navidezno zelo lačna — Ko Mi je to pošteno priznala — je pritekel cel sprevod žensk, ki iz kuhinj niso nosile samo peciva, slaščic, praženih mandljev, svežih mandarin in drugega sadja, marveč tudi krepkejše prigrizke, s katerimi so Fuove hčere neomejeno postregle svoji »veliki, najstarejši sestri«, in to brez vseh predpriprav. Kajti Fu Nguyen Van Hok je za svojo osebo sicer živel po običajih svojih prednikov, svoje hčere pa je vzgajal na evropski način in zanje je vpeljal v svojem starem Yamenu, kolikor se je pač dalo, evropske običaje. Tako so Ko Mi postregli z vsemi mogočimi prigrizki, vsakdanji kruh vzhodnih dežela — riž — so ji pa prinesli še-le na njeno izrečno željo. Kajti to je bila njena najljubša jed: skledica lepega, snežnobelega, čistega riža, skuhanega brez vseh pridatkov, kakor ga zna tam skuhati vsak človek, a ga pri nas ne spravijo skupaj najbolj učeni kuharji...

»Ali ga imate v resnici radi?« je nekoliko skeptično vprašala Ninon.

»E, seveda ga imam rada!« je z vso svojo odkritosrčnostjo vzkliknila Ko Mi. »Ve tedaj riža nimate rade?«

»Oh! me,« je odvrnila Ana, najstarejša, nekoliko zagonetno, »to je brez pomena... Toda po mojem mnenju je treba biti že domačin, da ima kdo riž v resnici rad...«

Ta beseda »domačin« iz ust mlade, najboljši družbi Indokine pripadajoče dame. Ko Mi ni malo presenetila. In nejasno je čutila, da je ona, mlada dama dobre francoske družbe, tej Ani po svojih mislih, svojem okusu in nagnenjih bliža nego kak anamitski pripadnik nižjih slojev.

Pri vsem tem so pa nosile Ana, Nineta in Ninon predpisano anamitsko oblačilo, ki jim je gotovo mnogo bolje pristojalo nego kak pariški krojaški izdelek. Vsako pleme je vedno znalo iznajti nošo, ki mu je najbolj prijala. In nič ni lepšega kakor ženska iz Kitajske, Perzije, Japonske ali Indije v lastni narodni noši.

Ko se je pokrepčala, se je Ko Mi udobno naslonila v svojem naslonjaču, njene tri male prijateljice pa so v polkrogu posedle na blazine ob njenih nogah. Ne da bi bila Ko Mi zelo velika, je vendar za dobre pol glave prekašala največjo Fuovih hčera. Vpoštevajoč še obleko, so bile videti Ana, Nineta in Ninon kakor resnične majhne deklice ob nogah znatno starejše sestre. Štiri rjave in plave glave so se sklanjale druga k drugi, da bi si medsebojno zaupale svoje dekliške skrivnosti.

»Ko boste v Tongkingu...« je začela Ana.

Ko Mi je planila: »Kaj se to pravi, ko bom tamkaj? Saj ni nobenega govora o tem, da bi se peljala tjekaj! Zakaj mi pravite to? Vi tedaj veste za stvari, za katere jaz nič ne vem?!«

Tri male norice niso bile Fu. In Ko Mi je sklenila, da jih temeljito izpraša. Toda zvedela ni ničesar.

»Ah, ne,« je odvrnila vsa zbegana Ana, »ne, ničesar ne vemo, se razume, da ničesar. Kako neki le? Samo slišale smo... Kaj ne, Nineta, kaj ne, Ninon? Rekli so, da pojde gospod Dubourg v Tonking... In vi o tem v resnici ničesar ne veste?«

Zdelo se je, da so vse očarane nad tem. In ko se je Ko Mi nekoliko začudila, so izjavile napol zmedene napol smeje — kajti nehale so biti popolne Azijke, a popolne Evropejke vendarle še niso bile:

»Ne smete nam zameriti... Toda veselilo nas je, priznamo, ko smo opazile, da ničesar ne veste, čeprav niste od tukaj... Umejte: me, azijske žene, skoraj ne obstojamo... Me ubogamo, in to je vse naše življenje. Žena, kakor ste vi, ki ukazuje, odreja, to se nam zdi tako neverjetno...! Nu, če se potem slučajno zgodi, da o kaki stvari nič ne veste, da vas niso obvestili, da vas niso vprašali za svet — morda ni lepo od nas, da vam to povemo, toda to nekoliko ublažuje našo inferiornost... Ali ste hudi, da vam to povem...?«

Ne, Ko Mi gotovo ni bila huda. Radovedna, to da! Torej je bilo le nekaj resnice na tej zgodbici o Tongkingu, o kateri je malo preje prvič slišala iz Fuovih ust? Najraje bi bila takoj odjezdila domov. Gospod Dubourg je imel sicer priti šele naslednji dan. Toda kaj zato! Želela je biti čim prej doma in tamkaj čakati nanj.

Tem bolj, ker ni bilo varno, predolgo ostajati: brezpogojno je bilo treba biti pred mrakom v bližini »Pisalnega orodja iz jadeja«, veliko prej...

To je rekla svojim prijateljicam. In popolnoma so ji pritrdile. Treba je bilo le spomniti na strašnega tigra, ki se na večer prebudi, da so se velike, črne oči razširile v strašni grozi:

»Čakajte,« je dejala Ninon, ki je imela kot najmlajša izkazovati gostu najmanjše usluge, »takoj velim osedlati vašega konja.«

Ko Mi je pritrdila in se zahvalila:

»Preneumno, da nimam niti revolverja s seboj.«

Ana in Nineta sta onemeli; potem sta razširili roke:

»Revolver, proti tigru!? Menda se norčujete! Saj bi ga sploh ne čutil. Sicer pa ima prav pregovor: »Če tigra vidiš, je nevarnost že minila.« Tiger napade človeka vedno le od zadaj...«

»Pravzaprav,« je menila Nineta, »so ti tigri zelo strahopetni!«

Ana, praznoverna in prestrašena, je ugovarjala: »Molči! Nikoli se ne sme kaj reči proti njegovemu veličanstvu tigru.«

»Ali to prinaša nesrečo?« je vprašala Ko Mi.

»Da,« sta istočasno pritrdili sestri.

Ninon se je vrnila: konj je bil pripravljen.

»Na vsak način imate danes obilo časa,« je dejala Ana. »Saj vam je znano, da podnevi še nikoli nihče ni videl tigra... Ali se nočete posloviti od očeta, predno nas zapustite? Veselilo bi ga.«

»Oh!« je dejala Ko Mi, »nikakor ne bi bila odšla, ne da bi mu bila preje izrazila svoje spoštovanje.«

Vse tri so se odpravile k njemu. Ana je vstopila pred Francozinjo.

Fu je ležal zleknjen na veliki postelji iz rdečega laka, glavo je udobno naslanjal na blazino iz riževe slame; kadil je iz dolge bambusove cevi z ustnikom iz slonovine. Sluga je držal rjavo porcelanasto posodo nad rituelno srebrno svetilko, drug sluga pa je basal novo pipo z opijem, da bo pripravljena, ko bo Fu prvo pokadil.

Smehljaje in veličastno je Nguyen Van Hok prekinil svoje opravilo ter zelo vljudno vrnil pozdrav Ko Mi. Potem je Ko Mi odšla in odnesla s seboj nepozabljivo sliko pušečega starega Anamita v okviru iz rdečega laka in s slonovino in bisernico vložene ebenovine.

Davno pred mrakom in brez najmanjše nezgode se je Ko Mi vrnila domov. A seveda gospoda Dubourga še ni bilo. In ko je čakala nanj, je imela Ko Mi dovolj časa premisliti, da tajnica, in bodisi tudi prvovrstna, slednjič le ne more vedeti za vse tajnosti svojega predstojnika.

(Nadaljevanje prih. nedeljo.)

REŠITEV KRIŽALJKE:

Cedra, draga, gaber, Berta, tabor, borba, Bakar, karta.

REŠITEV ČRKOVNICE:

Lipa, jek, uta, Bog, os, dan, oči, moka, alga, kol, delo, oprava, rak, gos, amen, Istra, mir, Amor. — Ljubo doma, kdor ga ima.

Za nagrado sta izžrebana: Ignacij Cuderman, Tupaliče (Gregorič: Poezije) in Nežika Dolinar, Belgrad (Wilde: Pravljice).

Čudovito zdravljenje revmatizma, nespečnosti in hudega glavobola

Prejeli smo dopis g. Rad. Stojanovića, črkoslikarja in slikarja v Beogradu, Knez Mihajlova 46, katerega objavljamo, ker je v največji interes za vse one bolnike, ki bolehajo na teh in ostalih boleznih: »Pred nekoliko dnevi je bila moja neznosna bolezen, revmatizem in trganje v kostih tako huda, da sem moral vsled velikih bolečin in utrujenosti v posteljo. Na srečo sem vzel po nasvetu nekega mojega dobrega prijatelja malo steklenico Togal-tablete. Ker vsled hudih bolečin nisem mogel spati, sem za par dni sploh izgubil spanec. Priporočene Togal-tablete sem jemal zjutraj, opoldne in zvečer in čudno — prvo noč sem dobil nekoliko spanja, drugi dan so bolečine precej ponehale in v 5 dneh sem že vstal iz postelje. Sedaj imam dober spanec in bolečine so mi povsem neznane, pa kljub temu hočem jemati Togal še nadalje. Pri tej priliki pa moram izraziti svojo zahvalo na učinku Togal-tablet. V resnici, jaz sem mislil, da je to samo reklama, ko priporoča Togal 6000 lekarnarjev, ali izkušnja me sili, da iz vsega srca priporočam bolnikom Togal-tablete kot radikalno sredstvo proti bolečinam v kosteh in revmatizmu. Vedno Vam hvaležni in udani Rad. Stojanović, črkoslikar, Knez Mihajlova ul. 46, Beograd, 20. maja 1930.« — Podobno kakor g. Stojanović jih piše mnogo tisoč, ki so porabljali Togal proti revmatizmu, protinu, išiasu, bolečinam v sklepih in udih, živčnim boleznim vseh vrst, zobobolu, glavobolu, gripi in ozeblini, kakor tudi proti nespečnosti. Togal odstranjuje na priroden način iz telesa one snovi, ki povzročajo bolečine in učinkuje naravnost pri korenu bolezni. Kako sijajno učinkuje Togal tudi proti glavobolu, potrjuje zopet gospa Adler iz Ahena: »Nikoli se nisem nadejala, da se bom mogla na tako lahek in nagel način iznebiti svojega strašnega glavobola. Sredstvo je naravnost čudotvorno.« — Togal pomaga takoj in je zajamčeno neškodljiv za srce, želodec in druge organe. En poskus Vas prepriča. Togal-tablete dobite v vseh lekarnah. Zahtevajte pa izrecno Togal-tablete, da ne dobite druge, slabše izdelke. Samo na ta način ne boste razočarani. Vaša lekarna Vam bo hitro nabavila Togal, v slučaju, da jih nima v zalogi.

ZA NAŠE MALE

Mirko Kunčič:

Ptiček z dvema kljunčkoma

Ilustriral J. P.

49.

Med divjim kričanjem in javkanjem so rokovnjači vzeli pot pod noge in jo urnih krač odkurili v šumo.

»Hura! Ali ste zdaj site, grdobe rokovnjaške?« je Terezinka zmagoslavno požugala s pestjo za njimi, ko se je iz korobača spet spremenila v punčko. »Vdrugič se mi ne izmažete tako poceni! Premikastim vas, da samega sebe ne boste več poznali! Živijo!«

50.

»Živijo!« je kakor v odmev nekdo s tenkim, piskajočim glasom zaklical za njo.

Presenečena se je Terezinka obrnila na peti in ostrmela: neznansko visoka in malone kot prekla suha babura je stala za njo in se ji prijazno režala skozi pošastno široka usta.

»Kdo pa ste vi?« se je ojunačila Terezinka in jo preteče pogledala.

»I, kdo neki, dušica zlata?« je s pomirljivim in dobrodušnim glasom odgovorila čudna babura. »Jaz sem teta Brzopeta, juhuhu!« In je — hopla-hop! poskočila visoko od tal.

»Pa kaj hočete od mene, teta Brzopeta?« se je čudila Terezinka.

»I, kaj neki, dušica zlata?« je zacvilila babura. »Nič drugea kot to, da me naučiš čarodejnega izreka!«

»Pa kaj bi vi s čarodejnim izrekom, teta Brzopeta, kaj?« se je zavzela Terezinka.

»I, kaj neki, dušica zlata?« se je na vsa usta zarežala babura in sramežljivo pristavila: »Ženina si bom poiskala z njim, ženina! Zdaj sem grda in stara — zato me nihče ne mara. S čarodejnim izrekom bom postala zalo dekle, potlej me bo kar koj vzel za ženo Krevljačev Anže. Juhuhu!«

»Kdo pa je ta Krevljačev Anže, kdo?« je s hlinjeno resnobo in važnostjo vprašala Terezinka, čeprav bi se bila rada na vse grlo zasmejala. Zaslutila je, da v glavi sirote ne more biti vse v redu...

51.

»To sem jaz!« je s hreščečim glasom odgovoril nekdo namesto tete Brzopete.

Terezinka in teta Brzopeta sta jadrno okrenili glavo v ono smer.

Izza košatega grma je priracal majhen, a kakor sod debel in zavaljen dedec. Zaničljivo je premeril teto Brzopeto, ki je bedasto in plašno buljila vanj, od nog do glave ter zarohnel:

»Torej na tak način si me hotela dobiti za moža, baba nemarna! Čakaj, čakaj, to mi boš pošteno plačala...!«

52.

Stisnil je dlani v pest in se besno zakadil v teto Brzopeto. Ta pa ni dejala ne bev ne mev, nego je kakor zajec poskočila skoro dva metra od tal in začela skokoma bežati. Debeli Krevljačev Anže se je kakor zvrhan sod počasi valil za njo, sopihal kakor lokomotiva, mahal z rokami po zraku in žugal kakor pobesnel norec, ter rjovel, ko da hoče ves svet prekričati... Bil vam je to kaj smešen in zabaven lov! Terezinka se je smejala, kakor se ni še nikoli v življenju.

(Nadaljevanje prih. nedeljo.)

J. Turen:

Pegica

Marjetico zavidamo vsi. Saj smo prepričani, da živi najlepše življenje, o, tako življenje, ki ga mi ne moremo živeti nikdar. Saj je še majhna, oči ima take kot nebo v prvi pomladi, a lase take, kot so solnčni žarki ob rosnih poletnih jutrih. In vemo, da mora Marjetica radi tega živeti tako življenje, kot ga žive samo še angelci, sprehajajoči se in prepevajoči po rajskih livadah.

A se vsi motimo. Pač Marjetica prepeva in je vsa vesela skoro vse leto. Samo poleti ne. Oh, poleti, ko bi morala biti najbolj vesela, je pa hudo žalostna. Če ji pogleda vroče poletno solnce v obraz, se zgodi strašno čudo. Kar zaščemi jo po licih in glejte — rumenkaste pegice se ji izvijejo iz kožice in se košatijo po licih. Pa se Marjetica umiva in umiva, da jo žge vse lice, a pegic je vedno več, vedno več. Zato ji pravimo vse poletje Pegica.

In je Marjetica žalostna in nesrečna, na si ne ve prav nič pomagati. Že sto molitev je bila izmolila, že sto sanj je bila presanjala, a vse zaman. Nesrečne pegice so se bile udomačile na njenih licih, pa jih preženi, joj, če moreš!

A včeraj je bila zagotovo prepričana, da bo vendarle konec njenih nesrečnih peg. Saj je bila ponoči sanjala tako lepo. Sam Bog ve, odkod se je vzel majhen možiček, prav tak možiček, kakršni hodijo po pravljicah in se smejejo in vedežujejo otrokom. Prst je položil na usta in rekel: »Ho ho, neumna si, Pegica! K cigančkom pojdi!«

Marjetica se je prebudila in ker je bilo že jutro, se prav nič ni bala čudnega možička, ki se ji je bil prikazal v sanjah. Preudarila je možičkove besede in se je razveselila. »Rekel mi je, da naj grem k cigančkom,« si je dejala. »Pa pojdem k cigančkom.«

Cigani znajo marsikaj. Dosti ciganov je že bila videla, a pegastega cigana še nikoli. Zato pa je bila Marjetica prepričana, da ji bodo cigani resnično pomagali, saj so umni in se znajo ubraniti nesrečnih peg.

Iz predalčka si je vzela že dolgo časa hranjeni tolar in se je napotila naravnost proti gozdu. Saj je dobro vedela, kje šatorijo cigani. Približala se je zanikrnemu šotoru in je oprezovala. Starih ciganov in cigank se je bala, ker je mislila, da so vsi čarovniki in čarovnice.

A glej — pred šotorom je sedel samo droben ciganček, kuštrav in črn kakor zamorček. Brez strahu je Marjetica stopila k njemu.

»Ciganček, lep si in črn kakor zamorček,« ga je nagovorila. »Prav nič nisi pegast. Oh, povej mi, kako se ubraniš peg? Kako naj se ubranim tudi jaz? Tale tolar ti dam, če mi poveš. Poglej ga, ciganček!«

Cigančku so se zasvetile oči kakor miški, če pade v moko. Naglo je segel po tolarju in ga skril v svojo pest.

»Ho ho,« se je zarežal. »Povem ti, Pegica, vse ti povem. Saj nisem tako neumen. Smiliš se mi, Pegica! Zato ti pa povem, kako se iznebiš peg. Cigančica postani, pa ne boš nikoli več pegasta. Samo cigančica postani!«

Zasmejal se je na vse grlo. Še preden se je Marjetica zavedla, je skočil na noge in zbežal s tolarjem v goščavo.

Marjetica je bila žalostna, ker je videla, da jo je ciganček samo zasmehoval in opeharil. Šla je nazaj proti vasi. Tam ob cesti se je vsedla na kamen in bridko zajokala. Saj je vedela, da jo je imel nesrečni možiček v sanjah samo za norico. Še celo črni ciganček se ji smeje zdaj in hiti s prisleparjenim tolarjem v vas, da si kupi bel kolač. A Marjetici so ostale na licih pege in bodo ostale tam, dokler bo živa.

»O joj, da sem tako nesrečna,« je zdihovala Marjetica. »In mi ne more pomagati nihče, prav nihče!«

A je šel mimo stari Pogorelček in se držal v dve gubi. Pogledal je Marjetico in se začudil na vso moč.

»I, glejte jo no!« je dejal. »Kako ti joče! Ali je nemara muc odgriznil glavo tvoji punčki? Dej, govori, pa ne emeri se tako. Strašno si grda.«

»Možiček me je v sanjah opeharil, stariček Pogorelček, ciganček pa me je opeharil za tolar,« je jokala Marjetica. »Pa imam še vedno pege po obrazu in jih bom imela vse dni. Joj, hudo je, stariček, joj, hudo!«

»Beži, prismuknjenka!« se je razhudil stric Pogorelček. »Zaradi majhnih pegic se jočeš? Poglejte jo no! Kaj bi šele počenjala, če bi ne imela noska ali bi bila brez tega ali onega ušesa? Prismuknjenka, noben človek ni brez napake. Ali naj se jočem tudi jaz, ker se držim v dve gubi? Pegice ti bodo izginile že same od sebe. Veš, takrat, ko ti lasje ne bodo več zlati, temveč bodo črni kot cigančkovi. Do takrat pa kar tiho počakaj.«

»Ali res, stariček?« se je razveselila Marjetica. »Pa bodo res lasje postali črni in bodo pege radi tega izginile?«

»Res, res — kdaj sem pa že lagal?« jo je zavrnil Pogorelček. Namuznil se je in odšel po svoji poti.

Marjetica je zdrvela domov in je ves dan prepevala. Strička so besede so imele silno moč in jim je verjela, kakor da so pribite. Vsako uro je premišljala, kdaj ji bodo lasje počrneli, a ni postala prav nič nestrpna. Mislila je samo na lase, a pege ji niti na misel niso prišle več. Pozabila jih je popolnoma in ne domisli se jih niti danes niti jutri. In prepeva in čaka, kdaj ji postanejo lasje črni.

Pa če ji postanejo črni, nam ne bo nič kaj prav. Saj imamo Marjetico rajši, če se ji vsipljejo solnčni žarki okrog glave. Pegice pa niso vredne bogve kaj. Kdo se pač zmeni zanje? Še ciganček bi ne dal pripeharjenega tolarja zanje...

STRIČKOV KOTIČEK

59.

Dragi Kotičkov stariček!

Blagovoli sprejeti tudi od mene lep pozdrav. Doma sem iz Planine pri Rakeku. Ali Ti poznaš Planino, stariček? V njeni okolici je pravzaprav mnogo zanimivosti. Po dolini teče reka Unca, ki izvira blizu nas v Malograjski jami, ki pa je že na italijanski strani. Mnogokrat poplavi našo dolino tako zelo, da se moram s čolnom voziti v šolo. Stariček, ali Ti poznaš Logarček? Vidi si ogledat to jamo, da Te tudi jaz ob tej priliki spoznam.

Prosim Te lepo, uvrsti me med svoje kotičkarje.

Zbogom, Kotičkov stariček!

Saša Držaj,
učenec IV. razr. ljudske šole.

Odgovor:

Dragi Saša!

Tvoj lepi pozdrav sem blagovolil sprejeti in sem ga vesel, da nikoli tega. Saj tako redkokdaj kakšno pismo odtamkaj dobim. Planino poznam prav dobro, toda samo — z zemljevida. Tvojo izjavo, da je v njeni okolici »pravzaprav« mnogo zanimivosti, podpišem z obema rokama. Saj skoro ni kotička v naši domovini, ki ne bi bil z zvrhano mero prirodne lepote in zanimvosti obdarovan.

Da reka Unca večkrat poplavi Vašo dolino — je pa naravnost nesramno od nje, ves. O, da sem jaz tam, bi ji že pokazal, malopridnici grdi! Tako bi jo ozmerjal, da bi jo enkrat za vselej minilo veselje, počenjati takšne neumnosti. Jaz bi ji na vašem mestu kratkomalo prepovedal teči čez mejo na našo stran. Naj ostane v Italiji in naj tam uganja svoje norčavosti in burke, če hoče!

Znamenito jamo Logarček si bova morda ob priliki ogledala s Požgančevim očetom. Oni se namreč tudi jako zanimajo zanjo. So dejali, da bi jim tamkajšnji zrak morda celo ljuti revmatizem iz nog pregnal. Kadar nama bo torej sreča mila — z zlatimi cekini mošnjiček napolnila — jo primahava tja. Dotlej pa se dobro imej in ostani čil in zdrav in junaške krvi!

Kotičkov stariček.

60.

Dragi Kotičkov stariček!

Jaz Te prav lepo prosim, da me postaviš v svoj kotiček. Jaz strašno rada čitam otroško stran v »Slovencu«, najrajši pa čitam Tvoj kotiček.

Kaj pa kaj Požgančev oča? Ali so še tako polni revmatizma?

Pa da ne boš mislil, da je moj ata kar tako. Je že priden. Je vedno naročen na Tvoj kotiček.

Prosim, odpiši!

Te pozdravlja

Verica Sašelj,
učenka II. razr. v Mokronogu.

Draga Verica!

Da imajo Požgančev oča še vedno polno ljutega revmatizma v glavi in nogah, je žal bridka resnica. So popili že tri sode raznih zdravil, so se s pekočimi koprivami tepli po životu, so potočili že zvrhan škaf grenkih solz — pa vse nič ne pomaga. Ljutemu gospodu revmatizmu niti na misel ne pride, da bi se poslovil od njih. Od sile prijetno in zabavno se mu najbrž zdi, če se Požgančev oča togotijo in jokajo...

Ali sem kdaj trdil, da je Tvoj ata »kar tako«? Še vedno in povsod sem dejal, da je »kar tako«, čeprav ga ne poznam in ga še nikoli v življenju nisem videl. Ne očitaj mi torej nekaj, kar ni res. Tudi to, da je priden, Ti rad verjamem. In da je naročen na moj kotiček? O, primojkokoš, to se mi pa naravnost imenitno zdi in se bom s tem bahal po vsej vesoljni Ljubljani!

Lepo pozdravljena!

Kotičkov stariček.

61.

Dragi Kotičkov stariček!

Tvojega odgovora v »Slovencu« sem bil tako vesel, da mi je srce od veselja kar poskakovalo. Med tem časom sem še večkrat mislil nate in z veseljem prebiral Tvoje vrstice.

Topot bi Ti rad kaj lepega povedal ter Te s tem kratkočasil in razveselil. Pa sam ne vem, kaj bi... Že vem! Predvsem Ti moram povedati, da imam našega g. kaplana in Tebe in našega očka in mamico za Bogcem najrajši, pa našo gospodično učiteljico tudi. Potem pridejo še drugi na vrsto. Angelčka varuha bi bil pa kmalu pozabil, ker imam tudi njega zelo rad. Gospoda kaplana imam zato tako rad, ker je priden. Ali si Ti tudi kaj priden?

Povedati Ti moram tudi to, da imam lep majniški oltarček. Vsako jutro, ko vstanem, in zvečer, ko ležem k počitku, molim k Mariji lepo molitvico: »O Gospa moja, o Mati moja!« — Rad bi tudi Tebe naučil to lepo molitvico, če je še ne znaš.

Včasih sem pa tudi poreden in mamici nagajam. Pa ne smeš biti zato hud name, stariček. Saj bom priden odslej.

Nad vse me veseli, da si mi v svojem odgovoru obljubil, da se bova seznanila enkrat. Saj res, stariček, se pa bova! Veš, takrat, ko pojdem z mamico in očkom v Ljubljano, Te bom obiskal.

Če me stisneš v svoj kotiček, Ti bom prihodnjič še kaj lepega povedal.

Te iskreno pozdravlja

Marjan Smole,
učenec I. razr. v Žužemberku

Odgovor:

Dragi Marjan!

Tvojega presrčnega pisemca sem se res na moč vzradostil. Tako se piše Kotičkovemu stričku, tako! To, koga imaš za Bogcem najrajši, si pa že tako lepo povedal, da ne bi mogel lepše povedati nihče na svetu! Se kaj vidi, da imaš srce na pravem mestu in da si pobič, kakor se spodobi.

Če sem tudi jaz kaj priden? Veš, to je pa kočljivo vprašanje, dragi moj. Jaz vendar ne morem samega sebe hvaliti po listih, da sem priden, čeprav sem na tihem trdno prepričan, da sem... Zato bom to svojo vrlino in čednost rajši skromno zamolčal in rekel »zapik«! So dejali Požgančev oča, da je bolje tako, ker da je molk zlato in ker že itak vsa zemlja širna ve, kako strašno priden in »fejst« možakar je Kotičkov stariček. Če to potrdijo Požgančev oča, bo kar držalo in ne morem na to pristaviti drugega kot skromno piko.

Šmarnice so medtem že minile, zato majniškega oltarčka gotovo nimaš več. A tisto lepo molitvico, ki jo tudi jaz še iz mladih let znam, vkljub temu moli še kar naprej, da Te bo Marija še bolj vzljubila in bo ostala Tvoja zaščitnica skozi vse življenje.

Da si včasih tudi poreden in da mamici nagajaš, sicer ni lepo, a tolaži se s tem, da ni otroka pod božjim solncem, ki bi bil vedno priden in ki bi svoje mamice nikoli ne razjezil in razžalostil. Jaz, Kotičkov stariček, to predobro vem, zato nisem prav nič hud nate in sem prepričan, da Tvoja poredness ne izvira iz hudobije, nego izvira zgolj iz otroške razigranosti in židane volje. O, saj sem bil tudi jaz nekoč mlad in poskočen in vesel!

Sprejmi mnogo lepih pozdravov od

Kotičkovega strička.

ZA ŽIDANO VOLJO

Večne počitnice.

»Ja, Jožek, kaj bi pa ti rad postal, ko boš velik?«

»Zidar in učitelj!«

»Oboje?«

»Da! Zidarji imajo počitnice pozimi, učitelji poleti.«

Prva misel.

Mati: »Janezek, vstani! Šola gori!«

Janezek: »Potem mi pa danes ni treba vstati!«

Pravilna prehrana

V mesečni reviji »Hygeia«, ki jo zdaja Zveza ameriških zdravnikov, je napisal vseučiliški profesor dr. Russel Boles zanimiv članek o podlagi pravilne prehrane, iz katerega posnemamo sledeče:

Razen beljakovin, ogljikovih hidratov in tolšč potrebuje naše telo tudi vodo, vitamine in gotove minerahje, kakor železo, kalcij in fosfor. Hrano, ki vsebuje beljakovine, rabi naše telo za izgraditev staničevja. Te vrste

Eugenio Chiesa, bivši italijanski minister, je te dni v Franciji, kjer je kot nasprotnik fašizma živel v pregnanstvu, umrl.

hrana je meso, ribe, jajca, sir, mleko, grah in fižol. Ogljikove hidrate rabimo za energijo in toploto našega telesa. Ogljikove hidrate nam dajejo sadje, zelenjava, sladkor, kruh, krompir, riž in testenine. Hrana, ki vsebuje tolšče, nam daje tudi toploto in energijo. Sem spadajo v prvi vrsti smetana, maslo, olivno olje, orehi, mastno meso in mastne ribe.

Kovine, ki jih potrebuje človeško telo, kakor železo, kalcij in fosfor, pa se nahajajo v mleku, siru, rumenjaku in tudi v zelenjavi, zlasti v salati, špargljih, špinači, v grahu, fižolu itd. Največji del človeške hrane bi moral sestojati iz zelenjave, sadežev in žita. Največ vedilnih snovi je v njihovih ogljikovih hidratih, vitaminih in kovinskih solih. Celuloza, ki jo tudi vsebujejo, pa daje za pravilno delovanje želodca tako važno težo.

Izmed različnih vrst kuhanja je najboljše praženje, kajti pri tem se ne izločajo mineralne snovi in tudi vitamini niso pri tem nič poškodovani.

Zelo je razširjeno mnenje, da so sadeži, ki vsebujejo kisline, za ljudi, ki imajo v sebi preveč kisline, škodljivi. Temu pa ni tako, kajti kisline sadežev se pri prebavljanju hitro spremene v alkalij. Na ta način se pomnoži v krvi množina alkalija.

Jajca so zelo bogata na živalskih beljakovinah in posebno rumenjak vsebuje mnogo nemastnega vitamina in cholesterina. Ker pa vsebujejo precej veliko množino živalskih beljakovin, se jih moramo, če nam gnijejo črева in še v drugih slučajih, kjer so te beljakovine škodljive, ogibati. Rumenjaka se moramo ogibati tudi pri boleznih na žolču, zlasti pri žolčnem kamnu, to pa radi precejšnje množine cholesterina. V kakšni obliki se jajca uživajo, ni tako važno. Zdrav, normalen želodec prebavi trdo kuhana jajca ravno tako kakor mehko kuhana. V slučajih akutnega vnetja želodca ali črev pa je radi lažje prebave boljše, če uživamo mehko kuhana jajca.

Meso je ravno tako neobhodno potrebna hrana. Vsebuje velik odstotek živalskih beljakovin. Nekatere vrste mesa pa vsebujejo tudi mnogo tolšč. Vitaminov nima meso skoro nič. Ker pa se meso počasneje prebavlja, kakor druge snovi, moramo njegovo uporabo zmanjšati v vseh slučajih, če se je izpraznitev želodca zavlekla.

Kava povzroča precejšen prirastek želodčne kisline, vendar ne smemo radi tega reči, da je prepovedana. Radi svojega razburljivega delovanja na živčni sistem človeka je škodljiva in se je ne sme uživati, če niso prebavljalni organi v redu. Psihološko delovanje čaja je popolnoma slično kavi.

Kakao in čokolada sta bogata na tolščah in povzročata radi tega težave, če se izpraznitev želodca vrši počasi in pri boleznih na žolčnem mehurju.

Mleko je eno najbolj hranilnih snovi, ki so nam na razpolago. Vsebuje tolščo, ogljikove hidrate, beljakovine, mineralije, vitamine in vodo. Kuhanje mleka ne škoduje njegovi hranilni vrednosti, vendar pa uniči precejšen del vitaminov. Pasteriziranje mleka pa uniči le manjši del vitaminov. Zelo razširjena je zmota, da je dotok mleka v želodec vzrok prebavljalnih motenj. To ni res. Takoj, ko priteče mleko v želodec, tvori nekako strnjenino. Ta strnjenina se med procesom prebavljanja spremeni v motno, mlečno tekočino in se v tem stanju absorbira.

Mnogo čujemo dandanes govoriti o vitaminih. Ti so sicer vedno obstojali, toda ime jim je šele leta 1913 dal Kazimir Funk. Vitaminov se učenjakom še ni posrečilo izolirati. Tudi ne vemo natančno, v katerih snoveh človeškega telesa so vitamini potrebni.

Dobro mešana hrana, ki sestoji iz vseh gori navedenih snovi, je najboljši pogoj zdravja. Jemo pač lahko vsak dan kaj drugega, vendar en obed ne sme vsebovati preveč različnih jedi.

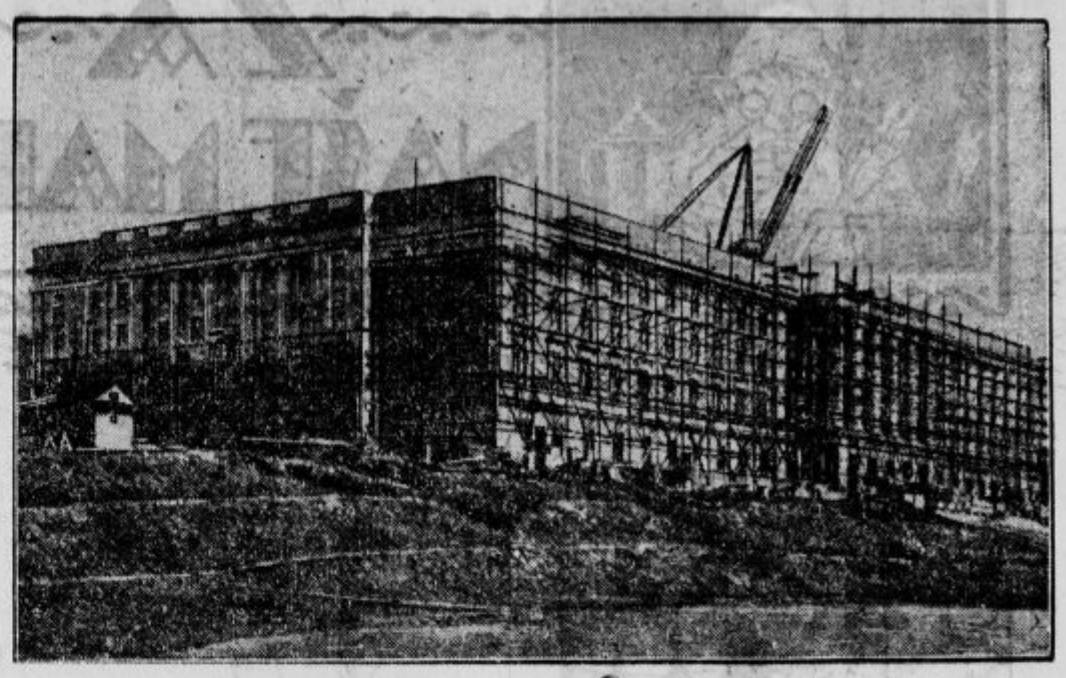

Novo parlamentarno poslopje Severne Irske v glavnem mestu Belfastu bo dokončano in bo eno najlepših parlamentarnih poslopij na svetu. Okrog ogromnega poslopja bodo zasadili 20.000 dreves.

Češčenje katoliških mučenikov

Mesto Memphis v Združenih državah Severne Amerike je postavilo pred kratkim spomenik katoliškim sestram in krščanskim bratom, ki so ob priliki epidemije mrzlice v letih 1873, 1878 in 1897 žrtvovali svoje življenje za bolnike. Kljub silnemu deževju je bila udeležba pri svečanostih odkritja spomenika tudi od strani nekatoliškega prebivalstva zelo velika. Prisotni sta bili tudi dve sestri, ki sta tedaj nalezli to bolezen, pa sto jo srečno prestali.

Ko se je tedaj pojavila v mestu epidemija, je 20.000 prebivalcev takoj zapustilo mesto. Negovanje ostalih pa je bilo pripuščeno izključno le katoliškim sestram in krščanskim bratom. 10.000 oseb je padlo tedaj kot žrtev zavratne bolezni, med njimi 19 duhovnikov, trije laiški bratje in 23 sester. Pripovedovanje dveh še živečih sester je strašno. Rumena mrzlica je bila tedaj še malo raziskana, zato tudi bolnikom ni bilo mogoče nuditi kakih olajšav. Umrli so v neizrekljivih bolečinah, pogostoma sto na en dan. Krste so zbijali skupaj šolski otroci, dokler je bilo kaj lesa na razpolago. Pogrebi so se vršili večinoma ponoči ob svitu bakelj. Često je duhovnik sam kopal grob, da so naslednjega dne njega samega položili vanj. Ko je zvečer nastopila tema, je bilo videti na cestah samo še sestre, duhovnike in zdravnike, kajti zapustiti hišo po zahodu solnca je bila tedaj sigurna smrt. 19 duhovnikom so že preje postavili spomenik.

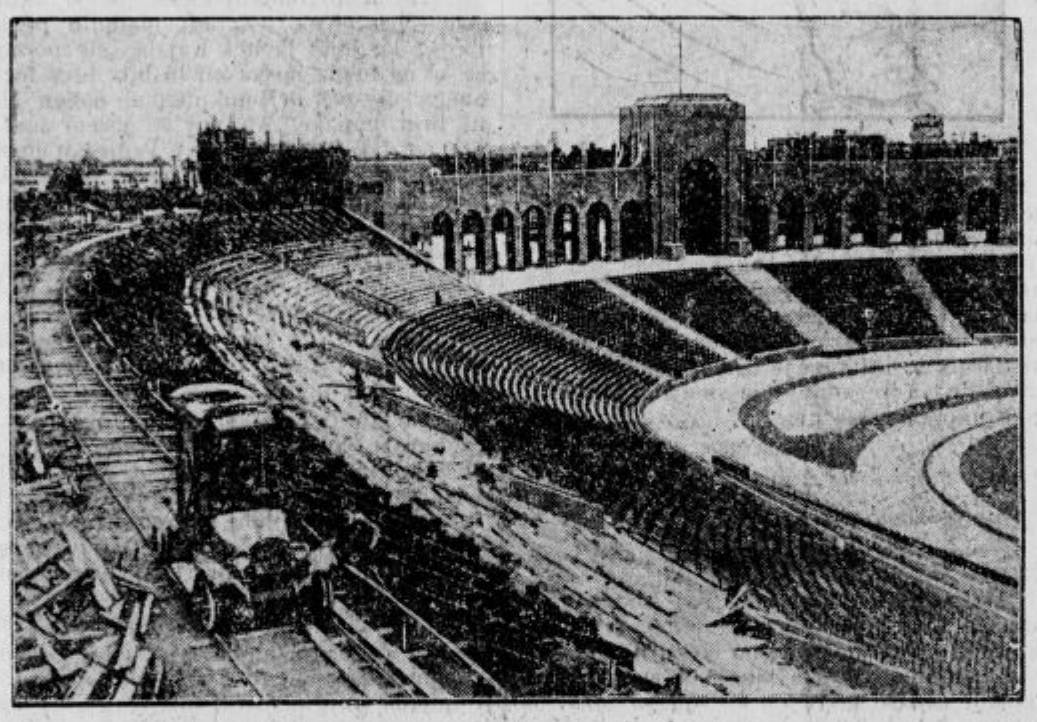

Priprave za olimpijske igre leta 1932, ki se bodo vršile v Los Angelesu v Kaliforniji: tamkajšnji stadion prezidavajo in ga bodo toliko povečali, da bo prostora za 150.000 gledalcev.

Junaška mati

Iz Piacenze v Italiji poročajo o junaškem činu materinske ljubezni. Elvira Cravedi, mati šestih otrok, je začula klice na pomoč, v katerih je spoznala glas svoje 9 letne hčerke. Deklica je, igrajoč se, padla v dva metra globoko močvirje. Mati je brez premišljanja skočila v vodo, zagrabila hčerko in jo privlekla do brega. Toda, ko jo je že skoro rešila, je uboga mati začutila, da ji pojemajo zadnje moči. Dno je spolzko in blatno in začela se je že potapljati v močvirje. Hčerka in njena junaška mati bi gotovo našli smrt, če jima ne bi ob pravem času pritekli na pomoč ljudje. Mimoidoči moški so v nevarnosti za lastno življenje skočili v močvirje in privlekli iz njega najprej deklico in nato še junaško mater.

Uspeh letalke Amy Johnsonove

Vsi naši čitatelji se gotovo še spominjajo slavne angleške letalke Amy Johnsove, ki je sam poletela iz Anglije v Avstralijo. Ves svet govori sedaj o 22 letni deklici, ki se je izognila vsem nevarnostim dolgega poleta in ki je na Javi le s težavo ušla smrti. Hrabra in obenem skromna letalka nikakor ne taji, da bi ne bila v smrtni nevarnosti. V Semarangu, kjer je med potjo pristala, je rekla, da jo je spreletela grozna bojazen, da bo vsak čas padla v morje in da je brezpogojno izgubljena. Pozneje je še dejala, da je bilo to strašno, v resnici strašno in da je mislila, da se nikakor ne bo rešila. Mislila je, da je vsega konec. Priznala je, da je silno utrujena in da komaj čaka, da pride v Sidney. Želja mlade letalke je bila, da potolče Hinklerjev rekord na progi Anglija—Avstralija. Toda sama ni imela denarja za tako podjetje. Neki plemeniti lord, ki se zelo zanima za letalstvo, ji je pomagal. Tako je ona kljub mladosti dobila diplomo pilota in diplomo mehanika ter se je mogla podati na ta veliki polet. Njeno znanje mehanike ji omogoča, da sama preišče aparat in ga popravi. To je morala na potu do Jave storiti dvakrat. Enkrat na potu v Birmo, ko je v megli in dežju zgubila orijentacijo in ni mogla dognati, kje leži letališče v Rangoonu, pa se je moral spustiti na tla v Singori na Malaki. S tem je izgubila nade, da bi potolkla Hinklerjev rekord, čeprav je do tega trenutka letela hitreje od njega. Letalski krogi ne smatrajo tega za njeno nespretnost, ker proti vremenskim prilikam se ne more nihče boriti. Tudi na nadaljnem poletu je imela letalka smolo, da je skoro vso pot vlekel nasprotni veter. Radi tega se je mogla le počasi pomikati naprej in tako ji je zmanjkalo bencina. Spustiti se je morala na tla v nekem mestecu v sredini Jave, poleg neke sladkorne tovarne. Pred tem pa je radi silne burje morala leteti nekaj ur tik nad pragozdi, nad morjem pa je morala leteti samo dva metra visoko in je bila tako neprestano v življenjski nevarnosti. Vendar ni obupala, ampak je z mirnim očesom ugledala poleg sladkorne tvornice malo polje, ki je bilo dolgo samo 150 metrov, in je pristala brez resnejših poškodb na letalu. Upravitelj tvornice je z brezmejnim začudenjem ugledal z okna svojega urada, kako se tik tvornice spušča na tla letalo. Hitro je skočil s svojimi uradniki na pomoč, medtem pa mu je že prišla nasproti pogumna letalka. Ugotovili so, da imajo krila pet lukenj, ki so jih dobila pri spuščanju na neki ograji. S pomočjo delavcev je letalka te luknje hitro zamašila. Z veliko spretnostjo se je dvignila v zrak in v zadnjem hipu ušla trčenju z neko zgradbo. Od tod je odletela nekaj kilometrov naprej na začasno letališče angleške zračne linije v Tjomalu. Ko je v restavraciji letališča obedovala, je bila silno nervozna in utrujena. Ljudje so komaj verovali, da more tako mlado dekle, ki povrhu tega še tako nežno izgleda, prenesti take velike napore. Po obedu je letalka zopet dobre volje skočila v letalo in odletela v Surabaj, kamor je srečno prispela. Naslednjega dne je odletela v Port Darwin in odtam naravnost v Sidney, čeprav so jo pozivali, naj se spotoma oglasi še v drugih krajih. Izjavila je, da je silno utrujena in da ne more odlašati s svojim, že itak dolgo trajajočim poletom.

Curih — mesto milijonarjev

Mesto Curih ima relativno z ozirom na število prebivalstva največ milijonarjev. Po najnovejši statistiki pride na vsakih 600 prebivalcev en milijonar. Od 240.000 prebivalcev je 406 milijonarjev. Ta nenavaden porast zasebnega imetja se da tolmačiti z zaupanjem finančnega sveta do Švice. Splošna gospodarska kriza in nesigurnost, ki jo je izzvala nezaposlenost v posameznih deželah, sta vplivali na to, da se je kapital zatekel v mirno Švico. Curih kot mesto milijonarjev zaostaja le za nekaterimi severoameriškimi mesti.

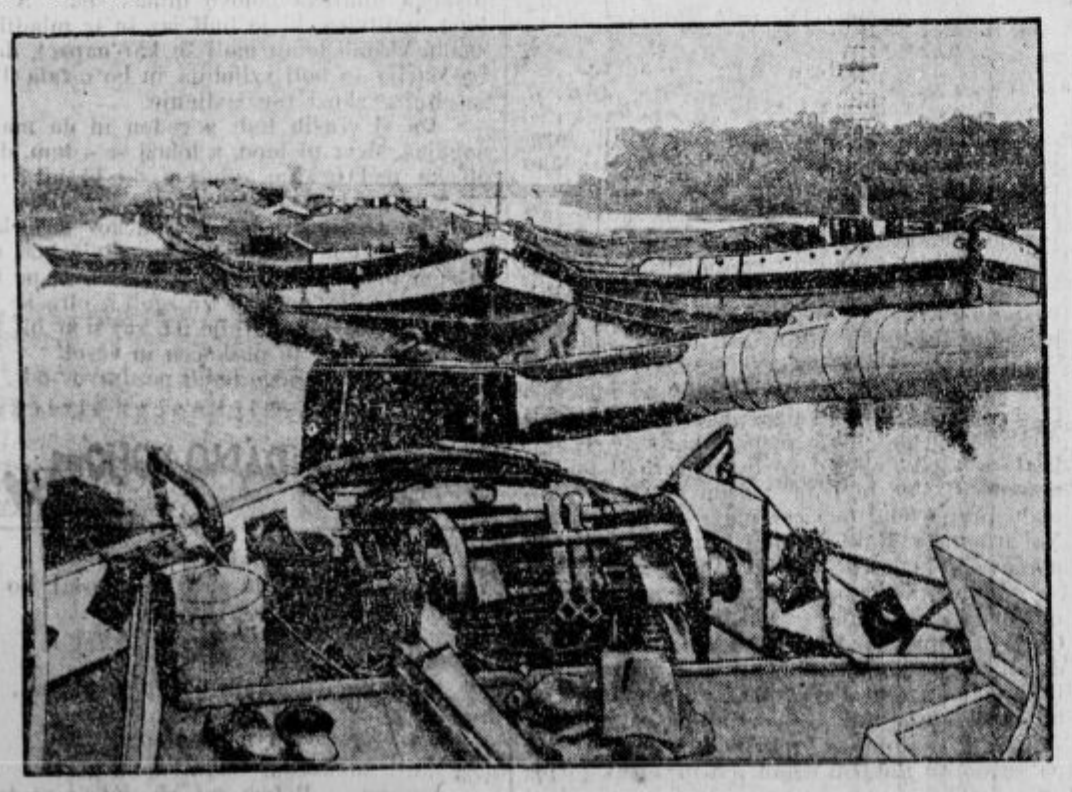

Suša ogroža ladijski promet. Že več tednov trajajoča vročina in suša je vodno stanje rek tako znižala, da je po nekaterih plovnih rekah ustavljen promet z ladjami. Posebno težko je prizadet gornji tok reke Oder med mestima Breslau in Brieg, kjer je v preozki vodi obtičalo okrog 400 tovornih čolnov.

Sir John Simon, vodja indijske po-njem imenovane komisije, ki je sedaj izdala drugi zvezek svojega poročila.

ZA KRATEK ČAS

Frtaučku Gustl ma beseda

Ni douh ud tega ke sm brau pu ten časnkeh, de maja pu svet, pusebn u Amerik, že take cuge, ke ma usak vagon radio ajnštaliran, de lde tud na rajž puslušaja lohka muska, petje in use, kar se pu svet gudi, in se tku še med potja pu cen unterholtaja. Še tu lohka zveja u vagone, kdu je tukj al pa tam ta nar bl fajn žoga brcu, al pa tega al unga pu foršrift naklestu in iz tem dusegu rekord ket ta nar bulš pretepač tega sveta.

Men se zdi tu hedu intresantn. Sam tu m na gre prou u glava, de dubi tak pretepač zatu, če enmu zube vn zbije, al pa clu ceu nus udbije, še lepa nagrad in puhvala pu časnkeh, kokr de b naredu Buh ve kulk dobrga sojmu bližnmu. Men tu res na gre u glava. Če je že dandansn svet tku prfrknen, de pretepačm daje nagrade, nej b že dau nagrada tistmu, ke je pršou ub zube al pa ub nus, de b s iz ta nagrada lohka kupu fouš zube si pa fouš nus. Tu b biu pu pravic, ne pa narobe. Tistga, ke sojmu bližnmu zube vn zbija pa kslhtc slauša, tistga nej b pa za ene par mescu raj zašil, de b se udvadu sojmu bližnmu škoda in trplejne delat. Učaseh je blu že tku

Če b jest preh tu vedu, de s človk lohka iz pretepavanjem tud soj usakdajn kreh služ, b se jest ceu soj živlejne rajš pretepavu in drugm nusove udbiju, kokr pa de se tlela martram in garam kokr črna žvina.

No, pa pestima ta reč, nej u že kokr če. Jest tku nimam nč ud tega. Jest tud nism tou ud tega guvort. Jest sm tou le puvedat, de tu ni nč pusebnga, če maja pu svet u vagoneh radio ajnštalirane, de lde pu pot muska puslušaja. Kdur se če že med potja iz muska unterholtat, lohka uzame iz saba gramafon, sej jh ma Rasbergar tulk, de jh predaja. Gramafon lohka ceu dan in cela nuč u vagone navija in se tku unterholta, de še sam nave, kdaj se u Nov mest, al kamr je namenen, prgunca.

A je treba taka larma delat pu časnkeh zavle tisteh radio u vagoneh, ke je prouzaprou use skp ena figa?

Je pa že hučevarsk ekspresцug use kej druzga, pa nubedn še besede na črhne in prou nč se iz nim Hučevari na bahaja. Hučevarsk ekspreszug ma še clu take vagone iz kupalncam, de se človk med vožna lohka mal skople in pufriša in se prpele u Iblana frišn in čedn, kokr de b ga kašna perica iz Bizuvika na vuzičke prpelala. Tu je res ena nucna naprava, ne pa tist radio, ke ni za druzga, ket za larma delat, de človk še spat na more, keder b tou.

Le tu nisa Hučevari prou naredl, de nisa te soje muderne naprave u vagoneh preh u časupis djal, de b lde vedl, kuku in kaj in švimhozne iz saba jemat, kedr b šli na ta ekspreseug.

Ampak na smete mislt, de sa u teh vagoneh kašne bane za kopat not pustavlene. Kaj še. Ki uja pa pol lde sedel? Tušbad, kokr se prau, maja not naštiman, ke nč placa na uzame in je tud bl higijeničn, ke maš zmeri frišna voda, kokr pa če se u ban kopleš in pu vod brzdaš.

Mi sevede nisma nč vedl ud te muderne naprave u vagoneh, ke sma se u nedela ud Svetga Ahacja, ke je biu žegnajne, preke Iblan pelal. Usi sma bli lepu napucan, kokr se za iblanske romarje šika in prou nubedn ni mou švimhozn iz saba, de b se sleku in soj gvant u gerdaroba pud klop spravu. Pa t začne, ke sma se preke Čušperke pelal, tist tušbad kar na lepem funkcjunirat, de sma bli naenkrat usi premočen. Sevede, dobr nam je že sturu tušbad, ampak gvanta se nam je škoda zdel, pusebn dame, ke sa mele take slamnke iz pajčuna, kokr jh zdej nosja, sa ble hedu najavolne na ta muderna ajnrihtnga.

Jest s iz tega na strim dost, ampak use glih b Hučevarjen prpuroču, de b napraul pu štacjoneh take table, de b lde zvedl iz nh ud tušbada in bli tku upuzurjen, de nej uzameja švimhozne iz saba, damam nej b pa prpuročl tud tiste kapce iz gumalastike in lde b mel res lep užitek med potja.

Za enkat jest iz temla mojem puručilam ldi na te tušbade upuzarjam, de na uja hudil brez švimhoznu u hučevarske vagone. Ke sm pa iz tem mojem puručilam tud za hučevarsk ekspreseug reklama naredu, pa pugervam enkat vožna iz Iblane du Hučevja in pa, sevede, tud nazaj zastonj. Sej mende Hučevari veja, de se zastojn še mačke na raufaja. Fertik!

F. G.

Car in kočijaž

Ruski car Aleksander I. se je nekoč sprehajal po Moskvi, ko ga je nenadoma zalotil dež. Vzel je prvo kočijo, ki jo je dobil.

Ko je hotel plačati, zapazi, da je pozabil denarnico.

»Počakaj,« pravi kočijažu, »dokler ti ne prinesem denarja.«

»O, poznam ta način,« odgovori kočijaž.

»Kaj hočeš s tem reči?«

»To, da me hočete opehariti in da mi nočete dati moj težko zasluženi denar.«

»Kako moreš kaj takega misliti?« vpraša car.

»Kako da ne, batjuška. Najmanj sto sem jih že peljal do te palače in vsi so mi rekli, da so pozabili denar, odšli so vsi noter, a pozneje nisem niti enega več videl.«

»Pa ravno pred to palačo?«

»Da, gospod, prav pred temi vrati.«

»Dobro, vzemi moje ogrinjalo v zastavo in počakaj, dokler ti ne prinesem denarja.«

Malo kasneje se je car vrnil z veliko vsoto denarja. »To imaš za mojo vožnjo,« mu reče car, smehljajoč se, »in za vožnjo vseh, ki ti niso plačali in kateri ti morda ne bodo plačali.«

Kočijaž je skoro padel s kozla, ko je videl, da se je v njegovi kočiji vozil sam car.

Iz testamenta francoske učiteljice

»Zahtevam, civilni pogreb brez duhovnika, naj rečejo ali store moji sorodniki, kar hočejo. Jaz namreč ne verujem v Boga, ker sem znanstveno dognala, da ga ni. Ako bi kdo ugovarjal, da se motim in da Bog vendarle biva, tistemu povejte, da sem prav kar napravila praktičen učiteljski izpit, in da naj se torej o moji temeljiti izobrazbi ne dvomi.«

Maščevanje

»Prosim za roko Vaše hčerke!«

»Toda povejte mi prosim, kaj ste pravzaprav Vi?«

»Sodnik.«

»Aha, niste le morda oni, ki me je pred dvema letoma kaznoval radi prehitre vožnje?«

»Na žalost, prav tisti sem.«

»Izvrstno! Dolgo sem Vas čakal! Vi idijot! Vi tepec! Končno se mi nudi prilika, da se Vam osvetim! Evo maščevanja: vzemite mojo hčer, pa bodite srečen z njo...!«

Napad

Tine in Tone se vračata domov. Ura bije polnoči. Tema je kakor v rogu. Precej ga imata pod kapo, na noben način ne najdeta poti.

»Roke kvišku!« jima nenadoma zadoni iz teme nasproti, pred njima pa se pojavita dva temna človeka.

Toda Tine in Tone se niti malo ne strinjata s tem, da bi dvignila roke v zrak. Tone zagrabi enega in ga začne silovito obdelavati. Tako dolgo je tolkel po njem, dokler ga ni zaprosil milosti. Tone se dvigne ves zaprašen in pokliče svojega prijatelja. Toda o tem ni duha ne sluha.

Naslednjega dne se prijatelja zopet srečata.

»Mene so strašno stolkli,« potoži Tine.

»Zakaj si pa potem tako hitro zbežal?« ga vpraša Tone in mu hiti pripovedovat svoje junaštvo.

»Jaz sem svojega napadalca zbil na žive in mrtve. Še celo kravato sem mu strgal. Poglej jo!«

Tine pogleda kravato, enkrat, dvakrat.

»Saj to je vendar moja kravata, ki mi jo je sinoči moj napadalec raztrgal...«

»Najbolj se bojim, da bi ne bil živ pokopan.«

»No, ta strah je pa čisto odveč, dokler Vas bom jaz zdravil.«

Mica Kepa:

Kako so Kostrevničani češplje kradli

Kdorkoli prihaja od Bogenšperske strani v Kostrevnico, pripoveduje, kako so gori pri grajščini češplje polne: komaj držijo veje — vse je podprto. In koliko jih je! — cel drevored — sama mlada drevesa.

Čudovit je ta drevored! Tam od hrastovega gozdiča se odloči procesija dreves in se vije v lepem loku po planoti, ob skrbno negovani s belim peskom posuti široki stezi. Tam ob visoki živi meji prostranega parka, se vzpne procesija nekoliko navkreber, zavije na desno in se polagoma ustavi pred gradom. Tu držita dva košata oreha »nebo« čez cesto, bandera pa vrsta vitkih smrek...

Če imajo grajski drevesa šesteta — kdo ve?! Kostrevničani jih imajo: dvainšestdeset jih je!...

Prihodnji teden bodo češplje otresli, — potem bo drevored prazen in pust...

Pa se dogovarjajo kostrevniški fantje: Anderličev, Kajetov, Lesarjev, Komarjev, Lukčev, Zajcev in Mačkov Jaka, da bi stopili en večer gori v drevored... »Ali pojdemo?« »Pojdemo!« — »Kdaj?« — »V soboto večer.« — »Kje se sestanemo?« — »Saj res, kje se sestanemo?«!« — »Gori na vrhu — pri gabrih.« Vsi vedo, kje je to. — »In obkorej?« — »Da — obkorej?« — »Ko bo na Libergi ura bila devet, naj bo vsak na mestu.« — »Potem pa, kadar kdo more od doma...«

»Pa škode ne bomo delali, fantje! Najedli se bomo češpelj do sita in vsak dva žepa polna — in nič več!« se pogaja s fanti Mačkov Jaka. — »Saj veste — z oskrbnikom sva prijatelja, — in ne bilo bi lepo, da...«

»Brez skrbi bodi, Jaka! Še nikoli nismo delali škode — saj nas poznaš!«

»Torej v soboto zvečer — pri gabrih! Velja? — Velja. — Pa lahko noč!«

Po dolini razgrinja meglica svoj srebrni pajčolan. Iz gozda diha vlažen vzduh. Iznad hiš se dviga sivkast dim. Po vasi je zadišalo po svežem kurivu. Še nekaj trenutkov, in — zazvonilo bo Avemarijo...

Jaka je pohitel z delom o mraku. Okopal se je in preoblekel: vso trudnost je slekel. Zdaj stopa čil in veder skozi mračni gozd proti Bogenšperku. Tema je. Pot je strma — razoran kolovoz. Korenine štrlijo iz zemlje in ostro kamenje. Veje se sklanjajo na pot. Jaka jih klesti s palico.

Na vrhu — pri gabrih — se strne kolovoz z lepo položno stezico. V polkrogu stojijo gabri in tvorijo prijetno ozadje za udobno klop.

Jaka se zagleda po stezici proti drevoredu. Nikogar ni videti tam... Sede na klop in posluša: vse tiho je naokoli. Izza Preske leze luna v raztrgane oblake... Na Libergi udari ura pol devetih. Zgodaj je še.

Jaka se napoti v drevored. Komaj se navadi oko na temo... Veje mu ponujajo: »Najej se, Jaka, najej, kolikor se ti poljubi. Nič ne tresi in ne pobiraj po tleh. Kakor jelen se napasi — stoje!« In obira Jaka od veje do veje, in od drevesa do drevesa pokuša... Skoro izbirčen že postaja... — Privoščil si jih je — do sita. Zdaj se izprehaja po drevoredu. V žepu otiple ogorek viržinke: prižge ga.

Na Libergi bije ura: ena, dve, tri... devet. Kako hitro je minulo!

Jaka se požuri iz drevoreda na stezico. Tam pri gabrih se premikajo temne postave... »Pst, oskrbnik!« se začuje iz teme. In že tečejo fantje nazaj v dolino. Jaka, preplašen, ubira za njimi. Nihče ne črhne besede. Nerodno skačejo po razorani poti, prehitevajoč drug drugega. Jaka je zadnji. Nikakor jih ne more dohiteti. Da se nič ne brigajo zanj!

Ko pridrvijo iz gozda na plan, se Jaka ustavi: »Fantje, počakajte vendar! Kam tako drvite?!«

Vsi se ustavijo — in mu pridejo nasproti. In zijajo, zijajo!...

»Ali si ti, Jaka?! Kje si se vzel?«

»Jaz sem, kdo pa mislite?! Zakaj ste zbežali?«

»Oskrbnika smo zagledali v drevoredu.«

»Kje? Kako? Saj ni bilo nikogar tam, razen mene! Ves čas nisem nikogar opazil nikjer.«

»Pa, kje si bil, Jaka?«

»V drevoredu sem bil. Na vas sem čakal.«

»V drevoredu si bil?! Z gorečo smodko v ustih?!«

»Da — kadil sem!«

»Zakaj se nisi oglasil? In zakaj si bežal za nami?«

»Kako ne bi bežal, ko sem slišal vaše svarilo. In ste vi tako bliskovito naglo odkurili po bregu, ko da vam je sam rogač za petami. Saj veste, da ne bi hotel za noben denar, da me oskrbnik zaloti v drevoredu!«

»Torej smo bežali pred teboj, Jaka! In še bolj si nas podil, kot bi nas bil oskrbnik. Prav do doma si nas gnal! — Pa smo se še pogovarjali med potjo: »Ni Jakata. Ne pride zaradi oskrbnika! — Na — si bil pa pred nami!«

Jaka se kar valja od smeha. »Ali gremo nazaj? Ne. Predaleč je!« odloči večina. »Preveč smo upehani! Kar eno zapojmo čez vas, potem pa spat; jutri bo treba zgodaj vstati, kdor pojde h prvi maši.«

Pa je zadonela pesem tja čez vas:

»Soča voda je šumela,
mesec je na nebu sijal...«

»Res je sijal, pa nam se je smejal, ko smo tako tekli!«

In ne gre pesem pa ne gre — preveč je smeha...

»Pa ti, Jaka, ali si se vsaj ti najedel češpelj?!«

»To pa to. Še v žepu jih imam nekaj!« In deli Jaka med fante.

»No — pokusili smo jih pa le!«

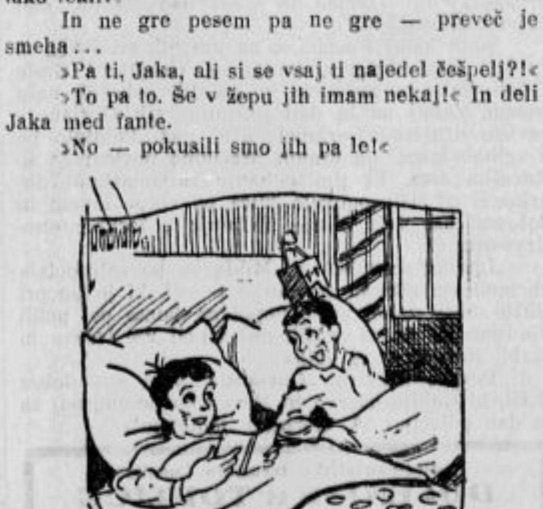

»Ti, Peter, če naju ne bodo kmalu poklicali, bova zamudila šolo.«

Nacek s Prlekije vsen marproškim miss-jagron

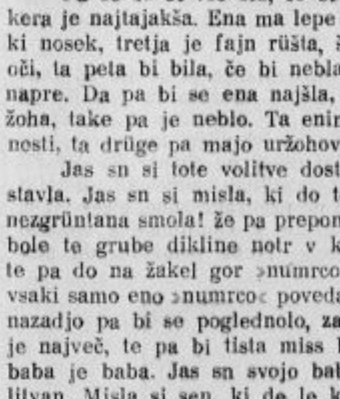

Nibjeden, ker de to šteja, si naj nikar ne misli, ki man v mislih jega, če pišen od miss-jagrov. Se nas je ali precik takih trotlov, ki smo se tan cuj vtikali, gi nas je nič ne brigalo. Če samo na sebe pomislim, kaj mene — štacünara z žajfnco — briga, kera de marproški miss; pa sn le taki trotl ki sn cuj šo.

Pa se še bi vse šlo, če bi se le dalo vtrofiti, kera je najtajakša. Ena ma lepe oči, drüga ma gladki nosek, tretja je fajn rüšta, štrta je brez žabjih oči, ta peta bi bila, če bi nebla predebela, pa tak napre. Da pa bi se ena najšla, ki bi bla prez uržoha, take pa je neblo. Ta enim falija dobre lastnosti, ta drüge pa majo uržohov preveč.

Jas sn si tote volitve dosti bole ajnfoh pretstavla. Jas sn si misla, ki do tote babe — hopla! nezgrüntana smola! že pa prepomalen mislin — najbole te grube dikline notr v kake žakle zavezali, te pa do na žakel gor »numrco« pršili. Potl pa bi vsaki samo eno »numrco« poveda, kero bi pač hteja, nazadjo pa bi se pogednolo, za kero »numrco« hi je največ, te pa bi tista miss bila. Se nazadjo — baba je baba. Jas sn svojo babo tüdi guna k volitvan. Misla si sen, ki de le kako premjo dobila. Se, če bi ble volitve tak po žaklih, te še bi leki resen kakšni prajs dosegnola, tak pa, ki so ble volitve na fraj lüfti, pa lehko vete, ki je nič neblo. Pa, če aufrihtik poven, je ali resen, ki je moja baba — hop! miss-kandidatka — na kaj ekstra za pregednoti, žakel pa bi najbrže najbole fajn napunla, bole kak tiste sühe treske, pa ne rečen za prmoj trikrat, ki nebi una prvega prajza nesla. Jas jo doma tüdi man vekši tal v žakli, da te še je tak za silo za pogednoti.

Pa, pjebi miss-jagri, moja baba si je enih par vaših imen zapunla — pazko mete, ki nete gi zjoj vküp rüčli, vači van Bog pa san sveti Frjan nemreta pomagati. Malo pa sn vete jas tudi rad, ki je ne miss gratala, se sn tak ne veda, kak bi ji te potl prava. Una bi gvišno htela, ki bi jo moga obfirati (ali kak se to reče), keko bi se najbole dalo, toga sn jas ravno ne navajeni. Samo Bog me vari, ki bi gi una to zvedla, ki sn jas s ten zadovolen, te bi pač una gvišno začela mene za obrajt obfirati. Gnešje cajtnge mo že skrija pred joj, če le gi indi nede zvedla. Bliskaja, treskaja no hujdega vremena, reši nas...

Pa, pjebi miss-jagri, letošje miss kandidatije se nas preci navüčle pameti. Samo teko, ke so nas vküper doble, te pa, gda so vidle, ki smo bli ne zadosti fest štigleci za jih, po so včasi volitve preložle na drügo leto. Sn radoveden, keko še de nas drügo leto takih norcov, ki mo šli cuj. Jas bi bija za to; če moremo dedi pred dede na štelngo hoditi, naj še babe pred babo grejo, če bi glih kera že rada za dragunara bila. To se ve, ki hi po zakoni niše nemre k tumi silti, da za babe takšega zakona sploh nega, kak je za možke, kaj se gre zavolo štelng.

Če pa bi že ravno mogli mi dedi toti kšeft rihtavati, te pa bi jas predlaga, ki bi se drügo leto naredle volitve v žaklih. Pr tistih volitvah bi težko tak vün spalo, ki bi tri glihno število »numrc« doble, če pa bi se po nesreči le kaj takega zgodlo, te pa še bi se lehko enok med njimi prebiralo, samo vse tri bi mogle tečas še v žaklih ostati, vači najbrže nibjeden več nebi hteja še kake »numrce« za je dati.

Te potl pa bi jas predlaga, ki bi tisto zvoleno miss aeroklub v eroplani okoli voza, da od zdoča še včasi kera fajn vün vidi, če pa jo od blüzi pogledneš, te pa preveč künštno zgleda, da je navadno vsaka tak vün zmalana kak Gasparijove karte za Vüzen. Sploh majo naše miss (zaj pa ne ven kak se to za več takih miss vküp reče — za več miz se reče mize — tü bi te bilo misse, od besede kis ali jesih pa bi bilo kisi — missi, zaj pa naj vrablec ve, kero je bojšo; najbrže do missi od besede kis, samo jesiha si ne treba voliti) eno presneto smolo s totimi farbami. Cimrmanska farba je za čobe malo preveč dunkl, tista tinta, kaj z joj mojemi sini v šolah naloge popravlajo, pa je dosti presvetla, pa doj ne gre rada. Cimermanska farba je teko bojša, ki rada doj gre, pa fajn je, če kaka miss sladoled je, ki ima naenok čista rdečo pofarbanega, tak ki si drügi mislijo, ki ima jagodnega. Če pa sladoled je s kakoj küfrnoj žlicoj, te pa še jo lehko polek spuca, da je cimermanska farba precik ostra. Se, če tak bole premislin, je cimermanska farba še najbole praktiš, so nan deno missi neke knüci, ki ne treba meti drügih dekel nastavljenih, ki bi žlice pucale. Jas mo zaj začeja v mojeu štacüni tüdi toto farbo odavati, da se pr ten pre precik zaslüži. V Marprogi toti kšeft pre zlo dobro gre.

Marproške frajle, posebno te grube pa te fajn, od 1. julija naprej prite samo v moj štacün pot take farbe; sn naroča zlo ostre, tak ki te se vsen sladoledaron dopale. Posküsti je treba, pa de že blago garantiralo za dobro firmo.

Se van vsen vküper praf lepo prporočan pa prosin lepo, ki nebi gi kaj zamerle, no vas vse vküp praf lepo pozdravlan, vas dikline, pa missjagre tüdi

Vaš
Nacek s Prlekije,
štacünar z žajfnco no s cimermanskoj farboj v Marprogi.

Po zdravje in veselje — v božjo naravo

»Bog je ustvaril deželo, človek mesto, hudič pa velemesto.« Dajte, bežimo iz mesta, iz »pekla«, ven v božjo naravo, v božji svet! V resnici, nihče nima pravice, da bi naše hrepenenje po razvedrilu označil za modno muho ali sportno norost, da bi naš beg na deželo, v gore grajal kot poganstvo. Nasprotno je celo naša velika dolžnost, da mislimo na svoje zbito telo, svoje raztrgane živce. Mestjan danes naravnost mora vsak teden en dan izpreči.

In tudi to takoj povejmo: Popoldanski izprehod starega stega, s polnim želodcem, trdim klobukom in v obleki najnovejšega kroja — bi danes malo zalegel. Treba nam je izpremembe zraka. Da pozabimo na sleparsko vsakdanjost, nekaj drugega vidimo in slišimo, dobimo v pluča drug zrak. Stroški za nedeljski izlet so dobro naložen denar — izvzemši seveda pijačo. Čim dalje proč, tem bolje!

Kako naj bi kot katoličani naravnega obilja zunaj ne ljubili! Veselje do narave je del katoliške duševnosti. Kristus je ljubil gorske vrhove, ki jih je posvetil s svojo nočno molitvijo, ljubil je jezera, žitna polja, ki jih je mimoidoč božal, ljubil je svoje rojake in svoje spomine iz deške dobe, ljubil ptice pod nebom in lilije na polju.

Toda: Sam si pokvariš nedeljo, če smatraš za njen višek zamorsko življenje; kopanje in ožiganje na solncu ali pa indijansko dirjanje po grmovju. Za tako kulturo lepa hvala! To človeštva ne bo osrečilo. Človek pridobi prost dan, a izgubi nedeljo.

Kar potrebujemo in kar hočemo je: katoliški oddih! Pri katerem postane vsak zopet človek, se zave svojega božjega otroštva in v tem otroštvu doživlja svoje najvišje dostojanstvo in s tem obnavlja svoje duševne sile. Oddih, pri katerem se učimo prisluškovati duhu, ki veje nad zemljo in vliva novega poguma, nove podjetnosti, novega življenja. Ravno zato je kmet kljub svojemu napornemu delu in skromnemu življenju tako trden sam v sebi, tako notranje miren in močan, ker mu vera, zvezanost z Bogom in globoka slutnja o Njem klijejo z zrnjem iz zemlje, rastejo z biljko, se mu razodevajo v solncu in dežju. Zato tudi to: spoštljivost pred to grudo, zaščita njene lepote in nedotaknjenost vsepovsod.

Katoliški izlet! Kakšen nezmisel, da si kdo na kolodvoru kupi umazan tisk in si potem z njim na vožnji v prirodo zastruplja dušo in skruni nedeljsko jutro, namesto da bi si preskrbel čtivo, ki bi se skladno zlivalo z božjim dnevom.

Enako bo pešcu blagoslovljen pot le tedaj, ako ga spremljata čast in poštenje. Križi, ki nas srečujejo, nas vprašujejo, če hodimo po pravi poti. Ni treba, da bi vsak izlet končal v razuzdanosti, da bi vsaka šala postala nevarna norčija, vsaka zabava nravna zabloda. Nedelja ni preklicana, ni izven zakona! Greh v nedeljo je sramotnejši nego druge dneve. Ne le, da si takrat bolj ti nego drugače, zdravejši, odpornejši. Marveč grešiš proti namenu dneva samega. In temu namenu ne uideš na nobenem gozdnem potu in na nobenem motociklu.

Tudi na izletu mora biti mesta za ljudi, ki drže nase, ker se čutijo odgovorne in jih ta čut visoko dviga in oplemenituje. Ako naj pisano življenje zunaj postane ljudska last, kulturno življenje, običaj, potem ga je treba zgraditi na strahu božjem, na starih običajih.

Katoliško ljudsko življenje: Varujmo se, da ne pomagamo omajati osrednjega mesta cerkva po vaseh, da ne doprinašamo k razdedinjenju cerkva po krajih, katerim so bile dosedaj srce; da kraji ne pridejo pod oblast slabih gostiln in malopridnega tiska. Kaj bi nam koristilo podeželje, v katerem bi živele ravno tako uboge pare kakor po zatohlih mestnih ulicah? Če vzamemo tem goram in dolinam njihovo verno dušo, potem jih poteptamo, umorimo in mi bomo v njih lakote umrli. Pokrajina ima svoj verski značaj in naša dolžnost je skrbeti zato, da ji ta značaj tudi ostane.

Zato: Več razumevanja za nepokvarjeno ljudsko življenje, ljudske običaje. Vaša počitniška potovanja, mladci, naj bodo temelj tesnejše zveze z narodnim občestvom! Nedelja ni le Gospodov dan, ampak tudi človeški, ker veže človeka s človekom — v neprisiljeni svobodi, naravni enakosti in tovariškem bratstvu, kakor tega ne zmore noben strankarski program.

Ob blejskem jezeru

Bled, 26. junija.

Dotok tujcev je vedno večji in večji. Črez dan jih ni videti dosti, ker se vse nahaja po kopališčih ali pa na izletih, večer pa razgiblje vse staro in mlado na promenado po cesti okoli jezera.

Potovalna družba Siemer & Co. iz Münchna je privedla letos okoli 300 gostov iz raznih delov Nemčije na 14 dnevni oddih v Slovenijo. Vsi udeleženci tega izleta so jako navdušeni za naše lepe kraje, hvalijo uslužnost in prijaznost naših ljudi, ki jim povsod gredo na roko z nasveti in pojasnili.

Zanimivo je, da se letošnje občinstvo prav posebno interesira za posamezne izlete v blejsko okolico in sploh za turistiko. Večje partije so doslej obiskale Stol, Golico, Vrata; veliko število je posetilo Vrbsko jezero preko Ljubelja, bili so v Trstu, v Postojni, v Kranjski gori, v Bohinju, Vintgarju, še celo na Jelovco se jih je podalo nekaj.

Nujno potrebna bi bila informacijska pisarna za izlete in ture, ker tujci sami si ne vedo pomagati; blejski »Putnik« pa je popolnoma odpovedal v tem smislu.

Med odličnimi gosti, ki so že prišli na Bled, moramo v prvi vrsti omeniti in pozdraviti našega velikega prijatelja Bleda, ekselenco poslanika USA, gospoda John D. Prince, ki pride vsako leto prvi na Bled in ga skoro zadnji zapusti.

Radio Ljubljana je v torek poizkusil s prenosom godbe iz »Kazino« dvorane na Bledu. Prenos je bil prav dober, samo atmosferične neprilike je bilo čutiti tisti večer v prav obilni meri. Upamo, da bodo sledili še nadaljnji prenosi.

Ceste so v zadnjem času polili z asfaltnim oljem, tudi ono od Park-hotela v Grad. Seveda luknje na cesti so pustili nezasute, da odskakujejo vsakovrstna vozila kot žoge. Par lopat peska bi se menda že dobilo, da bi vsaj najhujše luknje zamašili.

Nemarnost! Prostor pred kavarno »Toplice« izgleda kakor kak stavbni prostor. Je to lastnina g. Kende, o katerem pravijo, da se jako trudi za lepoto in ozaljšanje Bleda. Da bi pa tista navlaka na prostoru, kjer misli g. Kenda v prihodnjosti zopet zidati reprezentativno stavbo, nasproti kavarne »Toplice«, bila res v okras Bleda, pa res ne moremo pritrditi.

Občinska tržnica v Gradu je kolikortoliko gotova in so se prvi prodajalci sadja, zelenjave, ročnih del etc. že vselili v odkazane prostore.

Zapuščen je oni del Bleda, ki leži v obližju blejskega kolodvora; vse sili le v konec k veljkim hotelom, kjer se potem pritožujejo, da nimajo miru, preseda jim godba itd. Tam v enem kotu pod blejskim kolodvorom pa vlada tak idiličen mir, da ga je treba iskati. Zdravniški komisiji svetujemo, naj pošilja miru potrebne tujce v Zako, pa bodo gotovo zadovoljni. Ga. Korošec (hotel »Zaka«) ima na razpolago lep tenis prostor, izleti na Kuhovnico, Boh. Belo, Gosje, na Pokluko so pa pred nosom. In vsepovsod polno miru, nobenih avtomobilov, nič prahu, samo vlak se včasih javi in zopet izgine proti Bohinju ali proti Jesenicam.

Autozvezo Bled — Ljubljana (g. Hojak-a) vljudno prosimo, da na oglasnih deskah in v javnih lokalih, hotelih in gostilnah razglasi z lepaki, kedaj odhajajo avtomobili iz Ljubljane.

Več reda bi želeli na blejski pošti in da bi ne bilo treba ljudem čakati pred okenci. V tem oziru se tujci jako pritožujejo.

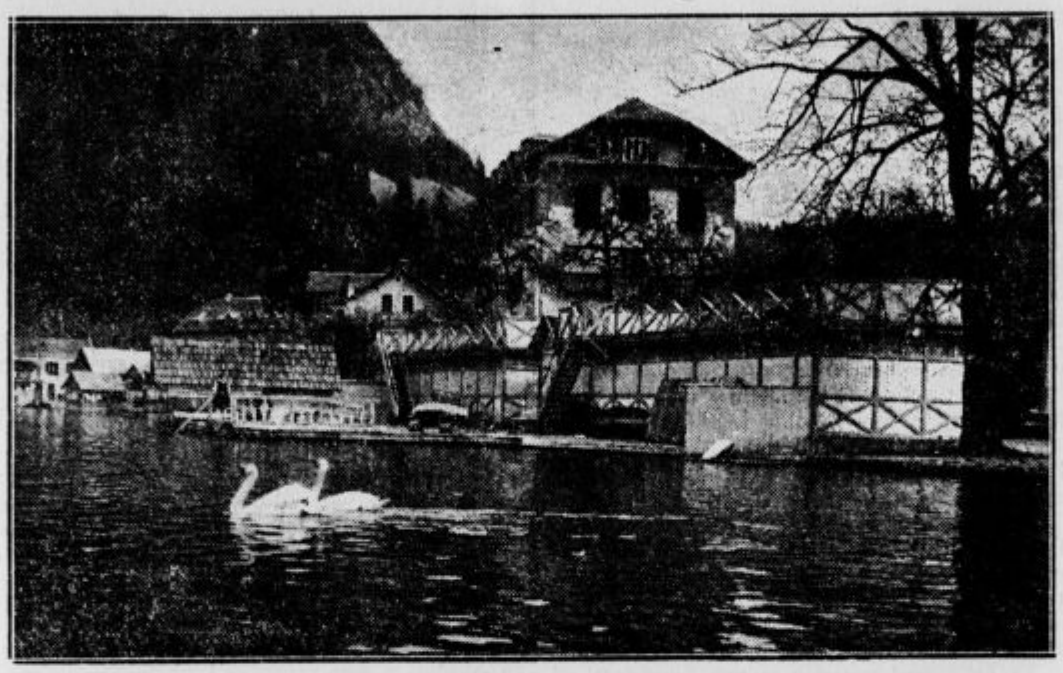

Hotel »Petran« na Bledu.

Poročilo iz Kranjske gore

Tujci dohajajo vsak dan, vendar šele po 1. juliju, ko bodo šole zaključene, pričakujemo večjega navala. Tako sredi prihodnjega meseca bo pa vse zasedeno in težko bo dobiti stanovanje, dasi jih imamo letos precej več.

Vprašanja za informacije prihajajo od vseh strani. Nekateri bi radi z družino tu cenejše in udobnejše živeli kakor v domačem družinskem krogu. Kdor namerava na letovišče, naj doma hrani, zunaj doma pa naj nikar ne skopari. V Kranjski gori so po hišah, gostilnah, pensionih, hotelih itd. dovolj solidne in ne pretirane cene, sicer višje, kar se tiče hrane, kakor v Ljubljani, a splošno nižje kakor v Belgradu. Treba pomisliti, da moramo glavna živila dobivati od drugod. Prevoz pa stane.

Kopališče je že v polnem obratu. Saj je pa tudi taka vročina, kakor je ne pomnimo meseca junija. Na polju se vse suši in škoda se dela. Vode nam ne bo sicer manjkalo, ker imamo dovolj zaloge gori v snegu v kotlinah naših gora, a vkljub temu vsi hrepenimo po dežju. Skoro sleherni dan se nam tudi od daleč obeta: jug piha, oblaki se dvigajo izza Julijskih Alp, za Karavankami grmi, nad našo dolino se pa vse razprši, k večjemu da prileti par kapljic.

G. župan Lavtižar se je z odločnim elanom zavzel za popravo ceste na Vršič in veliko upanje imamo, da bo že tekom sezone v obratu. O kako bodo potem drčali avtomobili in motocikli na vrh k italijanski meji! Pa tudi za domačine bo ugodnejše, ker bodo imeli lepo cesto do svojih pašnikov in gozdov.

Opeke primanjkuje, ker opekarne zaradi premnogih naročil od vseh strani ne morejo istih takoj izvršiti, zato marsikje zidarji ne morejo pričetega dela nadaljevati in dovršiti. Zidajo in popravljajo pa mnogi, vsak hoče imeti vse trdno in lepo.

Šmarjeta - kraj zdravih ljudi

Šmarje', 26. junija 1930.

Visoka sezona naših toplic se je pričela. Gostov je dnevno več, tesnoba stanovanj je občutna. Mnogo tujcev se je odrinilo za nadaljnje dneve v mesecu juliju. So pač postale toplice vsled učinkujočih naravnih vrelcev zelo priljubljeno kopališče, ki tudi pomlaja naše goste, posebno se to opaža v kuri po drugem tednu. Obrazi izžarevajo mladostno svežost in hoja postane lahka in elastična. Tek se poveča in ves organizem se nekako regenerira.

Sploh je kraj posebno zdrav. V Šmarjeti in okolici je starost 80 let prav vsakdanja. S 97 letom je umrl Miha Rodič v Gorenji vasi, Marija Povše v Zalogu je doživela 100 let, Jožef Medved iz Orešja je dosegel tudi 100 let. Danes še živi v Šmarjeti starka, ki bo jeseni stara 91 let.

Leta 1836. je razsajala huda kolera. V Novem mestu je v treh dneh pobrala 86 ljudi; v Šmarjeti pa ne več kakor 9. Leta 1850 je v Novem mestu en dan 16 ljudi kolera umorila, v Šmarjeti je umrla le ena oseba, ki je bolezen iz Št. Jerneja prinesla. Smel torej trditi, da je kraj res posebno zdrav.

V Gorjance pojdemo

Kam pa v nedeljo, Novomeščani?

Novo mesto, 27. junija.

Kdor je z odprtimi očmi in z iskrenim srcem obiskal za nekaj dni Novo mesto, mora priznati, da spada okolica tega mesta brez dvoma med najlepše, kar jih premore slovenska zemlja. Ali navadno se pri naštevanju lepot le prerado zgodi, da prav za prav najlepše in najzanimivejše omeniš le mimogrede, češ — če zmanjka, kamor bi se človek napotil za nekaj lepih trenutkov, pa naj gre v — Gorjance. Saj res ne moreš leteti vsako nedeljo gori, kajti pot se le vleče in nekaj je treba vzeti seboj za na pot, četudi se na turi shaja brez vrvi in cepinov. Vendar bi morali Novomeščani v večjem številu romati v bajno kraljestvo Trdinovih bajk in povesti. Koliko čarov in skritih lepot skriva na svojih širokih grudih to čudovito gorovje, ve samo oni, ki ga je od blizu pogledal in prisluhnil njegovi pesmi, ki jo prepeva gozd in senožet in skrite, vase zamaknjene tokave. Kaj ni lepše, stokrat lepše prebiti nekaj uric v naročju božje narave, ki boža človeško srce, pripovedujoč mu iz zgodb starih časov, kakor pa posedati po zakajenih in zaprašenih krčmah in tožiti nad slabimi časi in slabim cvičkom!

Kam tedaj v nedeljo, na praznik sv. Petra in Pavla? Kam drugam, kakor na Gorjance! Boste slišali, kako bo zadonela po košatih pobočjih naša pesem. Zakaj na ta dan praznuje vrh Gorjancev pevsko društvo »Gorjanci« svoj god. Pohitelo bo v »gluho lozo«, da oznani prečudno novico: še so človeška srca, ki jim pehanje za zemskimi dobrinami ni čisto oglušilo klica po večno lepem in dobrem, kar šele obsije življenje z žarkom onostranstva.

Ljubka cerkvica sv. Miklavža bo zatrepetala ob mehkem akordu slovenske pesmi, ki jo bo pri službi božji zapel zbor, popoldne bomo pri petih litanijah pa vsi iz svojih duš izpeli vse težave in skrbi. Kdo bi ostal doma?

Pevsko društvo »Gorjanci« vabi vse dobre ljudi, ki ljubijo naravo in slovensko pesem, naj za ta dan odločijo: »V Gorjance pojdemo!«

Radioemanacijsko termalno kopališče
DOLENJSKE TOPLICE
(Toplice pri Novem mestu)
so edino in trajno sigurno zdravilno sredstvo pri rheumatizmu, neuralgijah, ženskih boleznih itd. — Kopališčne naprave so vseskozi neposredno na izvirkih. — Sezona od 1. maja do 30. septembra. — Železniška postaja Straža-Toplice, dolenjska železnica. — Zahtevajte prospekte. — Cene znižane, posebno v pred- in po sezoni.

Naša propaganda

Reklama in propaganda! Od kakovosti, doslednosti in dovršenosti teh dveh, odnosno ene same činjenice, zavisi uspeh ali neuspeh vsake stvari, ki se hoče uveljaviti v svetu in tako tudi pri nas: če hočemo uveljaviti v svetu lepote naših krajev, je treba pač z vso skrbjo in pozornostjo posvetiti se temu vprašanju. V splošno zadovoljnost lahko ugotovimo, da se je v zadnjih letih pri nas o tem resno razmišljalo, sistematično na tem delalo in tudi uspehi niso izostali.

Zadnjič smo omenili propagando v srednjeevropskih deželah, kjer je bilo treba vse spretnosti, da je naša propaganda vzdržala ravnotežje z domačo, danes si oglejmo vidike, ki se nam odpirajo, če se razširi interesni krog našega tujskega prometa: torej Nordijske države, Anglija in zapadne države.

Danes so naši hoteli že opremljeni s komfortom, ki ga razvajeni turist dobi v državah s tujsko-prometno tradicijo, tako, da lahko privabljamo bogato evropsko publiko, ne da bi pri tem riskirali, da jo radi nedostatkov v hotelski industriji zapravimo za vedno. Poleg tega se naše ceste zboljšujejo, kar je pri današnjem stanju avtomobilizma enako močan faktor kot siceršna udobnost.

Če omenjam nordijske države, mislim pri tem predvsem na Dansko, kjer se interes za našo državo vedno bolj veča. Naša oficielna propaganda je v rokah našega gen. konzula v Kopenhagenu g. Tegnera, ki mu gre tudi zahvala za iniciativo, da je bila letošnjo pomlad prirejena v danski prestolnici razstava jugoslovanske narodne umetnosti v zvezi s tujsko-prometno razstavo.

V Angliji in Ameriki se doslej še ni sistematično delala propaganda, tu predvsem radi pomanjkanja komfortnosti, vendar pa imajo naši kraji nekaj odličnih prijateljev v teh državah, ki s publiciranjem člankov v svojih velikih časopisih, store nam in našim krajem neprecenljive usluge. Tem ljudem je treba iti povsod na roko, jim dati sredstva in materijal, da dado o nas avtentične in zanesljive podatke. Med Amerikanci sta lani posetila Bled dva odlična gosta: znanstvenik, etnograf in geograf Horace Ashton, član kluba raziskovalcev v Neworku, ki mi je v razgovoru izjavil, da sicer še ni poznal Jugoslavije in njenih prebivalcev, da pa simpatični vtisi, ki jih je dobil, presegajo vsa pričakovanja. Vse naše kraje je s svojo kamero sproti strastno filmal in kolikor mi je znano, je v »Newyork Timesu« priobčil o nas serijo člankov s fotografijami. Druga prominentna oseba iz Amerike je bil sam lastnik newyorškega časopisa »Newyork World«, ki so ga naši kraji tako navdušili, da je izjavil, da pride letos ponovno v Jugoslavijo, da podrobno prouči naše kraje in razmere.

Takih ljudi je morda mnogo, ki prepotujejo našo državo, pa gredo le mimo nas, ne da bi bili podrobneje opozorjeni na naša narodna bogastva in lepote. Zato je treba pač paziti na vse to število tujih potnikov in publicistov, jim po možnosti pomagati pri delu, zabrisati eventualne slabe vtise, ker nam morejo storiti neprecenljive usluge, če kot znane osebe opozore svojo publiko na nas — pa tudi obratno, s slabimi poročili morejo morda še huje škodovati; obojega se je treba enako dobro zavedati.

Res ni vsa propaganda v lepih brošurah in prospektih. Vsak tujec, in še toliko bolj javne osebe, morajo oditi v svojo domovino in tam govoriti, pisati, predavati o nas in ta propaganda bo morda rodila najlepše uspehe.

Vesele počitnice!

Končane so mature in drugi izpiti, učenci srednjih in osnovnih šol bodo danes dobili letna izpričevala, potem se pa šola zaklene, mladina pa domov in po svetu brez nalog in brez nadlog! Pravijo, da otrok v dveh mesecih počitnic telesno toliko zraste — včasih še več — nego v devetih do desetih šolskih mesecih.

Radi tožimo o premajhni marljivosti zlasti srednješolske mladine, vendar pa moramo priznati, da za srednje nadarjenega učenca šola ni šala, tudi če si skuša delo po možnosti »olajšati«. Tisti del mladine pa, ki dovršuje svoje študije z odličnim in prav dobrim uspehom, ima pa med šolskim letom dostikrat posla kar dovolj in je oddiha pošteno potreben. Prav tako ga je potrebno učiteljstvo — šola razjeda živce in pljuča — pa tudi starši, ki se mnogo trudijo z nadziranjem šolskega dela otrok. Saj je marsikako lepo dijaško izpričevalo obenem tudi lepo izpričevalo za skrbnost očetovo ali materino, ki sta sodelovala s sinom ali hčerko.

Vsem srečnim dijakom, ki so izdelali, in njih staršem želimo torej vesel oddih. Tistim pa, ki jih je doletela nesreča (včasih tudi nepričakovana — sreča!) ponavljalnega izpita, pa želimo, da bi bile letošnje skvarjene počitnice poslednje, ki jih bodo preživeli »z ušjo za vratom«, ki jih bo grizla, dokler se je ne bodo v začetku septembra — upajmo — srečno otresli. Potem pa nikdar več ne ponavljalnega izpita, za nobeno ceno!

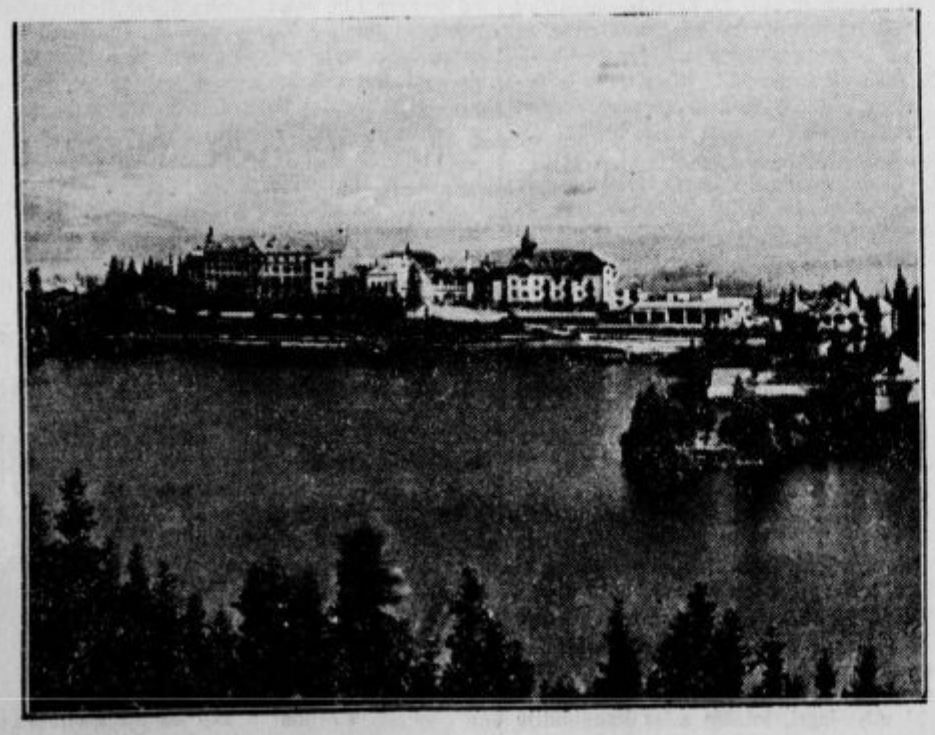

Krasno slovaško letovišče Štrbske Pleso, kjer fe vrši konferenca Male antante.

Dr. Marinković in dr. Beneš na sprehodu v Štrbskem Plesu.

Inž. F. Ratej:

Bodočnost kmetijstva na Dolenjskem

Ni je pokrajine v Sloveniji, katere bi se bila kultura s svojimi dobrimi kakor tudi s svojimi slabimi posledicami manj dotaknila, kakor posameznih od železnic oddaljenih delov Dolenjske. Tudi je malo pokrajin, ki bi bile gospodarsko manj izkoriščene, kakor ravno ta v vsakem oziru zelo pomemben del Slovenije. In vendar moremo ravno o Dolenjski reči, da je dežela zelo velikih razvojnih možnosti. Od narave — od Boga od daleč ni tako zapuščena, kakor od kulture — od ljudi. Dolenjec je po svoji naravi skromen, potrpežljiv, se ne sili naprej, zato je šla marsikatera dobrota preteklih desetletij iz javnih sredstev mimo njega. Večkrat so se n. pr. delali vodovodi v razmeroma vode bogatih krajih, v več krajih kraškega dela Dolenjske se morajo ljudje še danes zadovoljiti z navadnimi lužami za napajanje živine in večkrat celo za svoje potrebe. Gorenjci so si znali priboriti, da se jim je velik del njih pašnikov — planin izboljšal, Dolenjcem so iste oblasti skupne pašnike k večjemu razdelile, torej uničile.

Preskrba Zagreba z mlekom

Po svoji površini je Dolenjska, če izvzamemo prostrano Krško dolino, skoz in skoz valovita pokrajina, podobna je, kakor pravi Trdina, skledi žganjcev. Po tej svoji obliki, po njenih precej obilih padavinah je cela Dolenjska najbolj pripravna za intenzivno živinorejo. Hitro rastoči Zagreb pa celi spodnji del Dolenjske, zlasti Krško dolino, ki spada že v njeno daljšo okolico, nujno opominja, da usmeri svojo živalsko proizvodnjo na mlekarstvo. Zagreb dovaža že danes mleko iz 200 do 250 kilometrov oddaljenih krajev. Ali ne bi prej prišla v poštev komaj 30 do 40 km oddaljena Krška dolina. Ta ima vse naravne predpogoje, da postane v pravem pomenu besede: dežela, kjer se cedi mleko, torej za Zagrebčane, še bolj pa za Dolenjce same, prava obljubljena dežela.

Mlekarstvo v krški dolini

Za ta namen pa je treba seveda nekaj storiti, samo od sebe ne pride nič. Za mlečno živino je treba najprej ustvariti prave predpogoje. Prvo, kar bi se dalo storiti, bi bilo, da se po več krajih — hvala Bogu — še obstoječi skupni pašniki najtemeljiteje izboljšajo, se uvede na njih nujno potreben gospodarski red, kakor ga imajo Švicarji na svojih planinah. Ker pa ima večina dolenjskih kmetovalcev tudi vinograde, porabljajo velik del svojih delavnih moči za vinograde, zato ostane za poljedelsko kulturo posebno pa še za nego živine le manjši in slabejši del na razpolago. Zato naj vsi merodajni činitelji začno temeljito proučavati vprašanje, kako bi se dalo po posameznih krajih že obstoječa paša izboljšati in modernizirati, kako bi se dalo pridobiti čim več sveta za razširjenje že obstoječega pašnika. V krajih pa, kjer so nekdanje c. kr. oblasti pašnike uničile, naj merodostojni krogi, občinske uprave, okrajni referenti, kakor tudi naprednejši posestniki iščejo pota in sredstva, kako bi se moglo pašništvo kot prava gospodarska intenzivno produktivna panoga zopet uvesti, bodi v posameznih slučajih kot zasebni, v ugodnih prilikah pa kot skupni pašniki.

Najbolj kvaren pojav v naši mlečni proizvodnji pa so pri nas vsako leto večkrat se pojavljajoče mlečne poplave in pa mlečne suše. Pozimi daje krava pri izključno suhi krmi malo, če je krma slaba in se ji ne dodajajo primerna za današnje cene mleka žalibog tudi predraga močna krmila, tudi slabega mleka. Produkcija mleka je zato v tej dobi majhna in postaja tim manjša, čim bolj se bližamo zeleni krmi. Da morejo mestne mlekarne zahtevam konsumentov v mestu zadostiti, so prisiljene, da dovajajo mleko iz zelo oddaljenih krajev. Ko pa v maju pride na pol izstradana živina na zeleno krmo, proizvodnja mleka kar naenkrat tako zelo naraste, da je mleko zelo težko spraviti v denar. Koliko mleka se ravno v tem času pokvari, zavrže. Enaka poplava se pojavi v jeseni.

Taki pojavi mlečnih poplav in suš so gospodarsko neizmerno škodljivi. Račun za vso pri teh nastalo škodo plača le kmetovalec sam. So pa te mlečne poplave in suše prav tipičen znak primitivnega, neracijonelnega gospodarstva. Pokrajine, ki si hočejo pridobiti ime in sloves pravih mestnih mlečnih preskrbovalnic, morajo znati vsaj vse mlečne suše preprečiti. Velika mesta rabijo vedno velike množine mleka. Stalna velika produkcija mleka velikemu mestu blizu ležeče pokrajine torej nikdar ne škodi in je mestu samo dobro došla. Če si hoče torej Krška dolina in sploh nižja Dolenjska — Bela Krajina — osvojiti neprecenljivi zagrebški trg, mora za vsako ceno skrbeti za stalno izdatno proizvodnjo mleka.

Ali je pa to mogoče, bo marsikdo vprašal. Da, tudi to je mogoče, in niti ne tako težko, kakor izgleda. Treba je le vzeti nož v roke in izrezati iz našega gospodarstva to, kar ne služi njegovi preorientirani smeri t. j. intenzivni produkciji konsumnega mleka. Omejiti je treba brezpogojno popolnoma nerentabilno proizvodnjo žita in dati na naših poljih več mesta poleg že poudarjene intenzivne paše, krmskim rastlinam. Ne zadostuje pa samo povečanje proizvodne površine, tudi pointenziviti je treba produkcijo z skrbnejšim, globokejšim obdelovanjem in pa z racijonelnim gnojenjem. Več krmske pese, več detelje, več travnih in prašnih mešanic je treba za naša polja. S temi je seveda, če izvzamemo suho deteljo in pa peso, največ pomagamo le za poletne mesece, ko je proizvodnja mleka že po naravi večja. Treba je pa še nekaj uvesti v naše gospodarstvo, ki nam bo pripomoglo, da premagamo tudi zimske in posebno najnevarnejše spomladne mlečne suše.

Nova krma

Hvala Bogu, moderni čas in pa amerikanska farmerska podjetnost nam je v novejšem času osvojila posebno sredstvo, posebne vrste krmo, ki nam pozimi popolnoma nadomesti specifično lastnost zelene krme, ki obstoji ravno v tem, da živalski organizem posebno nagiba na proizvodnjo mleka. Ta krma je pri nas skoraj še popolnoma neznana in še manj se kje dejansko pripravlja in uporablja, in je takozv. ensilirana, t. j. v lesenih ali zidanih (betonskih) silojih shranjena krma. — Prve take siloje v velikem obsegu je zgradilo letos zagrebško univerzitetno posestvo v Maksimiru.

Za ensiliranje je najbolj porabna popolnoma dorasla koruza s stroki ali tudi brez strokov. Mesto za žgance bomo torej v prihodnje pridelovali koruzo po krajih, ki imajo izrazit namen proizvodnje konsumnega mleka, za ensiliranje. S pomočjo take ensilirane koruze bodo ti specifični kraji prišli v položaj, da bodo mogli dobavljati bližnjemu mestu stalno, ne menjajoče se množino mleka. In naše nižje dolenjske pokrajine — Krška dolina, Bela Krajina — s svojim toplejšim podnebjem so kakor nalašč ustvarjene za intenzivno kulturo koruze, ki more dati neprimerno večje pridelke, kakor katerakoli druga krmska rastlina.

Morda bo kdo prišel in ugovarjal, češ to so novotarije, s katerimi mi ne moremo kar tako začeti. Naše gospodarske razmere so specifično kranjske, in skušnje amerikanskih farmerjev za nas niso merodajne. Ne pričakujem, da bi te vrstice katerega izmed čitalcev toliko navdušile, da bi se prej ali slej le odločil postaviti med svoja dosedanja gospodarska poslopja še tak amerikanski ensilažni stolp. Ker pa je ensilaža tehnično, znanstveno in tudi ekonomsko v Ameriki popolnoma proučena in je zlasti za produkcijo konsumnega mleka pa tudi za vse vrste živinoreje neprecenljivega pomena, je nujno potrebno, da se ideja ensilaže začne tudi pri nas intenzivneje širiti in se ob ugodnih prilikah, bodi tudi samo za poskušnjo dejansko izvede. Tudi ensilaža je posebna kmetijska panoga, katere mi danes praktično še ne znamo izvajati in se je bo treba najbrž iti učit k Amerikancem. Če pa vemo, da je dobra in je samo v vseh podrobnostih še ne znamo, je pa seveda še ne smemo odklanjati.

Pri svoji skrbi za uspešno produkcijo mleka in pa za pridobitev in ohranitev zagrebškega mlečnega trga, kmetovalec v Krški dolini ne sme pozabiti na sredstva in pota, ki služijo izboljšanju mlečne živine same. Poleg že poudarjenega intenzivnega in racijonelnega krmljenja bo predvsem skrbeti za dobre iz mlečnih rodov izvirajoče plemenjake ter za strogo in stalno odbiro krav-mlekaric.

Nič manj važna ali je morda še celo najvažnejša, stroga organizacija vseh za preskrbo Zagreba pomembnih krajev in pokrajin bodi v eni ali večih bodi tako ali tako nazvanih zadrugah. Te organizacije bi mogle postati prave matice pri ustvarjanju vseh zgoraj navednih predpogojev.

Koncentracija v slovenskem zadružništvu

Naš list je svoječasno prvi poročal, da so pogajanja med celjsko Zadružno Zvezo in ljubljansko Zvezo slovenskih zadrug ugodno zaključena. Sedaj so objavljeni v glasilu Jugoslovanskih zadrug »Zadružni vestnik« tudi podrobnejši podatki o spojitvi obeh Zvez.

Ker ni zakonske možnosti za formalno fuzijo, se je združitev obeh Zvez izvršila na ta način, da se celjska Zveza razdruži, njene zadruge, aktiva in pasiva ter uradnike prenese na Zvezo slovenskih zadrug, ki postane tako skupna centrala. Ta sporazum je odobril tudi občni zbor celjske zveze, ki se je vršil v Celju 24. junija. Sklenil je razdružbo Zveze ter izvolil likvidatorje. Na prihodnjem občnem zboru se tudi uprava Zveze slovenskih zadrug dopolni z zastopniki zadrug razdružene Zveze tako, da bodo zastopane v njej sorazmerno vse zadruge iz vseh pokrajin.

Združeni zvezi bosta predstavljali močno zadružno organizacijo, ki pa še ni tako velika, kakor organizacija Ljubljanske Zadružne Zveze, ki ostane še naprej največja slovenska zadružna osrednja organizacija pa tudi v celi državi.

V ilustracijo navajamo o moči zveze sledeče podatke: Zveza slovenskih zadrug šteje sedaj 169 članic, od tega 69 kreditnih in 100 gospodarskih, skupno s 33.000 člani. Zadružna Zveza v Celju pa ima 158 članic, od tega 82 kreditnih zadrug, skupno s 36.000 člani. Nova Zveza bo torej štela 327 članic, od tega 151 kreditnih, vseh skupaj 69.000 članov. Ljubljanska Zadružna Zveza šteje sedaj 600 članic, od tega nad 320 kreditnih zadrug. Članov pa imajo zadruge včlanjene v ljubljanski Zadružni Zvezi nad 133.000 (po stanju z dne 31. dec. 1928).

Premoženjsko stanje zadrug pa je naslednje: Zveza slovenskih zadrug, oz. njene članice imajo 1950 mil. Din prometa, ter 350 mil. Din vlog, dočim znašajo lastna sredstva 13.5 mil. Din. Pri Celjski Zvezi včlanjene zadruge pa 1450 mil. Din prometa, 240 mil. Din vlog ter 21 mil. Din lastnih sredstev. Skupno torej bo prometa 3400 milijonov Din, vlog 590 mil. Din ter lastnega premoženja 34 in pol mil. Din. Ljubljanska Zadružna Zveza oz. njene članice so imele l. 1928. prometa 5 in pol milijarde Din, torej v letu 1929. prometa 6400 mil. Din, vloge so znašale koncem l. 1929. ca. eno milijardo Din, lastna sredstva brez pripisanega dobička pa so dosegla 30 milijonov dinarjev.

Stanje kmetijstva v Dravski banovini. Glasom uradnega poročila kmetijskega ministrstva o stanju posevkov v prvi polovici junija, je bilo stanje posevkov v naši banovini naslednje: Zelo dobro je kazala ozimna pšenica, nadalje rž, grahorica, krompir, lan, hmelj, vinogradi, livade, deteljišča. Med zelo dobro in dobro jara pšenica, ječmen in rž, koruza, proso, zelenjava, repa in konoplja. Dobro kaže sočivje in orehi. Med dobro in slabo: sliva, jabolka, hruške. Vremenske prilike so bile povoljne, tudi dežja je bilo dovolj. Glavna dela na polju: setev prosa, okopavanje koruze, košnja deteljišč in travnikov so bila opravljena pravočasno. Večja škoda je bila v glavnem od toče (okraji Krško, Kočevje, Maribor, Dol. Lendava, posebno pa v krajih Novo mesto, Litija in okolica Ljubljane), nadalje na posameznih krajih radi insektov na sadju ter radi žitnih bolezni. Znatne površine, uničene od toče, so morale biti naknadno obdelane in posejane. Stanje živine v zdravstvenem oziru je bilo povoljno, hrane je dovolj na razpolago.

Zamenjava rumunskega denarja. Konzulat kralj. Rumunije v Ljubljani javlja vsem interesiranim, da je rumunska Narodna banka izdala rešitev, glasom katere pridejo iz prometa bankovci od 5 in 20 lejev. Lastniki tega papirnatega denarja naj se obrnejo edino na rumunsko Narodno banko v Bukarešto ali na njene podružnice radi zamene ter naj istočasno navedejo, če žele, da se jim protivrednost po dnevnem tečaju pošlje potom kake jugoslovanske banke ali, da se jim pošlje ček po odbitku poštnih stroškov.

Zadnji rok te zamene je do 1. septembra 1930. Po preteku tega roka ti bankovci ne bodo več v veljavi.

Oddaja krovskih del na zgradbi skladišča na postaji Poljčane se bo vršila dne 2. julija pri gradbenem oddelku Ravn. drž. žel. v Ljubljani. Ponudbe je vložiti do 2. julija t. l. (Pogoji so na vpogled pri istem oddelku.)

Oddaja zakupa nakladanja, razkladanja, prekladanja in prevoza vseh vrst monopolskega blaga se bo vršila pri Tobačni tovarni v Ljubljani. Ponudbe je vložiti do 30. t. m.

Splošne dolžnosti davkoplačevalcev

v tretjem četrtletju 1930.

1. **Uslužbenski davek.** Delodajalci so dolžni od uslužbencev pobrane zneske odpremiti davčni upravi najkasneje 15. dan po preteku vsakega meseca. Delodajalci, ki ne zaposlujejo preko 20 uslužbencev, plačujejo ta davek v davčnih zneskih, katere nalepljajo ob vsakem izplačilu v davčne knjižice.

2. **Rentni davek.** Zavodi, naprave in podjetja, ki so dolžna pobirati rentni davek z odbitkom ob izplačilu davku zavezanih prejemkov, morajo odpremiti v I. četrtletju 1930 pobrane zneske s predpisanim seznamom v dveh izvodih v 45 dneh po poteku polletja, to je do vštevši 14. avgusta 1930.

3. **Davek na poslovni promet.** Davkoplačevalci, ki vodijo knjige opravljenega prometa, so dolžni do konca meseca julija 1930 plačati odpadajoči davek od prometa, opravljenega v II. četrtletju 1930.

4. **Dospelost neposrednih davkov.** Neposredni davki za II. četrtletje 1930 dospo v plačilo dne 1. julija 1930, plačati pa se morajo najkasneje do dne 15. avgusta 1930, sicer se prisilno izterjajo.

5. **Dospelost nekaterih perijodičnih taks.** a) do dne 15. julija 1930 so delniške družbe dolžne predložiti davčni upravi seznam v I. polletju 1930 otvorjenih tekočih računov in plačati odpadajočo takso v kolkih; b) tretji obrok dopolnilne prenosne takse za l. 1930. zapade v plačilo v času od dne 1. do vštetega dne 15. julija 1930; c) točilno takso za pravico, da se točijo pijače, je plačati za II. polletje 1930 do dne 31. julija 1930.

Agronomski študij

Konec šolskega leta je in za mnoge dijake tudi konec srednješolskega študija. Marsikateri absolvent se ne more odločiti, katero pot v življenju bi si izbral, da bi prišel do čimboljšega cilja. Pa tudi starši ne vedo, kaj bi svetovali svojemu sinu, ko gre za izbiro življenjskega poklica, saj je ta odločitev merodajna za vse življenje posameznika.

Danes jih mnogo študira, mnogo jih je že izšolanih, zato pa visokošolcu ni lahko dobiti primerno mesto, ko je dovršil svoje študije. Tu hočemo opozoriti na stroko, ki rabi dandanes in bo potrebovala še za daljšo dobo precejšnje število kvalificiranih moči. **Je to agronomski študij.**

Z novim zakonom o pospeševanju kmetijstva, ki je lani stopil v veljavo, se je na novo organizirala celotna kmetijska služba v državi in s tem se je odprla pot za službe kmetijskim strokovnjakom z visokošolsko izobrazbo. Kakor je n. pr. v vsakem okraju akademsko izobraženi zdravnik, živinozdravnik, stavbeni inženir, geometer, gozdar, najmanj istotako je upravičen tudi agronom-inženir, ki naj vodi celotno pospeševanje kmetijstva v okraju. Žal, pa, da jih danes država ne more povsod namestiti, ker je premalo izšolanih kvalificiranih moči.

Toda ne samo v okrajnih službah jih primanjkuje, ampak tudi drugod, posebno pri znanstvenem in poučnem delu. Tako se kmetijske šole ne morejo otvarjati, ker ni dovolj učnih moči, rabijo jih kmetijsko-poskusne, fitopatologične, semenogojske, živinorejske postaje in drugi zavodi. Iz tega se torej vidi, da se agronom-absolv. udejstvuje lahko na najrazličnejši način in si poljubno izbere tisto vejo, ki mu najbolj ugaja. Specializira se lahko v poljedelstvu, živinoreji, mlekarstvu, sadjarstvu, vinarstvu, agrikulturni kemiji, kmetijski tehnologiji, zadružništvu in kmetijskem gospodarstvu.

Kakšen študij pa zahteva a g r o n o m i j a? Za vstop na visoko kmetijsko šolo je potrebna srednješolska matura: gimnazije, realne gimnazije ali realke. Visoki kmetijski šoli sta v naši državi dve, in sicer v Zagrebu in Belgradu, ki tvorita gospodarsko fakulteto tamošnjih univerz. Študij traja štiri leta in je uvrščen v isto stopnjo, kakor ostali študij na univerzah. Po dovršenih izpitih dobi absolvent naslov »i n ž e n i r j a«; če pa položi še dizertacijo, si zasluži tudi naslov »d o k t o r j a«.

Po dovršenih študijah si absolvent visoke kmetijske šole izbere lahko različne stroke za svoj nadaljnji poklic. Če želi vstopiti v državno službo, mora pa vsekakor dovršiti najmanj dveletno prakso na kakem kmetijskem veleposestvu, da si svoje teoretično znanje izpopolni s praktičnim delom. Za to prakso poskrbi navadno že kmetijsko ministrstvo. Šele z dovršitvijo kmetijske prakse je kmetijski strokovnjak inženir agronomije usposobljen delovati v poklicih, ki imajo nalogo pospeševati kmetijsko produkcijo in zboljševati kmetijsko gospodarstvo.

Razen v državnih, najdejo agronomi zaposlitev tudi po zasebnih službah kot oskrbniki veleposestev, kot uradniki pri zadrugah, zadružnih zvezah, kmetijskih družbah, v tvornicah za kmetijske potrebščine in v drugih podjetjih, ki se pečajo s kmetijskimi predmeti.

Predvsem so za agronomski stan pozvani **sinovi kmetskih staršev**, ki so že od mladosti v stalnih stikih s kmetijstvom, z zemljo, z rastlinstvom, z živalstvom. Samo tisti uradnik, ki čuti s kmetom, ki pozna njegove težave, njegov trud in skrb, njegovo delo od zore do mraka, uradnik, ki se zna uživeti v njegovo dušo, navezano na zemljo, edino tak mu lahko nudi pomoč in nasvet v težavah njegovega slanu za zboljšanje njegovega gospodarstva.

Toda tudi za **meščanske sinove** se dobe mesta v agronomski stroki, in sicer predvsem na znanstvenem polju, na raznih kmetijskih znanstvenih postajah, v tovarnah in v sličnih obrtih. Vendar tudi za nje velja glavni pogoj zanimanje za prirodne vede. Le tisti, ki čuti veselje do narave, se lahko z uspehom posveti temu študiju in bo pozneje na svojem mestu prav uspešno deloval.

•

Knjigovodski tečaj na Vranskem in Gomilskem. Knjigovodski tečaj za obrtnike in trgovce na Vranskem in Gomilskem, ki ga priredi Zavod PO Zbornice TOI, se otvori v ponedeljek 7. julija t. l. in sicer na Vranskem ob 8 zjutraj, na Gomilskem pa ob 4 popoldne. Vsak tečaj bo trajal 6 do 7 zaporednih dni, pouk pa vsakokrat po tri ure. Vsi oni, ki so se prijavili za tečaj, se pozivajo, da se zanesljivo zglase ob gori navedeni uri v šolsk. poslopju. Pripominjamo, da se bo predvidoma vršilo že prvi dan v okviru tečaja tudi kratko predavanje o davkih. — Zavod za pospeševanje obrti Zbornice za TOI v Ljubljani.

Pregled svinj radi trihine. Pregled uvoženih zaklanih živali na trgu se ukine. Odslej se vrši pregled izključno v mestni klavnici in sicer razven drugih uradnih dni še ob sobotah in sicer do 15. sept. od 6 naprej, od 16. sept. pa do 30. aprila od 7 naprej. (Maribor, 27. junija.)

Borza

Dne 27. junija 1930.

DENAR

Devizni tečaji so danes ostali neizpremenjeni. Promet pa je bil znaten, največ ga je bilo v devizah Berlin, Praga in Newyork. Kakor običajno je Narodna banka krila skoro vse povpraševanje, edino v devizi Pariz je bilo zaključeno privatno blago.

Ljubljana. (V oklepajih zaključni tečaji.) Amsterdam 2272.50 bl., Berlin 1346.50—1349.50 (1348), Bruselj 789.70 bl., Budimpešta 989.32 bl., Curih 1094.40—1097.40 (1095.90), Dunaj 798.09 bl., London 274.40—275.20 (275.80), Newyork 56.335 do 56.535 (56.445), Pariz 221—223 (222), Praga 167.39 do 168.19 (167.79), Trst 296.22 bl.

Zagreb. Amsterdam 2269.50—2275.50, Berlin 1346.50—1349.50, Bruselj 788.15—791.15, Budimpešta 987.82—990.82, Curih 1094.40—1097.40, Dunaj 796.59—799.59, London 274.40—275.20, Newyork 56.335—56.535, Pariz 221.03—223.03, Praga 167.39 do 168.19, Trst 295.20—297.20. — Skupni promet brez kompenzacij je znašal 6.63 mil. Din.

Belgrad. Berlin 1346.50—1349.50, Budimpešta 987.92—990.82, Curih 1094.40—1097.40, Dunaj 796.59 do 799.59, Newyork 56.335—56.535, Pariz 221.03 do 223.03, Praga 167.39—168.19, Milan 295.22 do 297.22, London 274.40—275.20.

Curih. Belgrad 9.1275, Berlin 122.90, Bruselj 72, London 25.075, Madrid 58.75, Newyork 515.88, Pariz 20.2625, Praga 15.31, Sofija 3.74, Trst 27.03, Varšava 57.90, Kopenhagen 138.10, Stockholm 138.65, Oslo 138.10.

Dinar notira na Dunaju (deviza) 12.52, (valuta) 12.485.

VREDNOSTNI PAPIRJI

Državni papirji so danes bili v primeri z včeraj v glavnem neizpremenjeni. Zaključki so bili le v dolarskih državnih papirjih ter v promptni vojni škodi. Bančni papirji so ostali danes neizpremenjeni. Ravnotako so neizpremenjeni industrijski papirji, kjer je bila zaključena le osješka Šećerana brez kupona.

Ljubljana. 8% inv. pos. 95.50 bl., 7% inv. pos. 85 bl., Celjska pos. 160 den., Ljublj. kred. 122 den., Praštediona 905 den., Kred. zavod 170 den., Vevče 128 den., Stavbna 40 den., Šešir 105 den., Ruše 280—300.

Zagreb. Drž. pap.: 7% inv. pos. 87.25—87.75, agrari 54.25—54.50, vojna škoda ar. 433.25—433.75, kasa 433 den., 11. 432.50—433.50, 12. 432.50—434, 8% Bler. pos. 95.125—95.375 (96, 95.25), 7% Bler. pos. 84.25—84.50 (84.50, 84.375), 7% pos. Drž. hip. banke 8375—84. — Bančne delnice: Ravna gora 75 den., Hrvatska 50 den., Katolička 36—38, Poljo 57.50—58 (58), Kreditna 96—100, Union 194—195, Jugo 78—79, Lj. kred. 122 den., Medjunarodna 62 den., Obrtna 36 den., Praštediona 905—910, Srbska 180—185, Zemaljska 132—136. — Industrijske delnice: Nar. šum. 25 den., Guttmann 160—169, Slaveks 65 den., Slavonija 200 den., Našice 1.150 do 1.300, Danica 107—112, Šećerana Osjek 326 do 332 (332) brez kup., Šećerana Bečkerek 980 den., Nar. ml. 20 den., Osj. ljev. 175 den., Brod. vag. 110 do 120, Union paromlin 115—125, Vevče 128 den., Isis 33—36, Ragusea 390—400, Oceania 215 den., Jadr. plov. 505 den., Trboveljska 422—425.

Belgrad. Narodna banka zaklj. 8.230, 7% inv. pos. 89.50—90, agrari 56—56.50, vojna škoda zaklj. 433 (400), 8. 418—449, 11. 454.50—455.50, 8% Bler. pos. zaklj. 90.50, 7% Bler. pos. zaklj. 85.625 (5000 dol.), 7% pos. Drž. hip. banke zaklj. 85.50, Prometna banka 960, Srbska 180.

Dunaj. Don. sav. jadr. 92,95, Wiener Bankverein 18.20, Creditanstalt 47.60, Escompteges 159.80, Ruše 35, Guttmann 20.15, Slavex 8, Alpine 23.80, Trboveljska 51.80, Rima Murany 81.80.

Žito

Kolika je kriza v sodobnem svetovnem gospodarstvu in zlasti v poljedelstvu, je jasno razvidno iz zadnjih dogodkov na ameriških borzah. Padec cen za vse proizvode na čikaški borzi daleč pod normalno ceno priča o tem, da niti z umetnimi sredstvi ni več mogoče vzdrževati kako ravnovesje. Naravnost neverjetni padec tečajev je imel za vso žitno trgovino nedogledne posledice. Desorijentacija, ki je nastopila povrh vsega še tik pred novo žetvijo, na našem kontinentu, je skrajno neugodno vplivala na kupce, ki se vzdržujejo kupovanja, dasi so cene danes še zelo nizke in se rapidno približujejo najnižjim povojnim cenam za pšenico. V koruzi je pri nas položaj dosti stalnejši, ker v tem predmetu ameriške notacije radi nepomembnosti izvoza koruze iz Severne Amerike, skoraj ne pridejo v poštev. — Ostali predmeti, razen ovsa, ki se drži čvrsto, so seveda tudi podlegli vplivu splošne situacije. Cene za novo pšenico, ki se zdaj trguje že za promptno dobavo, so po kvaliteti in provenijenci različne, vendar je mogoče dobiti lepo gornjebačko blago po 170—175 nakladalna postaja. Stara pšenica se trguje po 200—202.50 gornjebačka nakladalna postaja. — Čvrstejša je koruza, ki velja za promptno dobavo na sremski postaji 100—102.50 in čez. Oves notira 135—140 bačka postaja. — Pšenična moka nična iz stare pšenice srednje dobrega bačkega mlina notira 340, a iz nove pšenice 305—310 nakladalna postaja. Napetost med posameznimi številkami moke pri moki iz stare pšenice je 30—35 para. — Promet je skrčen, tendenca slaba. Ni pa izključeno, da se pojavi kak preobrat, ker bodo predvidoma mnoge kontinentalne države kot odgovor na ameriško zvišanje uvozne carine povišale uvoznine na ameriško žito. V tem primeru se bo seveda položaj za naše proizvode znatno izboljšal.

V Ljubljani so notacije neizpremenjene.

Novi Sad. Vse neizpremenjeno. Koruza bč., sr. 98—100. Tendenca prijazna. Promet: Pšenica 31 vagonov, oves 1 vagon, koruza 12 vagonov, moka 4 vagone, otrobi 1 vagon.

Sombor. Pšenica: bč., Tisa, šlep pr. 165—170, bč., železnica 77 kg pr. 180—185, bč., železnica 78 kg pr. 185—190, sr., slav. prompt 165—170, ban. Dunav, šlep, pr. 180—185, ban. Begej prompt 185—190, ban. Kanal prompt 170—175. — Koruza: bč., žrna pr. 95—100, julij, avgust 100—105. Tendenca slaba. Promet skupno 207 vagonov.

Budimpešta. Tendenca slabša. Promet sreden. Pšenica: okt. 18.98—19.26, zaklj. 18.98—19. — Rž: okt. 11.25—11.52, zaklj. 11.28—11.29. — Koruza: julij 13.05—13.37, zaklj. 13.18—13.20; avg. 13.45—13.65, zaklj. 13.47—13.50. Tr. julij 11.70, avg. 11.80.

Živina

Mariborski svinjski sejem 27. junija. Pripeljenih je bilo 170 svinj. Mladi prašiči 5—6 tednov 200—225 Din, 7—9 tednov 270—300 Din, 3—4 mesece 350—400 Din, 5—7 mesecev 450—500 Din, 8—10 mesecev 650—850 Din, 1 leto 1100—1200 Din. 1 kg žive teže 11—13 Din, 1 kg mrtve teže 16 do 18.50 Din. Prodanih je bilo 147 svinj.

Radio

Programi Radio-Ljubljana:

Sobota, 28. junija: 12.30 Reproducirana glasba. 13 Časovna napoved, borza, reproducirana glasba. 13.30 Iz današnjih dnevnikov. 15.30 Prenos telovadbe iz Belgrada. 19.30 Marjan Dobovšek: Športna ura. 20 Prenos iz Belgrada. 22 Časovna napoved in poročila, lahka glasba.

Nedelja, 29. junija: 9.30 Prenos cerkvene glasbe. 10 Versko predavanje, predava dr. Gvido Rant. 11 Koncert radio orkestra. 12.15 Tedenski pregled. 15 Reproduc. glasba. 15.30 Kocjan Leon: Nalezljive bolezni domačih živali. 16 Ljudska igra: Medved, »Stari in mladi« (Ljudski oder). 17 Ohcetna godba Magistrov. 20.30 Prenos iz Belgrada. 22 Časovna napoved in poročila. 22.30 Nočna vojna scena, izvaja vojska (prenos iz Belgrada).

Ponedeljek, 30. junija: 12.30 Reproducirana glasba. 13 Časovna napoved, borza, reproducirana glasba. 13.30 Iz današnjih dnevnikov. 18 Koncert radio orkestra. 19 Avguštinova posebna teorija volje, predava dr. F. Veber. 19.30 Ga. Orthaber: Angleščina (zaključno predavanje). 20 Koncert radio orkestra. 21 Operne arije, pojeta brata Roman in Tone Petrovčič. 22 Časovna napoved in poročila.

Torek, 1. julija: 12.30 Reproducirana glasba. 13 Časovna napoved, borza, reproducirana glasba. 13.30 Iz današnjih dnevnikov. 18.30 Koncert radio orkestra. 19.30 M. Kovačič: Sokolske čete. 20 Prenos iz Zagreba. 22 Časovna napoved in poročila. 22.15 Prenos z Bleda.

Drugi programi:

Nedelja, 29. junija:

Belgrad: 16 Orkester (narodna glasba). 17 Prenos sokolskih izvajanj. 20.30 Prenos koncerta iz sokolskega stadiona. — **Budapest:** 14 Koncert. 16 Ogrske arije. 17.45 Koncert. 19.45 Koncert operetne glasbe, nato cigan. orkester. — **Dunaj:** 10.30 Bach: Kantata. 13.05 Opoldanski koncert. 14.55 »Avstrijski plavači«, fed pavzami koncert na citre. 16.30 Prenos iz zavoda za slepce: Koncert(narodne pesmi za mešan zbor s spremljevanjem orgelj). 19.25 Komorna glasba. 21.15 Družinski večer. — **Milan:** 10.45 Nabožna glasba. 12.30 Koncert zabavne glasbe. 19.15 Koncert zabavne glasbe. 20.30 »Madama di Thebe«, opereta; zabavni koncert. — **Praga:** 19.30 Čajkovski: »Evgenij Onjegin«, opera. Prenos iz narodnega »divadla«. — **Langenberg:** 20 »Kjer škrjanček žvrgoli«, opereta. — **Rim:** 10.15 Nabožna glasba. 13.30 Koncert radio kvinteta. 17.30 Popoldanski koncert orkestra. 21.02 »Krištof Kolumb«, lirična opera. — **Berlin:** 18.20 Koncert operne glasbe. 20 Ljudski koncert, nato plesna glasba. — **Katovice:** 19.05 Prenos iz Varšave. 19.25 Koncert (Schubert, Čajkovski, Brahms). — **Toulouse:** 18.35 Zabavna glasba. 19.15 Pestra glasba. 19.40 Koncert orkestra. 20.15 Pesmi. 20 Koncert operetne glasbe.

Ponedeljek, 30. junija:

Belgrad: 20 Jugoslovanski koncert. 21.20 Prenos zvočnega filma. — **Budapest:** 12.05 Glasba. 17.30 Ciganski orkester. 20 Madame Butterfly, opera, komp. Puccini. — **Dunaj:** 20 Komorna glasba. 21.05 »Šala, zvijača in maščevanje«, spevoigra po Goetheju v 1 dejanju; nato več. koncert. — **Milan:** 19.15 Večerni koncert orkestra. 20.30 »Il conte Ory«, opera; nato zabavni koncert. — **Praga:** 21.30 Ruske pesmi. — **Langenberg:** 20 Proslava osvoboditve Porenja; nato plesna glasba. — **Rim:** 17.30 Popoldanski koncert orkestra. 21.02 Večerni koncert zabavne glasbe, vmes komedija. — **Berlin:** 20.30 Slavnostni koncert v proslavo osvoboditve Porenja. — **Katovice:** 20.15 Prenos oper. iz Varšave. 22.30 Koncert. **Toulouse:** 19.15 Pestra glasba. 19.40 Koncert orkestra. 20.15 Zabavna glasba. 21 Večerni koncert. — **M. Ostrava:** 17 Violinski koncert. 19 Koncert vojaške godbe. 20 Pevski kabaret. 21.30 Ruske pesmi. 22.20 Koncert sodobne angleške plesne glasbe.

Torek, 1. julija:

Belgrad: Od 1. julija odpadejo popoldanske oddaje za vse poletje. Oddajati se prične popoldan ob 19. — 19.30 Večerni koncert radio kvarteta. 20 Prenos iz Zagreba. — **Budapest:** 17.30 Lahka glasba (koncert orkestra). 21.30 Koncert. 22.20 Koncert ciganskega orkestra. — **Dunaj:** 20 Arije: Puccini (iz Toske) Verdi, Massenet (iz Manona), Thomas (iz Mignona). 21.30 Večerni koncert. — **Milan:** 19.15 Večerni koncert orkestra. 20.30 Slavnostni koncert A. Smareglia, nato zabavni koncert. — **Praga:** 20 Koncert na klavir. 21.30 Komorna glasba. — **Langenberg:** 20.10 Zabavni koncert. 21 Lortzingov koncert. — **Rim:** 17.30 Popold. koncert orkestra. 21.02 Godalni in pevski koncert. — **Berlin:** 20.30 »Janez iz Pariza«, komična opera. — **Katovice:** 19.50 Prenos iz Varšave: »Straszny dwór« (opera: Moniuszko). — **Toulouse:** 19.40 Violinski koncert. 20.15 Šlagerji. 20.30 Zabavna glasba. 21 Večerni koncert. — **M. Ostrava:** 18.30 Plesna glasba. 20.20 Koncert rokoko glasbe. 22.15 Zabavni koncert.

Sport

GOSTOVANJE DUNAJSKEGA SLOVANA

V soboto in nedeljo ob 18 Ilirija : Slovan.

Javili smo že, da gostuje v soboto in nedeljo 28. in 29. t. m. v Ljubljani profesijonalno nogometno moštvo dunajskega Slovana, ki odigra dve tekmi z našim podzveznim prvakom Ilirijo. Ilirija se nahaja danes v tako dobri formi, da bo moralo tudi odlično Slovanovo moštvo pokazati vse svoje znanje, ako bo hotelo zmagati. Radi tega lahko pričakujemo, da bo prineslo srečanje Ilirije s Slovanom dve prvorazredni, užitkov in napetih momentov polni tekmi. To je tudi vzrok, da vlada za obe tekmi med sportnim občinstvom veliko zanimanje.

Tekmi s Slovanom sta za moštvo Ilirije obenem glavna preizkušnja za državno prvenstvo, kajti že prihodnjo nedeljo mora naš prvak nastopiti proti Concordiji. Forma Ilirije v srečanjih s Slovanom bo najbolj pokazala kakšne izglede ima naš prvak v izbornih tekmah za državno prvenstvo.

Slovan je dospel v Ljubljano danes z jutranjim brzovlakom s kompletnim moštvom, ki je igralo 15. t. m. neodločeno 3 : z avstr. prvakom Rapidom: Steindl-Jelinek, Kurka-Prohm, Keckeis, Radaković-Hencl, Ružička, Janoušek, Schery, Reiter.

Predtekmo odigrata danes ob 17 hazenski družini Atene in Ilirije, v nedeljo ob 16.30 pa SK Reka in rezerva Ilirije.

Predprodaja vstopnic se vrši v trafiki Sever (Selenburgova ul.), v drogeriji Sanitas (Dunajska c.) in pri blagajni kopališča Ilirije.

*

Največja kolesarska dirka. Od 2. do 27. julija se bo vršila na Francoskem že po vsem svetu znana kolesarska dirka »Tour de France«. Najboljši dirkači iz vseh delov sveta so prijavljeni k tej prireditvi. Večina sportnih krogov pa daje že danes prednost belgijskim kolesarjem, ki so v zadnjih letih odnesli še največ zmag na sličnih tekmovanjih. Tudi Nemčija bo poslala osem svojih najboljših dirkačev, ki pa bodo imeli med slovečimi Francozi, Belgijci, Italijani in Španci jako težavno stališče.

Kitničarke (modistinje) pozor!

Specijalna trgovina za vse vrste modernih kitničarskih (modnih) potrebščin je

David Wiesel, Zagreb, Jelačićev trg štev. 28

Trgov. pomočnika

resno moč, dobrega poznavalca stroke kratkega in pletenega blaga — išče veletrgovina DRAGUTIN ULLMANN — ZAGREB, Boškovićeva 44.

Kraljevica

Krasno morsko kopališče in letovišče, od Sušaka tričetrt ure s parnikom, dobra avtobusna zveza s postajo Plase-Crikvenica. Izleti v smrekove gozdove. Kopanje in razne vrste sporta na kopnem in na morju. Številni hoteli, penzioni in zasebna stanovanja nudijo prijetna bivališča in to so: Praha, Union, Riviera, Carovo. Restavracije: Zrinjski, Bosna, Zagreb in mnogo manjših gostiln. Prospekte pošiljajo na željo: Lječilišno Povjerenstvo, Kraljevica, in vse »Putnikove« pisarne.

Pridobivajte novih naročnikov!

Kot sama kri in mleko

postane Vaš obraz v 3 urah

Enostavno razmažite nekaj kapljic pasteriziranega Leton-mleka za obraz po koži na obrazu. Nato natresite navadnega lepotila in Vaš obraz postane namah čist in mehak kot baržun. Uvela koža na obrazu oživi, s svetlikajočega se nosu in čela izgine vsak sijaj, pogreške obraza izginejo, obraz se več ne poti, solnčne pege izginejo.

Leton-mleko je popolnoma neškodljivo. Primerno je za vsak obraz. Njega učinek je nenavadno dolgotrajen! Na letonizirano kožo natreseno lepotilo traja celi dan ali celo noč.

Lepotilo, ki se nanese na Leton, je popolnoma nevidno. — Steklenica Leton-mleka za obraz, ki zadošča za dolgo časa, stane Din 30·—. Dobi se v lekarnah, drogerijah in parfumerijah. — Če bi se kje ne dobilo, obrnite se na krajevno zalogo Drogerija **„Nada" Kolar i Gabrić** Subotica, Strossmayerjeva ul. ali na drogerijo **Gregorič**, Ljubljana.

KRASNE TLAKOVE

za veže, cerkve izdeluje in poklada

Cementarna Gostinčar,

Pešata, pošta Dol pri Ljubljani.

Prva celotna izdaja! Prva celotna izdaja!

Doktorja Franceta **Prešerna**

Zbrano delo

Cena Din 40·—, elegantno vezana Din 55·—

Jugoslovanska knjigarna v Ljubljani.

Gospodarska zveza v Ljubljani

ima stalno na zalogi:

Deželne pridelke - žito - mlevske izdelke - specerijsko in kolonijalno blago - sadje - mesne izdelke - južno sadje - semena - seno - slamo - Težakovo olje za živino - kmetijske stroje in orodja - umetna gnojila - cement - premog itd. - Zastopstvo za prodajo kisove kisline v Dravski banovini

«Težakovo olje za živino« se dobi samo pri

M. Težak-u Zagreb Gundulićeva 13

v kanticah od 5 kg in stane ena kantica s poštnim povzetjem Din 125·—. To olje je nesporno najuspešnejše sredstvo za krmljenje slabotne in zahirane živine in sicer radi bogate vsebine na vitaminu A in posebno radi vitamina D, ki ga v nobenem drugem krmilu ni.

✠

Naznanjamo vsem sorodnikom, prijateljem in znancem žalostno vest, da je naša nad vse ljubljena, skrbna žena, mamica, sestra, teta, svakinja in nečakinja, gospa

Marija Gradišek roj. Robida

po kratki bolezni, v 34. letu starosti, dne 26. junija ob 3 popoldne, umrla.

Pogreb nepozabne pokojnice se bo vršil v soboto, dne 28. junija ob 5 popoldne iz hiše žalosti Zalog št. 39 na pokopališče k Dev. Mar. v Polju.

Zalog, dne 26. junija 1930.

Žalujoči soprog, sinčka **Mirko** in **Zvonko** ter ostali sorodniki.

MADE IN ENGLAND

DUNLOP

guma sigurnosti trpežnosti in največje kilometraže

Generalno zastopstvo za Jugoslavijo:

ZLATKO KARDOŠ

Zagreb -- Jurišićeva 3

Vaše vsled ozebline, ran, kurjih očes zmučene noge

spravite zopet v red s toplo kopeljo, v kateri ste poprej raztopili nekaj dek **soli sv. Roka za noge.** Občutili bodete takoj polajšanje, Vaše noge bodo kot prerojene. **Sol sv. Roka za noge** se dobiva v lekarnah in drogerijah, 1 veliki zavoj stane 16 dinarjev. Če bi je kje ne bilo v zalogi, obrnite se na zalogo: **Drogerija „NADA" V. GABRIĆ, Subotica.**

OBLASTVENO KONCESIJONIRANA

šoferska šola

I. GABERŠČIK, bivši komisar za šoferske izpite, LJUBLJANA, Bleiweisova cesta 52.

Prihodnji redni tečaj se prične dne 1. julija.

Hranilnica na Jesenicah

v župnišču najvarnejše hrani

Vaš denar

Uraduje vsak delavnik od 8.—12 in od 14.—17., ob nedeljah od 15.—17.

Dvokolesa

teža od 7 kg naprej

najlažjega in najmodernejšega tipa najboljših svetovnih tovarn. Otroški vozički od najpriprostejšega modela. Izdelujejo se tudi po okusu naročnika. Šivalni stroji, motorji pneumatika, posamezni deli. Velika izbera, najnižji cene. Prodaja na obroke. Ceniki franko.

„TRIBUNA" F. B. L., tovarna dvokoles in otroških vozičkov. LJUBLJANA. Karlovška c. št. 4.

Najvarnejše in najboljše naložite denar pri

Ljudski posojilnici v Celju

registr. zadrugi z neomejeno zavezo v Celju, v novi lastni palači na vogalu Kralja Petra ceste in Vodnikove ulice

Stanje hranilnih vlog nad Din 85,000.000.-. Obrestna mera najugodnejša. — Za hranilne vloge jamči poleg rezerv in hiš nad 3000 članov posestnikov z vsem svojim premoženjem. —

Posojila na vknjižbo, poroštvo ter zastavo pod najugodnejšimi pogoji.

Vlagatelji pri Ljudski posojilnici v Celju ne plačajo nobenega rentnega davka

Mali oglasi

Vsaka beseda 50 par ali prostor drobne vrstice 1·50 Din. Najmanjši znesek 5 Din. Oglasi nad 9 vrstic se računajo višje. Za oglase strogo trgovskega in reklamnega značaja vsaka vrstica 2 Din. Najmanjši znesek 10 Din. Pristojbina za šifro 2 Din. Vsak oglas treba plačati pri naročilu. Na pismena vprašanja odgovarjamo le, če je priložena znamka. Čekovni račun Ljubljana 10.349. Telefon štev. 23·28.

Prvovrstni

zarezani strešnik,

kateri dobro prezimi in se ne lušči,

zidno opeko

v večjih množinah in nudi po nizkih cenah

F. P. VIDIC & Komp.

tovarna zarezanih strešnikov, LJUBLJANA, Prešernova ulica štev. 3

Službe iščejo

Boljša gospodična

z znanjem vseh pisarniških del, zmožna več jezikov, dobra računarica, išče popoldanske zaposlitve od 3—7. Gre tudi poučevati otroke. - Ponudbe pod šifro »Vestna in poštena« št. 7241 na upravo »Slovenca«.

Učitelj

z večletno prakso, abs. gymn. ped., išče mesto vzgojitelja za časa počitnic. — Naslov v upravi »Slovenca« pod št. 7289.

Kontorist

vešč slovenščine, srbohrvaščine, nemščine, italijanščine in francoščine, išče službo kjerkoli. Ponudbe pod šifro »Vesten« št. 7278 na upravo.

Starejša vdova

išče mesto gospodinje ali opora k manjši družini, gospodu ali gospej, ali hotelsko sobarico, tudi na deželo. - Ponudbe na podružnico »Slov.«, Novo mesto, pod šifro »Gospodinja«.

Knjigovodkinja

odrasno samostojna korespondentinja slovensk., srbohrv. in nem. jezika, z mnogoletno prakso, v še neodpovedani službi, želi premeniti mesto. - Cenj. ponudbe na upravo »Slov.« pod »Zanesljiva«.

Šofer

trezen in zanesljiv, ki bi tudi druga dela opravljal, išče nameščenja kjerkoli. - Naslov v upravi »Slovenca« pod št. 7341.

Dekle

stara 17 let, išče v bližini Zagreba mesto k otrokom ali v pomoč gospodnji. Dovršila je meščansko šolo in gospodinjski tečaj. - Naslov v upravi »Slov.« štev. 7339.

Gospodična

trgovsko naobražena — želi mesto blagajničarke ali prodajalke kjerkoli. Ponudbe na upravo pod »Blagajničarka«.

Prodajalka

mešane stroke, zmožna kavcije, želi premeniti mesto. Nastopi lahko takoj. Ponudbe na upravo »Slovenca« pod »Dolenjka 25«.

Danes

Kam pa danes?

Vsi na vrt gostilne pri »Majarončku«, kjer se okrepčamo z dobro kapljico.

Ženitbe

Samostojen obrtnik

samski, srednjih let, strogo krščanskega prepričanja, s premoženjem, se želi poročiti z gospodično od 28 do 38 let, katera bi bila tudi strogo krščanskega prepričanja, ter bi imela dobro vpeljano samostoj. obrt (najraje šivilja), ali pa primerno premoženje, v kakem mestu v Sloveniji. Resne ponudbe s sliko je poslati na upravništvo »Slovenca« pod »Srečna bodočnost«. Tajnost zajamčena.

Službodobe

Strojnika

ozir. pomočnika k Dieselovim motorjem sprejme čimpreje »Jugoslovanska tiskarna« v Ljubljani. Pismene ponudbe na vodstvo tiskarne.

Brusača

(Schleifer), sposobnega in solidnega, za veliki brus za žage — potrebuje »Kordun«, tvornica žag v Karlovcu. - Nastop čimprej. - Pismene ponudbe na »Kordun«, Karlovec.

Iščem

za 1. julij k eni sami osebi kuharico, ki bi morala obenem opravljati še druga gospodinjska dela. Ponudbe na Albino Forster, dentistka, Dol. Logatec.

Tamburirco

spretno, sprejmem takoj. Hrana in stanovanje v hiši. Plača po dogovoru. Ponudbe na B. Pušnik, Vojnik pri Celju.

Slugo išče

elektrotehnično podjetje. Nastop takoj. Samo pismene ponudbe z navedbo zahtevkov na upravo lista pod »37.903/7203«.

Gospodična

inteligentna, agilna, muzikalno naobražena, se sprejme za urejevanje in vodstvo evidence gramofonskih plošč. Imeti mora veselje do godbe, obvladati popolnoma slov., srbo-hrv. in nem. jezik, strojepisje, korespondenco. Lastnoročno pisane ponudbe na tvrdko »Gramofon« A. Rasberger — Ljubljana, Miklošičeva 34.

Za vodstvo trg. knjig

in drugo pisarniško delo iščem primerno moč, ev. tudi samo za popoldanske ure. Ponudbe je nasloviti pod »Organizator« na inserat. oddelek lista.

Učenca

s primerno šolsko izobrazbo sprejme na 3 letno učno dobo. Hrana in stanovanje v hiši. A. Sušnik, železnina, Ljubljana.

Krojaški vajenec

se sprejme takoj pri F. Može, Cesta v Rožno dolino št. 12.

Služkinja

zmožna samostojnega gospodinjstva, pridna, poštena, varčna, dobi stalno službo takoj. Starost 25—30 let. — Naslov v upravi pod št. 7253.

Učenec

s predpisano šolsko izobrazbo se sprejme v manufaktur. trgovini v Ljubljani. Naslov pove uprava »Slovenca« pod 7284.

Vajenca

nadarjenega, sprejmem. - A. Mulej, modna čevljarna, Jesenice 134, Gorenj.

Mlinarja

z dobrimi spričevali v kmetski mlin s 3 pari kamnov in stopami — sprejmem takoj. Plača po dogovoru. Alojzij Ašič, Loke pri Zagorju o. Savi.

Pomočnika

za splošno ključavničarstvo, starejšega in razumnega, sprejme čimprej Jak. Preželj - ključavničar in vodovodni inštalater, Novo mesto.

Čevljarsk. vajenca

sprejmem. - Al. Turk, Dunajska cesta - poleg stadiona.

Dve učenki

se sprejmeta za strojno pletenje, event. s hrano in stanovanjem. - Naslov v oglas. oddelku »Slovenca« pod št. 7332.

Dekle

pošteno in pridno — se sprejme za vsa hišna dela in oskrbovanje ene krave. Postl, kolodvorska restavracija, Bistrica nad Mariborom.

Čevljarsk. vajenca

sprejmem. Hrana in stanovanje pri mojstru. — Gregor Loboda, Glince, Tržaška cesta 51.

Krojaški pomočnik

za boljša dela se sprejme. - I. Janc, krojaštvo, Senično, p. Križe, Gor.

Vajenec

za tapetniško obrt, priden in pošten, se takoj sprejme. - Naslov pove uprava »Slov.« št. 7335.

Več spretnih šivilj

sprejme izdelovalnica perila G. Vojska, Wolfova ulica štev. 12.

Nabavljalna zadruga uslužbencev državnih železnic v Ljubljani VII

razpisuje mesto knjigovodje in blagajnika

Tozadevne potrebno opremljene ponudbe (prošnje) naj se pošlje na gori navedeni naslov do 1. avgusta 1930.

Pouk

Šoferska šola

I. oblast. konc., Čamernik, Ljubljana, Dunajska c. 36 (Jugoavto). — Tel. 2236. Pouk in praktične vožnje.

Šivilje in krojači!

Tečaj za prikrojevanje damskih oblačil se prične 1. do 15., moških oblačil od 16. do 30. vsak mesec. Zahtevajte naznanila (prospekte) in cenik za krojne vzorce. Lastnik staroznane strokovne šole Teodor Kunc, Ljubljana, Jurčičev trg 2-1.

Šoferska šola

oblastveno koncesijonirana, I. Gaberščik, bivši komisar za šoferske izpite, Ljubljana, Bleiweisova cesta 53. Prihodnji redni tečaj 1. julija.

Dijaki

Dijake

kršč. staršev v vso oskrbo, pod strogo nadzorstvo, sprejmem. Sever, Florjanska ulica 9/I.

Stanovanja

Dva solidna gospoda

sprejmem na stanovanje in hrano. - Naslov v upravi »Slov.« štev. 7306.

Stanovanje

2 sobi s kuhinjo, se odda v novi hiši za avgust. Vodovod in elektrika. - Več Rožna dolina, cesta VII, št. 12.

Solnčna soba

z opremo se išče blizu župnijske cerkve in navadno hrano. - Ponudnik naj se zglasi pod štev. 80 v upravi »Slovenca«.

Lepa soba

v sredini mesta, s hrano, se odda dvema osebama. Naslov v upravi »Slov.« pod štev. 7344.

J. Maček

Ljubljana, Aleksandrova c. 12

v oblekah in površnikih

najcenejši.

Vnajem

Dobro gostilno

na Gorenjskem oddam takoj za več let samski osebi ali zakoncem brez otrok, ki polože kavcijo. Naslov v upravi pod št. 7258.

Išče se za takoj lokal

oziroma prostor v Ljubljani, primeren za trafiko. Ponudbe na oglasni oddelek »Slovenca« pod šifro »Trafika« št. 7286.

Dvonadstr. skladišče

s krasnimi prostori ter kletjo, primerno za tovarniški obrat, v bližini gorenjskega kolodvora - oddamo v najem. - Ponudbe na upravo »Slov.« pod »Skladišče«.

Lokal

s skladiščem in stanovanjem, se odda za avgust. Več: Rožna dolina, cesta VII, št. 12.

Trgovski lokal

s stanovanjem in kletjo oddam takoj solidni in snažni stranki. Poizve se Aleševčeva 30, Ljubljana VII.

Objave

Adresar:

za Dravsko banovino industrije, večje trgovine in obrti, ki je izšel za časa X. jubilejnega ljubljanskega velesejma. — Adresar je lepo urejen in razdeljen v branže, kot:

I. Rudniki in topilnice
II. Lesna industrija, trgovina in obrt
III. Železna
IV. Tekstilna
V. Prehrana
VI. Elektrotehnična
VII. Gradbena in keramična
VIII. Papirna
IX. Grafična
X. Časopisi
XI. Kemična
XII. Usnjarska
XIII. Radio, gramofoni in glasbila
XIV. Automobili
XV. Razne industrije, trgovine in obrti
XVI. Denar. zavodi, špedicije, transp. društva, javna skladišča, car. posredniki, agenture in kom. inform. pisarne ter reklamni zavodi
XVII. Pregled važnejših zdravilišč, kopališč in letovišč v Dravski banovini

Naroča se pri: **REKLAMA »SATURN«** - Ljubljana, Gosposvetska c. 5.

Adresar stane: pri plačilu vnaprej 35 Din kom. ali pri povzetju 37 Din komad.

Pri naročilu 10 komad. ali več 10% popusta.

Zaslužek

V prodaji leži

Vaša bodočnost! Ako se čutite sposobnega doseči visok promet naših prvovrstnih predmetov, Vam ponudimo tem potom naše zastopstvo ter Vam jamčimo za boljši zaslužek kot v kateremkoli drugem poklicu. Pišite nam in priložite znamko za odgovor. Tehna družba, Ljubljana, Mestni trg 25/I.

Zastopnik!

Oddamo še nekaj podeželskih zastopstev. Le zmožni in agilni gospodje, ki bi se intenzivno pečali s prodajo naših prvovrstnih gramofonov in plošč in različnimi drugimi novostmi, naj pošljejo svoje ponudbe na tvrdko »Gramofon« A. Rasberger, Ljubljana, Miklošičeva 34.

Samo srčnosti

ne pustite pasti! Pokonci glavo, tudi v najtežjem času normalen zaslužek z našimi sezonskimi gospodinjskimi predmeti. - Prinašamo sedaj popolnoma nove predmete (šlagerje), ki bodo čudežno hitro prodani. Potniki, kateri gredo na deželo ter želé lahko kolekcijo, pišejo na generalno razpošiljalnico Šapira, Ljubljana.

Razno

Pljuča!

Zdravniški zavod dr. Pečnik-a za pljučne bolezni (Privat-Lungenheilanstalt) Sečovo, pošta Rogaška Slatina. Prospekt 3 Din.

Posestva

Stavbišča za vile

pod Rožnikom prodaja Pokojninski zavod, Gledališka ulica 8/IV.

Hotel

z mesarijo v manjšem mestu Slovenije, v najlepšem prometnem delu letovišča, z vsem inventarjem, z gospodarskim poslopjem, vrtom in nekaj posestva, zaradi bolezni naprodaj, eventuel. tudi v najem. Naslov pove oglasni oddelek »Slovenca« pod št. 7027.

Gostilno, mariborsko

letni promet 400 hl piva, 150 hl vina, za 500 tisoč Din, in gostilno, deželsko, pri postaji, za 97.000 Din proda Zagorski, Maribor, Sodna 30.

Posestvo 150 oralov

polovica gozda, lepa poslopja, pri trgu, za 520 tisoč Din proda Zagorski, Maribor, Sodna ulica 30.

POLETNE NOVOSTI

ZA PRIJETNA, LAHKA DAMSKA IN MOŠKA OBLAČILA

V VELIKI IZBIRI IN NAJCENEJE

PRI

NOVAK-u

LJUBLJANA

KONGRESNI TRG ŠTEV. 15

Nasvete za nove gradbe

načrte, proračune in nadzorstva izvršuje po zmerni ceni gradbena in arhitektonična inženjerska pisarna Tehnični biro »Tehna« v Ljubljani — Mestni trg 25/I.

Kupim grad

v dobrem ali primernem stanju, ako se da popraviti. Lahko brez zemlje ali pa nekoliko. V poštev samo nizke cene! Ponudbe pod »Grad« na upravo št. 7257.

Enonadstropna hiša

velika, ki ima lepa stanovanja, zračne prostore za event. trgovino, lep vrt, dvorišče, kleti — v centru Slov. Bistrice, in sicer na najprometnejši cesti, prikladno za večje podjetje, se proda. - Naslov v upravi »Slovenca« pod št. 7214.

Malo posestvo

se da v najem za 200 dinarjev mesečno, ali se proda za 31.000 dinarjev. Lepa hiša, hlev, kozolec, sadje, nekaj zemlje, pol ure nad Laškim. Vprašati: Varga, pek, Trbovlje, ali: Dr. Roš, Laško, do 5. julija.

Laško!

Prodasta se dve hiši z zemljiščem in brez. Naslov: Schmidlin, Laško.

Letovišče

Vila: 3 sobe, kuhinja, pri postaji Žirovnica na Gorenjskem, naprodaj. Pismeno ali osebno na Jožef Triler, gostilna »Stol«, Žirovnica, Gorenjsko.

Hiša

s tremi stanovanji in vrtom, se takoj proda. — Vprašati: Pobrežje pri Mariboru, Cesta na Brezje št. 77.

Proda se vila

s 6 stanovanji, ob dovozni cesti; hiša, obstoječa iz več stanovanj in s trg. lokali (Cvetkov trg), vrt v bližini parka, več travnikov in njiv v d. občini Breg pri Ptuju. - Podrobnejše informacije pri mestni hran. v Ptuju.

Stavbišča

od 5—8 Din m² naprodaj. - Več se izve v gostilni na Brdu štev. 18, pri Viču.

Železna blagajna

se proda. - Poizve se v oglasnem oddelku »Slovenca« pod št. 7309.

Kupimo

Rabljene cevi

tračnice in traverze kupuje vsako količino tvrdka »Jugofurda«, Zagreb, Podvožnjak pri glav. kolodvoru, Bednjanska ul. 2.

Vsakovrstno

zlato kupuje

po najvišjih cenah

ČERNE, juvelir, Ljubljana, Wolfova ulica št. 3.

KUPIMO:

Sesalko

najraje centrifugalno, ki mora biti v dobrem stanju in imeti kapaciteto od cca. 100—140 l vode na minuto — dalje:

stružnico

v dobrem stanju — in

vrtalni stroj

do 25 mm. — Ponudbe je poslati na upravništvo »Slovenca« pod št. 7295.

Diesel ali Glühkopf - motor

14 do 24 PS — iščemo.

Braća Mirković, Pag, Dalmacija.

Prodamo

Tehtnica

za trgovino — sistema Schulz Universal — za 15 kg, ugodno naprodaj. Vprašati pri Gospodarski zvezi na Dunajski cesti.

Spomladanski med

pošiljam po pošti 5 kg 105 Din franko. - A. Maček, čebelar, Vrhnika.

Motorno kolo

dobro ohranjeno, naprodaj na Črnučah štev. 26.

Žaganje in drva

odpadke od parketov oddaja v vsaki količini parna žaga Lavrenčič & Ko, Ljubljana, Vošnjakova ul. 16, za gorenjskim kolodvorom.

Lipovih desk

po 25 mm debeline, prodam večjo množino. — Valentin Noč, čebelarstvo, Škofja Loka.

Pult in dve stelaži

naprodaj, pripravno je za manjšo trgovino. - Poizve se pri Marn, Slomškova ulica 25.

Dva čevljar. stroja

nova, se zelo poceni prodasta. Glince c. 3, št. 6.

Štedilnik

iz belih pečnic, se proda. Florjanska ulica 15/II.

Srnjaka in srnjico

letošnja, udomačena — prodam. Naslov v upravi pod št. 7197.

Tesan les

popolnoma suh, za takojšnjo uporabo pri stavbah, ima stalno v zalogi »Ilija«, družba z o. z., Dunajska cesta 46, telefon 28—20.

Premog in drva

prodaja tudi na obroke Vinko Podobnik, Tržaška cesta 16. Tel. 33-13.

Ure za birmo

nudi najcenejše Ivan Pakiž, Ljubljana, Pred škofijo štev. 15.

Drva, odpadki

od žag se dobijo v vsaki količini pri tvrdki Ivan Šiška, tovarna parket v Metelkovi ul. 4. Tel. 2244

Puhasto perje

kilogram po 38 Din razpošiljam po povzetju najmanj 5 kg. • Potem čisto belo gosje kg po 130 Din in čisti puh kg po 250 D. L. Brozović, Zagreb, Ilica 82. Kemič. čistilnica perja.

Za stavbe

vsakovrsten suh tesan in žagan les, ladijska tla ceno oddaja - Fran Šuštar, Dolenjska cesta. Telefon 2424

STROJNE TOVARNE IN LIVARNE D. D. LJUBLJANA

Prenosna mlinska garnitura!

MLINI

Izdelujemo

kompletne mlinske garniture

opremljene z navadnimi ali krogljičnimi ležaji na pogon z jermenom ali zobatimi kolesi.

Ksilolitni tlak

za kuhinje, veže, hotele, trgovske lokale, urade, kopalnice,

industrijo itd.

ni mrzel, se z lahkoto čisti, je trajen in ne drag polaga

MATERIAL

trgov. družba z omej. zav.

LJUBLJANA - DUNAJSKA 36/a

Telefon 27-16 Brzojavke: Material

Lovski psi
kratkodlaki ptičarji, naprodaj. Poizve se: Kolodvorska ul. 23, Rebernik.

20 pisalnih strojev
sistema: »Underwood«, »Smith & Bros«, »Remington«, »Ideal« itd. — se poceni oddajo. Tvrdka **Ant. Rud. Legat & Co., Maribor, Slovenska ulica 7, telefon 21—61.**

Prodam:
en vagon (20 m³) hrastovih nežamanih plohov v dimenzijah od 40—130 cm, in en vagon brestovih in javorjevih plohov, dimenzije 60—100 cm. Blago lepo, hrastovi plohi pol suhi, brestovi, javorjevi suhi. Naslov pove uprava »Slovenca« pod št. 7345.

Glasba

Orgle, harmonije
piščale in ventilatorje za orgle izdeluje po nizki ceni Anton Dernič, izdelovatelj orgel, Šentvid pri Ljubljani.

Pianino
prodam. Naslov pri »Slovencu« pod št. 7287.

Harmonij
s 5 oktavami, 5 registri, evropski sistem, za 3200 Din, dalje kontrabas za 1500 Din — naprodaj. **L. Turin, Celje.**

Obrt

Kopalne obleke
vseh vrst, po meri. — Aleksandrova cesta 3 — pritličje.

Auto blatnike
hladilnike vseh vrst in drugo izdeluje in popravi strokovnjaško in hitro — oddelek za auto-kleparstvo Gustav Puc, Ljubljana, Tržaška cesta.

Prave goizarce
zajamčeno ročno delo od 290 Din naprej izdeluje po meri in ima v zalogi
ZALOKAR
Gosposvetska c. 8

Kurja očesa
Najboljše sredstvo proti kurjim očesom CLAVEN je mast

Zaščitni znak
Clavèn

Dobite v lekarnah, drogerijah ali naravnost iz tvornice in glavnega skladišča
M. HRNJAK
lekarnar — SISAK

100 kg
koruze Din 148
»šrot« Din 158
prodaja proti gotovini
JOS. BAHOVEC
SV. JAKOBA NABREŽJE LJUBLJANA

Malinovec
z najfinejšim sladkorjem vkuhan, brez vsake kemične primesi, garantirano naraven, se dobi v lekarni Dr. G. PICCOLI, Ljubljana
1 kg 20 dinarjev
Pri večjem odjemu ceneje. - Razpošilja se po pošti in železnici.

A. GOLOB & KOMP.
LJUBLJANA, Puharjeva ulica 3,

Izdelovanje emaliranih peči. Popravilo vseh vrst pločevinastih, emaliranih in Lucovih peči. Splošno kleparstvo, instalacija strelovodov. Zaloga šamotne opeke. Cene konkurenčne.

Kolesa - pneumatiko
in vse rezervne dele dobite po zelo nizki ceni, kakor tudi popravilo koles, le pri tvrdki Jos. Prosnik, poslovodja Franjo Širec, Ptuj.

Modroce
otomane, divane, fotelje in vse tapetniške izdelke Vam nudi najsolidneje in najceneje
Ignacij Narobe,
tapetnik, Ljubljana, Gosposvetska cesta št. 16 (pri Levu).

Krušno moko
in vse mlevske izdelke vedno sveže dobite pri
A. & M. ZORMAN
Ljubljana, Stari trg št. 32.

Modroce
posteljne mreže, železne zložljive postelje, otomane, divane in tapetniške izdelke nudi najceneje
RUDOLF RADOVAN
tapetnik, **Mestni trg 13.** Ugodni nakup morske trave, žime, cvilha za modroce in blaga za prevleke pohištva.

Talarje
za čč. duhovščino izdeluje po primernih cenah ter se vljudno priporoča **Josip Tomažič, kroj. mojster, Celje, Na okopih 5.**

Krušno moko,
krmilno in otrobe vam nudi v vsaki množini, po zmerni dnevni ceni **F. Juvan,** valjčni mlin, Srednje Gameljne pri Ljubljani.

Tvrdka A. VOLK
Ljubljana, Resljeva cesta 24, nudi najceneje vse vrste pšenično moko in druge mlevske izdelke
Zahtevajte cenik!

Ako me popade

glavobol,
ako me začne mučiti nervoznost in nespanec, tedaj namočim čelo in senca s **Fellerjevim prijetno dišečim Elsafluidom.** Ako začutim bolečine v želodcu ali v črevesju, tedaj vzamem nekoliko kapljic Elsafluida na sladkorju, in takoj mi odleže. Proti bolečinam revmatizma, gihta, bolečinam v prsih in sluznici, ter kot zaščita proti hripi mi pomaga krepko drgnjenje in pranje z Elsafluidom!

Delajte tudi Vi tako — pomagalo bode tudi Vam

Fellerjev Elsafluid, to že 33 let znano narodno sredstvo in kosmetikum stane v lekarnah in vseh podobnih trgovinah: poizkusna stekleničica 6 Din, dvojna steklenica 9 D, specijalna steklenica 26 D. Po pošti najmanj za 62 Din pri:
EUGEN V. FELLER, lekarnar
STUBICA DONJA, ELSATRG ŠT. 134

Proda se najugodneje:

Predelne velike stene, izložbena okna, velike tehtnice za kolonijale in meso, velik stroj za rezanje manufakturnega blaga, dobro ohranjen automobil in velika Lutzova peč.

TELEFON 2718

★ Preselitve
SLOVENIA-TRANSPORT LJUBLJANA M KLOŠIČEVA 36

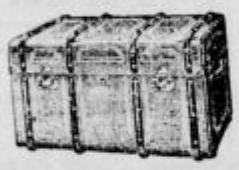

Za potovanje
potne kovčeke in torbe, v veliki izbiri od navadne do najfinejše vrste. Kovčeki za auto in kolekcijo vzorcev po naročilu.
I. KRAVOS, Maribor, Aleksandrova cesta št. 13

GLASBENI INSTRUMENTI ZAHTEVAJTE BREZPLAČNI **CENIK**
GRAMOFONI
HARMONIKE
DIREKTNO IZ TOVARNE v Klingenthalu, Nemčija, ali tovarni skladišča ez. spec. trgovina, Maribor.

VIOLINE	od Din 95-	TAMBURE	od Din 98-	ROČNE HARMONIKE	od Din 85-
MANDOLINE	» » 136-	TROMBE	» » 505-	KROMATIČNE	» » 1590-
GITARE	» » 207-	KLARINETI	» » 120-	GRAMOFONI	» 345-

MEINEL & HEROLD, Maribor 102-B

Naznanjamo pretužno vest, da je naš predragi oče, dedek, brat in tast, gospod

Ivan Finžger

bivši posestnik in gostilničar

v petek, dne 27. junija, v 83. letu starosti, po daljši in mučni bolezni, previden s sv. zakramenti, Bogu vdano umrl.

Pogreb nepozabnega pokojnika bo v nedeljo, dne 29. junija ob pol 15 iz hiše žalosti na farno pokopališče.

Sv. Lovrenc na Dravskem polju, 27. junija 1930.

Žalujoči ostali.

Z vzdihom »Madona Marija Svetogorska, pomagaj mi« je izdihnilo mlado življenje ljubljene žene in zlate mamice, 23 letne

Jolande Bratuževe

rojene Grebenc

Po dolgotrajni, mukepolni bolezni, previdena večkrat s tolažili svete vere, je Bogu vdano zaspala.

Izmučeno telo izročimo materi zemlji daleč od solnčne domovine na pokopališču v Laškem v soboto, dne 28. junija 1930 ob 17.

Molimo zanjo!

Gornja Rakitna pri Laškem, Gorica, Savona.

Marij, šolski upravnik, soprog. **Marij** ml., sinček.
Franc, Ivana, roditelja.
Milka, Celestina, Elza, sestre. **Rihard,** brat.

Naznanilo.

Podpisani denarni zavodi naznanjajo, da bodo, z ozirom na sedaj vladajoče razmere na denarnem trgu, obrestovali vloge na knjižice in na tekoči račun počenši s **1. julijem 1930** kot sledi:

vloge brez odpovedi: po 5% p. a.

vloge, vezane na odpoved: po 6½% p. a.

Češka industrijalna banka, podr. Ljubljana
Jadransko-Podunavska banka, podr. Ljubljana
Jugoslavenska banka, podr. Ljubljana
Kmetska posojilnica ljubljanske okolice, Ljubljana
Komercijalna banka podr. Ljubljana
Kranjska hranilnica, Ljubljana
Kreditni zavod za trgovino in industrijo, Ljubljana
Ljubljanska kreditna banka, Ljubljana
Ljudska posojilnica, Ljubljana
Mestna hranilnica ljubljanska, Ljubljana
Obrtna banka, Ljubljana
Prometna banka, Ljubljana
Prva hrvatska štedionica, podr. Ljubljana
Zadružna banka, Ljubljana
Zadružna gospodarska banka, Ljubljana

Prvovrstni BOHINJSKI SIR

dobavlja v vseh množinah ter po najnižjih cenah
Sirarska zadruga Stara Fužina v Bohinju
P. SV. JANEZ - JEZERO

Prodajamo na drobno in debelo. Važno za gostilne, restavracije, prodajalnice, delikatesne trgovine, kakor tudi za posameznike.

Dolgoletni vodja spedicijskega oddelka Kranjske industrijske družbe na Jesenicah gospod

Franc Klinar

je danes nenadoma umrl.

Pogreb bo v soboto 28. t. m. ob ½6 popoldne izpred hiše žalosti na Jesenicah št. 157, na mestno pokopališče.

Svojemu vestnemu uradniku in dobremu tovarišu bomo ohranili časten in trajen spomin.

Jesenice, dne 26. junija 1930.

Ravnateljstvo in uradništvo Kranjske industrijske družbe

Staklo

B. Tober, tovarniško-komisij. zaloga

Akc. spol. První česká sklárna v Kyjově Č. S. R.

Ljubljana, Ilirska ul. (vhod pri gostilni Možina)

P. n.

Lekarne, drogerije, tvornice soda-vode, kemične tvornice, stavbeniki itd. opozarjamo da imamo stalno na zalogi vse vrste steklenic v vseh dimenzijah in kozarce za vkuhavanje sadja in sočivja ter stekla za stavbe

Obračajte se le na naš naslov, ker Vas bomo v vsakem oziru zadovoljili

Gramofonisti!!

Vsa popravila na Vaših aparatih, čiščenje in mazanje istih izvršimo v naši specijalni delavnici za mehaniko. Izvršimo tudi vsa v precizno mehaniko spadajoča dela točno in ceno. Rezanje zobnih koles. Nadomestne, posamezne dele k različnim gramofonom in najfinejše igle vseh vrst vedno v zalogi. Največja zaloga prvovrstnih aparatov in najnovejših električno posnetih plošč.

»GRAMOFON« A. RASBERGER, Ljubljana, Miklošičeva cesta 34.

Ceniki zastonj. Tvorniška zaloga. Ceniki zastonj.

Ogledala

vseh vrst, velikosti in oblik

Steklo

zrcalno 6—8 mm mašinsko 4—6 mm, portalno, ledasto alabaster itd.

Spectrum d. d.

Ljubljana VII — Telefon 23-43

Zagreb Celovška 81 Osijek

Stavbni les

deske za obijanje stropov i. t. d.

Trd, parjen bukov, hrastov in javorov les,

več let naravno usušen - ima stalno v zalogi po zelo ugodnih cenah tvrdka

REMEC - CO.

LJUBLJANA, Kersnikova ulica 7.

Dostavlja se v Ljubljano in okolico na lice mesta.

Modni kamgarn, sportni ševjot, ZA FINE OBLEKE.

Velika izbira, ugodne cene.

R. Miklauc - Pri Škofu Ljubljana

PUCH

novi modeli!

Dobe se po solidni ceni tudi na obroke le pri tvrdki

Ign. Vok. Ljubljana

Zastopniki se sprejmejo.

Razpis stavbnih del

Pokojninski zavod za nameščence v Ljubljani razpisuje oddajo

težaških, zidarskih in železobetonskih del

za gradnjo novega stavbenega kompleksa na oglu Dunajske in Gajeve ulice v Ljubljani.

Vsi potrebni podatki, načrti in proračun se dobijo od 30. t. m. dalje med uradnimi urami od 8 do 13 pri ravnateljstvu zavoda, Gledališka ulica 8/III proti povračilu stroškov 150 Din.

Zapečatene in pravilno opremljene ponudbe je vložiti pri Pokojninskem zavodu do sobote 12. julija t. l. ob 12 opoldne.

Ljubljana, dne 26. junija 1930.

Pokojniski zavod za nameščence v Ljubljani.

Ali se hočete brez nevarnosti osvoboditi protina,

REVMATIZMA

trganja v križu in išiasa?

Revmatizem je grozovita, zelo razširjena bolezen, ki ne prizanaša! ne revnemu ne bogatemu, svoje žrtve išče v borni koči pa tudi v palačah. Zelo mnogotere so oblike, ki se v njih pojavlja ta bolezen, in prav pogosto niso boli, ki jim dajemo vsa druga imena, nič drugega kot

revmatizem.

Sedaj so **bolečine v udih in sklepih,** sedaj zopet **otekli udje, sključene roke in noge, trganje, zbadanje po raznih delih telesa,** da celo **slabe oči** so prav pogosto posledice revmatičnih in protinskih boli Kakor pa je raznolika podoba, ki jo nudi ta bolezen, tako mnogostranska so vsa mogoča in nemogoča sredstva, zdravila, mešanice in mazila, ki se priporočajo trpečemu človeštvu. Največji del med njimi ne more prav nič pomagati, kvečjemu prinese polajšanje za kratko dobo. Kar Vam tu priporočamo, je neškodljivo zdravljenje s pitjem studenčnice, ki je **pomagalo že mnogim bolnikom.** Naše zdravljenje je izborno in učinkuje naglo tudi pri **zastaranih, kroničnih boleznih.** Da si pridobimo prijateljev, smo se odločili, da bomo vsakomur, ki nam piše, poslali

popolnoma zastonj

našo zanimivo, zelo poučno brošuro. Kogar torej mučijo bolečine, kdor se hoče na nagel način temeljito osvoboditi svojih bolezni brez vsake nevarnosti, naj piše še danes!

AUGUST MARZKE, Berlin-Wilmersdorf

Bruchsalerstrasse 5, Abteilung 18

Od dobrega najboljše je le

Gritzner - Adler - Kayser

šivalni strj in kolo

elegantna izvedba — najboljši materijal

URANIA

pisalni stroj

v 3 velikostih

Novost

Šivalni stroj

kot damska pisalna miza

Le pri

Jos. Petelinc, Ljubljana

TELEFON INTERURB. 2913

Zmerne cene, tudi na obroke

Vojna akademija

Sprejem gojencev v nižjo šolo Vojne akademije

Letos se sprejmeta v nižjo šolo Vojne akademije dve generaciji gojencev, in sicer:

I.

Ena generacija, 300 gojencev, se sprejme po stari uredbi o Vojni akademiji, katere šolanje traja tri leta. Šola začne z delom **1. oktobra.**

Kandidati, ki reflektirajo na sprejem v to šolo, morajo zadostiti sledečim pogojem:

1. Biti morajo državljani kraljevine Jugoslavije.
2. Biti morajo popolnoma zdravi in sposobni za vojaško službo.
3. Biti morajo lepega vedenja.
4. Ne smejo biti mlajši od 16 in ne starejši od 21 let.
5. Imeti morajo kot redni učenci 6, 7, ali 8 razredov državne gimnazije ali realke najmanj z dobrim uspehom ali zrelostni izpit.
6. Priti morajo neposredno iz šole.
7. Imeti morajo privoljenje staršev ali varuha.

Vse ostale podrobnosti o nadaljnjem postopanju glede sprejema gojencev razvidijo prizadeti kandidati iz objavljenega Konkurza št. 1, ki ga je uprava Vojne akademije razposlala komandantom vojnih okrožij, gimnazijskim in realčnim ravnateljem, sreskim načelnikom in mestnim občinskim uradom.

II.

Ena generacija, 300 gojencev, se sprejme po novi uredbi o Vojni akademiji, katere šolanje traja 5 let. Šola prične z delom **1. oktobra.**

Kandidati, ki reflektirajo na to šolo, morajo zadostiti sledečim pogojem:

1. Biti morajo državljani kraljevine Jugoslavije.
2. Biti morajo popolnoma zdravi in za vojaško službo sposobni.
3. Biti morajo najmanj dobrega vedenja.
4. Ne smejo biti mlajši kot 14 let in ne starejši kot 15 let. Starostna leta se računajo po celem koledarskem letu.
5. Imeti morajo šolsko kvalifikacijo dovršenih štirih razredov državne gimnazije ali realke kot redni učenci in letos položenega nižjega tečajnega izpita. Original šolskega izpričevala o dovršenem četrtem razredu gimnazije ali realke in o položenem nižjem tečajnem izpitu mora biti iz šolskega leta 1929./30. Druga izpričevala se ne bodo upoštevala.
6. Priti morajo neposredno iz šole.
7. Imeti morajo privoljenje staršev ali varuha.

Vse druge podrobnosti o nadaljnjem postopanju glede sprejema gojencev razvidijo zainteresirani kandidati iz objavljenega Konkurza štev. 2, ki ga je uprava Vojne akademije razposlala komandantu vojnih okrožij, gimnazijskim in realčnim ravnateljem, sreskim poglavarjem in mestnim občinskim uradom.

POHIŠTVO

priprosto in najmodernejše Vam nudi tvrdka po izredno nizki ceni

KREGAR IN SINOVA

Št. Vid nad Ljubljano — nasproti kolodvora

Izbrane knjižnice iz založništva Jugoslov. knjigarne v Ljubljani: 29. zvezek: Savinšek, IZPOD GOLICE. 30 Din, vez. 42 Din. — 30. zvezek: Sienkiwicz, NA POLJU SLAVE. 28 Din, vez. 40 Din. — 31. zvezek: Conan Doyle, IZGUBLJENI SVET (The Lost World). Roman (s slikami). 24 Din, vez. 32 Din. — 32. zvezek: Reimmichl, ZAGORSKI ZVONOVI. — Slavič, NA SINAJ. 30 Din, vez. 42 Din. — 33 zvezek: Bridges, NA POMOČ. 30 Din, vez. 42 Din — 35. zvezek: Bracket, CIRKUŠKI OTROK. 28 Din, vez. 40 Din.

Rumeni gusarji

6

(Sodobna zgodba.)

Ko so pospravili okusni obed, ki ga je pripravil Eh Sang, so se odpeljali z Bantamom nekaj milj po reki navzgor. Za prenočevanje so si izbrali neko mesto sredi reke, kjer je bila struga precej široka in na bregovih ni bilo skrivališč za morebitnega sovražnika; tam so se zasidrali.

Na nebu so žarele svetle zvezde, zrak je bil hladen, in zato sta fanta ostala do pozne ure na krovu ter si pripovedovala svoje doživljaje, odkar sta se zadnjič videla. Tihega pokoja ni motila nobena stvar; le voda je rahlo šumljala, suštelo je ločje na bregovih in nevidne živali so mrmrale, v rednih presledkih pa jim je prismrčaval Eh Sang. Ko sta se končno vendarle vlegla, sta takoj zaspala.

Čez nekaj ur se Mihael naenkrat zdrzne in prebudi, se opre na komolec in napeto posluša. Eh Sang je na krmi še vedno smrčal, Lovro pa je mirno spal blizu Mihaela.

»Prisegel bi, da sem slišal, kako je pljusknilo veslo!« reče Mihael sam pri sebi.

Tiho vstane in bode z očmi v temo, a ne more ničesar videti in slišati.

»Morda se mi je pa samo zdelo,« si misli ter se zopet vleže.

Ni pa mogel takoj znova zaspati; ker so se čuti predramili, so ostali čuječi in napeti. Toda nobena stvar ga ni več vznemirjala in spal je prav krepko, dokler ni Eh Sang vstal in začel pripravljati zajtrk.

Mihael si zavoljo Lo Fingovega svarila ni dekal skrbi. Vendar pa sta dogodek prejšnjega dne in skrivnostni šum ponoči toliko vplivala, da je sklenil: danes se od čolna ne smemo preveč oddaljiti! Kmalu po zajtrku stopita fanta na breg ter prehodita močvirna tla na levem bregu; nista pa kaj prida ujela. Nazadnje zlezeta še na nizek griček, da bi si nekoliko ogledala okolico.

»Nimava posebne sreče to dopoldne,« reče Mihael.

Lovro pa mu ne odgovori; zato se brat obrne k njemu in vidi, da upira oči pozorno na neko stvar, ki je morala biti jako daleč; vsaj sklepal je lahko iz tega, ker je zelo napenjal svoje oči.

»Miha, ali je tod okoli kje radijska postaja?« vpraša končno.

»Tod okoli? Menda ne. V Makau seveda —«

»Ne, tukaj! Le poglej!« Pokaže v daljavo.

»Kaj je tam? Jaz ne vidim ničesar,« reče Mihael.

»Seveda je mogoče, da se motim. Vendar pa sem vedno imel nekoliko boljše oči kot ti in zdi se mi, da sta tamle, seveda zelo daleč odtod, dva visoka droga, ki sta za vse na svetu podobna radijskim drogom, kakor jih doma lahko vidiš na vrtu vsake vile.«

Mihael vzame daljnogled, ki ga je nosil na jermenu, ter ga naravna v smer, ki jo je kazala Lovrenčeva stegnjena roka.

»Zdaj pa tudi jaz razločim dva droga, ki sta pa gotovo več milj daleč. Seveda sta pa lahko tudi jambora kake džunke ali sploh kakšna droga v ovinkih reke. Toda še nekaj vidim! Ljudje se plazijo preko riževih polj!«

»Delavci?«

»Ne! Imajo puške; hitijo naravnost proti najinemu čolnu. Na, poglej!«

Lovro mu pritrdi. Res se je kakih dvanajst mož, v rujavi obleki in s peharjem podobnimi klobuki na glavi, prihuljeno plazilo preko polj proti reki.

»Kaj praviš, ali naju morejo videti?« vpraša Mihael.

»Ne kaže ne, razen če imajo daljnogled, a na to ni misliti. Vseeno pa bo najbolje, da hitro zapustiva to vzpetino in stečeva k Bantamu.«

Zdirjata torej po pobočju griča navzdol in tečeta z vso naglico proti čolnu, skrivaje se za grmičje in visoko travo.

V nekaj minutah pa sta jasno spoznala, da ni nobenega upanja, da bi prišla do Bantama prej nego Kitajci. Ko sta pritekla do roba riževega polja, ki je ležalo na rečnem bregu, sta že zaslišala cvileče vike Kitajcev, ki so očividno veljali čolnu. Ustavila sta se torej za hip, da si malo oddahneta, nato se pa splazita preko polja, dokler nista zagledala Kitajcev. Nekateri so se gnetli na bregu, trije pa so že plavali proti ladjici sredi struge. En Sanga ni bilo videti; takoj sta si mislila, da leži in sladko spi ter ga vsa nevarnost kaj malo briga.

»Ne kaže nama drugega,« šepne Mihael, »kakor da planeva naravnost mednje!«

Mihael se pripogne in stopi naprej. Kitajci pa napeto opazujejo, kako se njihovi tovariši bližajo čolnu in so za vse drugo slepi. Fanta sta le še dvanajst jardov proč, ko ju zaslišijo. Pa že je prepozno, kajti fanta skočita na plano, se divje vržeta na gručo in s kopiti svojih pušk krepko udrihata po buticah presenečenih domačinov. Trije ali štirje odlete pred divjim naskokom in se opotečejo v reko; ostali pa pokažejo pete in izginejo v rižu.

Beli šport

Din. 89.-

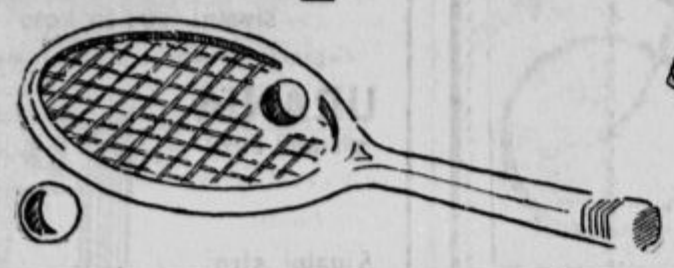

Din. 89.-

Din. 89.-

Najbolj priljubljeni čevlji za tenis in letni šport, iz močnega angleškega platna, zelo trpežni crep podplati

Bata

Eksportna hiša **„LUNA“ MARIBOR** Last. A. Pristenik

Aleksandrova 19 — Aleksandrova 19

Velika izbirna zaloga:

otroške nogavice,	kom	od	Din	6'50	naprej
ženske	«	«	«	10'—	«
kopalne pasove	«	«	«	6'—	«
sokolske majce	«	«	«	20'—	«
otroške majce	«	«	«	11'—	«
moške	«	«	«	24'—	«

kopalne hlače	kom.	od	Din	12'—	naprej
« obleke	«	«	«	35'—	«
« haube	«	«	«	8'—	«

Nadalje: velika zaloga čipk, vezenin, svilenih trakov, platnenih čevljev, sandal, kravat, ovratnikov, srajc, dolgih in kratkih moških nogavic vseh vrst.

Birmanska darila!

H. SUTTNER -- LJUBLJANA 2

PREŠERNOVA ULICA 4. - Poleg frančiškanske cerkve.

Največja zaloga ur, zlatnine in srebrnine. Lastna protokolirana tovarna ur v Švici.

Birmanske ure za dečke od Din 44 - naprej
Birmanske zapestne ure od Din 70'- naprej
Zahtevajte cenik zastonj in poštnine prosto

POZOR! Izdelujem in popravljam strokovno po najnižjih cenah **Pile (turpije) rašple**

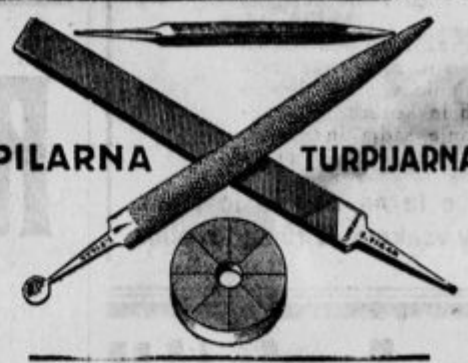

FIGAR I. - Ljubljana

Gosposvetska cesta — Vošnjakova 6
(v bližini restavracije »Novi Svet«)
Za vsa cenjena naročila se priporoča

Spodnještajerska ljudska posojilnica

Registrovana zadruga z neomejno zavezo

v Mariboru

Sprejema vloge - Daje posojila - Izvršuje vse v denarno stroko spadajoče posle

OBRESTUJE VLOGE PO NAJVIŠJI OBRESTNI MERI TER NE ODTEGUJE VLAGATELJEM RENTNEGA DAVKA

»ALPEKO« trg.-ind. družba z o. z. LJUBLJANA

nudi po dnevnih cenah

Ia Portland cement

svetovnoznanih znamk
»SALONA« (TOUR), »COLOSSUS«, TALJENI CEMENT

Salonit

azbestni škrilj, valovite plošče, cevi raznih dimenzij.

Proizvod: **»SPLIT« A. D. ZA CEMENT PORTLAND**

Naznanilo otvoritve

Naznanjava cenj. občinstvu, da bodeva s

6. julijem

otvorila na novo preurejeno

gostilno pri „BELEM KRANJCU“

Florjanska ulica štev. 4

v lastni režiji in po prejšnjem načinu, v kateri bodeva točila najcenejša izvirna dom. vina.

Se toplo priporočava

A. in E. Kajfež

Orožje

Lovske puške, browning pištole, samokrese, montiranje daljnogledov, ribiško orodje sprejme v popravilo puškar

F. K. KAISER, Ljubljana

Kongresni trg 9

Sprejmejo se tudi vsa mehanična dela v popravilo.

SALDA-KONTE
ŠTRACE - JOURNALE
ŠOLSKE ZVEZKE - MAPE
ODJEMALNE KNJIŽICE
RISALNE BLOKE
ITD.

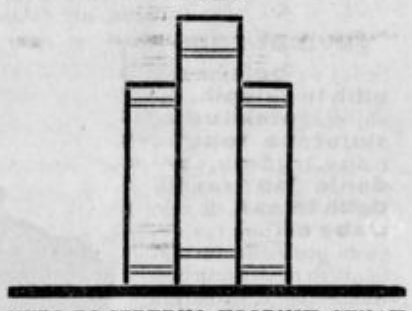

NUDI PO IZREDNO UGODNIH CENAH

KNJIGOVEZNICA

JUGOSLOVANSKE TISKARNE
PREJ

K. T. D.

V LJUBLJANI
KOPITARJEVA ULICA 6
II. NADSTROPJE

I. Merčun

informativni zavod, Zagreb, Ilica 13/II, telefon 68 - 53 — sprejema kreditna zavarovanja.

Vsa vplačila se vrše izključno potom podr. Ljubljanske kreditne banke v Zagrebu, pri katerem zavodu ostane vezano vložena vsa garancijska glavnica oziroma premijske rezerve. Zahtevajte v lastnem interesu še danes obširne ponudbe pri: **I. Merčun, inform. zavod, Zagreb, Ilica 13. Istotam** se sprejmejo pod dobrimi pogoji vešči zastopniki za vse kraje v **državi.**

JUGOSLOV. ELEKTRIČNA D. D.
BROWN BOVERI
PODRUŽNICA LJUBLJANA

Izvršuje električne naprave ter vsa v to stroko spadajoča popravila

Opozarjamo na „Mali oglasnik“

v našem dnevniku. — Poslužujte se ga ob vsaki priliki!

Kdor pozna dvokolo -- vedno le

WAFFENRAD

kupil bo.

Glavno zastopstvo:

Bogomir Divjak, Maribor

GLAVNI TRG Štev. 17

Specijalna mehanična delavnica. Popravila, poniklanje in emajliranje se izvršujejo strokovnjaško po najnižjih dnevnih cenah. — **Orožniki, finančne straže in državni uslužbenci dobe izjemne cene in posebne plačilne olajšave**

Tovarniški prostori

v centru Ljubljane, cca. 800 m² in poleg tega **pisarniški lokali, skladišča** in **4 garaže,** se oddajo skupno v najem. Pripravno za industrijo ali večjo obrt. Ponudbe pod »Lokalo« št. 7353 na upravo »Slovenca«.

Brez posebnega naznanila

✚

Potrti neizmerne žalosti naznanjamo vsem sorodnikom, prijateljem in znancem pretužno vest, da je naš nad vse ljubljeni in predragi soprog, oče in stari oče, gospod

FRANC KLINAR

uradnik KID, hišni posestnik in špediter

v četrtek, dne 26. t. m., v 58. letu svoje starosti, nenadoma umrl.

Pogreb ljubljenega in nepozabnega pokojnika bo v soboto, dne 28. t. m. ob pol 6 popoldne iz hiše žalosti na Jesenicah **št. 157** na mestno pokopališče.

Jesenice, dne 26. junija 1930.

Žalujoči ostali: Elize Klinar, soproga, **Irma** in **Alda**, hčerki.

PROMETNI ZAVOD ZA PREMOG D. D. LJUBLJANA

prodaja po najugodnejših cenah in **samo na debelo**

Premog domači in inozemski za domačo kurjavo in industrijske svrhe.
Kovaški premog vseh vrst.
Koks livarniški, plavžarski in plinski.
Brikete.

Prometni zavod za premog d. d. v Ljubljani, Miklošičeva 15/I.

Zahvala

Za premnoge dokaze iskrenega sočustvovanja in sožalja, ki smo ga prejeli ob izgubi naše srčno ljubljene soproge, matere, sestre in tete, gospe

Rezike Krošelj

se tem potom vsem najiskrenejše zahvaljujemo. Hvala vsem, ki so jo spremili v tako lepem številu na njeni zadnji poti.

Cerknica, dne 26. junija 1930.

ŽALUJOČI OSTALI.

Zadružna Gospodarska banka d. d.

v Ljubljani (Miklošičeva cesta 10)

BRZOJAVNI NASLOV: GOSPOBANKA. TELEFON ŠTEV. 2057, 2470, 2979.

Vloge nad Din 480,000.000·— **Kapital in rezerve nad Din 16,000.000·—**

Sprejema VLOGE, daje POSOJILA otvarja KREDITE. eskomptira MENICE. — Nakazila — Akreditivi. — Predujmi na efekte.

PODRUŽNICE:
BLED, KOČEVJE, NOVI SAD, CELJE, KRANJ, SOMBOR, ŠIBENIK, DJAKOVO, MARIBOR, SPLIT

Izvršuje vse bančne posle najkulantneje.

Kupuje in prodaja VALUTE, ČEKE, DEVIZE, VREDNOSTNE PAPIRJE. Safes - deposits. -- Borzna naročila -- Prodaja srečk

Za Jugoslovansko tiskarno v Ljubljani: Karel Čeč. Izdajatelj: Ivan Rakovec. Urednik: Franc Kremžar.